

שבת שמחה

עדיקים במיתתו קרובים חיים

אייר

מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכי"ה (כ"ה אב) יומם ולילה (יכמיהו ח)

א אייר תצ"א

רבי אברהם ישראל ב"ר בנימין זי"ע אב"ד חברון וראש ישיבת אמת ליעקב

רבינו הגה"ק רבי אברהם ישראל זאבי אב"ד חברון וראש ישיבת אמת ליעקב בעל אורים גדולים זי"ע נולד לאביו הגה"ק רבי בנימין זי"ע בן הגה"ק רבי עזריא זי"ע בן הגה"ק רבי ישראל זי"ע ולאמו הצדיקת מרת חנה ע"ה

רבינו היה מגאוני קדמאי קדוש וטהור וחכם גדול בישראל.

מלך אביו היה רבינו נכר למשפחה ותיקה בארץ הקודש, כמו שכתב רבינו: כשהלכתי פעם שניה לירושלים ללמד שם עם בני ביתו למדתי קרוב לשנה אחת בישיבת החכם המקובל מה"ר יצחק גאון ז"ל בחברת החכמים השלמים המקובל הרב יעקב אמה והרב עזריא בן הרב ישראל זאבי מעיין גדול ופסקן ודרשן ע"כ. הרב עזריא היה אביו ר' בנימין אביו רבינו. הרי שהיה רבינו נכר למשפחה מיוחסות בישראל.

אולם לא זכה רבינו להתאבד בעפרות אביו כמו שכתב רבינו: לא זכיתי להתאבד בעפר רגלי הרב אבא מארי זלה"ה כי בפטירתו באותו פרק הייתי בן 7 שנים.

ומלך אמו היה רבינו חוטר מגזע תרשיסים אשר עלה מצבל הלא הוא הרה"ק רבי אברהם אזולאי בעל חסד לאברהם זי"ע

כמו שנזכר לעיל היה רבינו יתום מאביו בעוד ילד קטן, ואמו דאגה לגדילתו בתורה, כמו שכתב רבינו: אמי בחכמתה הייתה משחרת אותי מוסר ולא עוד כי משתדלת ומתחננת לפני בעלי מקרא שילמדו אותי מקרא ודרכי ה', וכן לפני בעלי משנה ובעלי תלמוד.

בבן ח"י שנים הגיע לפרק הנושא, כמו שכתב רבינו: גם זאת שהייתה נהנית מייגיע כפה ותעש בחפץ כפיה ומגדלת יתום בזיאתו עד ביותו בו ח"י שנים. וישא את בת מהר"ר אברהם קונקי בעל אבן סופרים זי"ע

רבינו ראה להדפיס ספרו אורים גדולים ואף התחיל לסדרו אולם לא עלתה בידו עד שנחבק לנגזי מרומים, א' אייר ב' דראש חודש בשנת תל"א ומנחתו כבוד צבית החיים בעיר חברון

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' יצחק שליח דרבינו חברון זי"ע וחתנו הגה"ק ר' אברהם בן יצחק יצחקי בעל שו"ת זרע אברהם זי"ע, וחתנו הגה"ק ר' דוד מלמד זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו

ועוד איכא למימר שאף על פי שהאדם חולם חולם הראוי לו חלום בצורתו הטובה הוא, אם רעה אותה צורה אינה מעלה ומקבלת שינוי בהיות החלום באויר כי אינו לובש צורה קיימת עד עת הגיעו ליד בעליו או על ידי פותר דבכח מזלו תלבישו צורה ואף על פי בהיותו באויר, והיינו דשמואל כשהיה רואה חלום טוב היה אומר וכי חלומות שוב ידברו כדי לקיים הצורה שראה עם היותו עדין היולי ובהפכו היה אומר שוא ידברו כדי לבטל צורה המוכחת שראה בהיותה באויר, נמצה כי רבא אם לא היה מוסר עניניו ביד בר הדייא ודאי כי בהגיע לו אותו חלום לא יאונה לצדיק כל און, אמנם הוא בעצמו מסרו ביד אויב והלבישו צורה בכח מזלו וכל כי האי הוא גרם לעצמו, ולא מן השם הוא זה להיות כי רבא לא עמד בסוד זה עד דנפל ספרא דבר הדייא ואשכחיה. (אורים גדולים)

לע"ג ריוול בת משה אהרן ג"י

א אייר תקמ"ח

רבי מנחם מענדל מוויטעפסק בעל פרי עץ

רבינו הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעפסק בעל פרי עץ זי"ע נולד בשנת ת"ץ בוויטבסק לאביו הרה"ק ר' משה זי"ע מקור מחצב משפחתו ויחוסו לא נדע. אך זאת ידענו שאביו הי' חד מבני היכלא קדישא של מרן הבעש"ט זיע"א

הבע"ד, הביא זאבים על עיר פקיעין והערביים גרשוהו משם, שאמרו על רבינו שהזאבים באו מהעבירות של זה הזקן, והלך לדור בצפת וא"כ השתקע בטבריא ולא נהגו באלמורו"ת והיה רבינו שם מגיד טבריא והרבנית ה' כיבסה את הבגדים והאט געוואשן קוקיטע גרעיט) וזוהי הי' להם חיונה.

פ"א לא היה רבינו לגים על שבת ולקח עמו איש אחד והלך בעצמו לים כנרת אחרי גים בלי שום כלי לידה, ובשבת להים אמר רבש"ע: אני כריך לגים על שבת תן לי גים! אמר פעם אחת ולא יאל כלוס, פעם ב' ושוב לא יאל כלוס, אחר פעם ג' נשך מהים דג גדול מאוד ושפך לו במים מראשו ועד רגליו, ואמר להאיך שעמו בא הביטה, וכשכא לביתו אמר כמה גדול כח קדושת הארץ כשהייתי בחוץ לארץ כשהייתי כריך לגים הלכתי להנהרות ותומ"י בפעם הראשון כשאמרתי בלשון הזה ענו לי, ובכאן הורכתי לדבר שלשה פעמים וגם צוה היה דרך ציון ער האט מיר פארשפרייט.

ומשם שלח כתבי קודש לתלמידיו שצחו"ל ללמדם עצה ותבונה האיך יעבדו את ה' באהבה ובחבה, דבריו בוערים כלפיד אש וגדפס ממנו ס' פרי עץ וס' פרי הארץ בעמקות גדול ויחנה נשמתו בקדושה ובטהרה בדביקות נפלא לגנזי מרומים א' אייר ב' דראש חודש בשנת תקמ"ח ונטמן בטבריא בחלקה הנקרא חלקת התלמידים בעש"ט סמוך להרה"ק ר' אברהם מקאליסק זי"ע והרה"ק ר' מנחם מענדל מפרימסלאן זי"ע והרה"ק יעקב שמאון משפיטיווקא זי"ע והרה"ק ר' זאב וואלף מטשארניסטרא זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' משה זי"ע, וכמה בנו רח"ל נפטרו בעוד קטנים, כשהיה בן אחד מונח על הארץ בהטהרה נכנס רבינו ואמר: אני משביע בשם הקודש שלא תבוא על רעיוני, בכדי עם זאל מיר ניט רידערין בתורה ותפילה.

היא הגאון המובהק איש אלקים קדוש יאמר לו חו"פ בוצ"ק חד מתלמידי הרה"ק רבי דוב בער המגיד ממעזריטש זי"ע אש קודש תוקד תמיד בקרבנו והי' חולת אהבה שחשקה נפשו לדבק בה' ותורתו ובעבודתו, מארבע כנפות הארץ נתקבלו אליו חסידים אנשי מעשה לראות עבודתו הזכה וזכורה בכל רמ"ח אבריו והי' מוכן בכל עת וכל שעה למסור נפשו בעבור קדושת השי"ת וכשהוליא מפיו את השם הגדול והגורא בתפלותו נודעו יסודות הבית וכל העם געו בככי' והרהרו תשובה.

בין תלמידיו הי' גדולי ישראל וביניהם הרה"ק ר' שניאור זלמן מלאדי שניאורסאהן בעל התניא זי"ע.

רבינו עוד זכה להסחופף בכל מרן רבינו הבעש"ט זי"ע.

לפני פטירתו חשקה נפשו בארץ הק' ובשנת תקל"ז עלה לארץ ישראל יחד עם חבירו הרה"ק ר' אברהם מקאליסק זי"ע ועמם הרבה תלמידים ומשפחותיהם כשלש מאות איש, כמאה או מאתיים חסידים נסעו ללוחם לחוף הים בעיר גאלאץ לאיסטאמבול, ובניהם היה תלמידו בעל התניא זי"ע ומרוב התגעעותו אחריהם, ראה להצטרף עמם בנסיעתם, אבל רבינו ועוד דייקים אמרו לו שהוא כריך ליסאר בחוץ לארץ, כדי להמשיך בהנהגת התלמידים להדריכם בדרך החסידות, ושאלו אותו החסידים מדוע משאיר אותם לבדם, ענה רבינו אז מוועט האבן א בקשה, זאל מען שרייבן א קוויטל אויפן טיש וועט מען געהאלפן ווערן.

על חוף הים היה כמה ספינות חדשות שעמדו לנסוע, והיה גם ביניהם ספינה אחת ישנה, ובחר רבינו לנסוע בהספינה הישנה, והחסידים לא הרהרו ע"ז והספינה נסעה בלי מכשול עד איסטאמבול, בעת הנסיעה ספרו המלחים שמעולם לא היה להם נסיעה שקטה כזה, רק פעם אחת כשנסע בזה הספינה הרה"ק ר' אלעזר רוקח בעל מעשה רוקח מאמאטאלדאס זי"ע, אז הבינו החסידים מה ראה רבינו לבחור דווקא בזה הספינה ישנה, כי הרגיש את הקדושה שהשאיר בה הבעל מעשה רוקח.

וכשנסע מאיסטאמבול לחיפה, התחיל לנשך רוח סערה, והתגברה עד שהגיעו למצב שקלו כל הקליין, והיו כולם שרויים בפחד גדול, אמר רבינו רבש"ע אהי יודע כי טרם נסיעתי מחוץ לארץ נסעתי להיפרד מלדיי הדור וכאשר באתי אליהם כיבדוני בכבוד גדול ובניהם הרה"ק ר' פנחס שפירא מקאריץ זי"ע והרה"ק ר' נחום טווערסקי ראש שושלת טשערנאביץ בעל מאור עינים זי"ע, ורבי נחום כיבד הבית ואמר שמנקה הבית לפני מלך ישראל איך האב געהאט א גרימעניש אין בוך, לראות איך תלמיד הבעש"ט הק' זי"ע משרת אותי ושחקתי, וגלוי וידוע לפניך שהיה לי אער ועגמת נפש רב מאוד מן הכבוד אשר חילקו לי האדיקים, ע"כ אבקשך שזכות האער והעגמת נפש אשר סבלתי יעמוד לנו להנצל מן הסכנה, מיד כאשר גמר דיבורים אלו, שקטה הרוח והגיעו לארץ ישראל בשלום.

בהגיעו שם השתוקק רבינו מאוד לקבוע דירתו בכפר פקיעין הסמוכה לטבריא, ואמר כי אם יוכל לדור שם שנה או שנתיים, יש בכחו להביא את הגאולה שלימה, מה עשה

מתורתו של רבינו
איתא בגמ' (מסכת ביצה ט"ז) תניא אמרו עליו על שמאי הזקן כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת מצא בהמה נאה ואומר זו לשבת מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים שנאמר (תהלים ס"ח ב') ברוך ה' יום יום. והוא תמוה שמאי מעשיו שלא לשם שמים חלילה? וביאר הענין, מהיות ידוע שתלמיד שמאי היו חרופי טפי ואפילו הכא נקבעה הלכה כהלל שהיה ענוותן, וידוע כי השמים מדה אחת ושם נקראת מדת אחרת תחתונה והוא היחוד האמיתי ליחד שם לשמים שהוא ו"ה והנה שמאי וגובה ערכו היותו חריף טפי לא היה יכול ליחד מדה התחתונה לאשר עליה, משא"כ הלל שהיה ענוותן וכל מעשיו ליחד מדת לילה ביום שהיא שם לשמים וזהו לש"ש, והבן. (פרי עץ)

כשנשאל פעם הרה"ק בעל התניא זי"ע על ידי רעו ועמיתו הרה"ק ר' מנחם נחום מטשערנביל בעל מאור עינים זי"ע: במה היה כחו של ר' מענדל האראדאקער [כך נקרא רבינו על שם מקום מגוריו האראדאק], גדול? ענה לו הבעל התניא: רבי מענדל ידע מחשבותיו של כל אדם. המשיך הלה לשאול: ומה בכך, היתה תשובתו: גם ידע מחשבות אדם במשך כל ימי חייו. המשיך אותו צדיק בשאלתו: ומה בכך, ענה שוב הבעל התניא: כשר' מענדל עבר בבית, הרגיש כל מה שחשבו בבית זה מעודו, וכל מה שעתידיים לחשוב בו עד עולם, ונתפעל הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנביל זי"ע עד מאוד. (מגדל עוז)

ב אייר תרמ"ג

רבי משה ב"ר שלום זי"ע מקארוב

רבינו הרה"ק רבי משה רוקח מקארוב זי"ע אחי הקדושים הרה"ק ר' אלעזר זי"ע הרה"ק ר' שמואל שמעלקא זי"ע הרה"ק ר' יהודה זינדל מאוחן זי"ע והרה"ק ר' יהושע הנקרא דער מיטעלער רב פון בעלזא זי"ע. נולד לבן שלישי לאביו הרה"ק ר' שלום הנקרא הרב שר שלום מבעלזא זי"ע בן הרה"ק ר' אלעזר רוקח השני מחכמי הקלויז מבראד זי"ע בן הגה"ק ר' יהושע מפינסק זי"ע בן הגה"ק ר' שלום אב"ד טיקטין זי"ע בן הגה"ק רבי אלעזר רוקח אב"ד אמסטאערדאם בעל מעשה רוקח זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת מלכה ע"ה בת הרה"ק ר' ישכר בער מסקאל זי"ע

בית הנולדו של רבי מקארוב

רבינו היה איש קדוש מנכבדי הדקיקים ולמדן מפורסם תלמיד מאביו הקדוש.

וכמונה גדולי האדמו"רים והרבנים אז, היה מלמדים מיוחדים שהשגיחו בעניא פקיאח על התפתחות הבנים בחורה ויראת שמים.

אזמו נתפרסם ללדיק ומנהיג ורבים השכימו לפתחו יום יום ובפרט לשבתות וימים טובים היחה הנסיעת גדולה אליו.

וכשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת רעכיל ע"ה בת הרה"ק ר' מרדכי קאלנילנבוין מאוסטילא זי"ע בן הרה"ק ר' יוסף מאוסטילא זי"ע.

רבינו עוד כאברך לעיר עמד בשו"ת עם גדולי דורו. הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מאלנז זי"ע התפאר במה שהשתדך עם רבינו חמשה פעמים. היה אב"ד וכמוגיד מישרים בעיר מקארוב, ומיד צבאו נספרסם שמו הטוב עוד יותר. ומסיפר פעם נזדמן למקארוב הגה"ק ר' יצחק אלחנן ספקטור מקאוונא בעל שו"ת באר יצחק זי"ע שנסע לקבץ לטובות ישיבתו, ורבינו הכבד לו מאוד ונתן לו שלש מאות רוביל מכיסו, שהיה אז כסום עלום מאוד, ובקשהו שינסה את נכדו הרה"ק ר' מאיר'ל זי"ע שהיה עדיין בחור לעיר. והגרי"א שח עמו בדברי תורה והפליג מאוד בשבחיו. רבינו ישב שם רק שנים מועטות.

נסתלק לגנזי מרומים ב' לחודש אייר טוב לעומר בשנת תרמ"ג

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' ישכר דוב מליבאטשיב זי"ע.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מקום מנחתו כבוד של בני הרה"ק השר שלום זי"ע בבעלזא

עשה תפילה ו... כחמנא
הללם כמנחת כבוד של בני הרה"ק

לע"ג ריוול בת משה אהרן ג"י

ב אייר תרס"ט

רבי אברהם יצחק גליק אב"ד טאלטשווא

רבינו הגה"ק רבי אברהם יצחק גליק אב"ד טאלטשווא בעל באר יצחק זי"ע נולד בשנת תקפ"ו בכפר ווירטשע סמוך לדעברעצין באונגארן כבן זקנים לאביו הגה"ק ר' שמאי זי"ע ולאמו הצד' מרת רחל ע"ה. טרם נולד רבינו לאבותיו מתו על פניהם רח"ל ילדים אחדים, לכן כשנולד קיבל ע"ע אביו ואמו להתענות כל הימים בשני ובחמישי מדי שבת בשבתו שה' יאריך ימי בנם זה ויהי' למדן מופלג

אב"ד פעטרושען בעל שמן אשר זי"ע: ודכינא כאשר הייתי יחד עם מו"ח ז"ל לנחם את רבינו באבולו כאשר מתה עליו אשתו הרבנית, סיפר רבינו על גולד לזקתה: לפני שהוציא את החלק השני של ספרו בשו"ת הי' שריו בלגאות מאיפה יקח כסף להדפיס את ספרו שעלה הון רב? יום אחד נכנס אליו המדפס ואמר כי עשיר נדבן אחד שרואה בהעלמת שמו נתן לו סכום גדול על חשבון הדפסת הספר שלו, והמדפס צא לבקש את הסכמת רבינו ואת כתב היד. רבינו שמח שמחה גדולה ובידך בכל הזכרות את הגדבן על תרומתו ועל נדבת לבו ובעיקר על שעשה הכל בסתר, וייתר אפילו על כך ששמו יופיע בספר. כשיצא הספר ממכשך הדפוס והשמחה של רבינו הגיעה לשיאה גילתה לו אשתו הרבנית האדוקת את הסוד: היא הייתה הגדבנית שרצתה לעשות לזקקה בעולם שמה, היא מכרה את כל חזקוטיה שקבלה לפני הנישואין, כדי לעשות נחת רוח לבעלה. (ועולמו של אבא).

רבינו הוציא ספר שו"ת פרשת מרדכי בשנת תרנ"א מזקנו הגה"ק ר' מרדכי בענטש זי"ע עם הערותיו היקרים, ד' שנים אח"כ הוציא ח'י' באר יצחק על מסכת חולין, ומשנת תרס"ב עד תרס"ט הוציא ג' חלקי שו"ת יד יצחק, ושנים אחדים אח"כ נדפסו ב' חלקי באר יצחק על מסכת גיטין, ועוד נשארו בכ"י ממני ח"י חיבורים גדולים (הגפרטים בהקדמות ספר באר יצחק גיטין) ב' חלקים שו"ת ח'י' על ש"ס ושו"ע ודוקאים שירות והשבות.

נסתלק לגנוי מרומים ב' אייר בשנת תרס"ט.

נשאר אחריו שני חתנים גדולים הגה"ק ר' אברהם הלוי יונגרייז זי"ע בן הרה"ק ר' אשר אנשיל בעל מנחת אשר זי"ע והגה"ק ר' יחזקאל בענטש אב"ד ס' וואראל זי"ע

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן

עוד לעיר לימים כבר הכירו בו שיהי' גדול הדור בשנת תקל"ח כבן י"ב הי' כבר בקי נפלא וחרוף עמוס והלך לשיבת הגה"ק ר' שמואל שמעלקע קלויין בעל כרור החיים מסעליץ זי"ע שהי' אז אב"ד באלקאני, ואח"כ למד בישיבת הגה"ק ר' יצחק צבי מארגארטען אב"ד אצרהאס בעל בית דוד ותוקף התלמוד זי"ע, ומשם עלה לשיבת הגה"ק ר' משה פערלעס אב"ד באניהאד זי"ע וסם התרוע את הגה"ק ר' אורי מוללער אב"ד סוסבורג זי"ע ואת הגה"ק ר' אברהם צבי יונג מצעריטשט אויאלוי זי"ע, ולמדו ששקתם יחד.

בשנת תר"ו כבר נתפרסם ללמדן גדול ולקח את רבנית האדוקת מרת חוה רייזל ע"ה בת הגה"ק ר' ישעיה בענטש אב"ד האלוב צה"ג האזונים רבי מרדכי בענטש מניקלשבורג זי"ע לאשה.

אחד חתונתו ישב ג' שנים בבית חמוי עה"ת ועבודה לא פסק פומיה מנרסא, כמה הקלות בקשו אותו להיות להם לאב"ד ובתוכם קהלה גדולה ניעדהאז והוא מאס ברבנות ולא קיבלם אלא סכר לו חלקת השדה וישב לו ככפר האלחאס ונתן שדותיו באריות והוא לא מש' מאחלה של תורה ותפס ישיבה גדולה והקב"ה הגליה דרכו ונתעשר,

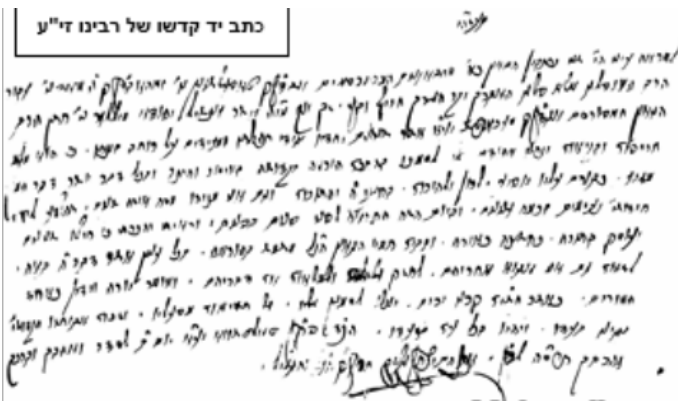
אולם מאת ה' היתה זאת שהוא יהי' אחד מרועי ישראל כי שנים אחדים אח"כ נשרף ביתו וכל רכושו ואלו נקי מנכסיו ואז קיבל רבנות בטאלטשווא וסם שיימש והרביץ תורה ופעל טובות כערך חמשים שנה.

הישוב טאלטשווא לא היה מפורסם והתגוררו סם בסך הכל כשישים משפחות. אך אחר שישב רבינו על כסא הרבנות היתה מפורסם מאוד ומכל פינות הארץ נהרו אליו אצרכי הישיבות ובעלי הוראות הצעירים כדי לקבל ממנו סמיכות להורמנא. כשאחל אותו למה ישב במשך עשרות בשנים בישוב קטן כזה ולא עבר לקהלה של עיר גדולה הראויה לשמה? השיב רבינו בבדיחה ואמר: כחוב ברש"י פרשת לך לך: הדרך ממעטת את השם, כלומר, לפעמים יש רב שהוא עם הארץ, ובכל זאת יש לו סם טוב במדינה, כל לא יודעים שהוא בור. אבל כשהוא סם לדרך פעמיו ומבקר בערים אחרות בין תלמידי חכמים, אז נודע לכולם בכל המדינה שהוא עם הארץ, וזהו כונת רש"י הק' הדרך ממעטת את השם (ועולמו של אבא).

התמדת רבינו היתה איומה ובאמת לא הניח יחד ופנה ממוה"ק אשר לא הי' בקי בהם, מאס בכל עניני עוה"י והי' האנע לכת עם ה' למד ולומד ולא מש' מצית מדרשו כל הימים ולא שח שיחת חולין כי כל רגע הי' יקר בעיניו והאטער על כל רגע שציטל מלימוד התורה.

הדחקות והעניות הי' אין לשער כמו שסיפר הגה"ק ר' אשר אנשיל יהודה מילער אב"ד פעטרושען בעל שמן אשר זי"ע: כשהייתי בביתו של רבינו נדהמתי לראות את העניות והדחקות בתוך דירתו הקטנה, הוא ישב על יד השלחן עיין בספרי קודש, ואשתו הרבנית ישבה על הספה ותפרה דפי גמרא שנהלפו. כשאמתי תורה עבור הכיבוד שהגישא לי, אמרה הרבנית: האם אתה יודע מי אני? והיא את עצמה: אני בתו של הרב הגאון ר' ישעי בענטש זי"ע שהי' רבה של קהלת קאלוב, ושהיה בנו של הגאון האדיר ר' מרדכי בענטש זי"ע וחתנו של הגאון הגדול ר' אלעזר רוקח בעל שמן רוקח אב"ד סאנטעוו. בכל זאת—המשכה הרבנית— אני מטריחה את עצמי לתפור ולתקן את הספרים של בעלי, כדי שיוכל ללמוד מהם. (ועולמו של אבא).

רבינו היה לו בן יחיד גדול בתורה הגה"ק ר' מרדכי זי"ע שחיבר חזר המלך על הרמב"ם ותרי"ג מלות, ולדאבון אביו רבינו זי"ע נסתלק ר' מרדכי על פני אביו בשנת תרנ"א ח' אלול. וגם אשתו הרבנית מתה בשנת תרס"ז כ"ז טבת אחר שנתוסף סם על שמה שרה מחמת חולי בשנים רבות. ועיניו של רבינו ראו כל אלה ונחלש מרוב צער אך מלא ניהוס בלימוד תורתו שהי' לו כל שעשועיו וזה השלים לו האכילה ושינה וכל תענוגים שבעולם. וסיפר הגה"ק ר' אשר אנשיל יהודה מילער

זמנה. ועיין במהר"ם שיף ז"ל: דהאי דרב ויזרח לו השמש אמר ר"ע וכו' הכל מהרהיב עד לבסוף, דרב מייית מדר"ע מ"ש מיד בא השמש ודלמא ילך בלילה אע"כ משום דאין דרך ת"ח לצאת בלילה ע"כ. וא"כ אכתי אמאי עשה לו הש"ת נס זה להקדים לו זריחת השמש אע"כ כדי לרפאות צלעתו לכן מיהר לו זריחת השמש למהר לעשות רפואתו. ומעתה א"ש דההוכחה משום מזיקין הוי ממהירת ביאת השמש וממ"ש ויזרח לו השמש מוכח דהיה לרפאות צלעתו וד"ק(באר יצחק)

בעת פטירתו של הרה"ק ר' חיים מליסקא בעל טל חיים זי"ע היה רבינו זי"ע ראשון להספדים ואמר: חז"ל אמרו כי יסורין מכפרין עוונותיו של אדם ומיתת צדיקים מכפרים ויום כפור מכפר. לכן אנו מתפללים ומבקשים מאת ה' ואומרים והיתה זאת לכם לכפר אחת בשנה(פרשת אחרי) כלומר: די לנו בכפרה של אחת בשנה- ביום כפור ואנו מוותרים על כפרות אחרות.(ועולמו של אבא)

מתורתו של רבינו זי"ע

סיפר רבינו: כי פעם באו ואמרו להגה"ק ר' עקיבא איגר זי"ע, כי יש בעיר איש אחד שהוא מאד מסכן, משום שאין לו רק לחם צר ולומד תורה ביום ובלילה. על זה אמר רבי עקיבא ז"ל: אין האיש הזה בכלל מסכן, מסכן הוא האיש שיש לו בבית כל טוב ואינו לומד תורה (ועולמו של אבא)

בגמ' (חולין צ"א) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וכו' מהרש"א ז"ל בח"א דהכא משמע שזרחה לו השמש משום מזיקין שלא יהיה יחידי בלילה. ורש"י ז"ל פ' בחומש: לו לצרכו לרפאות צלעתו עכ"ל ולענ"ד ז"ל: דלא פליגי אהדי דהא אמרינן אח"כ שמש הבאה בעבורו זרחה בעבורו הרי שזרחה השמש רו לפני

ג אייר תק"ה

הרה"ק רבי יהודה לייב זי"ע ב"ר אברהם זי"ע פיסטענר מקאלאמיי

רבינו הרה"ק רבי יהודה לייב פיסטענר מקאלאמיי זי"ע הנקרא ר' לייב פיסטענר מתלמידי הראשונים ממרן הבעש"ט זי"ע נולד בעיר קאלאמייא לאביו הרה"ק ר' אברהם זי"ע

רבינו היה רב חסיד וקדוש לדיק יסוד עולם חד מצני היכלא קדישא של מרן הבעש"ט זי"ע, ומזכירו הרה"ק רבי יעקב יוסף הכהן כ"ץ מפולנאה בעל תולדות יעקב יוסף זי"ע כמה פעמים בספרו וגם הדפיס שם הספד גדול עליו בפרשת קדושים שאמר עליו: שהיה שקול כנגד כמה אלפים מישראל.

הרה"ק ר' משה חיים אפרים מסדילקוב זי"ע מזכירו בספרו דגל מהגה אפרים ומציא חדושי תורה בשמו, גם הרה"ק ר' בנימין בן אהרן מזלוזיץ בעל אמתחת בנימין זי"ע מציא בספרו להבנת דודים על שיר השירים, וגם הגה"ק ר' יחזקאל סג"ל נלדא מפראג בעל הגודע ביהודה זי"ע מזכירו (לכ"ח יומא דף פ"ו).

בקאלאמייא מספרים ממנו נפלאות. ראש הגזלנים לדבוש אשר שם קנו בין הרי הקרפטים בגליל קאלאמייא ועשה, שמות בכל הסביבה, הרג ולא חמל אנשים נישים וטף, התנפל פעם אחת עם מחנהו על ק"ק קאלאמייא וצא בראשונה לבית רבינו זי"ע בליל שבת קדש בזמן שקדש על היין והכוס בידו, לדבוש הניף עליו חרבו ויד על ידו וילא ממנה דם. אז אמר רבינו: כי הדם יכפר על כל אנשי העיר ללא תאוונה להם רעה מאת האורח, ומיד נהפך לב הגזלן ולא עשה עוד רעה, רק בקש לתת לו פת לחם והלך לו מק"ק קאלאמייא מבלי הסב לה ולאנשיה שום נזק.

נסתלק לגנזי מרומים בחיי רבו הבעש"ט זי"ע בג' אייר בשנת תק"ה ומנוחתו כבוד בעיר מולדתו קאלאמייא בבית החיים הישן.

מזכרתו הישנה נשצרה לרסוסים ונתחדשה בשנת תרל"ג ורק מקצת דברים האלה החרות עליה נעתקו ממנה: קול יללת קרואים. קול צעקה בראשי הבכאים איש חי רב פעלים נאים הרב החסיד מהר"ל בה"ק ... והוא ירד.... בור... יוס' ג' אייר תק"ה לפ"ק

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם, שיש לקרוא אותו מרישא לסיפא ומסיפא לרישא, שהחסיד הרואה שפסו אמונים מבני אדם יתלה את החטא בעצמו על שגמר חסיד, ובני אדם הרואים שגמר חסיד יתלו את החטא בעצמם. לפי שפסו אמונים גמר חסיד. (באר החסידות)

מתורתו של רבינו זי"ע

הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם: (תהילים יב, ב) היינו שעל כן אבד הצדיק, שאין הצדיק במדריגה גבוה כמו בדורות הקודמים, שזהו מפני שפסו אמונים מבני אדם, כי הפשוטי העם - שאצלם עיקר העבודה הוא אמונה - אין להם בחינה זו של אמונה כראוי ועל ידי זה חסר לצדיק, ואח"כ חלם שאמרו לו בחלומו משמיא, מהיכי תיתי, הא אפשר שהפירוש הוא איפכא, שפסו אמונים מבני אדם בגלל שאבד חסיד, ומסיק התולדות יעקב יוסף שבאמת שני הפירושים אמת כי כל אחד צריך לתלות החסרון בחבירו. (תולדות יעקב יוסף / שמות)

אין אסתר מגדת לשון בתמיה, מי שלא היה מוותר מתחילה ולא התבודד איך הוא מגיע לכלל מגדת, כלומר, איך הוא בא להגיד תוכחת מוסר. (תולדות)

לע"ג ריוול בת משה אהרן נ"י

ג אייר תרפ"ה [א]

ר' ישעי' שטיינער זיע"א מקערעסטיר

הרה"ק ר' ישעי' שטיינער זיע"א מקערעסטיר, נולד לאביו הרה"ח רבי משה זצ"ל ולאמו הרבנית הצדקנית מרת הענטשע מרים ע"ה בשנת תר"א בכפר זבארעוו

בקערעסטיר, והוסף ואמר לו, אפי' אויף לעם שפיץ בארג וועסטו האבן חסידים, ולפלא הוא שמקום קבורתו הינו על ראש ההר בקערעסטיר. רבו זה העריץ את רבינו עד למאור, ועודנו להיות מנהיג ישראל, והשתלש שרבינו יתפרסם בעולם, וסמכו להתנהג באדמו"רות, והרבה לספר בשבח, פ"א כאשר הגיע אליו איש אחד שאלו הרה"ק מאיזן באת, ענה הלה ואמר מעיר קערעסטיר, שאלו הרה"ק האם קוויין את ר' ישעי' לעלות לתורה בשם מורי מורי, השיב היהודי בשלילה, הוכיחו הרה"ק על זה, וזוה עליו שיראה שיתקנו את הדבר, כמו"כ התבטא פעם הרה"ק לאחד מחסידיו, באמרו לעך שישיעו יא לו שזיל מיוחד בשמים.

כאשר באו אנשים מגלילות קערעסטיר להיושע אלל הרה"ק מנאדווארנא זיע"א היה שולחם לרבינו באומרם שהם שייכים לקערעסטיר, פ"א הגיע אליו איש אחד ביצועה גדולה, שאלו הרה"ק מהיכן הוא, ענה החסיד שהוא מפאטיק, שאלו הרה"ק זה סמוך לקערעסטיר, ענה החסיד שזה בערך ז' מייל, אמר לו הרה"ק נו נאדיר אריק לעם פליון, און פאר גראד קיין קערעסטיר א ר' ישעילען, דארט וועסטו פויעלן, ווייל ארועלף מייל ארום קערעסטיר געהערן אלע געלעטער פאר ר' ישעילן, ומיד נסע החסיד לרבינו וכמוזן שנושע תיכף. כמו"כ אמר עליו הרה"ק שפתח הפרנסה מנאחא אלל רבינו.

מיד כאשר עבר רבינו לקערעסטיר יא טבעו ונתפרסם שמו בעבודת הקודש ובכחו הגדול שפעל בתפלותיו, ומכל קאויי תבל נגרו לקערעסטיר להפקד בדבר ישועה ורחמים, לדיק דורו הערליהו עד למאור והעירדו עליו גדולות ונאורות, פעם הגיע עשיר אחד להרה"ק רבי נפתלי היראקא מראאפארט זיע"א ותינה בפניו ארוח שיש לו גוי המעיק לו, ור' היראקאלע לא ענה לו דבר, כראות העשיר שאין הרה"ק עונה לו, נענה ברוב מרידתו ואמר איני מבין את הרביים של היום, לפנים כשהי' המן היה כנגדו איזה מרדכי, אבל היום יש כל כך הרבה המנים ואין לנו אפי' מרדכי אחד כנגדם, כשמוע הרה"ק את דבריו, קפץ ממקומו ואמר, מה אתם אומרים?! אני מכיר אחד הנקרא ר' ישעילע קערעסטירער, והוא לבדו יכול בכל יום להרוג מאות המנים, ואתם אומרים שאין מרדכים! וכידוע דברו בקודש של רבינו שהי' אומר א גוי מוז זיך אדער זייגן אדער לייגן, וכלומר גוי לדיק או להיות כפוף ליהודי או לחטוף מיתה משונה, וכן היה אומר כשהיה ליהודי סיכסוך עם גוי, והצטרפו ליתן שוחד, א גוי מוז נעמען אדער געלט אדער א מיתה

משונה. וכאשר היה רבינו אומר זאת, כך הוה, שאם לא היו מתכופפים או לוקחים כסף, היו חוטפים מיתה משונה.

גדולי דורו התבטאו על רבינו במאור, וסמכו על רב כחו באופן נפלא, פעם שבה הגה"צ ר' אשר מאיר אב"ד באכניא זצ"ל אלל רבינו בקערעסטיר, והרב מצאכניא סבל ממחלת הלב רח"ל, עד שהרופא אמר עליו שאם יהיה לו עוד פעם התקפת לב אז הוא בסכנה גדולה וקרוב לילאוש ר"ל, ובשב"ק ההוא בהיותו אלל רבינו קיבל התקפה ונבהלו כולם עד למאור, והגיע עד לכדי יואש כאשר רגליו כבר נתקררו, בני משפחתו שלחו מיד טעלעגראם להאיירו לדבר ישועה ורחמים אלל הרה"ק הדברי יחזקאל משינאווא זיע"א, ובתאיים עשה לו רבינו רפואות ובעז"ה נתרפא הרב מצאכניא, כעבור זמן מה נפגש רבינו עם הרה"ק משינאווא זיע"א ובין השיחים נשבו השיחה אודות מעשה הזה, אמר הרה"ק משינאווא לרבינו, כאשר קיבלתי הטעלעגראם נבהלתי מאור, כי ידעתי מצדו הקשה של הרב מצאכניא, אבל כאשר שלחתי מהיכן הגיע הטעלעגראם וענו לי מקערעסטיר, לא חשבתי זמני יותר ולא לדאגתי עליו, כי ידעתי שהוא נמצא אין גוטע הענט.

אחד מחסידיו הרה"ק בעל בית אברהם זיע"א מסלחנים שהגיע לרבו מארה"ק, כאשר עמד לחזור, אמר לו רבו, כאשר אתה חוזר תעבור בעיירה קערעסטיר שם תראה לדיק אחד שהגיע לכל מזליגותיו רק ע"י שמסר עצמו עבור בני ישראל.

ענותותו של רבינו היה מן המפורסמות ויכר היתה התבטלותו אל רבו הרה"ק מליסקא באופן שאין לה את וריע בכל תולדות החסידות, שעד הימים האחרונים, כאשר כבר היה אדמו"ר לאלפים וניהל נשיאתו ברמה יובל שנים, ורצבות השכימו לפתחו בכל עת ועונה כאשר כולם יואלים משם ביצועות ורפואות שלא כדרך הטבע ופיקע שמייה בכל העולם, עליון חתם רבינו את עצמו הק' ישעי' בן מו"ה משה ז"ל שהי' משמש בקודש אלל הרב הדיק מליסקא זיע"א, וכך היתה גם החותם שלו, ולא החזיק טיבותא לעצמו כלל, אלא כלאומר שכל יחוסו הוא שהיה משב"ק אלל הרה"ק זיע"א. כמו"כ היה מתמיד ליסוע לאיין הק' של רבו כדי לפעול ישועות נאורות, כמסופר שפ"א הגיע איש אחד לרבינו להאזיר את גיבתו לאיין הרה"ק אמר לו רבינו: קום לאמרי גיין אום רבין, האיש הזה לא הבין טונותי, אבל תיכף קם ממקומו והלך ביחד עמו בערך עשרה קילומטר רגלי עד ליסקא שם עלה לאייו של רבו הק' מליסקא, ונכנס להאהל, כאשר האיש נשאר עומד

בשנת תרי"ד בהיות רבינו בן שלש שנים, נהייתם מאביו, ונהגדל ונתחנך ע"י אמו האדיקה ע"ה שמסרה נפשה על חיטבו.

בהגיע רבינו לגיל י"ב שנה, הבניה אמו שלטובת רבינו הוא שיגלה למקום תורה, ובמסי"ג גדולה לקחה את בנה והביאה אל רבו הראשון, שלימים היה רבו המובהק, הרה"ק רבי לבי הירש אב"ד ליסקא זיע"א בעל אך פרי תבואה.

רבו הרה"ק מליסקא שלחו ללמוד נשיבתו של הגאון מסעמיהאלי זיע"א, שם הגה בתוה"ק למשך חצי שנה כאשר בזמן קצר זה התפרסם שמו ויאל טבעו עד למאור בכל הכפר והסביבה, עד שהנהיגו אנשי הכפר, שכאשר היה להם חולה רח"ל היו רגילים לבוא אל רבינו ונתנו לו מעות שיאמר תהלים עבור החולה, וראו פלאות, הסוחרים שבאו אל השוק ג"כ ידעו לבקש מרבינו שיעמוד על ידם ועי"ז היו בטוחים שילתימו במאור בזכות רבינו.

כעבור חצי שנה חזר רבינו לרבו המובהק מליסקא זיע"א, ורבו הכיר בו שאור גדול ומכוסה הוא ולאינלא ברברא יתעבד, ע"כ קירבו במאור ונהג בו בכבוד גדול, עד שמינה את רבינו לשמשו בקודש בן בית. כמו"כ כאשר אמרו מקורביו של הרה"ק מליסקא מה יהיה עם רבינו שעדיין היה בחור באתו עתה, נענה רבו ואמר אויף מיין ישעי' האב איך נישט קיין מורא, ואכן רבינו העיד על עצמו, שולא שיש מורה של פור", לא היה לדיק לכל זה.

על גודל הקושתו שלא היתה מן הגדולות, מסופר שפעם אחת כאשר אחד מזדיקי דורו שהשתתף בשה"ט שעבר רבינו, הבחין שרבינו חותך חלה והסכין מושחז כדבעי, והפליא זאת בדעתו, רבינו שהגיגש מיד ברוח קדשו מה האדיק יושב לזיוו חושב, נענה ואמר ואמתי אינכם מתפללים שלא נפל פיזור אחת מהחלה (אשר כידוע שמי שלא פגם לא נופל פיזורין ואכמה"ל). ואדיקי דורו אמרו עליו שקיבל טוחו בפועל ישועות שלא כדרך הטבע, משום שהילק שלא כדרך הטבע (כאשר עדיין לא היה לו ממה לחלק חילק כל כספו וליווה לחלק עורו), והיו שטענו שדייקא מחמת רוב הקושתו ופרישתו זכה לכך.

במשך השנים שהסותפו בכל רבו, נתוודעו העולם טיפין טיפין מגדלותו והסתרתו של רבינו, כאשר מינהו רבו לחלק את החלות אלל שוה"ט להחסידיים שבאו לשבות שבת שם, והיה אומר בזה"ל: ווען ישעי' טיילטו דינקעם קומט אין זיי א ברכה אריין, וכפי שהעיד עליו שנים אח"כ הרה"ק (שמוי?) מנאנאש זצ"ל שעוד כאשר היה רבינו מחלק את החלות אלל רבו, היכרתי עליו שיהיה רבי. פעם בעת שהילק את החלות התבטא עליו רבו זה, קוק'ט די זאק איז שוין ליידיג און ישעי' טיילט נאך, ודבר זה הי' גם בקערעסטיר בכל מוש"ק, שהיה מחלק טשולענט לכל האורחים מתוך הסיי, ולא נתן לאף אחד להביט בחוך הסיי, אלא שאל אם לריכים עור, וזה אחד עוד ראה היה נתון לו משם, אפי' שכבר הי' ע"פ חשבון ריק כי לא הכינו כ"כ בכלל, אמנם כאשר גמר לחלק היה מניח את הסיי מידו ונפקה הברכה בה,

גדול היה רבינו במדת פזרונו וחילק לדיקה בכל עת ועידו, והיה מתחן יתומים ויתומות ומלבישם בגדי כבוד, אחר פטירת רבו היה נוסע רבות להרה"ק הדברי חיים מאלאני זיע"א, פעם כאשר היה לו בין יסיו 600 ראינס, ביהקן הרה"ק מאלאני זיע"א שנאך לו כסוס גדול לאיזה דבר מורה, מיד הויק רבינו את כיסו, שאלו הרה"ק מאלאני זה הכל? הוילא רבינו גם מהכים השני, וכך המשך הרה"ק מאלאני עד שנתן

לו רבינו את כל הסכום, והפליא הרה"ק מאלאני את מדת פזרונו. והרה"ק מאלאני הרבה לחבבו, ופ"א כשהיה רבינו בזאנו וישב שם בסעודה אלל הרה"ק זיע"א, קרא הרה"ק מאלאני ואמר טוב עין הוא יבורך, ישעי' וועט בענטשן. כמו"כ סמך הרה"ק את ידו על רבינו להיות מנהיג בישראל.

ואכן גם הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זיע"א התבטא על רבינו פעם, פאר ישעי'ם לדיקה האט מען אין הימל אויך דרך ארץ.

בהגיעו לפרקו נש' רבינו ביום ו' ערש"ק תזריע ד' ניסן תרכ"ה את ז' הרבנית שרה ב"ר יצחק יונה (חתן הגה"צ ר' ישעי' הכהן הנקרא הכהן הגדול מקערעסטיר זיע"א), כאשר את השבת אויפרויף ערך רבינו אלל רבו הרה"ק רבי מרדכי מנאדווארנא זיע"א, לפני הבאווארפען, אמר הרה"ק לרבינו בזה"ל: דו האסט נישט ווער ס'אלל דיר באווארפן, ועל איך דיר באווארפן מיט חסידים.

אחר חתונתו נשאר מתחילה רבינו לגור בעיר ליסקא, אבל מחמת שסבל שם רדיפות פנה להרה"ק רבי מרדכי מנאדווארנא ושאל את פ"ק כדת מה לעשות, אמר לו הרה"ק שיקבע דירתו

לע"נ רודל בת משה אהרן נ"י

ג אייר תרפ"ה [ב]

ר' ישעי' שטיינער זיע"א מקערעסטיר

לכתב קובייה אחת, אחרי מנחה תתן לה הקובייה השנית, ואחר מעריב תתן לה הקובייה השלישית. מיד הזדרז להגיע הביתה, וניית לכל דברי הדריקה, ואחרי שאלה את הקובייה השלישית, פתאום התיישבה על מיטתה בדריאות השלימות.

במוצ"ש שאחר הפסח בחודש ניסן שנת תרפ"ה התכונן רבינו ליסוע כמדי שנה ליומא דילובלח של רבו הרה"ק מלאנו לעיר לאנו, ואחר סעודה המלוה מלכה אמר רבינו שאינו מרגיש בטוב, ראו המקורבים לעזור בעד רבינו מליסוע לאנו, אבל רבינו השיב שהוא מוכרח לנסוע, ובחזרתו נסעב רבינו בעיר פרעשטוב שם חלה מאוד ל"ע והמריאורו לביתו, בכל מקום אשר דבר המצב מגיע אבל גדול ליהודים, וכל העם מרבים להפלל ולבקש תפילות ותחנונים, ולהעתיך לה, אנשי ביתו הביאו רופאים מפורסמים לבית רבינו, אבל כולם אמרו נושא לחייו, בצב"ק ר"ח אייר תרפ"ה עוד ערך רבינו את שו"ט ועשה קידוש וביצע את החלה בעלמו ואכל מעט, וטעם מעט מהדגים שהביאו לפניו, אח"כ ליוה לבנו יחידו הרה"ק ר' אברהם לע זיע"א שהוא יחלק את הדגים, בדאבון לבס הבינו החסידים את כוונת רבינו, ביום ראשון עדיין קיבל רבינו פתקאות ובידן את העם, בליל א' אור ליום שני ג' אייר נחאספו משפחת רבינו בחדרו, וליוה לנכדו הרה"ק רבי מאיר יוסף רובין זיע"א (חתן בנו יחידו שמילא אח"כ את מקומו), שיזמן הזמן יום זה משובד, שאל את זקינו רבינו וכי שבת היום, השיב לו רבינו "הן", (כי יום הסתלקותו היה אצלו כיום שב"ק), ועוד כמה פעמים במשך הלילה הורה רבינו לזמר זמירות של שב"ק, ואף הוא היה מזמר ושפתותיו מרחשין כל אותו הלילה באמיתת פסוקים. כמו"כ הסתגר רבינו עם בנו יחידו למשך זמן מה, ואח"כ קרא לנכדו הג"ל והסתגר עמו ליותר זמן, משתתת אחת שראתה זאת אמרה מיד שהדבר לא מולאת חן בעיניו, כי מצינה שבנו של רבינו לא יחירי ימים רק הגדל, ואכן כך היה שדוך ב' שנים ביום ח"י אדר"א תרפ"ז נסתלק בנו של רבינו הרה"ק ר' אברהם זיע"א, וחתנו הרה"ק ר' מאיר יוסף זיע"א ירש את כיסו עליה יצב עד יום פטירתו שנתקד"ה בשנת הזעם.

וכאור יום שני ג' אייר תרפ"ה החזיר רבינו את נשמתו הטוהרה לבוראו, ונמתן במרומי הרק בקערעסטיר.

מסופר על הימים האחרונים, שאשה אחת באתה להתבדך אצל רבינו בישועה גדולה, אמר לה רבינו ביום ב' הבאה יבואו הרבה אורחים לקערעסטיר ולא יהיה להם מה לטעום, לכן תראי להבין הרבה תפוחי אדמה ובארש"ט להם, ובזכות זה תיושע, ביום ב' התקיימה ההלוי' ורצבות אנשים באו ממרחקים לחלוק כבוד האחרון לרבינו, והאשה אכן הבינה מאכל רב, והפלירה אצל האנשים, בואו לאכול כי הרה"ק הבטיחני שאם אתן לאכול אוושע, וכך היה.

לפני שיא ההלוי' העמידו המשמשים ב' חציות גדולות ברחוב של עיר, והכריזו שההלוי' לא תוכל ללאת טרם יפרעו כל החובות שהיו לרבינו לרוב, ותוך זמן קצר נתמלאו ב' החציות בממון שהוצילו הרצבות שבאו לחלוק לרבינו כבודו האחרון, וכיסו כל החובות.

עם פטירתו הפכה ליוני הק' למוקד ישועות אשר עד ימינו אלה רבים נושעים ע"י ובזכותו, הן במקום קבורתו, והן בהמשכת מעשי הדלקה, ובהדלקת נר ולימוד משניות לט"ו, אשר רואים ישועות למעלה מדרך הטבע, ורבים טובים מעידים ע"י.

זרעו אחריו בנו יחידו ומ"מ הרה"ק רבי אברהם מקערעסטיר זיע"א

חתניו הרה"ק ר' רפאל גראס זיע"א מצערבעטט, הרה"ק ר' שמואל?? והרה"ק ר' ישראל אברהם אלטער לאנרא זיע"א אב"ד עדלעין

וממתין מבחון, והביט פנימה וראה איך שרבינו מסובב בפנים אנה ואנה ומעתיך בתפלה, אח"כ יאל משם ואמר לו: דו קענסט אהיים גיין, כי כבר נושע, וכך הוא שנתפלה.

גם כח תורתו השכיל להסתיר את כוח תורתו עד למאוד, עד שאפי' חתניו לא הכירו בו עד מעשה שהיה, שפ"א יצו חתניו בלילה אחת ועסקו בתורה, לפתע נתקשו בלימודם ולא יכלו להגיע לעמק השווה, באמצע התוכחות יאל רבינו מחדרו ועבר לידם, בראותו להט אש קודש, שאלם על כך, אבל הם נמנעו מלהגיד לו כי לא ידעו מכה תורתו, אבל רבינו לא הירפה מהם, עד שאמרו לו בשפה רפה קושיהם, תוך כדי דיבור אמר להם רבינו אני חושב שטוב שהעיינו בחום' פלוני, והלך לו לדרכו, שניהם קמו ועיינו בהתום' ולפליאתם נמאלה שם תי' לקושייתם, ויהי להם לחידוש, כמו"כ סיפרו כמה מאנשי ביתו, שדרכו בקודש היה להכניס אורחים בלי גבול ובלי שיעור, ובכל לילה היה סובב והולך בין המיטות לראות אם

חסר למישהו משהו, אח"כ כאשר הי' חושב שכולם כבר ישנים, הי' נכנס לחדרו והגה בתורה"ק באין מפריע.

עיניו האופיות למרחוק של רבינו ג"כ מן הגדועות, כאשר האיל הרבה אנשים מארות שרחפו עליהם רח"ל, פ"א שבת רבינו באיזה עיר, ובלייל שב"ק אחר השוה"ט יצבו על השלחן הק' ושחו ענינים שונים, מלמד אחד שישב שם כבר השב לחזור לביתו, אבל רבינו עיכבו באמרו שיש לו עוד זמן, כעבור חצי שעה קם המלמד שוב כדי לחזור לביתו, אבל רבינו ליוה עליו להשאר אצלו, כך עכבו עוד ועוד, אשת המלמד בדאגתו לו קמה וילאתה את ביתה לראות מה קורה עם בעלה, וכאשר באה האשה לבית רבינו, קרא רבינו אל המלמד ואמר לו, נו! עכשיו אתה כבר יכול לחזור לביתך, וכאשר הגיעו שניהם לביתם ראו שהקיר שעל יד המטה התמוטטה, ואילו היו נמאלים בביתם היו בסכנה גדולה, וכעני"ז היה אם אחד שבא ליפרד מרבינו אחר שב"ק ששבת בקערעסטיר, ורבינו אמר לו שלא יסע בלילה הזה, אלא ילון בקערעסטיר ורק למחרתו יסע, האיש ניסע להתווכח עם רבינו באמרו שכבר הזמן בעל עגלה בעירו שיחכה עליו על יד תחנת הרכבת, וגם זו' תדאג עליו, אבל רבינו בשבו לא נתן לו רשות ללכת, וכן עשה ונשאר ללון בלילה בקערעסטיר, למחרתו בהגיעו לביתו נודע לו גודל הנס, כי הבעל עגלה שהזמין בראותו שהוא אינו מגיע אסף איזה גוי אחד מתחנת הרכבת והסיעו להעיר, באמצע הדרך התגפלו עליהם רוחים בחושבם שהיהודי יושב שם, והבו את הגוי מכות נמרצות ומתמת גודל החושך לא ראו שגוי יושב שם במקום היהודי, ורק לכחוף נתברר להם שהיהודי שם במקום אינו שם, אז הבין כוונת רבינו מה שפעה ברוח קדשו, ועיכב בעדו מליפול ליד הרואחים.

שוב מסופר שאיש אחד שהיה נוסע בתמידות לר"ח לרבינו זיע"א ביחד עם גיסו, נסע פ"א ברכבת ואכל בדרך מאכל בשני. אח"כ כשהגיעו לקערעסטיר עמד רבינו וחילק להאורחים מילכיגע קוכן, האיש דן ששכח כבר ממה שהיה על הרכבת ראה ג"כ לאכול מהעוגיות, מיד ניגש אליו רבינו ואמר לו האמת הוא שיש כאן אחד שהוא בשני' ובה האילו ממכשול.

על חלוקת האוכל של רבינו כבר סופר למעלה אשר שרתה הברכה במאכליו, ואפי' שלא הכינו מספיק לכל האורחים, כאשר חילק רבינו בעלמו הי' תמיד כדי חלוקה לכולם, ומסופר שפעם כאשר אחד מחתני רבינו עשה ברית לבנו, כיבד הוא את הסאטמאר רב זצ"ל להיות סנדק, ונשאר גם על הסעודה ברית, בברמה"ו כיבד רבינו את אורחו מסאטמאר, אחר ברהמ"ו הורה רבינו להסאטמאר רב שיחלק כוס של ברכה מכוס זה לכל הגאספים, הסאטמאר רב התבונן בהכוס הקטן שצידו ואמר לרבינו אני איני יכול לחלק מטוס קטן זה באופן שיספיק לכולם, אמר לו רבינו אויב אזוי וועע ישעי' טיילן, ואכן רבינו קיבל את הטוס וחילק מזה כוס של ברכה לכאור"א ובמשך כל הזמן שהיו צריכים לחלק שך רבינו מוטבו לכולם, והיה מספיק לכל אחד ואחד.

מפורסם היה בהארתו והמופתים ופעל ישועות למעלה מדרך הטבע, סיפר אחד מחסידיו רבינו, שפ"א עמד בתחנת הרכבת בעיר טאקאי וראה לנסוע לקערעסטיר, בעמדו שם ניגש אליו איש אחד שחזותו הרכיחה שאינו מהחדרים לדרך ה', ושאלו להיכן אתה נוסע, השיבו החסיד 'לקערעסטיר' אמר לו האיש גם אני נוסע לרבי ישעי' לע, התפלל החסיד ושאלו מה אתה מחפץ שם.

סיפר לו האיש, שפ"א כשנולד לו אחד מילדיו, נחלתה אשתו מן ההנקה בחום גבוה והנקרא מילעד פיבערן' ושכנה כמעט מחוסר הכרה, המצב היה מסוכן ביותר והרופאים אמרו נושא, ועמדו בני המשפחה אובדי עצות, נענה אחד ואמר לחמי שיסע להזכירה אצל הרבי מקערעסטיר.

מיד קם אביה ונסע לקערעסטיר, כשנכנס לקודש פנימה, שאלו רבינו ג' שאלות א' אם הוא מניח תפילין, ב' אם הוא שומר שבת, ג' אם הוא מנהל בית יהודי כשר וא' כשרע' יודישע שטוב, ולא יכל לענות כדבעי, אמר לו רבינו שאם יבטיח שיקיים ג' דברים הללו, יושע מיד, כמובן שהבטיח על זה, אז נתן לו רבינו ג' קוביות סוכר ואמר לו, כשתבוא לביתך תתפלל שחרית, ואח"כ תתן

ד אייר תקפ"א

הרה"ק רבי ליפא ב"ר יצחק אייזיק זי"ע מסאמבור

רבינו הרה"ק רבי ליפא מסאמבור זי"ע נולד בכפר סאפרין כבן החמישי לאביו הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענשטיין ראש שושלת זידיטשוב-קאמארנא מסאפרין זי"ע בן הגה"ק ר' אלכסנדר מסטבניק זי"ע בן הגה"ק ר' צבי זי"ע חתן הגה"ק רבינו יום טוב ליפמאן הלוי העלעער בעל תוס' יו"ט זי"ע. רבינו היה גם כן נכד השלה"ק הרה"ק ר' ישעי הלוי איש הורוויץ זי"ע, והיה לרבינו כתב יחוס עד התנא האלקי הלל הזקן ע"ה שהיה מגזע שפטיה בן דוד מלך ישראל חי' וקיים ע"ה ולאמו הרבנית הצדיקת מרת הינדא ע"ה

כזי, וא"ח הרה"ק רבי יהודה ליבוש מראזלא זיע"א)

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' טוביה זי"ע שהיה תלמיד חכם גדול. ומנחתו כבוד בעיר זידיטשוב.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו התנהג בקדושה ופרישות עובד ה' בכל כחו ורבים הלכו לאורו ללמוד ממנו יראת שמים יראת הרוממות והיה מנורה הטורה ובעל רוח הקודש עבודתו ללהב יראה ולהלהיב לבות השומעים לאזניהם שבשמים.

רבינו ינק תורה מאביו הגדול, ואחר כן נתדבק באחיו הגדול רבינו העטרת כזי זיע"א

אמו הרבנית הצדיקה מרת הינדא ע"ה הייתה דרכה שצכל לילה ערכה תיקון חכמה, והואילא את ילדיה הקטנים ממתתם והואיבם על הארץ. פעם אחת לעת זקנתו, נאנח הרה"ק ר' יצחק אייזיק זי"ע אביו של רבינו ושאל להרבנית הינדא ע"ה, הנה נא זקנתי ובמה נעלה לאביו שבשמים? השיבה לו במסל"ה נעלה (פרשת חקת כ' י"ט) שבו מרומים שמות בניה בר"ת ב'עריש הוא הרה"ק ר' ישכר בעריש אייכענשטיין מזידיטשוב זי"ע מ'שה הוא הרה"ק משה אייכענשטיין מסאמבור בעל תפלה למשה זי"ע ס'ענדר הוא הרה"ק ר' אלכסנדר סענדר אייכענשטיין מקאמארנא בעל זכרון דברים זי"ע ל'פא הוא רבינו זי"ע ה'ערש הוא הרה"ק ר' כזי הירש אייכענשטיין מזידיטשוב בעל עטרת כזי זי"ע בזכות זה שגילנו חמשה בנים גדולים כאלו נעלה לשמים.

נסתלק לגנזי מרומים ד' אייר י"ט לעומר תקפ"א.

על אופן פטירתו בקיור ימים מסופר, אשר פעם אחת בשבתו כליל הסדר ליל שימורין שנת תקפ"א, צעת אשר מלאכי עליון באו לחזות בנועם עריכת הסדר שלו, גילו לו מן השמים, שאחיו רבינו העטרת כזי יבוקש בקרוב לשיבה של מעלה, ונסע רבינו תיכף אחר החג לאחיו הגדול, והודיע לו שכן נגלה לו מן השמים, אמנם היות ורבינו אינו

יכול להשתדל על זה העולם ולהואיל לרבים, ורבינו העטרת כזי יכול לזכות הרבה נפשות ישראל, על כן ראונו להחליף עמו שהוא יסתלק לעולם העליון תמורתו, והוסכם ביניהם כך, ונסע רבינו חזר לביתו ושם נ

רחוב בעיר סאמבור

וכן כותב הרה"ק רבי נפתלי מדעלעטין זיע"א בזה"ל, כשחלה זקינינו רבינו כזי עשרה שנים לפני הסתלקותו (בשנת תקפ"א), נכנס אליו אחיו הרב רבי ליפא ז"ל, ואמר לו: אחי רבי! אחת נכרך לעלמא הדיון, כי אלפי ישראל כריכים כך, אנכי נותן לך במתנה עשרה שנים מן שנותי, רק בקשתי שתשיג על יולאי חלאי. וכן היה, שבאותו פרק נסע אחיו הרב רבי ליפא לביתו, ונסתלק לעולמו, ורבינו כזי קם מחליו. ונתגלו יולאי חלאי על השגחת רבינו כזי, וגם אחרי העלות רבינו כזי לשמים, השגיחו עליהם אלאי רבינו כזי. (מהרבנית הצדיקה רבקה'לי ע"ה בת העטרת

לע"ג רחל בת משה אהרן נ"י

ד אייר תרצ"ב

ר' מאיר בארנשטיין מסאכטשב

הרה"ג ר' מאיר בארנשטיין מסאכטשב זי"ע נולד בשנת תרי"א לערך באלקוש לאביו הרה"ק ר זאב נחום ביאלא בעל אגודת אזוב זי"ע בן הרה"ק ר' אהרן בורנשטיין שטשעקאטשין זי"ע מצאצאי רבינו הרמ"א זי"ע ומרבינו הש"ך זי"ע ומהג"ק בעל המעשה רוקח זי"ע. ולאמו הרבנית הצדקות מרת דובריש ע"ה בת הגה"ק ר' מרדכי הירש ערליך מבבנדין זי"ע

בשנת תרנ"א ביקר רבינו בצרף ישראל יחד עם גיסו הגה"ק ר' שמואל מסוכטשוב בעל שם משמאל זי"ע בשליחות בעל אבני נזר זי"ע במטרה לקנות אדמות ולייסד מושבה חסידית. הם שהו בצרף כשלושה חודשים ועברו אותה לארכה ולרחבה, אלא שתוכניתם לא נתקמה בגלל חוק שנתקן אז ע"י הסולטן הטורקי, שלא למנוע אדמות ליהודים בצרף ישראל.

לאחר פטירת אשתו בשנת תרס"ב, נשא רבינו אשה שניה בריישא אשר בגליציה.

במלחמת העולם הראשונה גלה לוינה שם נתיידד עם הגאון המפורסם רבי מאיר אריק מטורנא זי"ע והם נהגו לשוחח בתורה במשך שעות ארוכות לעיתים מזומנות.

לאחר המלחמה נתיישב בלודז ושם נסתלק לגנזי מרומים ביום ד' באייר תרצ"ב.

לא השאיר אחריו כמעט חידושים בכת"י. מנוחתו כבוד צבית העלמין בלודז ורבים מגיעים לאהל שער הקבר.

על מצבתו נכתב: הוא חסיד הוא עניו דספודי עליו רוכב ערבות שש ושמח נפש נקי בדא אליו בתורתו אומנתו ונהנה מייגיע כפו כל ימיו רב עצה ותושי' נטל עליו מושל אדיק ביראת אלהים תמים במעשיו אבד חסיד מן הארץ בשנת שמיים לימיו חייו יום ד' אייר בלרת בטלית וטופפות זין עניו ראונו כי שם ד' נקרא עליו בק"ש נאסף אל עמיו זל"ל

הרב הגדול מ' מאיר

בארנשטיין בן הגאון הגדוק מו"ה זאב נחום זל"ל אבד"ק ביאלא אחיו וחתנו של כ"ק אדמו"ר הגה"ק רשכבה"ג מסאכטשוב זקוקל"ה חתן הרב הדומה למלאך ד' לבאות מקאלק זקוקל"ה

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' מנחם מענדל זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו למד בשיבת אביו בביאלה והי' תלמידו המובהק. מגיל צעיר בלט בכשרונותיו העלויים ובחריפותו הרבה, ונתעלה בלמודו, עד שנתפרסם כעילוי.

אחיו הגה"ק ר' אברהם מסאכטשאוו בעל אבני נזר זי"ע בחר בו כחתן לבתו היחידה הרבנית הצדקות מרת אסתר בריינדל ע"ה. שנים מספר הי' סמוך על שלחן אחיו וחותנו.

בילדותו ביקר רבינו מספר פעמים בקולק כאשר חתנו בעל אבני נזר זי"ע הי' סמוך על שלחן חמיו הרה"ק ר' מנחם מנדל מקולק זי"ע שם זכה לתשומת לב השרף שאף שוחח עמו. כפי המסופר הועידו השרף כבר אז כחתן לנכדתו. כל ימיו הי' קשור רבי מאיר להוויית קולק ומקנא היה לכבוד השרף.

כחסיד קולק הי' גם מקורי בהנהגתו, ומסופר שכאשר חש שמפאת טרדותיו אין הוא יכול לכונן כראוי הי' מתפלל תפילת הבינון.

כאביו ואחיו נסע כחסיד להרה"ק ר' העניך מאלכסנדר זי"ע כאשר החל לנהל עדה והוא הי' קשור אליו מאוד.

על הסלידה מכל דבר שקר יש מן העניין להביא ממוכתב שהשיב לזקנתו הגה"ק שבתו זי"ע על פלפול ששלח לו בשנת תר"ז, ובמכתב כינהו "הרב הגאון". על כך השיב לו

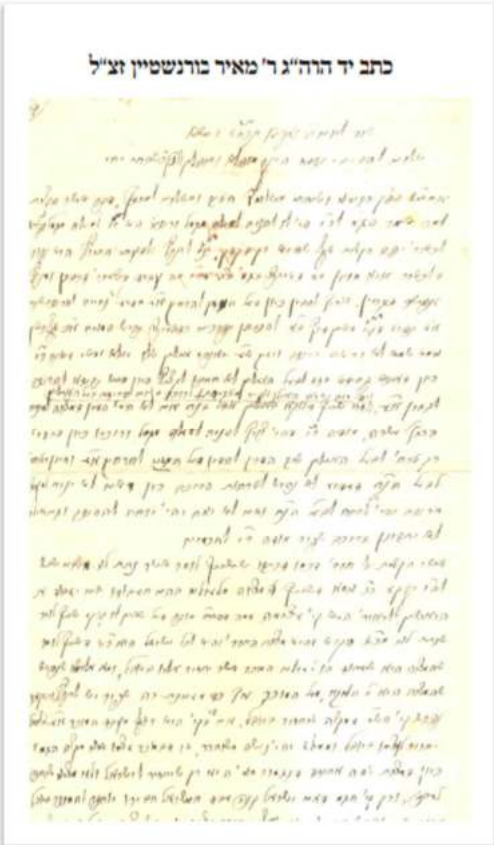
רבינו במכתב בו כתב כי

נהנה מדבריו, אך בפתח המכתב - ויוזכר, שהמודבר בהיותו כבן 80 שנה - ביקשו: "ראשית אבקשך שלא תכתוב לי עוד תוארים כאלה אשר לבושתו וחרפתו שאתה מתאר אותי בתואר גאון אשר מי שהוא גבוה עשר מעלות אינו ראוי לתואר זה, אולי למדה תואר זה מהספרים שמי שאינו ע"ה גמור תוארים אותו בשם חכם. טוב הי' שלא תכתוב לי שום תואר

רבינו נתפרנס ממסחר אחר שסירב לשמש ברבנות, אם כי סוחרים רבים בחרו בו כבורר בדיני תורה שהיו ביניהם.

מסופר שפעם הפסיד רבינו הון רב במסחרו, וכשבא אח"כ אל חתנו אבני נזר שאלו מה חידש לאחרונה

בלמודו, והוא האיע בפני אחיו חדוש נפלא שחדש בלוחה עת. נתפעל הי' אבני נזר" מאד מהחדוש ואמר "ראו כמה גדול כמו של רבי מאיר בתורה, אם יכול הוא לחדש חדוש כזה במצב שכזה", והוא הוסיף ואמר שכשרונותיו של אחיו עולים על כשרונותיו שלו

ה אייר תרל"ח

רבי מאיר ב"ר יצחק איצק זי"ע בעל אמרי בינה

רבינו הגה"ק רבי מאיר אויערבאך אב"ד קאליש וראב"ד ירושלים בעל אמרי בינה זי"ע נולד א' דראש חודש אדר בשנת תקע"ה לאביו הגה"ק ר' יצחק איצק בעל דברי חיים זי"ע בן הגה"ק ר' חיים בעל דברי משפט זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת הענא ע"ה בת הגה"ק זאב וואלף מזאלשין זי"ע ולמעלה בקודש עד למהר"ל מפראג זי"ע

רבינו היה גאון מובהק ומפורסם בתורה צננלה ובנסתר וגודע בפרישותו וקדושתו.

תחילה היה אב"ד קוואהל ואחר כן בקויל והדר בקאליש, ובשנת כת"ר נסע לעיה"ק ירושלים, בשנת תרכ"ב בערך נתמנה לאב"ד קאליש במקום רבינו הגה"ק ר' חיים אליעזר וואחס בעל נפש חיה זי"ע.

בהגיע לירושלים החליט הגה"ק ר' שמואל סלנט זי"ע למסור לידו את הנהגת העיר והיה קורא לו רבה של ירושלים (חכמי פולין).

עשיר מופלג היה רבינו והון רב הביא עמו לירושלים, ממנו הרבה לתרום לקופת העדה, לענייה וקף לבנין שכונתיה מאה שערים ועוד. (שנת דור ודור)

רבינו הגיה כל הכבוד שהיה לו בעירו ובכל מדינת פוילן ונבחר בירושלים לאב"ד, וסר הרביץ תורה בטהרה והיה עסקן גדול שצננו בתי כנסיות ובתי מדרשות וכמה חדרות קדושת על ידו, והוא לא נהנה סם מאחרים ואפילו מקופת הקהל לא לקח תשלומין, וחי"י שנה ישב על כסא הרבנות בירושלים עיה"ק.

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הצדיקה מרת פריידלע ע"ה בת הנגיד הר"ר שרגא פייבוש מלוונטשיץ ז"ל וכשמתה עליו אשתו ראשונה נשא בזוג שני לאחות אשתו להרבנית הצדיקה מרת עלעל ע"ה

חיבר ספר אמרי בינה. בתוך ארבעת רבינו: את ספרי אמרי בינה הגדפסים המונחים אין לכס חלק בהם כי כספי אשר הוצאתי עליהם כבר בא לידי ולא רציתי להנות ח"ו מזה ועוד יש בידי מותרות מן קרני כאשר יבאור אי"ה הלהן הסך ומה לעשות בהם. לכן כל אשר תמכרו מהם אין לכם צוה כלל ורק להנות בהם עניים ותלמידי חכמים וכו'

נסתלק לגנזי מרומים ה' אייר בשנת תרל"ח

שך התורה, ארי שצבורה, הגאון הגדול הצדיק מאור הגולה, רועה נאמן לעדת ה' (נוסח מלכות)

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' שלמה אב"ד לוונטשיץ זי"ע ובנו הגה"ק ר' חיים זי"ע זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

ה אייר תקנ"ט

רבי ישעיהו ב"ר אריה לייבוש זי"ע בעל יש סדר למשנה

רבינו הגה"ק רבי ישעיהו פיק בעל יש סדר למשנה מבערלין זי"ע נולד בעיר אייזענשטאדט הונגריה בשנת תע"ט לאביו הגה"ק ר' יהודה לייב הנקרא ר' אריה לייבוש מוכיח זי"ע בן הגה"ק ר' מרדכי מוכיח זי"ע נכד הגה"ק רבינו יום טוב ליפמאן העללער בעל תוספות יו"ט זי"ע והגה"ק רבי מאיר ב"ר ברוך מאשכנז בעל מהר"ם מראטענבערג זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון גדול ולדיק מפורסם בדורו יחיד בזמנו שקד מאד מאד על לכתות האורה, ומרוב שקידתו עלה למעלת רבי, מאיר עיני חכמים חכם וסופר ושוקל ומונה וידע כמה פעמים נזכר שם כל אמורא בהש"ס ובמדרשים ובתוספתא ובספרי ובספרא ומכילתא, ורוב נהוראי אור הגהי עיני חכמים גדולים, ורבים הלכו לאורו ועל פיו ילאו ועל פיו באו בשאלותיהם, אם כל זה היה עניו וחסיד ובעל מדות טובות.

כמו שכתוב על עצמו בספרו שאלת שלום "ותיחי לי כי מיום עמדי על דעתי חלתי מלקנטר בדברי תורה לשום דבר אוריין נהרתי מלהתכבד בקלון חזירי חס ושלום וכ"ו ואדרבא שוקד אני בכל עת להפוך דעות לומדי תורה לשמה כל כמה דאפשר וכ"ו.

הגיה אחריו הרבה חידושי תורה ככתבי ידו ומהם כבר נדפסו ספר שאלת שלום עם ראשון לזיון על השאלות, יש סדר למשנה על סדר זרעים וסדר מועד משניות, תיקוני כלי שרת הגהות על ש"ס, תנא תוספתא על התוספתא, הפלגה שבכרין על הערוך, ראשון לזיון על המשניות, הקות מיושב על כל קשיא בש"ס, קטן שהגיע לחינוך על ספר החינוך, מיני תרגומא, כנסת חכמי ישראל, הגהות הגרי"פ על ספר הרי"ף מאת רבינו הגה"ק רבי יצחק ב"ר יעקב האלפסי זי"ע, קונטרס שטרי המאוחרין, אומר השכחה, שאלת שלום, ספר השאלות, אורח כלום, ועוד ועוד.

ותשובתיו מובאים בשו"ת זכרון יוסף מאת הגה"ק ר' יוסף שטיינהארט זי"ע, ובשו"ת נודע ביהודה מאת הגה"ק ר' יחזקאל הלוי לאנדא זי"ע, ובשו"ת חקר הלכה.

בנעוריו למד אלל אביו ואח"כ בישיבת הגה"ק ר' אבי הירש חריף מביאלה – האלבערשטאדט בכל כוס ישועות זי"ע.

כשיגיע לפקדו נשא להרבנית הצדיקה מרת פרומט ע"ה בת הגה"ק ר' זאב וואלף לייב פיק מברסלוי זי"ע שעל שמו נקרא רבינו בשם פיק.

רבינו עסק במסחר רוב ימיו ובשנת תקנ"ג כשהיה רבינו כבר בן ע"ד שנה נתקבל לאב"ד בברעסלוי במקום הגה"ק ר' יוסף תאומים בעל פרי מגדים על יו"ד ואו"ח זי"ע (נסתלק ד' אייר תקנ"ב).

נסתלק לגזי מרומים בשנת תקנ"ט כ' לעומר ה' אייר כבן שמונים שנים כולם שזה לטובה ומנחתו כבוד צעיר ברעסלוי.

הוא היום שרבינו כחוב בספרו ספר הזכירה שסכנה ליצבע אפילו על האמת וגם סכנה להצביע אחרים.

מתורתו של רבינו:

בספרו יש סדר למשנה על הערוך וז"ל בחולין ס"ז ריב"ד"א לויתן דג טהור הוא שנאמר גאווה אפיקי מגינים אלו קשקשים שבו תחתיו חדודי חרש אלו סנפירין ולמה הוצרך לומר שהוא טהור מפני שהוקש לנחש דכצב ולויתן נחש בריח וכ"ו ע"כ ולכאורה מאי ספק הא ודאי דג טהור הוא דאל"כ האיך יאכלוהו הצדיקים לעתיד לבא ות"י רבינו דאיתא בנדה ס"א בגד שאבד בו כלאים עושין ממנו תכריכין למת ואמר ר"י זאת אומרת מצות בטילות לעתיד לבא ע"ש ועתה אם לויתן דג טהור הוא ואפ"ה צדיקים יאכלו ממנו א"כ מוכח דמצות בטילות לעתיד לבא אבל עתה שמוכח דג טהור הוא ולכן יאכלו צדיקים א"כ ע"כ אין מצות בטילות לעתיד לבא וא"כ ע"כ נמי מוכח דאסור לקבור מת בבגדי כלאים ע"כ.

לע"נ ר' יצחק ב"ר משה אהרן ז"ל

ה אייר תרע"ו

רבי אליעזר חיים ראבינוויטש מיאמפלא

רבינו הרה"ק רבי אליעזר חיים ראבינוויטש מיאמפלא ז"ע נולד לאביו הרה"ק ר' ברוך מייאסי ז"ע בן הרה"ק ר' יצחק מיאמפאלי ז"ע בן הרה"ק ר' יוסף מיאמפאלי ז"ע בנו של המגיד הגדול הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב ז"ע בן הרה"ק רבי יצחק מדראהביטש ז"ע בן הרה"ק ר' יוסף ספראוידליווער ז"ע בנו של הרה"ק ר' משה מסוריוז שנהרג על קידוש השם הי"ד ז"ע נכד הגה"ק ר' יצחק חיות אב"ד פראג בעל אפי רברא ז"ע נכד רש"י הק' ז"ע עד דוד מלך ישראל חי' וקיים ע"ה. ולאמו הרבנית הצדקות מרת מלכה חי' ע"ה בת הגה"ק ר' שמואל הורוויץ מוואחאווקע ז"ע בן הגה"ק ר' אליעזר ז"ע בן הגה"ק ר' אברהם ז"ע בן הגה"ק ר' ישעיהו הלוי ז"ע בן הגה"ק ר' שבתאי שעפטיל אב"ד ווין ופזנא בעל ווי העמודים ז"ע בן הגה"ק רבי ישעיה סג"ל הורוויץ בעל השל"ה הקדוש ז"ע בן הגה"ק ר' אברהם ז"ע ולמעלה בקודש ז"ע

הזה הנמצא בידו שלו, אלף הוא שלח בלבד להעבירו מאדם אחד לשני, מיד אמר לה בעלה הצדיק גם אני כאותו אדם המביא מכתבים גם אני עלי להעביר דברים מסוימים לשאר אנשים ואין הדברים הללו שייכים אלי שאוכל לקחתם לעצמי. (פניני תורה וחסידות)

נכתב לגנזי מרומים ה' אייר כ' בעומר תרע"ז ומנו"כ בעיר קווינס.

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' ברוך פנחס מסקאליע ז"ע וחיברו ספר חיבת קודש גורלו וספר מעניני סגולות, ודבריו תורתו הוא בספר שיח אליעזר החדש.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

תיכף מיום הוולדו היה אביו מנחם בכוחות עצמות על דרך הקדושה וטהרה, וקודם הזכר מזה היה רבינו בקי בנגלה ובנסתר ידע כל היחודים מספר ברית מנוחה ומספר ריחל המלאך ופער ספרי קבלה.

בחינתו 14 שנה נתייתם מאביו, ונסע ביחד עם אמו לעיר יאסי מקום מגירי זקנו הרה"ק ר' שמואל הורוויץ ז"ע ושם קבל תורה ויראת שמים מהרה"ק ר' מנחם נחום משטעפינעשט ז"ע.

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הצדקות מרת שרה ע"ה בת הגה"ק ר' פנחס אורטינבערג ז"ע נכד הרה"ק ר' וועלו'לע מזבארישער ז"ע בן הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב ז"ע, ונכד מהרה"ק ר' יעקב יוסף רב ייבי מאוסטרא ז"ע.

בחינתו אבד נסע להרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מלאני ז"ע ואמר על רבינו שהאז ניאוך דוד בן ישי ע"ה

רבינו בצחרותו הוכרח לנסוע ממדינת רוסיא מחמת הרדיפות של הממשלה על הצדיקים, ונסע למדינת גאליציע, ובעת ההיא הי' הרה"ק בעל דברי חיים מלאני ז"ע מפורסם גדול לבעל רה"ק, ועלה דעתו לנסוע ללאני לראות אותו לדיק, ושינה בגדיו על בגדים פשוטים של סוחר וצא עם מרכבה וסוסים אל הצדיק, ונכנס לפניו ושאל אותו הגבאי מה הוא רוצה? והשיבו כי חפץ ליתן שלום להרבי. ושאלו מי הוא? והשיבו כי הוא סוחר ממדינת רוסיא. נכנס הגבאי להרה"ק ושאלו, והשיבו שיינס, וכשנכנס רבינו תיכף עמד הדברי חיים ז"ע מכסאו ונתן לו שלום ואמר: שלום עליכם יאמפעלער רביו ונגש אל הדלת וסגרו על ערך ג' שעות, וכל העומדים בחוץ תמהו, מה יעשה הסוחר הזה בחדר הרבי ג' שעות? וכשילא רבינו משם ליוהו הדברי חיים, ובעמדם בבית החילון שאל את רבינו מה שמכס? ענה: אליעזר חיים, וסגר הדברי חיים את עיניו על איזה רגעים, ופתח את עיניו ואמר: אליעזר חיים גימטריא דו"ד ב"ן ישי' יך לכם ניאוך דוד בן ישי. (זכרון לזכרה)

פעם אחת בא אדם אחד לרבינו, וסיפר לפניו שפרנסתו נמלח במאז קשה מאוד, וביקש ממנו שיגלה לו את המספרים שעלים למלאות בגורל הלאטעריי שעל ידו יזכה בגורל ויתעשר, ואכן רבינו שמע לתחנוניו ואמר לו מספרים מסוימים ועל ידם אכן זכה האיש בהגורל וקיבל את הפרס הגדול. כיון שהרבנית שמעה ממופת זה של (רבינו) בעלה חרה לה מאוד על זה שאכלה בבית שורר רעב ולא היה להם פרנסה, ואמרה לבעלה: הגה אם אינך יכול להועיל צפרנסתנו כשאינך יודע את המספר שיעלה בגורל איני יכולה לטעון שום טענה, אבל כיון שאתה ידעת את המספרים הנכונים חמתי עליך שאתה מסרתם לאיש אחר ולא מלאת אתה את המספרים האלו שעל ידם היינו זוכים לפרנסה ברווח לאורך ימים. אמר לה רבינו: אמרי נא לי הדור של עירנו המביא את המכתבים לתושבי בעיר הוא אדם עשיר או עני? וענתה הרבנית: וכי מהיכן שיהיה יכול להיות עשיר הרי בקושי מקבל כמה מטבעות שחוקות לכדי פרנסתו, המשך ואמר לה: ואיך יכול להיות שאינו עשיר והרי הוא מביא כל יום סכומים אדירים לתושבי עירנו וממילא לא יתכן להיות שהוא עני? אמרה הרבנית והרי הכסף

מתורתו של רבינו

שמעון הצדיק הי' משיירי כנסת הגדולה(פרקי אבות פרק א') שמעון הצדיק היה בעיניו בעונה ושפלת רוח כמו שריים כלפי הכנסת הגדולה.(האט זיך געהאלטען מיט זיין ענוה ושפלות רוח ווי שריים פאר די כנסת הגדולה)

ו אייר תשי"ד

רבי מנחם מענדל ב"ר אברהם שלום זי"ע בעל דברי מנחם מסטראפקוב

רבינו הרה"ק ר' אברהם שלום האדמו"ר הראשון מסטראפקוב בעל דברי שלום זי"ע בן רבי יחזקאל שרגא בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע, בן הרה"ק ר' חיים ראש שושלת צאנז בעל דברי חיים זי"ע בן הרה"ק ר' ארי' לייב מטארניגראד זי"ע בן הרה"ק רבי שמחה זצ"ל, בן הרה"ק רבי משה אבד"ק סאטנוב זיע"א, בן הרה"ק רבי הירץ מדובנא זיע"א, בן הרה"ק רבי הערש אבד"ק האלבערשטאדט זיע"א, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת חיה יהודית ע"ה בת הרה"ק ר' אברהם חיים הורוביץ השני מלינסק זי"ע בן הרה"ק ר' מנחם מענדל נשהי זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם חיים הורוביץ הראשון אב"ד לינסק זי"ע בן הרה"ק ר' נפתלי צבי הורוביץ ראש שושלת ראפשיץ בעל זרע קודש זי"ע בן הגה"ק ר' מנחם מענדל מלינסק זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב יוקל מלינסק זי"ע נכד הגה"ק ר' מאיר הלוי הארוויץ בעל מהר"ם טיקטין זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל מעלקא מטורנא זי"ע בן הגה"ק ר' יהושע הארוך זי"ע בן הגה"ק רשכבה"ג ר' פנחס איש הארוויץ זי"ע גיסו של רבינו ר' משה איסרליש בעל הרמ"א זי"ע

רבינו היה איש קדוש ופועל ישעות, ואיש פלא מאוד, הרה"ק מרן רבינו בעל דברי יואל מסאטמאר זי"ע אמר עליו: שאם העולם היו מצינים לדעת מי הוא ראוי לרבנות היו כולם נוהרים אליו.

בילדותו התייתם מאמו ונתגדל בבית זקינו משינאווא, ובשנות נעוריו כבר נודע בשער בת רבים גדלותו בחוכמה ובחסידות. בבחירתו קיבל סמיכה מהגה"ק ר' שמואל ענגיל אב"ד ראדומיסקא זי"ע

זקני החסידים ספרו שבהיותו ילד בן י"ב שנים ראה שזקנו בעל הדברי יחזקאל מסחובצ בביתו כשפניו אינם משביע רצון, ניגש אליו רבינו נכדו ושאל אותו על מה ולמה הוא כך. ענה לו זקנו: כבר ערב פסח ועדיין אין לי מסכתא לסיים. ענה לו מיד הילד: סבא, אני אלמד מסכתא ואעשה סיום! כל הלילה ישב היניק וחכים ולמד בהתמדה. בבוקר ניגש לזקנו ואמר שהוא מסיים את המסכתא, והיה הדבר באחד המסכתות הגדלות שבש"ס. זקנו בעל הדברי יחזקאל' מיד בחן אותו שקליא וטריא, גפ"ת, ונתפעל מאד מהעמקות, מהידיעה העלומה, ואמר מיד לרבנית, לעשות מהר סעודה עם בשר, כי הפעם יש לנו באמת סיום.

מסופר שבשנות המלחמה צעת שהגיע הרה"ק רבינו לעיר פרעשבורג, וחישף למקום מחסה מפני הנאצים הרשעים ימ"ש, וביקש על ידי שליח שיכניסו אותו לבונקער צו הסתתרו כמה יהודים, וביניהם הגה"ק רבי מיכאל צער וויסמאנדל זי"ע, והבטיח להם שאם יכניסו אותו לא יאונה להם כל רע. לאחר המלחמה שאלו אותו הר"ר מיכאל צער זי"ע: איך הבטיח בבכירות כל כך. וענה שתמד יתדותיו במה שאמר לו זקינו הרה"ק משינאווא זי"ע: כשתגדל ותזקין במספר שנותי תיסע על העגלה, ובהיות שעדיין לא עברתי מספר שנים אלו, הייתי בטוח כי עוד אזכה לשנים אלו. (רבינו הקדוש משינאווא ח"ב 97 תשנז)

עוד באמצע המלחמה זכה רבינו להינצל מבונקער הג"ל למדינת שווייץ, ומשוויץ עבר לארצות הברית וייליאמסבורג.

וזכה להאריך ימים עד שנסתלק לגנזי מרומים ו' אייר שנת תשי"ד ומנוחתו כבוד בהר המנוחות ירושלים.

מדברי תורתו הדפס הספר דברי מנחם, וכן הוקם לשמו ולזכרו בית המדרש דברי מנחם דחסידי סטראפקוב במאה שערים ירושלים.

בניו נהרגו על קידוש השם על ידי הנאצים ימ"ש הרה"ק ר' דוד אב"ד לאצרה הי"ד זי"ע הרה"ק ר' יחזקאל אב"ד ווראנוב זי"ע הי"ד הרה"ק ר' חיים מסטראפקוב הי"ד זי"ע הרה"ק ר' אברהם נפתלי דומ"ץ בסאטמאר הי"ד זי"ע הרה"ק ר' לייבוש זי"ע הי"ד הרה"ק ר' יעקב קאפל הי"ד זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

המעשה סיפר רבינו על עצמו, היות שהיה יתום נתגדל הוא על ברכיו של זקינו השינאווער רב, אחר הבר מצוה עד יום חתונתו, כל זמן שהיה בביתו של זקינו לא יא החו"ה רק שתי פעמים, ופעם אחת נתכבד זקינו להיות סנדק אצל ברית מילה, האט מען געשיקט נאך אים א וואגן, ורצו הוא גם כן לילך על העגלה, אז אמר לו זקינו: זו האסט קייט ווען דו וועסט זיין אזוי אלט ווי איך, זיך אינדערהיים.

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת אסתר ע"ה הי"ד בת מהו"ר יעקב קאפל פרנס מראשי הקהל בגארליץ ז"ל, ובזיוו"ש להרבנית הצדיקת מרת בריינדל ע"ה בת הרה"ק ר' שלמה ברוך פראגאר אב"ד פעטראוועסלא זי"ע

וסיפר שפעם אחת קרא אביו הרה"ק ר' אברהם שלום מסטראפקוב זי"ע אליו את הראש הקהל, ואמר לו שיפרסם בעיר שרואה לעשות בחירה להתמנות בנו רבינו להיות רב שני בעיר, והסביר הדבר: שזהו סגולה לארצות ימים, כי הלא אמרו חכמינו ז"ל: אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא. (מסכת יומא ל"ח: ועיין עוד מסכת ברכות

הרה"ק רבי משה בן ר' יצחק אייזיק זיע"א בעל תפלה למשה מסאמבור

רבינו הרה"ק רבי משה אייכנשטיין זיע"א בעל תפלה למשה מסאמבור נולד בשנת תקכ"ה בכפר סאפרין בן רביעי לאביו הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מסאפרין ראש שושלת זידיטשוב-קאמארנא זי"ע בן הגה"ק ר' אלכסנדר מסטבניק זי"ע בן הגה"ק ר' צבי זי"ע חתן הגה"ק רבינו יום טוב ליפמאן הלוי העלעער בעל תוס' יו"ט זי"ע. רבינו היה גם כן נכד השלה"ק הרה"ק ר' ישעי הלוי איש הורוויץ זי"ע, ואחיו הרה"ק ר' ליפא זי"ע היו לו כתב יחוס עד התנא האלקי הלל הזקן ע"ה שהי' מגזע שפטי' בן דוד מלך ישראל חי' וקיים ע"ה. ולאמו הרבנית הצדקנית מרת הינדא ע"ה בת הרה"ק ר' צבי זי"ע

ישראל זי"ע מבלי שיטול רשות מרבו מקודם. רבינו היה לו פרנסה באתון הימים מאיזה חנות קטן, וכשהיה מחוץ לתחום ניהלה זוגותו החנות, ועת היותו בקאזניץ התחילו הערלים הקונים לערער שהגדים מלוחים " הערינג" הם סרוחים ונפסל מאיכלה, ונעשה מהומה בכל העיר לא לקנות פס, וכשחזר רבינו סיפר לו הרבנית בקובלנה כל הנעשה, החליט רבינו אם כן אלך בעצמי לעמוד על יד החנות, וזכר ערל אחד לקנות דג מלוח וזרקו מידו באמרו סורח הוא, נטל רבינו הדג וחצטו על פניו: דו שייגעץ פון ווי ווייסטו אז איך בין געווען אין קאזניץ, כלומר תיתי לי דמתחייבנא על שלא שאלתי רשות מפי רבו אבל מנין ידעת שהייתי בקאזניץ ואחר כך פסקה הערעורים על הדגים. (פניני תורה וחסידות)

מילדותו ניכר עליו שלדולות נועה, וכדלוי' בספה"ק היכל הברכה, שרבינו זילדותו היה עוסק באיזה משא ומתן, והלך בכפרים ועסק עם העכו"ם במשא ומתן, והרגיש התעלות גדולה, בחזרו העירה, שאל את אחיו הגדול רבו מרן רבינו צבי זי"ע, מה זה ששאוך אחר כך להתפלל מנחה נללקין צו רמ"ח אבריו בהארה נפלאה עשומה, ותמה היכן השיג זה? וירא לנפשו שמה זה טעות, ומקליפת נוגה מגיע זאת ועבודתו בטעות ח"ו, השיב לו אחיו הגדול, מה זה אחי אתה מתמה, הרי כשאתה מתהלך בשדות ובכפרים בין העכו"ם במחשבות קדושות, הנה כל הנילוין שיש בדומם אומח חי מדבר – הכל נדבקים בך ונתבררין אלך לטוב, והם ממשיכין לך אור ועם חוש שלא טעמת מימין, שנללקין בך בעמדך אחר כך להתפלל.

בהגיעו לפרקו נשא את זו' הרבנית הצדקנית בת הרה"ק רבי יודל חריף מסאמבור (אחיו של ר' יצחק חריף) בן הרה"ק רבי משה מדראגיטשין זיע"א.

כל ימי חייו אחיו הגדול מרן העטרת צבי נחדבק רבינו אליו והיה בטל כליל אלכו, עם

רבינו היה גדול בתורה וחסידא ופרישא לדיק יסוד עולם ינק תורה מאביו הגדול, גם היה מגדולי התלמידים של מרן הרה"ק מלובלין זיע"א ואח"כ נחדבק באחיו הגדול רבינו העטרת צבי זיע"א, גם היה מסתופף עוד בכל הרה"ק רבי מענדל מרימינוב זיע"א, והרה"ק רבי משה סופר זי"ע אשר רבינו מכתירם בספרו בשם 'מורי ורבי', גם היה תמיד מכתת רגליו הק' להלדיקים שהיו בדורו, ושימש מאה ועשרים בעלי רוח הקודש, וכולם העידו עליו 'שכינה מדברת מחוך גרונו של משה'. פעם אחת בהיות רבינו בכל רבו הק' מלובלין זיע"א ביחד עם אביו ואחיו הגדול העט"צ בירח האיתנים, נחלה העטרת צבי ביום הכיפורים, והוכרח רבינו לחמם לו איזה דבר, כי היה חולה מסוכן שמאזה בגדולי ישראל וצוריותו, ולא יכל רבינו להכנס לביהמ"ד להתפלל, כאשר ילא הרה"ק מלובלין מביהמ"ד עבר דרך חצר האכסניה שלהם, ושאל את רבינו על שלום אחיו, ענה רבינו שהוכרח לחלל יום הכיפורים עבורו בחימום ובישול, נענה

הרה"ק מלובלין ואמר איניד ווייס איך שוין וואס מיר האבן געהאט היינט אזא הייסן לאוועגען, ווייל איך האט אונטער געווארימט.

כתב רבינו: שמעתי ממורי ורבי איש אלוקים קדוש ר' מנחם מענדל מרימינוב שאמר: אמר רז"ל ובמושב לנים לא ישב, אלו פלשתים שהם היו לנים, ואילו ידע פרעה שעם לנות יכולים להכניס כל העולם לא ילאו ישראל ממארים לעולם והפלשתים היו לנים, ואילו נחם אלקים דרך שם לא היה בני ישראל ח"ו יולאים משם. (תפלה למשה)

רבינו שימש אלל מאה ועשרים לדיקי אמת (כמו שכתבתי לעיל) ואף שנסע לכמה וכמה לדיקים היה לדיק לכל נסיעה לטובל רשות מרבו המובהק הרבי מלובלין זי"ע. פעם נסע לקאזניץ להמגיד הרה"ק ר' ישראל האפשטיין בעל עבודת

הרה"ק רבי משה בן ר' יצחק אייזיק זיע"א בעל תפלה למשה מסאמבור

אמר היות והיה קפדן בזה העולם, יהיה קפדן גם בעולם העליון, וכאשר יטמינו אותו בצוהל אחיו ויבואו עולם גדול בכל שנה ביום ההילולא של אחיו, וידרכו על קברו – ויקפידו, ע"כ יעשו מחינה באמצע האהל שלא ידרכו עליו וכן עשו (עד כדי כך היה גדול שפלות רוחו עד זיבולא בתרייתא שלא חשב כלל שיבואו להתפלל על קברו).

זרעו אחריו, בנו הרה"ק רבי יהודה זבי מראזלא בעל דעת קדושים זיע"א, בנו הרה"ק רבי קאפיל מרודיק זיע"א, הגה"צ רבי ישעיה ז"ל, והרה"ק רבי מיכל בעל עטרת זקנים ז"ל.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פטירת אחיו ביום י"א תמוז תקצ"א קיבלו החסידים עליהם את אחיו הרה"ק רבי ישכר בעריש זיע"א (אביו של הרה"ק מהרי"א מזידיטשויב) לאדמו"ר אמנם לא ארכו היום וגם הגליק רבי בעריש עלה השמימה כעשרה ירחים אחר פטירת אחיו הגדול ביום ב' דשבעות תקצ"ב, אז קמו כל החסידים ונסעו לרבינו זיע"א, וכל אחד מהם תירץ עלמו מדוע לא באו ליסוע אליו מיד אלא נסעו קודם לאחיו מהרי"ב, נענה רבינו ואמר להם בענוות רוחו בזה הלשון, נישט גענוג אז עם איז מיר נישט קשה פאר וואס איז זענט איינז יא געקומען, זאל מיר נאך קשה זיין פארוואס איז זענט ביז איינז נישט געקומען???

ברוב ענוותנותו לא ראה לקבל הרבנות עליו, עד כדי כך שפעם אחת כאשר באו מאות אנשים להסתופף בכל הקודש מן רבינו לימים הנוראים, ובערב יום הדין כשהלך רבינו למקוה ראה שהשוק מלאה באורחים שצאו אליו, אמר רבינו בשפלות רוחו כאשר נכנס למי המקוה בזה"ל: רבונו של עולם, מה אני יודע לעשות עם העולם הגדול הזה להיטיב להם, והתמרמר בענוות שברון לבבו, וסיים: אך הריני מקבל עלי יסורין בעד כלל ישראל, ומיני אז סבל רבינו יסורים רבים בכמה מיני חולאים ומכאובים לא עלינו בכל גופו.

במקום ענוותנותו שם אהה מואל גלותו, כאשר פעם אחת נחלו שני נכדי בנו הרה"ק רבי יהודה זבי מראזלא זיע"א (שהיה חתן דודו העטרת זבי זיע"א) והיו כבר כמעט אחר יאוש, והרה"ק מראזלא ראה אז בחזיונו את מורו חותנו דודו ורבו הרה"ק העטרת זבי עם ב' נקבים על לבו, ושפט מזה שזה מורה על העדר שני הנכדים (בני חתנו הרה"צ ר' יעקב האגיר ז"ל), והתחיל לעורר רחמי שמים מרובים כאשר אמר ג' פעמים תהלים עבורם ולא הועיל, מיד התיישב וכתב מכתב לאביו הגדול רבינו ז"ל שיעורר רחמים עליהם ושלא המכתב ע"י חתנו אביהם של ב' הנכדים, כאשר קיבל רבינו את המכתב נענה ואמר: מיין זוהן דער ראזלער רב קערט איבער די וועלט, ער האט שוין דריי מאל אויסגעזאגט תהלים באשר ער האט געזעהן דעם רבי'ן מיט אווי לעכער אין הארץ, נא! וואס איז אז מען קען יענעם נישט העלפן פון יענעם עולם, מיר זענען נאך ב"ה אויף דעם עולם, נאדיר מיט א בריוול וואס מען זאל אונטער לייגן די קינדער אינטער די קישען – וועלן זיי תיכף געזונט ווערן. וכתב רבינו תשובה אל בנו הרה"ק מראזלא בזה"ל: חוצפה כלפי שמיא נמי מהני, אני גוזר ואומר! אשר תיכף יתפארו השני הילדים, ויקומו ממטתם צריאים ושלמים, הגה דברי הכותב בידיים שיש בהם כח לקרוע גזר דין של שבעים שנה, הק' משה מסאמבור. עכלה"ק. וכן עשו ומיד הוטב להם וחזרו לצריאתם, ותחיין את הילדים, גם הרה"ק מהרי"א מזידיטשויב נענה ואמר פעם על סיפור זה, מי יוכל לדמות את עצמו להרבי רבי משה שהיה למעלה מהשכל, למעלה מהזמן, ולמעלה מהטבע.

לפני פטירתו הגיע איש אחד ממדינת הגר אשר היה נכרך לישועה גדולה, ודפק על פתחו של רבינו וביקש ישועה, אמר לו רבינו, אז איך וועל דיר נישט העלפן אין די שך, וועל איך דיר העלפן אין די זאקן, וכך הוא שנסתלק רבינו, ואז תיכף נושע האיש הוא כדברי רבינו.

בשנת ת"ר ו' אייר נחשכו המאורות, וימת שם בזידיטשויב משה עבד ה', ולפני הפטירה

מתורתו של רבינו

ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא חלק הניצוצ אשר בידנו. ולא נפקד ממנו איש: שלא נעלם ונחסר מלהאיר מול פנינו איש משה. (תפלה למשה)

לע"נ רזול בת משה אהרן נ"י

ו אייר תרס"ט

רבי יוסף מאיר ווייס ראש שושלת ספינקא

רבינו הרה"ק רבי יוסף מאיר ווייס ראש שושלת ספינקא בעל אמרי יוסף ז"ע אחיו של הרה"ק ר' אהרן ווייס אב"ד בנעדקאוויץ ז"ע נולד ח"י אדר בשנת תקצ"ח לאביו הרה"ק ר' שמואל צבי דומ"ץ מונקאטש ז"ע בן הרה"ק ר' אברהם ז"ע בן הרה"ק ר' שמואל צבי ז"ע שנתגדל אצל הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאליב ז"ע. ולאמו הרבנית הצדקנית מרת צירל ע"ה בת הגה"צ ר' צבי הירש אסטרייכער זצ"ל מדראהביטש / מסגל תלמידי הרה"ק מלובלין, ואח"כ הרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זיע"א

נסתלק לגנזי מרומים ביום ג' פרשת אחרי ו' אייר כ"א בעומר בשנת תרס"ט ז"ע, ונקבר בעיירה ספינקא. ובשנת תשל"ב הועלו ענמותיו לארץ ישראל, והוא נטמן בבית הקברות סגולה בפתח תקווה.

בנו הרה"ק ר' יצחק אייזיק בעל חקל יצחק הי"ד ז"ע נספה בשואה בי"ג סיון תש"ד.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון וחריף עלום מאוד ומפורסם לעלוי וכבר בימי עלומיו נראין בו סימני טהרה וגדולה, ואף שהי' בקי ממש בכל ש"ס בבלי וירושלמי ובכל שו"ע ופוסקים הי' עניו וספל בדרך בעלמו מאלו מאלו, ובמסירת נפש עבד בוראו ובכל דרכיו דעהו קיים בשלימות, נהג שבכל ימי השבוע חוץ מליל שבת קודש היה יאן בבית המדרש זולת בעת אונס, והיה קם בכל לילה ולילה בחצות ולמד טור ושו"ע עד אור הבוקר,

וכיפר רבינו פ"א בעלמו שהיה דרכו בקודש למסור שינתיה לתלמיד אחד לעוררו בחצות לילה, ופ"א נרדם התלמיד ג"כ בשניה, ולא הקילו, והקילו אותו מן השמים על ידי סיבה שנפלה כלי עם מים לארץ, ועל ידי הקול התעורר ועמק על משמרתו כדרכו,

פזר הון רב לעניים בפרט הי' משתדל למצות הכנסת כלה ונהג שכל שבוע בפעם אחת הלך לקבץ נדבות ללדקה, ובעלמו השיא כמה וכמה יתומות מממונו והי' לו אהבת ישראל לא יאומן כי יוספר, היה דרך עבודה גדולה לשמח חתן וכלה, להיינו אם אחד מחסידיו עשה נשואין והזמין אותו הי' הולך ונעשה שמה סרסור טאנץ מייסטער לרקודין של מצוה לפני הכלה, והי' לו בזה רעיונים נשגבים ורמים לייחד יהודים גדולים בעולמות העליונים, וגם לפעמים אמר איזה מילי דדוחי וגראמין בכונות נוראות ונפלאות.

עין בעין ראו שהי' בעל רוח הקדוש ופועל ישועות גדול ואלפים מישראל הלכו לאורו, והי' דרכו תמיד ללמד זכות על ישראל ומעולם לא דיבר סרה על שום איש מישראל אף על שונאיו, וכשהי' מספרין לו איזה דבר רע ומגונה על איזה אדם הי' מחפש לו זכות, וכשלא הי' לו מוצא זכות הי' אומר שהוא בודאי שקר.

בשנת תרי"ב הלך ללמוד לאונגוואר להגה"ק ר' מאיר אב"ד אונגוואר המהר"ם א"ש ז"ע וגם למד אצל בנו הגה"ק ר' מנחם אש ז"ע ואח"כ אצל הגה"ק ר' שמואל שמעלקא אב"ד סעליש בעל ארוכה החיים ז"ע,

ובשנת תרי"ד כבר החזיק ישיבה גדולה בבארשא ששם נשא בזוג ראשון, וישב שם אצל חמיו על התורה ועבודה ליל כיום, והי' גם כן דבוק להרה"ק ר' שלום רוקח בעל שר שלום ראש שושלת בעלזא ז"ע והסתופף בלל הרה"ק ר' מנחם מענדל האגער מווישניץ בעל כמה לדיק ז"ע שמסר לרבינו כוונות קבלת פתקאות (קוויטלעך) כפי שקבל מאת מחותנו הרה"ק ר' ישראל פריעדמאן ראש שושלת רוזין ז"ע, ואכל דודו הרה"ק ר' יצחק אייזיק ווייס בעל בית יצחק מסוואליווע ז"ע, ואכל הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענגשטיין הברכה מקאמארנא ז"ע אבל רבו המובהק הי' הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענגשטיין בעל מהרי"א מזידיטשוב ז"ע והוא סמכו רבינו להיות רבי בשנת תר"ל, וכשנסתלק רבו בט' סיון תרל"ג דבק רבינו מאד להרה"ק ר' חיים האלבערשטאם הדברי חיים ראש שושלת לאנז ז"ע,

הרבה יסורין סבל רבינו כי נתאלמן ב"פ, וגם נחלה ר"ל במחלה אנושה, וגם הי' לו לער מצננים, וגם לבסוף הי' לו מיהוש קשה כמה שנים מ"מ קבל את היסורין בזהבה.

מצבתו

לע"נ ר' יודל בת משה אהרן נ"י

ז אייר שנה"ט [א]

רבי שלמה אפרים איש לינטשיץ מפראג בעל עוללות אפרים וכלי יקר

רבינו הגה"ק רבי שלמה אפרים איש לינטשיץ מפראג בעל עוללות אפרים וכלי יקר ז"ע נולד בה' ש"י בלינטשיץ פולין לאביו הגה"ק ר' אהרן ז"ע. בתחלה נקרא שמו אפרים והשם שלמה נוסף לו רק לעת זקנתו בשנת שס"א

וי"א שנפטר ז אדר, וכך נכתב על מצבתו [נפטר יום ה' ז אדר]

ה' עם ישראל, שהולכים ממזרים, בקע להם את הים והוריד להם מן מין השמים. האם תקצר ידו להושיע גם ליהודי הזה? אלוני הפריץ: הוסיף האיש לדבר: כך וראית כמו עיניך ואז תוכל לומר אם נכונים הדברים שאמרתי או לאו. הפריץ נפתח לשמוע להלענתו. הוא כיוו לאסור את המרכבה ויחד עם אשתו יאל אל הבור כדי לראות כמו עיניו את הפלא הגדול.

קרוב הפריץ אל הבור וקרא: אהרן! אהרן! אהרן! הראה נא לי את בנך הנולד לך! הריס רבי אהרן את היילד והראה לו לפריץ. השתומם הפריץ וגם קינאה מילאה את לבו למראה היילד, כי על כן היו הוא ואשתו ערירים וילד אין להם. פנה הפריץ אל רבי אהרן ואמר לו: אמנם, עתה נוכחתי לדעת כי ה' היה עמכם והאיל אותכם מן הפורענות. אולם, גם עכשיו עורכם בידי לעשות ככם כטוב בעיני ואפילו להגבס. אבל, אם תאורו לתת לי את ילדכם במתנה גמורה וייקרא על שמי, נקיים אתם מעונשכם וגם את בית האכסניה תקבלו במתנה לעולם.

ראה רבי אהרן כי כלתה הרעה מעם הפריץ ואם לא יאות לו חריהו מביא כליה על עצמו ובמו ילקח ממילא לבית הפריץ ובלית ברירה נתן את היילד לפריץ.

הילד עבר לביתו של הפריץ, על משרתו ועושי דברו של הפריץ, חזקה הפקודה להיזהר לכל ייודוע לילד מאומה מעברו. היילד למד והשכיל ועלה במעלות החכמה. ברוחב שכלו עלה על מוריו. ובהיותו כבן שש כבר היו פתוחים לפניו כל החכמות והמדעים. שמח הפריץ בבנו ובכל שעת כושר האיגו לראויה בפני קרואים ומזמנים. בנשפיתחשק ובמשתאות שהפריץ היה עורך, היה היילד מנגן בכלי־זמר שונים ומשעשע את האורחים. כך עלה וגדל וכל רואיו התפארו בו.

והנה חודש אחד לפני שמלאו לנער שלש עשרה שנה, נחנמם הנער על מטתו והוא רואה את אביו רבי אהרן בחלומו, ואביו רבי אהרן אומר לו: בני! דע לך שאין אתה בנו של הערל הזה, בני אתה. מזרע ישראל אתה. יהודי נולדת ואבותיך הקדושים יהודים הם ומהם מקורך, ועכשיו אתה מגיע לגיל המלואה ומתחייב אתה במלואות כיהודי לכל דבר. כל זמן שלא נתחייבת במלואות החרשתי ושתקתי. אבל עכשיו שקרוב היום אני קורא לך: שוב לצור מחצבתך! ברח מכאן ובוא בין יהודים וספר להם כל הקורות

אתך.

הנער התעורר מתרדמתו אולם לא סם לבו לחלוס כי אמר: רק חלוס הוא והחלומות שוא ידברון, ברם, גם ביום השני וגם ביום השלישי נשנה החלוס ואז הבין הנער כי אין החלוס ריק ובוולאי יש בו קורטוב של ממש. לא ידע הנער מה יעשה והתהלך קורד ושחוח במשך כל היום. שאלו "אביו": מדוע פניך רעים. בני! דחה אותו הנער בחיוראים שונים ורק את האמת העלים ממנו.

דבר החלוס חזר ונשנה מדי ערב בערב עד הגיע שבעה חזר מלווה אז התחיל אביו לייראו ולהציעו וגם הכה אותו בחלוס. נבהל היילד מאד והחל לרעק וצוכה. הלעקות עוררו את הפריץ משנתו ואז לא נותרה ברירה ביד הנער כי אם לספר את כל המראה שראה בחלוס. הפריץ הרגיע אותו בדברים וניחם אותו כי אך הבל ורעות רוח יש בחלוס. אולם הדברים לא נתקבלו על לב הנער ולא נטה להאמין בהם. כליל הבר

בשנת פ': היה בפולין יהודי בשם רבי אהרן. איש תם וישר וסר מרע, ירא אלוקים ואוהב אמת. בימים ההם היתה פולין מחולקת לנסיכויות וכל נסיך או פריץ החזיק בשטחים גדולים של המדינה ועליהם היתה ממשלתו פרושה. כל נסיך ופריץ במחוז חפלו היה עושה בלנשי מחוזו כטוב בעיניו לשבט או לחסד. אדם שרצה להתפרנס ולפרנס את בני ביתו, יהודי או גוי, חייב היה ללכת אל הפריץ ולבקש ממנו שיתן לו פרנסתו. גם רבי אהרן בא אל הפריץ וחכר ממנו בית-אכסניה בלחוד הכפרים שבמחוז לינטשיץ. ימים חלפו-עברו. פרנסתו של רבי אהרן פחתה. לא היה מרובים עוברי דרכים, אכסניתו נשארה ריקה ימים רבים ולא היה לו לרבי אהרן כסף לשלם את דמי החכירה לפריץ. שש שנים כבר עברו ורבי אהרן לא שילם לפריץ דמי חכירה. קאץ הפריץ מאד ופקד על משרתיו להשליך את רבי אהרן ובניו-ביתו למרתף אפל ולא לתת לו מאומה, לא לחם ולא מים, על מנת שרבי אהרן ובני ביתו ימותו בצמא וידו לא תהיה בהם.

שמעו המשרתים דברי הפריץ ומיהרו לעשות רצונו. בלחרי היום פרכו לבית-האכסניה, פקדו על רבי אהרן ובניו ביתו ללכת את הבית וכשיאלו החוזה סגרו את בית-האכסניה על מנעול ואת רבי אהרן ובניו ביתו כבלו באזיקים והובילו אל המרתף האפל.

אשה ננועה וכשרה היתה לו לרבי אהרן ובאותם הימים היתה בהריון. ראה רבי אהרן גורלו המר, נתן קולו בבכי והזיל דמעות יומם ולילה. אחד מעובדי המלך שעקב אחרי רבי אהרן וראה את חיי הגבורה שלו בצור הכלא, נתמלא עליו חמלה רבה והוא החליט לעשות מעשה. בטרם שחר, כשכל היוקם נס עדיין את שנתו ואין איש בחוץ, השכים האיש לקום, כרר בצרור לחם ומים, נטל צרור עמו ויאל אל בית הבור, שבו היו כלואים רבי אהרן ובנימשפחתו. הוא עמד רגעים מספר בפתח הבור וכאשר ראה כי אין איש רואה אותו במעשהו, השליך לתוך המרתף את הצרור אשר אתו. האיש עשה את מעשהו בהסתר ואיש לא ידע דבר מכל אשר נעשה.

עברו ששה חדשים מאז הוטלו רבי אהרן ובני משפחתו אל הבור. אשתו של רבי אהרן מלאו ימייה ללדת והיא ילדה בן יפה עינים, אשר יופיו חביה מתוך חשכת המרתף כאור יום. כשמלאו לך הנולד שמונה ימים מל אותו רבי אהרן כדת וכדין וקרא שמו בישראל: אפרים.

האיש שהמשיך במעשה החסד שלו, הבחין בלחוד הימים בלור מתנוגף מתוך החשכה. התפלא האיש מאד. שכן סבור היו גס עם הלחם והמים שהוא מחונן אותם, אי אפשר לחיות ולהחזיק מעמד, והנה נס נתארע ונתרחש לננד עיניו. הוא קרב בזהירות אל פתח הבור ושאל: העורכם חיים?ומהו האור המאיר אלכם? מלא עזוז וגיל השיב רבי אהרן: תודה להש"ת אשר לא עזבנו ובחמלתו עלינו נתן לנו בן המאיר ביפיו את העולם. קרב האיש יותר ויותר והנה ראה שהאשה מחזיקה בחיקה תינוק יפה עינים. כמעט ראה האיש לפרץ בצביו, ברם הוא התאושש מהר ורץ הביתה.

באותו יום נקרא אותו איש לבוא אל הפריץ יחד עם עושי - דברו האחרים. וכשהסבו מסביבו נתגלגלה השיחה על אודות היהודי רבי אהרן. נענה הפריץ ואמר: מי יודע מה היה בסופו של היהודי, בולאי כבר אבד זכרו וזכר בני משפחתו. האיש שמח שעלה זכר היהודי לפני הפריץ ובנללו את ההזמנות שניתנה לו אמר: לא יאומן כי יוספר. אבל רק היום עברתי ליד בית הבור והנה שמעתי פעיית תינוק וכאשר שאלתי סיפר לי רבי אהרן כי בן נולד לו. לא האמנתי למראה עיני עד שקרבתי וראיתי את התינוק כמו עיני. אכן, אילו לא ראיתי בעיני לא הייתי מאמין.

כעם הפריץ למשמע הדברים ושאל ברזוגה: אבל איך זה אפשרי שאנשים יחזיקו מעמד במשך ששה חדשים בלי מים וכלי מזון? אל נא בלפך - מהר האיש להפיס דעתו של הפריץ - הלך רבי אהרן יהודי הוא ובוולאי שמעת אלוני הפריץ על הנפלאות שעשה

ח אייר תרכ"ח

רבי מרדכי מיכאל ב"ר מנחם זי"ע בעל מהר"ם יפה אב"ד שמיגעל

רבינו הגה"ק רבי מרדכי מיכאל יפה מרבינו הקלויז המבורג בעל צהר"ם יפה זי"ע נולד ב"ט אלול בשנת תקס"ג בעיר קראטשין לאביו הגה"ק ר' מנחם מענדל זי"ע ולאמו שהייתה דור שביעי מגה"ק ר' יהודה ליווא בן בצלאל בעל המהר"ל מפראג זי"ע

רבינו היה גאון מובהק קדוש עליון מופת הדור אביו חנכו לתורה ושלחו לשיבת הגה"ק ר' עקיבא איגר מפוזנא זי"ע שמונה שנים יאק מים על ידי רבו והיה מגדולי תלמידיו, דימי זקנותו עוד נזכר הלכה מרבו כך כתב בספרו שו"ת מהר"ם יפה.

נישואיו:

כשהגשו לפרקו קודם שהגיע לגיל עשרים נשא להרבנית האדוקת מרת רבקה ע"ה בת הגה"ק ר' דוד מקראטאשין זי"ע אחר החתונה יצב להגות בתורה בשלווה, והיה עשר גדול ומאס ברבנות. בשנת תקפ"ז פרצה שריפה קשה בעיירה וכילתה את כל רכוש. רבינו לא הסכים לקבל על עצמו עול רבנות, לאחר השריפה הפלירו זו חבריו שיקחו עול הרבנות בכדי שיוכל להתפרנס.

ויבואו אוהביו, ויאמרו לו, הן תס הכסף מכיסך, ואין צביתך לתהיות את נפשך, לך נא וקבל עליך עול רבנות אשר שנאת עד עתה. להפצרת אוהביו ובני משפחתו והלחץ הועיל ובעל כורחו באותו שנה התמנה רבינו לרב העיר זאדון הסמוכה לקרעטשין. תקופה לאחר מכן התקבל בעיר שמיגעל, היה אהוב כל כל בני הקהילה, למד עם זקנים ובחורים וחיפש חידושים רבים בתורה כמו שהביא בספריו

בשנת תקל"ג נפטר אביו לכבודו חיבר את ספר "בית מנחם"

אחר פטירת הגה"ק ר' מאיר העסם זי"ע בשנת תר"ט נפל חלקו בנעימים, ועלה גורלו להיות מיושבי בהמ"ד דקלויז ישן וחדש בהאמצורג ומאד שמח כי אז יכל לפרוק מעליו עול הרבנות אשר קיבל בעל כורחו. ולישב ללמוד וללמד עד יומו האחרון. ולא מרדכי בלבד מלכות שמים להתחיל לפני מלכו של עולם בגנוי מרומים ביום ה' ח' אייר תרכ"ח כבן ס"ה שנים, ונקבר בביה"ק גרינדעל בהמצורג

נפס מוננו שו"ת מהר"ם יפה וספר בית מנחם

נוסח המצבה:

"פ"נ ארון האלוקים כי נלקח - עמודי התורה והוראה קדוש עליון-

הרב הצדיק החכם העניו מופת הדור הגאון המפורסם

אמ"ן מהו' מרדכי מיכאל יפה זצ"ל בעהמח"ם בית מנחם ותשובות מהר"ם יפה

ורבים המה בכחוצים עדנה.....

אשר יגע ומלא וחדש והרביץ תורה בישראל

שפתותיו ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' לבאות הוא

נולד ביט' אלול תקס"ג בק"ק קראטאשין יע"א ושבת חיי יום ה' ח' אייר"

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לע"נ ריוזל בת משה אהרן ג"י

ח אייר תקצ"ט

רבי ירחמיאל רבינאוויטץ מפרשיסחא

רבינו הרה"ק רבי ירחמיאל רבינאוויטץ מפרשיסחא זי"ע אחיו של הרה"ק ר' יהושע אשר מזליחוב-פאריסוב זי"ע והרה"ק ר' נחמיה מבעחיווע זי"ע נולד בשנת תקמ"ד לאביו הרה"ק ר' יעקב יצחק ראש שושלת פרשיסחא זי"ע הנקרא דער יוד הק' פון פרשיסחא בן הרה"ק ר' אשר מפרשעדבורז זי"ע בן הגה"ק ר' אלחנן אב"ד גרינצא זי"ע ולמעלה בקודש ממשפחת רבנים מפוארת אשר יחוסם מגיע עד להגה"ק ר' יצחק הלוי זי"ע אחיו של הגה"ק ר' דוד הלוי בעל טורי זהב אב"ד לבוב זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל הלוי זי"ע

להפריץ. שחק החייט בלבו לעלה זו, אבל לא היתה לו ברירה אחרת, ועשה כן. כשהביא את הבגד טוב להפריץ קרא לאשתו שאף היא תראה אותו, והוטב מאד בעיניהם, ופייסו את החייט והוסיפו לו על שכרו. כשצא החייט על רבינו וסיפר לו את הדבר. אמר לו רבינו הכרתי בך שצפצפם הראשונה עשית את הבגד בגאווה ויהירות, "וגאווה אין לה חן" ולכן לא הוטב בעיניהם, וכשצאת אלכלי ראייתי שאתה צפצפלות והכנעה, ולכן אמרתי לך להחיר את תפרי הגאווה ולתפרו מחדש צפצפלות ויהיה לו חן. רבינו אמר שסימן לידע אם אחד נתעשר או שעלה לגדולה להיות רב או נשיא אם הוא מסטרך דקדושה או ח"ו להיפך, הוא אם אחרי נתגדלו הוא צאווה בחינה שהי' מקודם והמזון או הכבוד לא פעלו בו שינוי לגריעתה הוא סימן שהוא מסטרך דקדושה, ובאם אחרי שנתעשר נתקלקל ר"ל הוא סימן שאותו התנאיות איננו מזל הקדושה והמזון שהשיג והכבוד שהשיג הוא כלי לשלם לו שכרו בעוה"ז ע"ד ומשלם לשונאיו אל פניו להאזינו. נסתלק לגנוי מרומים כבן נ"ד שנים ח' אייר כ"ג לעומר הק"ט ומנו"כ בעיר פרשיסחא צאווה ליד אביו הק' זי"ע, צעת שהכנים אותו צאווה אביו היהודי הקדוש זי"ע השליך הרה"ק ר' חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא זי"ע על קבר היוד הק' ואמר: רבינו היהודי הקדוש תדעו שהביאו לכאן את בנכם הקדוש, אני מעיד עליו שהוא גדול במדרגות רשבי זי"ע שר' שמעון הי' נטמן במערה שלשה עשר שנה ובנכם הקדוש הי' נטמן ארבע עשר שנה (שהיה זייגער מאכער). דברי תורתו נדפס בספר תפארת בנים. נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' נתן דוד משילובצא זי"ע. זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש קדוש מאוד פועל יצועות ולדיק מפורסם חריף וברי כמו שסיפר הרה"ק ר' פנחס מקנינא זי"ע שפ"א פירוש היהודי הק' זי"ע ענין אחד על ארבע מאות אופנים, עד שצעה אופנים המובחר שצתלמודיו ויכל להבין, עד שלש עשרה אופנים בנו הרה"ק ר' ירחמיאל יוכל להבין ויתר מזה לא יוכל להבין שום אדם בעולם. צתחילת נעוריו הי' בהנע לכת כ"כ עם ה' אלקו שאפי' הקרובים לא ידעו מחסידותו ופרישתו, והי' עבודתו עבודה תמה דבוק בה' אלקו כל ימיו ואמרו עליו כשהי' מכין עצמו לתפילה הי' משוטט בעולמות העליונים והי' בעל רוח הקודש, למד אצל אביו הק', והסתופף בלל דליקים ביחד אם אביו ומהם הרה"ק ר' מנחם מענדל מרימנוב זי"ע. ולאחר פטירת אביו זי"ע תשרי תקע"ד הי' רבינו זייגער מאכער ארבע עשר שנה, ולא ראה לקבל עליו להיות רבי ואמר שישעו לאחיו הדליקים הרה"ק ר' נחמיה יחיאל מבעחיווע זי"ע והרה"ק ר' יושע אשר מזליחוב/פאריסוב זי"ע וצרכות הימים אחר הפלרות רבות החל רבינו לכהן בצלמורות והתפרסם ונחשב לאחד מגדולי הדליקים בדורו ורבים הלכו לאורו. איש חסיד אחד עתיר ובעל נכסין אשר הסתופף עוד בלל אביו היוד' הק' זי"ע, ותמך אותו ואת רבינו אחריו, פתאום נהפך עליו הגלגל ל"ע, ובא החסיד אל רבינו כדי לספר לרבינו ארתו, וכאשר הרגיש רבינו שהחסיד נוסע אליו, פקד על המשמשים שלא יתנו לו ליכנס אליו, החסיד המתין שם עד בוש, ורק אחר כמה ימים נתן רבינו לו רשות לבוא לפניו, אבל כאשר נכנס לקודש פנימה, לא הביט רבינו עליו כאלו אינו רואה להכירו, וכאשר החסיד התאונן על מצבו וכד' אמר לו רבינו: וכי מה אוכל לעזור לך, אתן לך ארבעים קאפיקעס אולי תושע. ונתן לו הקאפיקעס שהיה ממש סכום קטן מאוד, ופטרו לשלם, וכל הענין היה לפלא. כאשר נסע החסיד חזרה הביתה, עבר במקום שישבו שם ערלים שיכורים, וכאשר ראוהו עובר לפניהם, אמרו לו: אם אתן לנו ארבעים קאפיקעס ניתן לך את זה, ראה החסיד איש בידים אזור של עור, נתן להם אותו ארבעים קאפיקעס שקיבל מרבינו וקנה את האזור, וכשפתחו מלא בו אוכל גדול, ומזה נתעשר טוב כבתחלה. חזר החסיד לרבינו כדי להודות לו על היצועה שהמשיך למענו וכד', אז קיבלו רבינו בסדר פנים יפות ואמר לו: דע כי באמת הגיע הזמן שהרד מנכסידך, כי כך נגזר עליך מן השמים, אבל כיון שגרמת קורת רוח לאביו הק' ולכל המשפחה והחזקת אותם בנאמנות, לא הסכמתי לזה שתאבד את נכסך, לכן עשיתי בחכמה, שלא הנחתי לך ליכנס לפני ולא הסתכלתי בפניך, כדי שיהא לי מזה צער גדול, שאני מוכרח לעשות כן לאיש מקורב כל כך, ומן השמים רחמו עלי, ורלו לבטל את צערי, לכך בעל כרחך ביטלו הגזירה מעליך, והחזירו לך את העשירות כבראשונה. בצעירות פשיסחא היה חייט אחד שהיה חשוב הרבה אצל הפרייזים, פעם קנה פריץ אחד סחורה בפאריז לבגד, קרא להחייט ואמר לו הסחורה הזאת היא יקרא מאד, ולכן תשתלם שהבגד יהיה טוב כראוי לסחורה כזו, שחק החייט ואמר למה יאמר אדוני כזאת, והלא אני החייט המומחה ביותר. מסר לו בפריץ את הסחורה והחייט עשה הבגד, כשהביא את הבגד ולבשו בו הפריץ לראות אם הוא לפי מידתו, התחילו הפריץ ואנשיו לצעוק על החייט שקלקל את הבגד, וגרשו אותו בכעס גדול מן החצר וזרקו אחריו גם את הבגד, סוף דבר החייט נעשה מחוסר פרנסה. אמרה לו אשתו הרי כל העולם נוסע להצדיק ר' ירחמיאל בנו של היהודי הקדוש מפרשיסחא, שמע אפוא לקולי וסע אתה אליו, בא החייט על רבינו וסיפר לו את כל המעשה, השיבו רבינו תחיר את כל התפרים של הבגד, ותתפור אותו מחדש צאווהם התפרים עצמם, ותביאו

בית המדרש בבית ומוחץ בפרשיסחא שהתפלל בו רבינו זי"ע

מתורתו של רבינו זי"ע

כאשר נוסע אדם לאיזה צדיק וכל מגמתו וכוונתו הוא למען ללמוד ממנו דרך לעבודת הש"ת אזי מן השמים מאירין לו עיניו לילך בדרך אמת ואף שהצדיק איננו צדיק הדור נותנין לו כל משאלות לבבו ומשיג כל המדריגות כאלו הי' נוסע אל צדיק הדור אך אם הצדיק איננו צדיק אמתי מאירין לאותו האיש עיניו לאמר לך מכאן כי אין לך בכאן מה לעשות וכ"ז אם כוונתו אמיתית בלי שום פני' אבל בלא"ה יוכל לרמאות א"ע כל ימיו.

תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה: מכל עבירות שבה על ידם כל התוכחות לא כתבה התורה אלא העבירה זו תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה, ש"מ שזו היא עבירה גדולה מאוד.

ראשית מכל דבר להשליך ממנו כל הדאגות ותחשוב מה לי לדאוג על דבר שאין ביכולתי לתקן, מוטב לחפש אמונה, אף אם לא ישיג האמונה על נכון אפ"ה מכפרין לו עונותיו, כמו"ש אם יש איש מבקש אמונה ואסלח לו.

ט אייר תרצ"ב

רבי אליהו פוסק ב"ר משה צבי זי"ע בעל כורת הברית אב"ד אלאפאלליא וזריווקא

רבינו הגה"ק רבי אליהו פוסק אב"ד אלאפאלליא וזריווקא בעל כורת הברית זי"ע נולד בזלאטאפאלי קיוב רוסיא בכ"ה סיון בשנת תרי"ט לאביו הגה"ק ר' משה צבי אב"ד צוויטנא זי"ע שהיה ממקרבי הרה"ק ר' נחום ממקרוב זי"ע

רבינו היה שר התורה גאון מובהק אחד מגדולי רוסיא אדוק תמים עניו כהלל, כמה פעמים ראו בו קהל אדעססא לאב"ד ולא ראה לילך לכרכים, וכבר בילדותו הצטיין בכח זכרונו הנפלא ובבקיאותו הגדולה בכל למודיו השונים עד כי בהיותו בן י"ב שנים גמר את כל הש"ס וילמוד פוסקים ויעש חיל רב ויחדש חידשו תורה רבים.

והניח חיבורים בכתב יד קדשו חוץ מאלו שנדפסו על ידי עצמו או על ידי בנו הגה"ק ר' הלל זי"ע ה"ה שו"ת מור ומהלות ויש הסכמה מהרה"ק ר' יוחנן רחמיסטריווקא זי"ע שכתוב עליו הגאון המפורסם סיני ועוקר הרים, כורת הברית על הלכות מילה, מרבה תורה הלכות ריבית, אזלה גרש על הלכות גיטין ב' חלקים, דברי חכמים וחדותם על הרמב"ם, פסקי אליהו ג' חלקים עץ השדה על או"ח ועל הש"ס.

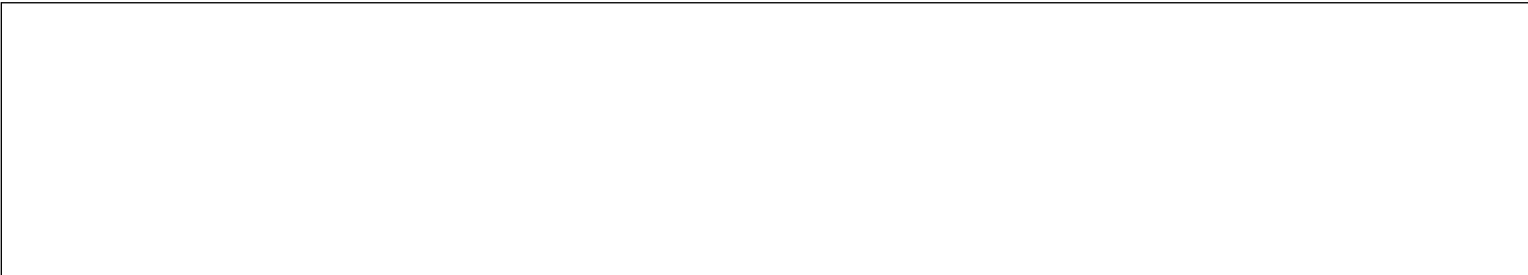
כשהגיע לפרקו בשנת תרל"ה י"ג אלו נשא להרבנית הצדיקה מרת מאטל ע"ה בת של אחד הנכבדים בעיר רחמיסטריווקא הרה"ח ר' צבי סאניק שפירא ע"ה שהייתה נכדתו של הרה"ק ר' חיים חייקל שפירא אב"ד קאלניבל טשקייב זי"ע.

בשנת תרמ"ד נהקבל לאב"ד מיחיילובקי והיה שם שש שנים ובשנת תרמ"ח עבר להיות אב"ד בעיר אלאפאלליא שעל שמה הוא נקרא עד היום.

הרבה כרות עברו על ראש רבינו, ובתוכם שבנו הבכור הרה"ק ר' יוסף יהודה לייב הי"ד נעק"ה בקיוב ואחר ההריגה תלו אותו ברחובות העיר. ובנו השני הרה"ק ר' יוחנן הי"ד בפקודתו של הגרניף סאצאנסקי ימ"ש אספו לבית המדרש 300 מאנשי העיר ובתוכם ר' יוחנן והרגו כולם ביום י"ג אייר תרע"ט. וכולם קיבל בהכנעה ובאהבה בכל מאמצי כח.

נסתלק לגנזי מרומים ט' אייר תרצ"ב. נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' הלל אב"ד טאטארבונאר זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

ט אייר תרס"ד

רבי חיים פריעדלאנדער אב"ד ליסקא וקליינווארדיין

רבינו הרה"ק רבי חיים פריעדלאנדער אב"ד ליסקא וקליינווארדיין בעל טל חיים זי"ע ממלא מקום חותנו הרה"ק ר' צבי הירש בעל אך פרי תבואה הנקרא ר' הערשלע מליסקא זי"ע נולד בשנת תקצ"ו לאביו הרה"ק ר' משה פריעדלאנדער דומ"ץ קליינווארדיין זי"ע בן הרה"ק ר' דוד פריעדלאנדער אב"ד קליינווארדיין זי"ע. ולאמו הרבנית הצדקות מרת ברכה ע"ה בת הגה"ק ר' יהודה לייבוש אב"ד קליינווארדיין זי"ע, נכד הגה"ק המהרש"א רבי שמואל אליעזר איידליס אב"ד אוסטרא זי"ע ולמעלה בקודש עד אדונינו דוד המלך חי וקיים ע"ה

כשהגיעו רבינו לפרקו ביום ח' כסלו תר"כ נשא הרבנית הצדקות מרת ח' שרה ע"ה בת הרה"ק ר' צבי הירש מליסקא בעל אך פרי תבואה זי"ע.

חותנו הגדול חבצו כבצת עינו וכאז את בנו ראהו והאבת עולם אהבו והאכיל עליו מרוח קדשו והוא חי שנת בלמא את דבריו הקדושים,

רבינו חי גאון גדול בנגלה ובנסתר מתמיד נורא לא פסק פומי מגירסא ביום ובלילה, בא בפלפול גדול עם גיסו הסחור הגה"ק המפורסם ר' יוזעפף גאלדבערגער זי"ע, וחרף עולם לדיק יסוד עולם מפורסם חסיד וענותן כהלל, ומחוד עוותותו לא היה בדעתו לכתוב שום חידושי תורה עד שחותנו הגדול אה עליו שיכתוב כל חידושו, ושמע לקולו והתחיל לרשום החידושי תורתו, וכשהביא חידושו כתובים לחותנו הגדול הוטבו דבריו לו מאל עד שנסק צפה קדשו את כתביו,

וספרו טל חיים וברכה על קס"ה סוגיות הש"ס יאל לאור עולם בשנת תרנ"ח בדפוס פרעמיסלא ע"י רבינו בעלמו, והספר טל חיים על התורה הוציא חתנו הרה"ק ר' מנחם מענדיל אב"ד בורגא זי"ע בן הרה"ק ר' יהודה מבארגאפונד זי"ע בשנת תרס"ט.

וכאשר נסתלק חותנו הגדול הרה"ק ר' הערש'לע זי"ע ביום זי"ד מנחם אב בשנת תרל"ד מילא רבינו את מקומו הק' בליסקא.

ביום כ"ז תשרי תרל"א נפטרה זוגתו הצדקה, ונשא רבינו בזווג שני להרבנית הצדקות מרת מרים ע"ה בת גיסו הגה"ק ר' אברהם שווארץ זי"ע חתן הרה"ק בעל אך פרי תבואה זי"ע.

נסתלק לגנזי מרומים ט' אייר יום א' פרשת אמור כ"ד לעומר בשנת תרס"ד, ומנוחתו כבוד בעיר ליסקא באוהל חתנו הק' זי"ע לידו בצל ימין.

בעת פטירת רבינו היה הגה"ק ר' אברהם יצחק גליק בעל באר יצחק מטאלטשווא זי"ע זי"ע ראשון להספדנים ואמר: חז"ל אמרו כי יסורין מכפרין עוונותיו של אדם ומיתת לדיקים מכפרים ויום כפור מכפר. לכן אנו מתפללים ומבקשים מאת ה' ואומרים והיתה זאת לכם לכפר אחת בשנה(פרשת אחרי) כלומר: די לנו בכפרה של אחת בשנה – ביום כפור ואנו מוותרים על כפרות אחרות.(ועלמו של אבא)

נשאר אחריו בניו הקדושים בנו הממלא מקומו הרה"ק ר' צבי הירש פריעדלאנדער הי"ד זי"ע בעל מחבר ספר שערי הישר על תהלים נעקד"ה בכ"ז אייר תש"ד, ובנו השני הרה"ק ר' יהודה פריעדלאנדער אב"ד בוקין זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

ומנחתו כבוד של רבינו זי"ע ליד חותנו הק' זי"ע

מתורתו של רבינו זי"ע

התשובה הוא סגולה לקבל להבין התורה הק', ותשובה מועיל מטעם דאב שמח על כבודו כבודו מחול, משא"כ באומות שהם עבדים ועליהם נקרא השי"ת כמ"ד מי לא יראך מלך הגוים, ומלך שמח על כבודו אין כבודו מחול.

מתורתו של רבינו זי"ע

כבד את ה' מהונק(משלי ג' ט') ופרש"י אל תקרא מהונק אלא מגרוגן. ואמור רבינו לפרש ע"פ הגמרא (ברכות ל"ה) ר' לוי רמי כתיב לה' הארץ ומלואה וכתיב השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה(הרי היא לבני"א) וזה שאמר שלמה המלך: כבד את ה' מהונק, דייקא שהוא שלך, אולם אל תקרא צהונק, שהוא נוהג וקניית אותו אלא בתנאי שתקרא "מגרוגן" שתכבד את ה', דהיינו שתעשה ברכה מגרוגן ואז יהיה ההון שלך (עולמו של אבא)

י אייר תר"ג

דבי שמואל ב"ר משה אהרן זי"ע בעל דברי שמואל מקאמינקא

רבינו הרה"ק רבי שמואל השני בעל דברי שמואל מקאמינקא זי"ע נולד בשנת תקל"ט לאביו הרה"ק רבי משה אהרן זי"ע בן הרה"ק רבי צבי הירש מקמינקא זי"ע

גולה. (מסכת סוטה מ"ט) ובכן אני בגולה ועוזב את העיר, ומוזבן הסיוס. השיבו רבינו: אני בכלל איני תלמיד חכם וממילא לא חל קללתו. (בית דלי)

סיפר תלמידו מובהק הרה"ק ר' דוד לובינער זי"ע פעם שהיה אצל רבינו חזר רבינו בזיל שבת על התיבות: חָפָה יָרָפָה עוֹלָמָהּ מִקְדָּשׁ כְּלִית מְלֻאכְתָּהּ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, בְּחַרְפָּה בְּנוּ מִפְּלַעַם (תפלת מוסף לשבת ראש חודש) ולא פירשם, וכן חזר על אלו המילים ביום ולא פירשם, ובסעודה שלישית ביאר כוונתו: שהקב"ה צר את העולם, והשבת קודש יקר מהעולם, שנה מצריחתו, וישראל יקרים מהשבת קודש, שמצוה לחלל השבת קודש למען יהודי שהוא במצב של פיקוח נפש. (עיין שולחן ערוך, אורח חיים, סימן שכ"ט, ד"ה אלה) וזהו, אתה יצרת עולמך מקדש, והשוב הוא העולם אלך, ואף על פי כן, כלית מלאכתך ביום השביעי, ואף על פי כן, בחרת בן מכל העמים, שפיקוח נפש של אדם מישאל דוחה שבת קודש, הרי שישראל יקרים מהשבת קודש. (מאמר מרכזי)

איך אחד קבל לפני רבינו שהוא ירא מאוד מאיש אחד הרואה לשכור החנות שהוא יושב בה זה כמה שנים, והשיב לו: כתיב: ה' לי לא אירא, מה יעשה לי אדם (תהלים קי"ח ו') ה' לי, אם אני בוטח השם יתברך ואני ירא ממנו יתברך, לא אירא, ראה לומר אזי בודאי לא אירא משום אדם, כי, מה יעשה לי אדם, ואם ה"ו לי לא אירא, אם אין ח"ו יראה מפניו יתברך? מה יעשה לי אדם, כל שכן שאין אני אורכ לירא מבשר ודם. (אור הגנוז)

נסתלק לגנוזי מרומים
צ"י אייר שנת תר"ג

נשאר אחריו בנו
הרה"ק רבי משה זי"ע

תורתו נדפסה בספרים
ס פ ר י
המאורות, ובספר בית
שמואל.

זכותו הגדול יגן עלינו
ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש קדוש וטהור איש חי רב פעלים, נהג בצריקות יחירה ובהלכה לכת, היה ידוע בחכמתו ובחריפותו הרבה, ונדע בין השאר כעל כל רחום ובעל דקה מופלג אשר לא השיב פני איש ריקס, ומכנים אורחים מופלג, והתפרסם גם כמוליא דיבוקים, ורבים הלכו לאורו ומהם תלמידו מובהק הרה"ק רבי יצחק דוד מלוצין – כפת הנקרא ר' דוד לובינער זי"ע

מימי נעוריו היה מתאבק בעפר גדולי דורו והיה תלמיד חזר לגדולי החסידות צעת ההוא הרה"ק רבי ברוך ממעזיבו בעל צוילנא דנהורא זי"ע, הסגנון של ישראל הרה"ק רבי לוי יצחק בעל קדושת לוי מצאנדיטשוב זי"ע, הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ראש שושלת אפטא בעל אוהב ישראל זי"ע אך את עיקר תורתו קיבל מרבו המובהק הרה"ק רבי משה זיעס מגיד מוסרים דק"ק טשודוב זי"ע.

דקיי דורו העריכוהו עד למאד, ודעתו היתה נשמעת צענינים שעמדו על הפרק באתה תקופה, ומהם הרה"ק רבי משה צבי ראש שושלת סאווראן זי"ע ובפרט ידידו ורעו הרה"ק רבי ישראל ראש שושלת רוזין זי"ע היה מעריץ אותו מאוד ולא היה משיב על שום שאלה בהלכה שהוצאה לפניו טרם קיבל את חוות דעתו של רבינו.

בתחילה סירב רבינו ליטול על עצמו את עול הנהגת עדת ישרון, ושמיש כרב ומו"ץ בעיירה קטנה, עד אשר חזקו עליו הפלרות רבו הרה"ק בעל אוהב ישראל אפטא זי"ע והוא נאות לקבל עליו את עטרת הנשיאות, רבו זה הוא אשר סמכו להנהגה בעיר קאמינקא אשר בפלך וואהל. וסיפר כשצוה עליו רבו הרה"ק בעל אוהב ישראל אפטא זי"ע שיעטה על עצמו אדמת הנשיאות וינהיג עדה בישראל סירב ולא הועילו כל הפלרותיו, עד שאמר לו רבו הרה"ק בעל אוהב ישראל אפטא זי"ע: חשוב שזהו הגיהנום, ובשזיל כלל ישראל כריכים לירד אפילו לגיהנום. אז הסכים. (מאמר מרכזי)

סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע כי רבינו היה צעיר רב שהיה חולק עליו, ופעם ניגש הרב הזה לרבינו, ואמר לו: הן אמר חז"ל: אמר רבי אילעא בר יברכיה: שני תלמידי חכמים הדריין בעיר אחת ואין נוחין זה לזה בהלכה – אחד מת ואחד

ממנהגי רבינו
 הציב תנאי לקבלת ש"ב בעירו, כי יהיה הלה בעל צדקה ומכניס אורחים.
 לא היה דרכו לומר תורה. ומסיפר פעם אמר: ובצרת הרע מקרָבך (פרשת שופטים י"ז ז') כשהצדיק מבער מקרבו את הרע, הרי ממילא וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ וְלֹא יִזְדוּן עוֹד (פרשת שופטים י"ז י"ג) על ידי זה שומעין כל ישראל לירא מלפני הבורא יתברך. (מאמר מרכזי)

נהג לְאַחַר תְּפִילַת.
 היה מחזיק אצלו תמיד איש אחד שילחוש לו מעין הרע, והיה אומר שאפילו אחד עומד בחוץ מאחורי הקיר הריהו מכניס בו עין. (מאמר מרכזי)

מתורתו של רבינו

האספו וְאִגְדָה לְכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. (פרשת ויחי מ"ט א') [האספו והתאגדו יחד, דבר זה יהיה חשוב ויקר בעקבתא דמשיחא] האספו קלייבט זיך צונויף, ואגידה לכם, בינדט זיך צוזאמען, את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, ס'וועט זייער טייער זיין אין אחרית הימים. (מאמר מרכזי)

תלמידו מובהק הרה"ק ר' דוד לובינער זי"ע אמר בשמו: כָּד עֵיל שְׁתָּא [בכוחה של שבת קודש לרומם את היהודין] שבת קודש קען אויף הייבן א אידן. (מזקנים אתבונן)

וכמו כן אמר תלמידו מובהק הרה"ק ר' דוד לובינער זי"ע בשמו: אָמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשֵׂא עוֹן (הושע י"ד ג') אמרו אליו כל, תאמרו לפני כל מה שאתם צריכים, גם את הדברים הפעוטים והפעוטים ביותר, ולא תאמר הרי הבורא ברוך הוא גדול כל כך ואיך תבקש ממנו דברים פעוטים כאלו? תשא, מתי תגדל אותו יתברך. עון, כשתבוא לחטוא, אז תחשוב הבורא ברוך הוא הרי גדול ונורא הוא ואיך אפשר לחטוא לפניו. (מזקנים אתבונן)

פעם אחד אחר התפילה אמר: כשאומרים איזהו מקומן של זבחים שצריך לדאוג מתי כבר יקריבו הקרבנות.

י אייר תרנ"א [א]

רבי הלל ב"ר ברוך בענדיט זי"ע בעל משכיל אל דל אב"ד קאלאמייא

רבינו הרה"ק רבי הלל ליכטענשטיין בעל משכיל אל דל אב"ד קאלאמייא הנקרא ר' הלל קאלאמייאער זי"ע נולד בעיר וועטש י"א כסלו שנת תקע"ה לאביו הגה"ק ר' ברוך בענדיט אב בית דין וועטש זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת ליבא ע"ה בתו של הגה"ק ר' הלל פאללאק אב"ד אייבשיץ זי"ע

משה' - שיטת רבו החתם סופר, ולא נטה ממנה אפילו בזמן כל שהוא, כאילו היה אחד מבניו. אמונתו ודבקותו בדבר הגדול היתה לאין שיעור וגבול, עד כדי כך, שהתבטא פעם שאם היה מורה לנו להשליך עצמנו ממגדלים גבוהים ורמים לא היה נשאר אפילו מן התלמידים שלא היה עושה כדבריו. (רשומים בשמן)

וכמים הפנים אל הפנים, אף רבו הראה לו אותות חיבה וקרבה יתירה, וקרא עליו את הפסוק: הקץ הגולים לה' (פרשת קדושים י"ט כ"ד) רחשי הערכתו כלפיו ניכרים במה שהעיד עליו בכתב יד הקדו (בכתב סמיכת החכמים) בזה הלשון: שהוא מלא על כל גדולתו בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, שכלו לח ומלחמה, ועוד קודמת יראתו לחכמתו והבנת נפש אהבתו. בהזדמנות אחרת התבטא עליו בדברים, שהוא: יצקי בכל שו"ע אורח חיים משפה לחוץ. הערכתו הגדולה של רבו אליו, קיבלה ביטוי נוסף, כדן שהיה קם לכבודו, דבר שלא היה נוהג לעשות לתלמידים אחרים.

סיפר הגה"ק ר' יצחק זעקל פאללאק זי"ע כאשר למדתי בחדרתי אלל מן החתם סופר זי"ע, הפעירו תלמידי הישיבה לפני מן שדואים לזכות לגילוי אליהו הנביא ז"ל, והחתי"ם הבטיחם על כך. לימים הופיע לפני התלמידים

יהודי משונה במראיתו. היו בין התלמידים כאלו שקבלוהו בסבר פנים יפות ונתנו לו שלום, ומהם אשך לא נתנו לו שלום, ואחרים אף שחקו עליו ועל מראיתו. כאשר הלך הלה לדרכו, חקר החת"ם את התלמידו לדעת איך נהגו עם הנ"ל, מקאלאמייא ורבי הלל אב"ד סאסרעגען זי"ע וכן אחר בן מהגה"ק ר' הלל פאללאק אב"ד אייבשיץ זי"ע נתנו לו שלום, ונכון

רבינו היה גאון מופלג טורח קודש לה' לא נח ולא שקט ונסע מעיר לעיר ומכפר לכפר ללמוד לעם יראת ה' טהורה ודבריו נגחלו אש, דרשותיו בוערים אש קודש בלב השומעים ורבים השיב מעון, בטורף לכוחו הגדול צפיו, להוכיח ולהורות, אחז רבינו בחבר פיפיות, וכאיש מלחמה יאל חוץ נגד כל המהרסים בכרם בית ישראל. בכל מקום ששמע קול זמרה בעיר על פרצה שנפרצה בעקרי הדת, לא אמר שלום עלי נפשי, ומה לי ולזרה הזאת, אלא היה טורח ונסע בעצמו לעורר על כך, אם למקומות הקרובים ואם למקומות הרחוקים, אפילו חוץ למדינתו. בכל מקום התייצב כמוכיח בעצמו, ולא נח ולא שקט עד שהלכיה לגורח את הפרצה. הוא לחם תמיד את מלחמת ה' בגיבורים, לא חת מפני איש ולא נרתע להשמיע את דבר האמת הגרופה, וכלאי לזיין שהרבה ממלחמותיו לחיזור הדת לחם יחד עם ריעו הגאון הגה"ק ר' חיים סופר אב"ד בודאפעסט בעל מחנה חיים זי"ע. ולא נשא פני איש ואפילו הגדול שבגדולים הוכיח את ראה או שמע ממנו דבר שאינו הגון, ולכן היה לו גם כן שונאים, אבל הוא היה לה' ולא השגיח בשונאיו, ועליו אמר הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מאנא זי"ע: כל המהרהר אחריו כאילו מהרהר אחר שכינה, כי בנפשו יאל בקול רעש גדול נגד פריאי הדור. וכמו כן כתב הרה"ק מאנא על רבינו בהסכמתו

לספר משכיל אל דל: שכל כוונתו לשמים. והיה מדקדק במצוות כחוט השערה, וגם קנה לו חמור כדי לקיים מצוות פטר חמור, ולאן היה לו כדי לקיים מצוות ראשית הגז.

היה תלמיד מהגה"ק ר' משה סופר בעל חתם סופר אב"ד פרעשבורג זי"ע, במחילת רבו דבן רבינו ברכו הגדול עד לאין שיעור, וראה בדמותו הקדושה את הרב הדומה למלאך ה' כזבאות אשך תורה יבקשו

מפיהו, וסיפר שבתחילה לרוב שקידתו והתמדתו היה מחסיר מפעם לפעם מלהשתתף בשיעורי רבו החתם סופר, ובהזדמנות אחת העיר לו רבו: עתיד אתה לומר חטאתי עויתי פשעתי על כל שיעור שלא שמעת אללי, מאז לא ביטל רבינו אום שיעור של רבו, ואף בשניות חולין שלו היה מתעמק ומזוילא מהם לימוד והדרכה, הוא התחקה אחר הטהובות רבו ואורחותיו בעין פקוחה ובקום לב, ולמד מן רבות. העיד רבינו, שמעם ההתבוננות בהנהגתו של החתם סופר ניתן היה ללמוד הלטות והליכות, כי היא מושלם בכל.

כחמש שנים ומחלה, למד רבינו במחילת החתם סופר, בשנים אלו התקשר רבינו אל רבו בדבקות עילאית, וראה בו עד סוף ימיו את רבו המובהק, בכל דרשה שנשא היה מזכיר דבר תורה מרכז, וכל אימת שהזכירו היה קם מולו קומתו באימה וזיזרה. בכל דרכיו היה מתנהג על פי אורחות

לאין סיפר ר' חזקיה פייבל פלוית אב"ד שוראני בעל ליקוטי חבר בן חיים זי"ע פעם אחת בערב יום הכיפורים בעת הגעגענגען, אמר הגה"ק בעל חתם סופר זי"ע על שני תלמידיו הגה"ק אב"ד סאסרעגען זי"ע ועל רבינו זי"ע הפסוק: הקץ הגולים לה' (פרשת קדושים י"ט כ"ד) על שני חכמים תלמידיו בשם הלל. ואני (רבי יצחק זעקל) והגה"ק ר' יהודה מאלדען מסיגוט בעל עבדי שמואל וקונטרס הספקות זי"ע לא נתנו לו שלום, ואחרים שחקו ולעגו עליו ועל מראיתו. אמר החת"ם: האם זוהי דרכה של תורה? כאשר בא ללאן אדם זר, לוחקים הימנו דעו לכם שהאש הנ"ל היא אליהו הנביא זכור לטוב, ואשךי מי שרחה פניו פתלום אשךי מי שפנתו לו שלום והחזיר לו שלום. וזמירות למואלא שנת [אלו זכור להיות תלמידי חכמים ומורי הוראות זיזרה, ואלו שלא נתנו לו שלום, רבנים לא יהיו, אבל תלמידי חכמים יהיו, ואלו שחקו הימנו, סופם שיחטאו וילאו ל ת ר ב ו ת ר ע ה ח " ו . (ת פ א ר ת ב נ י ס)

הלימוד בספר 'עת לעשות' סגולה לזרע בך ה' רבינו העיד בעצמו על ספרו: גם בספר עת לעשות סגולה להיות יהודי גם ירא שמים אמיתי ולזכות לבנים טובים (עת לעשות כלל ז, שאלה ס"ח) הרה"ק ר' רבי אליעזר פיש מביקסאד זי"ע ה"ד התפרסם בקדושתו ובצדקותו, ונודע כפועל ישועות, רבים מאוד היו המסתופפים בצילו. לכל שומעי לקחו היה מורה ומזרז להגות בספרי רבינו תמידין כסדרן, והיה בעצמו מפיץ ומחלק את ספרי רבינו. חיבה יתירה נודעה לו באופן מיוחד לספר הקדוש עת לעשות בציינו שהלימוד בו, הוא סגולה בדוקה לילדים טובים מחונכים ויראי שמים. עוד בענין ספרי רבינו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע כשנודמן לו במרחץ קרלסבאד אחד מספרי רבינו ולמד בו וירא כי טוב, שלח אגרת לרבינו בבקשה שישלח לו את כל ספריו. ושוב שיגר רבי מאלכסנדר מכתב לרבינו בו הוא מבקשו שישלח לו אלף ספרים, והוא מוכן בעצמו לנסוע מעיר לעיר ומכפר לכפר לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל... לאחר שהגיעו הספרים למעון קדשו, שיגר הרה"ק מאלכסנדר

לרבינו אגרת קודש זו, הרצופה בבטויי שפלות וענווה מבהלים מצידו של הרבי מאלכסנדר, וניכרת מתוכו ההערכה העצומה שרחש לרבינו, וזה לשונו הטהור: יום ב' בין כסה לעשור תרמ"ז לפק"ק אלכסנדר יצ"ו לגמר חתימה טובה, לכבוד קדושת הרב הצדיק המפורסם ע"ה פאר הדור וכו' כקש"ת מ"ה הלל שליט"א אבדק"ק קאלאמייא. אחדשה"ט כמשפט לאוהבי שמו יחברך, קודם ראש השנה השגתי ערך רבע מהספרים והנני התחלתי לחלקם ביעקב, אקוה כי יתקבלו בעזרת השם יחברך כרצונו הטוב והנני לבקשו מאוד אשר יתפלל עלי בחזקה שאזכה לתשובה, כבר אמר חציף מאן דמגלי חטאיו אכן בסתר אני אומר אשר הנני צריך מאוד מאוד לרחמי שמים לרפואת הנפש שאזכה לעשות תשובה שלימה כאשר עם לבבי הנדכה ודברי חכמינו ז"ל לך והתפרס ידוע וביותר במדרש יתרו, ע"כ הנני מתנפל ומתחנן לפניו כי יתפלל עלי מעמקא דליבא שאזכה לתשובה בהמצאו. וכלפי עיתרתי שאל יחשוב אותי למנהיג ישראל כאשר אני מפורסם לצדיק אבל באמת אני אומר המאמר לו חטאי ירחימן אזי ברחו ורחקו מגבולי, על כן יתפלל עלי כאשר אני באמת פחות שבפחותים אולי על ידי שזכה להיות מזכה לכמה וכמה גרועים שישראל היה אני כאחד מהם על ידי תפלותיו הזכים ובוה אסיים, יחיאל בן מלכה לתשובה. (עלים לתרופה)

י אייר תרנ"א [ב]

רבי הלל ב"ר ברוך בענדיט זי"ע בעל משכיל אל דל אב"ד קאלאמייא

את שאלת ילדיו נפל והתעלף – – נבהלו בני הבית בחשדם שמה איבד רבינו את כל הוטו צייד, או שמה קרהו איזה אסון אחר. אולם משהקיץ סיכר להם רבינו: הנה נסעתי אך לשעות מספר לידי, ותקף עם חזרתי כבר שואלים אותי מה הבאת משם באמתהך. כאשר שמעתי שאלה זו עלה דעתי: אם מנסיעה של שעות ספורות שואלים ותובעים מה הבאת, על אחת כמה וכמה כאשר נקוב מאורחא רחיקא – מהעולם הזה לחיי עולם הבא, וישאלונו מה הבאת, מה נשיב ומה נענה ליום פקודה. מתוך מחשבה זו נבהלתי והתעלפתי... כיון שהתברר שאין רבינו מסוגל לעסוק במסחר ומשא ומתן, ובדורותיו את דוחוקו ועניו חמל עליו ראש הקהל בגאלאנטע, והגיע לו ללמד שיעורים לפני בעלי בתים בהלכות ובגאולה ובמוסר, ובכך דאג לו להכנסה כלשהי שממנה יחא בידו להביא טרף לביתו. אולם הדבר לא נמשך לאורך זמן, משום שצדחת משכחות הקיץ, בעת שהרבו והמרא דאתרא לימד את שיעורו בפרקי אבות בבית הכנסת, לא חש בזמן החולף, והאריך בדברי מוסר והתעוררות וחרג בכך מעבר לזמן הקצוב. ראש הקהל שיצב בין הנוכחים, שצין כך וצין כך לא ערבו הדברים לחכו, מה גם שהשעה התאחרה, קצרה רוחו והחל להכריז בקול: 'אך כוח' יישך כוח' כדלי לגרום לרב להפסיק את שיעורו; רבינו שנכח במקום קינא לכבוד שמים, ולא נשא את פני ראש הקהל מטיבו ואיש חסדו המעמיד לו פרנסתו, ונעמד במקומו והחל לגעור בראש הקהל בקול גדול דברי תוכחה קשים כגידיים: 'מוחף ומבזה תלמידי חכמים, אך מלאך לך בהתנהגות נלוזה שכזו...' ועוד כהנה וכהנה האריך להוכיחו... – – מן המותר לציין שראש הקהל נעלב עד עמקי נשמתו ומאז חל לחלוטין מלתמוך ולהחזיק ברבינו. בצוהת תקופה, חי רבינו בחרפת רעב והגיעו הדברים לידי כך שלא היה לרבינו אפילו לחם משנה לאורך שנה, ונאלץ להסתפק בכמה תפוחי אדמה... כעבור שנים, כאשר רבינו היה מספר את המאורעות של אותם הימים, היה מסיים בערגה: תורה שלמדתי בחף היא שעמדה לי – או ווי זיס זענען די יארען געווען [כמה מתוקים היו שנים אלו] והיה מקרב אצבעותיו לפיו בהחיותו סימן למתיקות יתירה, שטעמה לא פ... כיון שראו דחוקו כי רב, החליטו ילדיו ומעריציו בראשות ידו נעוריו הגה"ק ר'חזקיה פייבל פלויט בעל ליקוטי חבר בן חיים זי"ע, להתרים נדיבי עם אהבי ומוקירי תורה מעיר פריעשבורג, ולהעמיד לרבינו דמי מעמד באופן קבוע כדי שיוכל להתמסר כליל לה' ותורתו; אמרו ועשו, והחליטו להעמיד לו מעמד מלומדם שספקיו בקושי למחיתו ולהחזקת ישיבתו. רבינו שמח על כך כמואל שלל רב, והסתפק במועם שהיה בחלקו, ורב היה אושרו על שהתאפשר לו להמשיך בעבודתו הקדושה במקום.

ובזו"ש נשא להרבנית הדקיקת מרת שרל ע"ה בתו של הגה"ק ר' יחיאל שלעזינגער ראש ישיבה ומגיד משרים בעיר פריעשבורג זי"ע

מתחילה היה רבינו אב"ד בעיר מארגארעטען ואחר כך בעיר קלויזענבערג, ואחר כך בעיר סיקאס ולבסוף בעיר קאלאמייא, שעל שמה הוא נקרא עד היום.

במארגארעטען נתפרסם במאוד ואלא שמו וטבעו בקרב הארץ, ובמידה שהיה רבינו מוכתר בכתר תורה, כידוע ומפורסם, בה במידה נתעטר רבינו, גם בכתר תפילה. תפילתו הייתה במחיתו כמנה מעות, וכמנה החסידים, בהחלבות וקול נעימה, בשפיכת לב כמים, כאשר עיניו זולגות דמעות, ובגדיו ספוגים זיעה מהסחוח העזומים שהיה משקייע בתפילתו, באופן אשר נמש לבו כל מי שראהו. וסיפר חתנו הגה"ק ר' עקיבה יוסף שלעזינגער בעל לב העברי זי"ע שפעם היה רבינו

כשהגיע לפרקו נשא, צענחו ובזכרתו של רבו החתם סופר זי"ע, את זוגתו האדוקנית הרבנית מרת רייזל ע"ה, בת הנניו רבי דוד בן רבי קלונימוס מגאלאנטע ז"ל, וסיפר שרבו בעל החתם"ס זי"ע הוקיר אף את המיועד להיות חמו, וכשהגיע לבקר את רבינו חתנו בשיבה, ליווהו החתם"ס ככתר כך יותר מרגילותו, וכשתמה האורח על רוב טרחו למענו, נענה לו החתם סופר: איש אשר זכה במקומו לקבל חתן כזה, אחד המיוחסים בשיבתנו, ראוי אף לכבוד יותר גדול.

טרם נסיעת רבינו לחתונתו עיטרו רבו החתם סופר בסמיכת חכמים. בכתב הסמיכה מרעיף עליו רבו דברי שבה ויקר באופן נדיה, וזה הלשון: הלל בן שחר יהוה תלמידי הוהיא, מופלא סמוך לאיש, הוא הבחור חתן תמים למעלות בקודש, המופלג בתורה ויראה, כבוד הרב רבי הלל בן המאור הגדול מורנו הרב בענדיט נ"י אב"ד ק"ק וועטש, הוא אחד מיוחד ממופלאי בני ישיבתנו, מלא על כל גדולתו ב"ש"ם ובפוסקים ראשונים ואחרונים, שכלו זה ומאזחאת, ועוד קודמת יראתו לחכמתו כי רבה, והאבת נפש אהבתו, על כך אעטרו בעטרת חכמים מיום חופתו ואילך בראשותו של הרב המופלג אב"ד ק"ק גאלנטי אשר שם טעה אהלי אפריון שמחתו, ויסמך בשם מורינו הרב רבי הלל הנ"ל, ועוד יתגלגל ויתאלר בתורה ויעשה פרי קודש הגולים, ויתעלה עליות בקודש דאורייתא עדיפא מקמייתא.

חמו העניק לו נדוניה הגונה, ואף התחייב להחזיקו סמוך על שולחנו למשך חמש שנים, בהיותו סמוך על שולחן חמו יוכל היה רבינו להתמסר כליל לה' ולתורתו, בעבודת ה' הרופה ללא טורד ומפריע ובלא דאגת פרנסה. ואכן רבינו ניצל כל רגע מרגעו לעמל התורה בפרישות נוראה ובמסירות נפש, כאשר בכל ימות השבוע היה נשאר בבית המדרש ולומד בעמידה לילות כימים, עד שהעייפות הייתה מכריעה אותו, אז היה חוטף תנומה על שק תבן בלא כר וכסת; לביתו ולמשפחתו היה חוזר רק לקראת שבת קודש.

גם כשנשתיימו להם חמשת השנים שחמו הקציב לו להיות סמוך על שולחנו, המשיך חמו לתומכו במשך תקופה נוספת; עם הזמן, כשחמו לא היה מסוגל עוד להמשיך להחזיקו, התעוררו להם ילדיו ומעריציו להשתדל לפרנסתו. והיות שדמי הנדוניה שקיבל מחמו, נאכלו כבר עד תום, כאשר את מרביתם פיזר נתן ללבושים, וביתרם רכש לו ספרים רבים שהיו נחוצים לו ללימודו, ניסו ילדיו בתחילה להציע לו ללכת לידי, שם יקדיש זמן מועט לעסוק במשא ומתן כל שהוא, ולבסוף בן בן מעמד פרנסה, כדי שיוכל בשאר הזמן להמשיך לשקוד על דלתי תורה ולזכות את הרבים. העמידו בידיו סכום כסף הגון, ואירפואו בחכמת אורחת סוחרים אשר שמו את פעמיהם לידי פריעשבורג. אולם, הניסיון לשקף את רבינו במשא ומתן לא ללה, כאשר כל מעייניו נחונים נחונים היו רק לתורה ותפילה ועבודת השם יתברך, ולמעשה לא השתכר מאומה. סיפר על כך הגה"ק ר' יונה פארסט ראש ישיבת נייטרא זי"ע: בהגיעם לפנות בוקר למקום היידי, הזדרכו הסוחרים להתפלל ולמהר למסחרם, ואילו רבינו הלך מתחילה לטבול במקוה טהרה, אמר ברגש פרקי תהילים, למד משניות, התפלל באריכות ודבקות כדרכו בקודש, וכשסיים את עבודתו הקדושה היה זה כבר סמוך לשעת להרים, רק אז התפנה רבינו ללכת לעסוק במסחר. וכיון שיום המסחר הסתיים כבר באותה שעה, נפנו הסוחרים לחזור לביתם בגאלאנטע, וגם רבינו הצטרף אליהם, בחושבו שאולי ינסה בפעם אחרת... בהגיעו לביתו, סבבוהו אנשי ביתו לדעת ההלכה במסחרו, והילדים היעו ורגשו לעומתו: 'אבא מה הבאת לנו מהיריד פריעשבורג?' כשמוע רבינו

הישיבה שהגיעו לגיל הגיוס, קבלו צוי גיוס ונאלצו להתייצב בפני הועדה של הצבא שתבחן את כשירותם להתקבל כחיילים מן המניין. למותר לתאר את הסכנות הגדולות בגוף ובנפש, שריחפו על ראשם של בני ישראל שנאלצו להתגייס לצבא, אי לכך ניסו הצעירים והשתדלו לעשות את כל מה שרק ניתן על מנת להיפטר מן הגיוס הכפוי. ראש הישיבה הציע לכל העשרים ושלושה הבחורים לנסוע לרבינו ולבקש ממנו לברכם ולהעתיך בעדם שינצלו מגזירת הגיוס האיומה. נסעו אפוא הבחורים אל רבינו, וכל אחד נכנס אליו בתורו ביחידות. כדרכו, דרש רבינו וחקק אצל כל תלמיד על התנהגותו ואורחותיו חיי בתורה מצות ויראת ה', לאחר מכן ציף את ברכתו שבגובה ממוקם לבו הטהור שיקבל פקודת שחרור וינצל מן הגיוס לצבא, אולם הקדים לכך תנאי: ללמוד בכל יום קטע מספרו 'על לעשות'. כמובן שכל הבחורים הבטיחו לקיים בקשתו. כסדר הזה התרחש פחות או יותר עם עשרים ושנים מן התלמידים, אולם כשהגיע תורו של הבחור העשרים ושלושה, נהג אף עמו רבינו ככל הסדר הנ"ל וביקש ממנו להתחייב ללמוד כל יום בספר 'על לעשות'. אולם בחור זה מכיון שהיה עליו וחיף שכל, היה משקייע את כל כשרונותיו בלימוד עיוני של גפ"ת, לפיכך התקשה להתחייב להתנתק מן הלימוד העיוני ולהקדיש כל יום משך זמן ללימוד פשוט של מוסר. ומכיון שסירב להתחייב על כך, ממילא גם רבינו לא הבטיח לו דבר. בהגיע היום התייצבו כל עשרים ושלושת הבחורים בפני הוועדה, וראה זה פלא כאילו יד נעלמה עמדה וחתמה על כל אחד מן הבחורים כתב שחרור ופטר מן הצבא, אולם בהגיע תורו של הבחור שסירב להתחייב ללמוד בספר 'על לעשות', אזי למרבה דאבונו קיבל זימון מידי התגייס לצבא... אביו של אותו בחור היה אדם אמיד ובעל אמצעים, והוא ניסה להפעיל את כל מאמציו כוחו בכל סוגי שתדלנות על מנת להעביר את רוע הגזירה מבנו, ואכן לאחר שפיקות דמים מרובים תרתי משמע, הצליח סוף סוף להביא לשחרור בנו, אולם שנחתו לא ארכה זמן רב, כי כעבור תקופה קצרה התקבל בביתו בשנית צו גיוס המבטל את צו השחרור, וכאן כבר לא הועילו שתדלנות וקשרים למיניהם, ולמרבה הצער, הבחור

כשיצא לאור הספר עת לעשות התכוון רבינו לחלקו חינוס אין כסף, על מנת לזכות את הרבים. באותו פרק הזמן הגה"ק ר' יהודה גרינוואלד אב"ד סאטמאר בעל קרן לדוד זי"ע (שהחשיב עצמו כתלמיד רבינו) בבית רבינו. שאלו רבינו, אם הוא מוכן ללוות על עצמו חלק מאתיים ספרים. בעל קרן לדוד הסכים על אתר, ורבינו אמר שישלח את הספרים אליו דרך הדואר. כשהגיעה ההודעה מהדואר שהספרים הגיעו, היה הקרן לדוד בעיצומו של מסירת שיעור לתלמידיו, הוא הפסיק את השיעור, והלך בעצמו בלי להתממה להביא את הספרים. כמו כן מיהר לשלוח את מותרתם לרבינו, למרות שרבינו התכוון לתת לו את הספרים בחינם. לאחר מכן, הוא עבר בעצמו מבית לבית לחלק את הספרים ולא פסק עד שסיים לחלק את כל מאתיים הספרים... מידי יום ביומו לפני מסירת השיעור לתלמידיו, היה הבעל קרן לדוד לומד לפניו מספרי רבינו בתור לימוד ספרי מוסר.

הרה"ק רבי יחיאל יהושע רבינוביץ מביאלא בעל חלקת יהושע זי"ע, היה קובע שיעורים בספרי רבינו, וביום 'אייר - יום ההילולא של רבינו למד בספריו ברבים, ושח אודותיו בהערצה מופלגת. בשיחות קדשו לצאן מרעיתו, היה מביא רבות מתורתו והדרכתיו של רבינו (ועיין בספרו 'עת' קדושת חלקת יהושע פרשת אמור שם מביא מאמר מרבינו, ועל יסוד דבריו הוא מפרש את הפסוקים) ואף עודד וזירז רבות להדפיס את ספרי רבינו ולהפיצם בכל אתר ואתר.

הלימוד בספר 'על לעשות' - סגולה להינצל מגזירת הגיוס

סיפר הגה"ק ר' בן ציון ליכטנשטיין זי"ע בנו של רבינו זי"ע: בעיירה אחת באונגארין התקיימה ישיבה גדולה וחשובה בה שקדו הבחורים על תלמודם בהתמדה גדולה וברירת שמים. והנה התרגשה על תלמידי הישיבה צרה צרורה של גזירת הגיוס לצבא האונגרי. עשרים ושלושה מתלמידי

י אייר תרנ"א [ג]

רבי הלל ב"ר ברוך בענדיט זי"ע בעל משכיל אל דל אב"ד קאלאמייא

חולה במשך שמונה ימים מתפילה אחת, אשר בה כמעט יאלה נפשו בדבריו.

כשצבת רבינו פעם בשבת חזון צעיר טשענגנער, התאספו לכבודו חמישים רבנים מכפרי ועיירות הסביבה. בשחרית, כיבדוהו לעלות למפטיי, וכשאר את ברכות התורה והמפטיר געו כל העם בצביה גדולה מרוב ההתעוררות ששררה אז, ואמרו: חילו לא בלאו חלא לראות את פניו הצוערים וקולו החוצב להבות אש, דיט.

שהיה רבינו עוד אז"ד צעיר סיקסא הזמינו בקהילה אחת שיצבות אלכלם בשבת קודש, וכן היה וצא לשבת קודש והתאכסן אלל הראש הקהל, ודקש דרשה גדולה בחוכה מוסר כמה שעות. לאחר הדרשה ראה שהשמש הולך למחור את העלויות עם טבלא כדרך המתחדשים, והתחיל לענות מרה על מנהג זה שהוא מנהג נעלאלאגען (רפורמים) ומיד קיבלו עליהם וביטלו המנהג. אחר כך ראה שקרוין לתורה בלי שם פלוני בן פלוני, רק כדרך המתחדשים יעמוד בהן, יעמוד לוי וכו', כי צעיר אחת גדולה סמוך לשם התנהג כן מהמתחדשים דשם, ולעקב גם על כך, וביטלו גם מנהג זה. וכן צבואו לאכסניא ראה שצניו של בעל הבית אין להם פאות, ושאל על זה, ואמר בעל הבית לפי תומו, שצניו לומדים בגימנאזיא, ועל כן אי אפשר להם לגדל פאות, והלעטר רבינו מאוד, וזווח מרה צבית מקובל כזה אני מתארח? ומיד קיבל עליו בעל הבית שלא לשלחם עוד לגימנאזיא. במוצאי שבת קודש יעלו לבעלת הבית שהצדק אף היא צרכת לדיק, אחרי שזכתה כי איש אלקים קדוש מתאכסן צביתה, וצאה לפני רבינו בצרעת ראש, וכאשר הבחין רבינו, התחיל לענות מי היא הערלית הלוז? ואמר בעל הבית כי היא אשתו, וכי לא ידע כלל מאיסור פריעת ראש האשה? וצב רבינו מרה על כך, ובעלת הבית קבלה עליה לגלה את שער ראשה, ואחר כל חלה נסע רבינו לביתו לעיר סיקסא. (שמן למנחה)

זיע"א, וסלל דרך חדשה לגמרי – שהרב יושב בחברת תלמידיו וחסידיו ואוכלים ושותים בקרוב לצבות, ואינו מוכיחם ומייסרם, אלא עמם זה שהצדיק אורכ לאצוע נפשו בקדושה וצטהרה, נעשה השולחן בצחינת מזבח, והאכילה בזה במקום הקרבן, וכל המתחופפים סביבותיו הולכים מן השולחן רחוקים ומלוצננים מכל חטא ועון. והיה כאשר כילה הרה"ק את דבריו, נעמד רבינו וקרא בהתרגשות עצומה: אזוי, גיי איד מיך אידך וואשיך... ואם כן גם אני הולך ליטול ידים ולסעוד עמכם

פעם אחת כאשר עשה רבינו דברים למסעיו למען זיווי הרבים, שהת את שבתו צביתו של חוכר אחד צעיר השדה, הלה ילא מגדרו ללרח את רבינו בצבור הראוי וסיפק לפניו את כל הצטרותיו בהרחבה גדולה במשך כל ימי שהותו של רבינו בכל קורתו. כשעמד רבינו לעזוב את המקום ולהמשיך דרכו, נכנס אליו בעל הבית כדי לקבל את ברכת הפרידה. כדרכו, צד אללו רבינו את התנהגותו ותלוצותיו צביתו ובמסחרו, וקדש דשם הכל מתנהל אללו כדת וכדין על פי התורה והמסורה. בתוך הדברים נודע לרבינו שמפעלו של בעל הבית פועל בשבת על ידי שהיה מוכר לו נכרי באמצעות שטר מכירה. נתכרמו פני רבינו ודקש ממנו במפגיע שיצטיח לו שמכאן ואילך יחול מנהג מביש זה וישצית את מפעלו לחלוטין ולא יזדקק להיתרים וחוקים. אך בעל הבית שהגיסיון הזה היה כד עליו מנסוא, התקשה לקבל על עצמו החלטה זאת ולא יכל להתחייב על כך. אי לכך לא האליל לו רבינו ברכה, ואף הוסיף להזיירו שהשבת תצבע ממנו את עלבונו.

בעל הבית המשיך להתנהג בהסדר הנ"ל במשך זמן מה. יום אחד נכה לראות שאמת המים שצדהו חרבה ויבשה. הוא נהרד מכך מאוד, משום שעל ידי כך הוא עולו להפסיד את כל פרי עמלו, והיות והוא נמנה על חסידיו של הרה"ק ר' יחאק אייזיק אייכענגשטיין מזידיטשוב בעל פירוש מהרי"א על המדרש זי"ע, מיהר לנסוע אליו לבקש את ברכתו. ואכן הצדיק הרעיף עליו את ברכתו, והמים צבו לציאתם הראשון. אולם לא ארכו הימים ושוב חרבו המים, לפיכך מיהר ונסע שוב פעם אל רבו הרה"ק מזידיטשוב כדי שיצרכו, ואכן צבו המים כצראשונה, אולם לא ארכו הימים ושוב יבש המעיין, ושוב נסע לרבו וחוזר חלילה... כך התנהל הדבר כמה פעמים. והיה הדבר לפלא צעיני הרה"ק מזידיטשוב, מדוע אין ברכתו עושה את הרושם המיוחל באופן קבוע, ויחוקר את החוכר על כל מוצאותיו, והלה סיפר לו שמאורע זה קרה מאותה העת שהגה"ק מקאלאמייא ביקר בצעמנו. אמר לו הרבי: אם כן, אין עלה ואין תבונה ולא יועיל כך כל מאומה עד שהיסע בצעמך אל הגה"ק מקאלאמייא לראותו ולבקש את ברכתו, ותעשה ככל אשר יאמר לך. הוא נסע לרבינו והבטיח שמכאן והלאה הוא ישצית את מפעלו ציום השבת כדת וכדין בלא היתרים כלשהם, צדכו רבינו ואמר לו שיחפור צור צפינה מסוימת צשדוה ויאלו משם מים חיים, וכך היה.

באחת השבתות שהה רבינו בצאנו, היסב לשולחנו הטורח של הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מצאנז זי"ע בליב שבת קודש, והנה הגיעה שעת קידוש, והרה"ק מצאנז ניכב כבד הכן לעשות קידוש, ואילו רבינו נשאר ישוב על מקומו משעין ראשו אל השולחן כנרדם. הרה"ק מצאנז ניכב עומד וממתין ולא החל בקידוש עד שרבינו יתעורר. החסידים שהיו שם רגזו על התנהגותו של רבינו, אולם מאימת רבם חלו ונמנעו, ולא עשו מאומה. בתוך כך נכנס אחד המשמשים צבהלה לחוד צית המדרש, באמרו שהיין נחחלף להם, וצטעות הציאו יין נסך במקום יין כשר. או אז התעורר רבינו ונעמד חוקף לשמוע את הקידוש. הרה"ק מצאנז הביע את שציעות רלונו מכך שרבינו הרגיש צדכו, ואמר לו שמכיון שהוא ארוח צבר צמדריגה זו, אינו מן הראוי שיתחיל לאכול גם ממאכלים הטעונים צדיקה. על מנת לצררם ולהעלותם צאכילתו, אולם רבינו לא נעתר לכך, ורבינו המשיך לאחוז צדרכו לצלי לאכול מדבר הצריך צדיקה.

סיפר הגה"ק ר' יונה פארסט ראש ישיבת נייטרא זי"ע עובדא ידוע שלפני פטירתו ראו שפתחו מרחשין, ושמעו שאומר וי לי דעדיין אני מסופק אם הדין כך, ובתוך דבריו נכנס תלמיד אחד שיצב על מדין צעיר פלוני, וכיון שראוהו רבינו האירו פהיו, ואמר לו שחזרתו וצדקתו עכשוו צמעשי ונצרכתי צדין תורה פלונית שהיה לפני שנינו, והנני מסופק דיך מקום לומר שפלוני

הרה"ק ר' מנחם מענדיל האגער בעל כמה צדיק ראש שושלת ווישינץ זי"ע היה נוהג לבקר את רבינו בצעמנו קדוש צ קאלאמייא (שלא רחוקה מווישינץ, ואף רבינו היה מצבקר מידי פעם צביכלו צווישינץ) פעם הזדמן אללו רבינו ציום של ראש חודש, והרה"ק מווישינץ ערך אז את שולחנו לסעודה ראש חודש. ביקש הרה"ק מווישינץ מרבינו ליטול ידים ולהצטרף לסעודה, אולם, רבינו שצבר סעד צלותו יום, סרב לכך, ואמר איך האב שוין געפרישטאג בתוך כך הבחין רבינו צבך שהחסידים נחפיים לשמוע צדכי תורה ולחטוף שירים מתוך ציטול וצבקות לרצם, פנה רבינו אל הרה"ק מווישינץ ואמר לו: רואה אני היאך החסידים צבטים לגבי מר, מדוע לא יניכל את השפעתו ויאמר להם מוסר ותוכחה חיים? השיב לו הרה"ק מווישינץ: הגה, מאז ימות עולם קיים הנידון, איזוהי היא הדרך הרצויה ואיזו היא השיטה המועילה להניכל מצפנינו של הס"מ אשר הלטיש עיניו לצוד צרשאו את כל צאי עולם, ועל מדוכה זו יצבו גדולי הצדיקים שצכל הדורות, כי צבר צתחילת הצריאה התקנא צבאדם הראשון ועשה מה שעשה עד שהציאו לקלקול של אכילה עץ הדעת. לאחר מכן כשעמד נח הצדיק ורלה לתקן את העולם, התקנא גם זו הביאו לקלקול של שחית היין. עד צבא צבררם אציו ויסד דרך חדשה של הכנסת אורחים ואכילה ושחית, שהם לצאורה מסטרא דיליה, וצבך הערים על הס"מ, משום שחוד כדי אכילה הטיף מוסרו לכל צאי ציתו וכל קורתו נועם אמרי, ולמדס לצבך למי שאכלו משלו וכי יצי מנהיג צצירה וכו', עד שצכה על ידי כך לקרב נפשות לצלפים ולצבבות להכניסם תחת כנפי השכינה. אולם לא ארכו הימים, והס"מ עלה על דרך זו ויסד נצנוו גם הוא מקומות של הכנסת אורחים – אלל לוט ענר וממרא ששם ניתן צחינס אורכל למו, צלל צצרכה, וצלל צדכי מוסר ויראה שמים, כי לא יחפץ אויל צצבונה כי אם צתגלות לצו. וכך היה במשך כל הדורות שהיו הצדיקים מחפשים כל פעם צדכים ועלות ושיטות חדשות כדי להתחכם נגד הס"מ וכת דיליה, וכל פעם שהיה מנלה את הדרך שנהגו בה, היו נאלצים להמציא דרך חדשה. עד שצבנה צית המקדש ונכנסו הכניס לעצותם והינם לשירם ולזמרם, ונפס כי תחטא והציאה קרבן לה, אזי צצראות הנפס את ההגיס צעצותם, והינם צצירם וצזמרם – צניגוניים המעוררים, היה נשפע שפע של יראה, ונמס כל לב והיה למים, וכהניס אורכלים ובעלים מתכפרים, והיו צבים לציתם נקים מן החטא כחינוק צן יומו. נתקנא הס"מ גם צזה, ועשה מה שעשה עד שהציא לחורבן צית מקדשנו. צא רבינו אור צבעת הימים הצעש"ט

י אייר תרנ"א [ד]

רבי הלל ב"ר ברוך בענדיט זי"ע בעל משכיל אל דל אב"ד קאלאמייא

שהתחייב אז, הוא באמת זכאי, ולכן אבקש ממך שתחזיר לו אותו הממון שיאל מאתנו חייב עליהן. (דברי יונה)

נסתלק לגני מרומים יו"ד אייר שנת תרנ"א ומנוחת כבודו בעיר קאלאמייא.

הגה"ק ר' שמואל פרענקל ראש שושלת דאראג בעל אמרי שפר זי"ע הנקרא ר' שמואל קאמאלדער אמר בהספדו על רבינו: נוכל לומר עליו שמימי הגאון הקדוש רבי יונתן אייבשיץ היערות דב"ק זי"ע, לא היו עוד ספרים שידברו במוסר ותוכחה כמוהו, ורובם ככולם מאתנו גם שמעו אותו כשהיה דורש בדברים, היו זקוקין דנורא נפקא מפומיה, רבים השיבו מעוון כי דבריו היו כמו דברת הגבאי מימי הגבאים...

ובתוך דברי ההספד שנשא הגה"ק ר' יהודה גרינוואלד אב"ד סאטמאר בעל קרן לדוד זי"ע על רבינו אמר: ועל ידי ספריו הקדושים עשה חיל בנפשות לאלפים ולרבבות מה שחזרו בתשובה על ידי דבריו הקדושים, וממש על ידו נתעורר מחדש האבת התורה וקיום מנהגי ישראל בכללות אנשי המדינה, זכאה חולקיה קמי מלכא קדישא.

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן

היה מתפלל בכל יום שצאצאי לא יהיה עשירים. וסיפר שפעם אחת קנה אחד מחתניו גורל במשחק הלוטעריע וביום המיועד אשר מעות קונה על ידי משיכה, נכנס הוא לרבינו לפני ולפנים ולבקש מחותנו שיתפלל עבורו שיצליח בגורלו, אז ענה רבינו ואמר: תדע בני שיש בידי לעשות בקשתך וזה לך האות כתוב לך זכרון בספר שמספר כך וכך (ואמר סך מסוים) יעלה במרל, אבל אין אין רצוני בכל כי אני מתפלל בכל יום ויום תפלה קצרה שצאצאי וצאצאינו לא יהיה עשירים. (בית הלל)

מתורתו של רבינו

בכל מצות גמילות חסדים הוא גם מצות לוויה ללוות לחבירו כשיחזיק לילך בדרך, שאינא (בספרי ח"ו) שבזכות מצות לוויה שכינה מלוה את ההולך בדרך ואינו ניזוק, ובה אפשר לפרש כוונת הפסוק: וְלֹא יִתֵּן הַפְּשָׁתִית לְבָא (פרשת בא "ב ב"ג) מפרש דרך הרמז בר"ת לז'יה, ובה שבזכות לוויה השכינה עמו ושומר מכל רע בדרך. (אבקת רוכל)

שמירות שבת קודש כראוי היא מקור השפע, אפשר לפרש כוונת הפסוק: וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְקַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת (פרשת בראשית ב' ג') מפרש דרך הרמז בס"ת "שְׁשֶׁת" ימים "תעבד" וְעָשִׂיתָ "מְלֹאכְתְּךָ. (פרשת יתרו כ' ח') הכוונה מה שאתה מרויח בשבת ימי החול, סיבות הדבר הוא את יום השביעי, משום שאתה משמר שבת כראוי עבורה תבוא לך הברכה (וי' מתחלף בכף). אמרו חז"ל: עשירים שבשאר ארצות במה הן זוכין בשביל שמכבדין את השבת (מסכת שבת ק"ט ע"א) אבל אימתי יש למצות שמירות שבת סגולה זאת שבזכותה נתרבה השפע, אז דוקא אם כוונת שבתו בשבת רק הוא לקיים מצות השם יתברך כאשר ציוני ה' אלקי, אבל אם כוונת שבתו רק הוא עבור שיתעשר, אזי נחלש קיום מצות שבתו שבת באיכותה, ואין בכוחה שיבוא לו שפע עבור קיום מצוה באופן זה. (אבקת רוכל)

המסכן נאלץ להתייגע לצבא, ולמשך שלוש שנים קשים מנשוא נאלץ לעבוד בפרך ולשרת בצבא הנכרי, והכל בגלל סירובו העיקש ללמוד כל יום קטע מספר 'עת לעשות'...

פעם הגיע לרבינו יהודי שבכה במר נפשו על בתו שהחלה משרתת דרכיה ל"ע, בסטותה מדך הישר, ואינו יודע להשית עצות בנפשו כדת מה לעשות, ובכה והתחנן בפני רבינו שיעניק לו עצה וברכה עבור בתו שתטיב דרכיה ותשוב בתשובה שלמה. יעץ לו רבינו שילמד בכל יום עם בתו שיעור בספר 'עת לעשות', ובוודאי יואיל לה הדבר לשוב מדרכה הרעה. נענה האיש במרירות, שלדאבון לבו, בתו התדרדרת כל כך, ולא נראה לו שהיא תחפוץ בלימוד הזה. אמר לו רבינו: אם כן תקבע שיעור בספר הקדוש הזה בחדר שהיא ישנה בו, וגם זה יועיל, כי קדושת הלימוד בספר 'עת לעשות' גדולה היא עד מאוד, שכותלי הבית מתקדשים ומשפיעים לטובה על כל בני הבית, ובוודאי אם יכנס דבריו באזניה בשעה שהיא ישנה זה יעיל יעיל מאד. ואכן, כך עשה האיש, ובתו חזרה בתשובה שלמה.

ממנהגי רבינו

מראשית השנה עד אחרית השנה לא זו מנהג כל שהוא ממנהגי מורו ורבו בעל החתם סופר זי"ע, וכל מנהג קל היה קדוש בעיניו, והיה עוקר הרים נגד המבטל מנהג. (בית הלל)

בליל הסדר, היה רבינו מניח על שולחנו את חיבוריו בכתב יד, שלא נדפסו עדיין, ואומר: היות שאין ברשותי כלי כסף וכלי זהב נאים לעטר בהם את השולחן, יהיו אפוא הכתבים הללו לנוי ועיטור השולחן, כמו שנאמר: טוב לי תורת פִּיךָ מֵאֲלֹפִי יָהֵב וְכֶסֶף. (תהלים ק"ט, ע"ב)

יום ה' בערב היה מנהגו ללמוד כל הלילה, ובחצות היה מקונן על גלות השכינה עם כל תלמידיו. (בית הלל)

י אייר תקצ"א

רבי משה ב"ר יחיאל מיכל זי"ע ראש ומייסד שושלת זויהעל

רבינו הרה"ק רבי משה גולדמאן ראש ומייסד שושלת זויהעל זי"ע אחי הקדושים הרה"ק ר' יוסף ראש שושלת יאמפלא זי"ע הרה"ק ר' יצחק מראדוויל בעל אור יצחק זי"ע הרה"ק ר' בנימין זאב וואלף מזבאריז זי"ע הנקרא ר' וועלוולע מזבאריש, והרה"ק ר' מרדכי מקרעמניץ זי"ע שאמר רבינו עליהם שהם נגד חמשה חומשי תורה. (עבודת עבודה) נולד באוקרינא לבן השלישי לאביו הרה"ק רבי יחיאל מיכל יונגערלייב המגיד הקדוש מזלאטשוב ויאפלא זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק מדראהאביטש זי"ע הנקרא רבי איציקל מדראביתש בן הגה"ק ר' יוסף מפיסטין שנקרא רבי יוסף איש אמת זי"ע בן הרה"ק ר' משה מסוויז הי"ד זי"ע, נכד הגה"ק ר' יצחק חיות בעל זרע יצחק וספר אפי רברבי זי"ע גיסו של רבינו הגה"ק המהר"ל מפראג זי"ע ולמעלה בקודש עד רבינו רש"י הקדוש זי"ע ודוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה. לפי המקובל היו אבותיו צדיקים נסתרים, ולפי מסורת המשפחה, שבעים ושתיים דורות היו אבותיהם בעלי רוח הקדוש. ולאמו הרבנית הצדיקת מרת מרים ע"ה בת המקובל הגדול הגה"ק ר' מאיר פופריש הכהן כ"ץ זי"ע בן הגה"ק ר' יהודה זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב צמח זי"ע בן הגה"ק ר' ישראל אשכנזי זי"ע

יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע צא אצלו כלילה הזאת וסיפר לו הסיבה שנחלש, כי המקום מהבית עלמין החדש היה מקום נחשים ועקרבים וסם הרגיעה וכו' ר"ל, וכאשר הוא סבב זאת המקום בקדושתו ולקח את המקום הזה להקדושה, אזי נתעוררו כמה קליפות לקטרטג על רבינו מדוע לקח את מקומם, ובעבור זה נחלש הוא עד שיצא הפסק מהבית דין של מעלה אשר רבינו יתרפא, רק סוס אחד מהמרכבה שלו ימות תיכף, והוא יסע תיכף חזרה לביתו. ואמר על זה שזהו נרמז בפסוק: **יְהִי קֵץ נְחָשׁ עָלֵי דָרָדְרָא שְׁפִיפֵן עָלֵי אֶרֶץ הַבְּשָׁף עֲקָבֵי סוּם וַיִּפֹּל רִכְבּוֹ אַחֲוֹר.** (פרשת ויחי מ"ט י"ז) יהי דן נחש עליו דרך שפיפון עליו אורח, היינו יהי [דין] המשפט ממה שלקח מקום נחשים ועקרבים, הנושך עקבי סוס, היינו שימות סוס אחד, ויפול רוכבו אחור והבעל המרכבה יסע תיכף חזרה לבית וכן היה, ונסע רבינו תיכף לביתו בריא אולם ולא ניזק שום אדם מאז, והבית עלמין נשאר בקדושתו. (יסוד לדיק)

רבינו היה בול"ק חו"פ שהתקבלו אליו רבים מישראל לשמוע מפיו קדשו דברי אלקים חיים.

היה תלמיד מהרה"ק ר' לוי יצחק מצארדיטשוב בעל קדושת לוי זי"ע ותלמיד מהרה"ק ר'מרדכי הזקן מנישכיו בעל רשפי אש זי"ע, ותלמיד מהרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ בעל החוזה מלובלין זי"ע ותלמיד מאביו הקדוש זי"ע, ועוד זכה להסתופף בכל הרה"ק ר' דוב בער המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת חיה סעריל ע"ה בת הרה"ק רבי דוד ז"ק זיע"א אב"ד גארדאוויטש, בן הרה"ק רבי אברהם ז"ק אב"ד שארגאד זיע"א

כשנסתלק אביו בכ"ה אלול שנת תקמ"א סירב רבינו בתחלה לשמש ולנהיג עדה, אך אחר הפלגת מרביתו הקדושים מהרה"ק ר' לוי יצחק מצארדיטשוב בעל קדושת לוי זי"ע ותלמיד מהרה"ק ר'מרדכי מנישכיו זי"ע, ותלמיד מהרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ בעל החוזה מלובלין זי"ע נעתר להם וקבל על עצמו על האדמורת. בתחילה ישב בעיר מזריטשלאחר מכן עבר לזוועהיל ששם הקים את חצרו וייסד את חסידות זוועהיל, ששם התקבלו אליו רבים והלכו לאורו.

וסיפר שהרה"ק ר' אשר מסטאלין זי"ע בן הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע עבר פעם דרך זוועהיל ולמרות שהיה חלש מאוד עד שלא היה יכול ללכת בעצמו, ובכל זאת לא ויתר וביקש שיאזרוהו לבית רבינו זי"ע. כשראה תמיהת החסידים על מסירות נפשו לראות את הצדיק מזוועהיל, אמר להם, כי לאחר אריכות ימיו ושנותיו, כשיבוא לעולם העליון, יקבלו הצדיקים את פניו, וינייהם יהיה בודאי גם הרה"ק הרבי ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע, וכשישאלהו אם ראה את פני בנו רבי משה, יטטרך לתרץ את עצמו שלא היה לי כח ללכת אליו בגלל רגלי החלשות, ואז בודאי ישאלהו: אם כן איך הגעתו לכאן לעולם העליון, אלא נשאו אותך על כתיפם, ולמה לא ביקשת שיאזרו אותך לראות את בני הצדיק הנסתרים, ולפיכך צויתי שיאזרו אותי אליו, שלא אצטרך להצביע בעלמא דקשט.

דרכו בקודש של רבינו היה להסתיר מעשיו בקדושה. פעם אחת היה בעיר אחת והיו בני אנשי העיר מפאריס צו מאד שיקח בית עלמין חדש בעיר להקיפו כמנהג הצדיקים, ונעתר לבקשתם ולקח הבית עלמין החדש. ותיכף אחרי זה נחלש רבינו חולשה גדולה לערך שני ימים, וכאשר עברו השני ימים קם רבינו ממטתו וסיפר אשר אביו הרה"ק ר'

בנו יחידו רבינו הרה"ק ר' יחיאל מיכל גולדמאן זיע"א מילא מקומו זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו
אמר רבינו זי"ע בשם אביו הרה"ק מוהר"מ מזלאטשוב זצ"ל, ששמע מפה קדוש הבעש"ט זי"ע שאמר בזה הלשון, פעלתי אצל הש"ת שהטיילה שאדם טובל את עצמו במקוה בבוקר יהיה נחשב לפני הקב"ה כמו תענית יום אחד. (בעש"ט פרשת יתרו אות י"ד)

לע"נ ריוול בת משה אהרן נ"י

י אייר תרל"ד

ר' יצחק אייזק יהודה יחיאל המכונה ר' אייזק'ל מקאמארנא

הרה"ק ר' יצחק אייזק יהודה יחיאל המכונה ר' אייזק'ל מקאמארנא בעל היכל הברכה ז"ע נולד בסאמבור בכ"ה שבט בשנת תקס"ו ע"י ברכת הרה"ק ר' יעקב יצחק מלובלין בעל החוזה ז"ע לאביו הרה"ק ר' אלכסנדר סענדר בעל זכרון דברים ז"ע בן הרה"ק ר' יצחק אייזק מסאפרין ז"ע שזקנו הי' חתן הגה"ק רבינו יו"ט ליפמאן סג"ל העללער בעל התו"ט ז"ע ולמעלה בקודש

בהיותו בן שלש שנים כבר השיג רוח הק' ודיבר דברי נבואה, וראה את הנעשה בכל העולם, ובהיותו בן חמש שנים אמר לו דודו הרה"ק ר' אברהם מזידיטשוב בעל עטרת כבי ז"ע שיקח ממנו מדרגה זו כי יזיק לו לעבודת ה' וכשיהיה בן שלשים יחזירנה לו אם יראה.

בהיותו רבינו כבן שש שנים כבר זכה להסתופף בכל הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע כבן חשע שנים בהיותו בלובלין, אמר הרבי מלובלין לתלמידו הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפינטשוב ז"ע, שיקח את רבי אייזק'ל לחתן לבתו הרבנית האדוקת מרת גיטל ע"ה, וכך אמר לו: אף שאתה יחסן גדול יותר מאביו רבי סענדר'ל מקאמארנא, אבער איך זעה אז דער חתן וועט פארשיינען די גאלטע וועלעט! ולקחו לחתן וכתבו התנאים בלובלין, והרה"ק בעל מאור ושמש ז"ע, אשר ישב אז בלל רבו, היה ערב קבץ ראשון מלד הכלה, והרה"ק בעל אור לשמים מאפסא ז"ע היה ערב קבץ שני מלד הכלה. (עבודת עבדה)

כתב רבינו בספרו מגילת סתרים (בהיותו כבן י"ז שנים) פתאום באמצע היום בלימוד גמרא יבמות, לשם אל עולם לקשט השכינה בכל כחו נפל עלי אור גדול ונתמלא כל הבית אורה, באור נפלא בהשראת השכינה, וזה לי הפעם הראשונה שטעמתי טעם מאורו יתברך, באמת בלי טעות וערצוב ותענוג נפלא ואור ערב מאד מאד, לא יכילוהו הרעיון. משם ואילך נכנסתי בעבודת יו"ט בראשית באור נפלא בלתי שום מדריגות וגם לא עבר עלי התגברות מהפיתויים כמאז.

נסתלק לגנזי מרומים ביום א' יוד אייר כ"ה לעומר בשנת תרל"ד ומנ"כ בעיר קאמארנא. וסיפר שביום פטירתו לא הרפה מעבודתו הניח שני זוגות תפילין ובעלמו קשרם, התפלל בצבור וכמה אנשים עוד קבלו ברכת פרידה. נכדו שעמד על יד מטתו שאלוהו מדוע הוא רועד בכל גופו? אמר: מפני שברוב ילטרך לתת דין וחשבון לפני הקב"ה.

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' אליעזר כבי בעל דמשק אליעזר ז"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון וקדוש מופלג, כליק יסוד עולם ושר בית הזהר עיר וקדיש, ובעל מקובל נורא, בעל מדריגות גדול, פעמים היה בהסתר גדול מגודל חכמתו הק' והטהורה, ולפעמים היה בהתגליה לעיני כל, ואמר פעם אחת כי מחמת גודל התגברות השקר בעולם לא יכול להתגלות כל מפטונו,

חיבר הרבה ספרים ה"ה עשירית האיפה על התו"ט, ונכון לז"ע: כאשר גמרו רבינו את ספרו עשירית האיפה בהיותו אברך כשלשים שנה נסע לבקש הסכמה מהגה"ק המהר"ם א"ש ז"ע. רבינו הגיע לבית מדרשו באונגוואר בין מנחה למערב, וניגש לו את ספרו לבקש הסכמה, המהר"ם א"ש כיון שראה לפניו אברך זעיר מכת החסידים לא הזקק אליו כראוי, ואמר שיחייב בדבר אם לכתוב לו הסכמה. הניח רבינו את ספרו על העמוד אשר על ידו עמד המהר"ם א"ש צעת תפלתו. בחלוס הלילה התגלה להמה"ם א"ש רבינו או יקנו מעולם העליון, ואמר לו: תדע כי האברך שבה לבקש הסכמתך הוא איש קדוש מאוד ותזוהר לכבדו כראוי לו ואל תשלחנו ריקס! כאשר התעורר המהר"ם א"ש משינתו לא ידע אם יש דברים בגו ועדיין הסתפק אם יכתוב לו הסכמה, ונזכר שזה שנים רבות קשה לו ענין אחד בספר תורת כהנים, פלוגתא בין הראב"ד ושאר הראשונים, ולא זכה להבין שיטת הראב"ד, ע"כ חשב שיעיין עתה היאך המחבר הזה מפרש דבריו, ואם יוטבו דעיונו יתן לו הסכמה. כשנכנס לבית מדרשו לעיין בחיבורו עמד משתומם בראותו כי רבינו קימט עוד מאתמול את הדף במקום שצבאר ענין זה שהיה קשה לו, וכאשר עיין שם נחפעל מאוה מפירוש הנפלא בשיטה זו ברוב בקיאות וביאור רחב, ומרוב התפעלות כתב לו הסכמה. (עבודת עבדה) אורח"ה על תרי"ג מצות, היכל הברכה על התורה ה' כרכים, זוהר חי על הזוה"ק, נתיב מיוחד, מעשה אורי, מגילת סתרים, ונכון לז"ע: וסיפר רבינו בספרו מגילת סתרים: כי פ"א ראה בחלוס הלילה את דודו הרה"ק ר' בעריש מזידיטשוב ז"ע ושאל לו רבינו: יגלה נא לי מה אומרים בשמים על חדושי תורתך? האם הם מקובלים למעלה לפני אדון כל? הרים ר' בעריש את ידו ואמר: התורה שלך התורה שלך, כן חזר ואמר כ"פ, וסיים התורה שלך והחידושים שלך בכל המתכות עוסקים בהם, ומזה נתמלא רבינו שמחה לאין שיעור וערדן פני זקן על ירושלמי שקלים, עזי עדן על משניות, נזכר חסד על אבות, שולחן הטהור על שו"ע אור"ה, ועוד הרבה כתובים והגהות על ש"ס בבלי וירושלמי ועל תקוני הזהר.

רבותיו היו אביו הק' והרה"ק החוזה מלובלין ז"ע, הרה"ק ר' נפתלי כבי מראפשיץ בעל זרע קודש ז"ע, הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מאפסא בעל אוהב ישראל ז"ע, הרה"ק ר' משה מאוהעל בעל ישמה משה ז"ע, חותנו הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפינטשוב ז"ע, הרה"ק ר' דוד מווייסליץ ז"ע, הגה"ק ר' אברהם מבוטשאטש בעל דעת קדיש ז"ע הרה"ק ר' שמעון מיאראסלאב ז"ע, הגה"ק ר' יעקב מדינוב בעל מלך הרועים ז"ע, הרה"ק ר' כבי אלימלך מדינוב בעל בני יששכר ז"ע, הרה"ק ר' אשר ישעי מראפשיץ בעל אור ישע ז"ע, הרה"ק ר' ישעי מפשעזבארז ז"ע, הרה"ק ר' משה מסאברין ז"ע, הרה"ק ר' קלונימוס קלמן מקראקא בעל מאור ושמש ז"ע, הרה"ק ר' מאיר מאפסא בעל אור לשמים ז"ע, הרה"ק ר' מנחם מטרונא ז"ע ומדודו הרה"ק ר' משה מסאמבר ז"ע. והיה בידידות עוז עם הרה"ק ר' יקותיאל יהודה מסיגעט בעל ייטב לב ז"ע. וסיפר הרה"ק בעל דברי יואל מאטמאר ז"ע כי זקינו הייטב לב אמר טעם על מה שידוע, כי בשנות נעוריו של רבינו הסתופפו חסידים רבים מאוד בלבו, ואחר כמה שנים נשתנה הדבר ולא נסעו אליו כי אם חסידים מועטים, רק כאשר נסע מביתו לערוך שבתות שקורין פראווען, באו אליו חסידים רבים, אבל בביתו בקאמארנא היו לו רק אנשים מתי מספר, ואמר הייטב לב: כי סיבבו כך מן השמים, כדי שיהא לו זמן פנוי לעסוק בכתובת ספריו הק', ובזה"ל אמר: אין הימל גלייכט מען זייער זיין שרייבן, ע"כ מנעו מן השמים שלא יבואו חסידים להטרידו בצרכיהם, שלא יפריעוהו מלעסוק בכתובת ספריו הק'(עבודת עבדה)

יא אייר תקצ"ה

רבי יצחק ב"ר יחיאל מיכל זי"ע בעל אור יצחק מראדוויל

רבינו הרה"ק רבי יצחק יונגרייב מראדוויל בעל אור יצחק זי"ע אחי הרה"ק ר' יוסף ראש שושלת יאמפלא זי"ע, הרה"ק ר' בנימין זאב וואלף מזבאריז זי"ע, הרה"ק ר' משה ראש שושלת זוהיעל זי"ע, והרה"ק ר' מרדכי מקרעמניץ זי"ע. נולד באוקראינה לאביו הרה"ק רבי יחיאל מיכל המגיד הקדוש מזלאטשוב ויאפלא זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק מדראהאביטש זי"ע הנקרא רבי איציקל מדראביטש. לפי המקובל היו אבותיו צדיקים נסתרים, ולפי מסורת המשפחה, שבעים ושתיים דורות היו אבותיהם בעלי רוח הקדוש. ולאמו הרבנית הצדיקת מרת מרים ע"ה בת המקובל הגדול הגה"ק ר' מאיר פופריש הכהן כ"ץ זי"ע בן הגה"ק ר' יהודה זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב צמח זי"ע בן הגה"ק ר' ישראל אשכנזי זי"ע

צנת רעוא דרעוין צצ"ק נצבים ויך כ"ה אלול צנתת תקמ"א צהוירו צביו בן נ"ה שנים הצבי נשמתו לאלקים פתאום צנתת הלכו אנה וננה צדיקות נפלא צחדרו, ואמר: צבאי זא אסתלק משה (זוה"ק) כי לערך צ' שנים קודם פטירתו היו לריכויו לשמור אותו שלא יאל נשמתו מרוב צדיקות צוראו, כי היה דרכו לילך אנה ואנה עד צפניו היו צוערות כמראה הלפידים והיה לריך שמימה יתירה, והיה דרכו ללכוד סעודה שלישית צחדרו מיוחד עם איזה צבניו, ואחר כן היה הולך לבית מדרשו לומר תורת וסירות עד צמרת הסעודה צס. וצנתת האחת לא היה צס צס אדם והיה רץ צחדרו אנה ואנה, עד צראתה צתו הצדיקת ורצתה ואמרה לאחיה לרבינו, ורבינו ורץ לחדרו וצפסו לצבלל אותו ולחורידו, ונפל על צכמו ואמר צקראו צמע יצראל.

רבינו היה אב"ד בצנזבורג, אופוטשנה, צוטשאן, פולטושאן, רימינוב. וכצנתתקא צביו החל רבינו לכהן בצדמ"ת צביר מצושו לרדוויל צעל צמה הוא נקרא עד היום,

וסיפר צרבינו פעם צנתת סעודה שלישית אמר כי בחלוס נראה לו צביו צצנת וצבאו לו פירוש הצפוק: ויאמר יהוה יתקרי פתחו צצבי אלמנה צית צביו עד יגלל צלה ופצשת וצב ל"ח י"א) ויאמר יהוה, הוא הקב"ה צס בן ארבע אותיות. לתמר כלתו, היא כנצת יצראל. צבי אלמנה צית צביו, להיות צבולת. עד יגלל צ"ל"ה, ר"ת: המחזיר צכינתו לציון, וס"ת: יתקבל ויתקדש צמינה, נמי צלה. (צמעות טובות)

נצתלק נלניו מרומים ציום א', י"א אייר צעה עשירית ומצאה קודם חצי היום, צנתתקא.

נצאר אחיו צנו הרה"ק ר' זי"ע, וצנתתו הגה"ק ר' יציעה מוצקאט מפרצא בעל הצי צצמים זי"ע, ומצויו צני נולדה לו צת אחיה, אצת הגה"ק ר' צבי צירצבי יציעה מהאלילטש זי"ע

והנה טרם הצתלקותו צונו לכתוב לכל מקורציו והצרים למצעתו ... על כל צרה שלא צתא יצלחו צם היום לידו, וציהיו על צדקה לעניים צבור נצמתו וכלדקה צמן זית על קצרו... לילך על קצרו ולצחיריהו ציתפכלל צעבור, ואמר ממש אצך יעצור למקורציו צעולם הצא יותר מצחיים חיורתו כי גדולים צדיקים כו"..." (מתוך מכתב מהרה"ק רבי זן מראדוויל זי"ע ככלות הצצעה לפטירת צביו רבינו זי"ע כ' אייר תקצ"ה. (צבאור יצחק)

צכותו הגדול יגן עליו ועל כל יצראל צמן.

רבינו היה מופת הדור והדרו קדוש וטהור אצפקלריא המחירה צונינא קדישא, ורצבים הלכו לאורו.

כשהגיע לפרקו נצא לכתו של הרה"ק ר' משה צוהם מדולינה בעל דברי משה זי"ע, צהיה מקובל ולדיק חסידי, תלמידי של מן הצעל צס טוב זי"ע ושל הרה"ק המגיד מצולטשוב זי"ע בן הרה"ק ר' זן מצבאל זי"ע תלמידי ממרן הצעל צס טוב זי"ע, וציוווג צני נצא לכתו של הרה"ק רבי צבי היקצ המגיד מנצדצורנא בעל צמה ה' לצבי זי"ע בן הרה"ק ר' צלום צעליג בעל דברי צלום זי"ע מגצע וצחסיין, והצייחם על נכדי הגה"ק ר' צולו וואהל זי"ע צהיה מצלכאצי רבינו רצ"י הק' זי"ע. צעצבו ימיו נצא בצלישית את אלמנת הרה"ק רבי משה ראש הישיבה צצאריטשוב זי"ע צותנו של הרה"ק רבי יצראל מצויון זי"ע.

רבינו, פלצוי פלצרות נעשו ליצראל על ידו צבהגלות הקדושה, וציימי עלומיו צהוירו עוד מגיד מישצרים דעיר נצדצורנא, על מקום צותנו הצני הקדוש ר' צבי ז"ל (בעל הצ"מ ה' לצבי) צבא צוכסית אחת צצכיה גדולה לפניו, אצך צנה הילד מוטל על ערצ דוי, והרפואים אמרו נואצ ורפואות צעלה אין לו. אצך על כן עליו צמה מגמתה, אצך הרב יוכל לעזור לו ויתרפא צמהרה. אז אמר הרב ז"ל: צרונו של עולם, הלא יצ לך כמה ערלים צעולם, וציהו גס הערל הזה, אולי יצמח לצר יצראל טובה על ידו. והצטיח לה אצך יתרפא הילד, והלכה ממנו. וכן היה. כצאצך נתגלל הילד הזה נצטע לכל המקומות הגדולות ללמוד לימודי הזמן צרוסיו, ונתגלגל הדבר אצך נעשה צך גדול על כל הממונים צבית המשפט צעיר זיטלמיחי. ואת הרב הצדיק ר' יצחק מראדוויל הכיר היטב מימי נעורתו מעיר נצדצורנא, גס מצמן אחר צנתרפא. לאחר כמה שנים, כצאצך יצב רבינו צראדוויל, נעשה מצסירה גדולה על צצשה צדיקו הזמן, על רבינו, על הרה"ק ר' מרדכי מטצענצביל זי"ע ועל הרה"ק ר' יצראל מצויון זי"ע, והוכרחו לנצטוע לציטלמיחי להיות צבית המשפט, גס הוכרחו לצצבע צצועה לנקות עצמם ממה צצמסרו אותם. כצאצך צאו הצדיקים הג"ל צבית המשפט ורצה הצך הג"ל את רבינו זי"ע, אזי עמד מצכסאו ורץ לקראתו צבוב צהבה, והכיר אותו צתיק, ונתן לו כסא ליצב, ופטרו לצלוס, ואמר לכל הממונים, אצך את הרב הזה הוא מכיר לצדיק גדול ציצראל ועוולה לא נמצא צו, ונתגלגל גס על ידו טובה לצדיקים הג"ל, זי"ע. (צמונת צדיקים)

מתורתו של רבינו
אסור להחניף לשום אדם, אפילו לאותם שמקבל מהם טובה, מצד שלא יכל לקבל שום טובה רק בגזירת המקום ברוך הוא ולזה אינו צריך להחניף לזה, אך צצריך להחזיק לו טובה מצד שהוא היה הכלי דעל ידו נתמלא רצון המקום ברוך הוא. וזהו ה' לי קצנ"י (תהלים ק"ח ז) אותם העוירים לי, ה' הוא העוזר לי, והם ר' הכלי שעל ידם ה' עוזר לי. (אור יצחק - ריגט)
רוב העשירים היו בגלגול הקודם עניים מרודים ל"ע, ותמיד אומרים העניים שאם היו עשירים היו נותנים צדקה ביז רחבה... ולכן עליהם לעבור לגלגל בתור עשירים כדי להיווכח ולנסות אותם - אם ינתנהו כאשר הבטיחו... ועל זה אמרו - גדול נסיון העושר מנסיון העוני. (לקוטי אור יצחק)
אמר הרה"ק ר' משה פאליער ראש שושלת קוברין בעל אמרות טהורות זי"ע הנקרא דער הייליגער קוברינער: בשם רבינו: שבת איז ווי א מלכה וואס שטייט אין מיטן היכל און זאגט: וער צווייל קומען צו מיר זאל קומען. [שבת היא כמו מלכה, שעומדת באמצע היכל ואומרת: מי שרוצה לבוא אלי שיבוא] והוסיף: שמעו את המאמר הזה, הוא עלה לי ברם. (תורת אבות סלונים)
מתורתו של רבינו בדרך צחות
סיפר הרה"ק ר' יוסף מאיר ווייס ראש שושלת ספינקא בעל אמרי יוסף זי"ע שמעתי מאבי זקני הרה"ק ר' אברהם זי"ע ששמע מהרה"ק ר' יצחק מראדוויל ז"ל שפירוש בדרך צחות הפסוק: לך יום אף לך לילה. (תהלים ט"ד ט"ז) לך יום אף לומר אם הכוונה ל"ל לבד לעשות נחת רוח לפניו יתברך שמו הוא יום, רצה לומר מאיר כיום. א"ף לך רצה לומר שכוונתו להנאות עצמו ח"ו וא"ף לך הוא לילה, רצה לומר שאין להצמזה אור והוא כילול ח"ו. (לקוטי תורה ושא"ס זיידטשוב)
סגולת
לפעמים כאשר הצדיק רוצה לפעול איזה דבר בעבודה או לטובת ישראל או לגלות אלקותו יתברך בעולם אינו יכול, הצעה לזה ליטע מביטו למקומות אחרים ויקיימו בו מצות הכנסת אורחים, ונעשה גופו כלי למצוה, ועל ידי זה יוכל לפעול הכל, וזה: ויאמר האל אברהם לך לך מארצך (פרשת לך לך י"ב) כי אברהם אבינו ע"ה היה רוצה לגלות אלקותו יתברך בעולם, והיה לו מניעות מחמת רשעי ארץ כנמרוד וחביריו, אמר לו הש"ת: לך לך, ויקיימו בך מצות הכנסת אורחים, וזו המצוה תגרום לך לפעול הכל כרצונך. (בית יעקב)

יא אייר תר"ד

רבי יהודה צבי ב"ר שמואל זאנוויל זי"ע ראש שושלת סטרעטין בעל שארית יהודה

רבינו הרה"ק רבי יהודה צבי בראנדווין ראש שושלת מסטרעטין בעל שארית יהודה זי"ע נולד בערך בשנת תק"ם לאביו הרה"ק ר' שמואל זאנוויל אב"ד זוואלאז זי"ע בן הרה"ק ר' מרדכי פעשעס ממדינת רוסיא אב"ד נראיוב זי"ע אשר כתב הרה"ק ר' דוד אלימלך יאליש מקאליש זי"ע ששמע בשם הרה"ק ר' יהודה צבי מסטארעטין זי"ע שאמר בשם הרה"ק ר' יצחק מדראהביטש זי"ע שהי' פעם אחת אצל זקינו הר"ר מרדכי שנתגלה לו מן השמים שהוא שר התורה בדורו, בן הרה"ק ר' אברהם ב"ר אברהם זי"ע דור אחר דור בעלי הרה"ק עד התנא האלקי רבי יוחנן הסנדלר ע"ה ולמעלה בקודש עד דוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה

סגולה ליראת שמים? והשיב רבינו: על יראת שמים אין לי סגולה רק על אהבת שמים והיא אהבת ישראל. (עשר לחארות)

כשהגיע לפרקו נשא להרבניית הדליקת ע"ה בת הגה"ק ר' אליעזר כהנא מראזדאל זי"ע

נסתלק לגנוז מרומים י"א אייר תר"ד ומנחתו כבוד בבית החיים סטרעליסק

נשא אחריו בניו הקדושים הרה"ק ר' אברהם זי"ע שמילא אחריו מקומו, הרה"ק ר' אלעזר [ליזר] מאזאפאלי זי"ע, והרה"ק ר' שמואל זאנוויל מסטרעטין זי"ע. אשר הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע אמר עליהם: שהם מגדולי דור.

רבינו היה אחד מקדושי עליון איש חלקים נורא, היה תלמיד מהרה"ק ר' ארון לייב מפערמישלאן זי"ע ותלמיד מובהק מהרה"ק ר' אורי השרף מסטרעליסק זי"ע, כמו כן נסע להרבה דליקים בדורו.

וסיפר שבשנת ת"ר שבת הרה"ק ר' ישראל מרוזין זי"ע, בעיר גלינא שבת אחת בחזרתו מלכוז, אליה נסע לדרוש ברופאים. לשבת זו הגיעו לגלינא מאות אנשים, אך הרשות לא ניתנה לראש אחד לבקר בהיכלו של הרה"ק מרוזין ולקבל ש"ס, כי אם למספר רבנים ויחיד סגולה, ביניהם היו רבינו זי"ע והרה"ק רבי שלום רויזענפעלד מקאמינקא זי"ע והרה"ק ר' נחמיה שליט אב"ד סאסוב מלכוז זי"ע. הרה"ק מרוזין טרם שאלו הרבנים יצאו לחדרו קודם קבלת שבת, וכל אחד מדליקים אלו נכנס אליו עם אחד ממקורביו.

כתב בשו"ת דברי חיים (ח"מ ס' ל"ג ח"ב) כי רבינו זי"ע ובנו הר"ר אברהם היו קדושים גדולים וכ"ע שאל עתים כאשר ישאל איש בדבר חלקים כי היו בעל רוח הקודש ותפלתם ודיבורים בקדושה עשו פרי.

סיפר כ"ק אדמו"ר מצורשטין שליט"א: זימנא הדא היו חסידיו של הרה"ק ר' אורי השרף מסטרעליסק זי"ע שמים את פעמיהם דדרכס לסטרעליסק לשבות שם בשבת קודש בכל הדליה, ומכיון שהדך היה קשה ולא הייתה באפשרותם להספיק להגיע למחוז חפ"ס לסטרעליסק עד בואה של שבת מלכתא, ונסעו אפוא לסטרעטין לשבות בשבת קודש בליבו של תלמידו הרה"ק מסטרעטין זי"ע. וכליל שבת קודש היה אומר להם רבינו איזה חילוקי תורה. אחר השבת כאשר באו אלה החסידים לסטרעליסק ובטרם הגיעו לחצר הקודש לקבל ש"ס היו שואלים ודורשין על התורה של רבם השרף זי"ע מה היה מחדש בשבת זו? וראו זה פלא כאשר שמעו התורה של הרה"ק מסטרעליסק היה ממש כמו החילוקי תורה שהיה רבינו מסטרעטין אומר להם בביתו, והיה לפלא גדול בעיניהם. הללו הלכו וסיפרו זאת לרבם השרף זי"ע, אמר להם: מה זאת מתפלאים על תלמידי הר"ר יהודה צבי, כי בעת שקבלתי זאת התורה במתיבתא דרקיע בג"ע העליון גם הוא היה עומד שם והיה שומע. ומאז התחיל רבינו להיות מפורסם אצל החסידים.

מנהגו בקודש של רבינו היה כי כשצאו אליו עבור חולה וספרו לו החולאת כיהש החולאות ואמר: אין להחולה חולאת הנ"ל רק כינה שם החולאת בחולאת קל ועל ידי זה נתפרא החולה, ואמר שמדומה זה בפסוק: קָמַר לְךָ אֱשֶׁר לָנָחַי מְנַחֵה הַיּוֹם הַגָּנִי גַלְגֶּל מִפְּנֵיךָ אֵת הַקְּמָיִי וְהַקְּנַעְנֵי וְהַחֲפוֹי וְהַפְּרָץ וְהַקְּנַעְנֵי וְהַקְּבָנִי (פרשת כי תשא ל"ד י"א) קְיַיִגְלָה מִלֶּחֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהַקְּיַיִחֵךְ לְלִי־הַקְּמָיִי וְהַחֲפוֹי וְהַפְּרָץ וְהַקְּנַעְנֵי הַחֲפוֹי וְהַקְּבָנִי: (פרשת משפטים כ"ג כ"ג) דהיינו סגולה לבעל החולאים רעים הנכאים על ידי הקליפות ושרים של השבעה עממין לכהן את החולאת ולכנותו בשם אחר. (עשר לחארות)

פעם אחת שאל מרבינו מדליק אחד: שמעתי עליכם שאתם נותנים סגולות שפועלות, תנו לי

באמצע התיבה נעשה מן אני אין מכת השפלות, והחזיק בו, בהקב"ה כמו רבו, שעל ידי השפלות יוכל לדבק בבוראו ויכול להיות בבחינת הקב"ה, שהקב"ה גוזר וצדיק מבטל, וצדיק גוזר והקב"ה מקיים. (עשר צחצחות)

הלא הוא כִּמְסַ עֲמָדִי קִתְּם בְּאוּצְרֵתִי (פרשת וזאת הברכה ל"ב ל"ד). אמר רבינו רמז מי שנוסע להצדיק על ראש השני צריך להיות שם עד אחר יום הכיפורים, ועד הושענא רבה, וזה רמז הכתוב כמ"ס ר"ת ס' יליחה מ'חילה כ'פרה עמדי, צריך להיות גם כן עמדי חתום היינו בשעת גמר החתימה הוא הושענא רבה. (באהלי צדיקים)

מתורתו של רבינו

בנו הרה"ק רבי אברהם זי"ע היה רגיל לומר בשם אביו רבינו: על הא דאמרו חז"ל (מסכת סוטה ה') תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית [ממדת הגאווה] צא ומנה ותמצא כי הפסוק השמיני (היינו אחד משמונה) שבפרשה השמינית שבתורה (היינו בשמינית) הוא הפסוק: קטנתי מכל החסידים (פרשת וישלח ל"ב י"א) זוהי הגאווה שדברו בה חכמים, קטנתי מכל החסידים, גאווה כזו מותרת לתלמיד חכם.

שת לו חכמתו בקרבו והחזיק בו במו"ב, (זמירות איש חסיד היה במוצ"ק) ידוע שאותו היא חכמה והחילוק מן "אני" או "אין" בתיבות אני האות י' מלבר ובתיבת אין הי' באמצע ותיבת אני מורה על גדלות, זה שאמר בזמירות: שת לו חכמתו בקרבו, היינו האות י"ד שהיא החכמה שם

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

יא אייר תקפ"ז

רבי נפתלי צבי מראפשיץ

רבינו הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זיע"א נולד בעיר לטשנא ביום ו' סיון חג השבועות תק"כ (יום פטירת מרן הריב"ש טוב זיע"א) לאביו הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זיע"א, ולאמו הרבנית הצדקנית מרת ביילא ע"ה (בת הרה"ק ר' איציקל האמבורגער זיע"א), על יום לידת רבינו המליצו חסידים: ובא השמש זרח השמש

כדיקו דורו אמרו על רבינו שגשמתו הוא ממזלות סוכה, ובאמת היה עוסק כל השנה במזלות סוכה, ובכל יום היה עושה איזה עבודה צרכה שלו, ביום אחד היה נועץ יתה, ויום אחר למד במס' סוכה, וכך היה מתנהג במשך כל ימי חייו, כמו"כ בכל שיהיה סובב הענין סחור סחור עד שבא לדבר מהסוכה.

עד מהרה פקיע שמי' גדול בתורה בנגלה ובנסתר, ורבים שיחרו לפתחו, אלפים נהרו אליו לקנות ממנו תורה עבודה ויראה טהורה, כמו"כ יאז טעבו ברכים כחכם ופיקח שבדורו עד שאמר על עצמו שיחרטו על קברו 'יחיד בדורו בחכמת אלקים'.

רבינו היה מסתיר עבודתו תחת מעטה של שמחה ומילתא דדליחותא, והרבה לשמח חתן כלה כאשר מסתיר תוך הדברים רזין לרזין ודברים טמירין, והעיד רבינו על עצמו, שאם בשעת יליאת נשמתו ג"כ יגיד מילתא דדליחותא יהי' לסימנא מילתא שכל ימי חייו מה שאמר הי' לו בזה כוונות נסתרות, ובעת הפטירה אמר רבינו: אלע זאלן ארויסגיין פון חדר, די נשמה דארף ארויס גיין און שעמט זיך ווען דער עולם איז דא ויאז נשמתו בטהרה ועלה בסערה השמימה ביום י"א אייר תקפ"ז, בעיר לאנאוט, אשר רבינו נסע להסתלק שם, כי כאשר נחלה רבינו ראו לדרוש אל הרופאים ורבינו לא ראה, עד שאמר בנו הרה"ק מדזיקוב שרשים ללאנאוט ששם יא רופא טוב, נענה רבינו ואמר ער ווייסט מ'דארף גיין קיין לאנאוט ונסעו לשם, בהגיעו לשם חלה רבינו ביותר והתחיל הגסיסי, וההינ משך ג' ימים ציסורים גדולים, והרה"ק מלאנאו והרה"ק מקאמינקא זיע"א שהיו מתלמידיו המובהרים כאשר ראו ארת רבם שאינו יכול ליפטור, פתחו הארון קודש ואמרו מיר זענען מוחל א רבי'ן כי לא יכלו לראות האער והיסורים שרבים עובר, וכבר הסכימו שאם העיכוב מהם, אין הם מעבדים עוד, ואמרו פסוקים וכדו', ועל כל מה שאמרו, רמו רבינו בנענוע ראש, כלומר ניין, שלא הסכים להם, עד שבא הרה"ק הבני יששכר ללאנאוט ונכנס לחדרו של רבינו, והתחיל לומר הפסוקים של השירה, ורמו רבינו בראשו שלזה המתין, וכשהגיעו לפסוק ה' ימלוך לעולם ועד היתה יליאת נשמתו של רבינו זיע"א.

זרעו אחריו, בניו: הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זיע"א, הרה"ק ר' מנחם מענדל מלינסק זיע"א, הרה"ק ר' יעקב ממעליץ זיע"א, הרה"ק ר' אברהם חיים מלינסק זיע"א

חתנו: מ"מ הרה"ק ר' אשר ישעיהו מראפשיץ זיע"א.

מסופר ששם פטירתו כאשר התיישב חתנו ומ"מ הרה"ק מהרי"א על כסא חותנו, התפלל הרה"ק מרזין זיע"א ושאל את הרה"ק מדזיקוב בלשון תמיה, אזעלכע קינדער, און דאך א איידעם? (כלומר שהבנים כ"כ גדולים אמאי הוסיב על כסאו את חתנו) ענה לו ר' אליעזר'ל בלשון ניהותא אזעלכע קינדער און דאך א איידעם (כלומר שמעלת האיידעם עולה על כולם).

דברי תורתו: נדפסו בספריו זרע קודש, אילה שלוחה.

בהיכנס רבינו לעול התורה והמזלות לקחו אצלו הק' להניח תפילין אלל הרה"ק רבי מעכל מזלאטשוב זיע"א, ואמר רבינו שהרה"ק ר' מעכעלע קשר אותו בעולם גבוה, אשר לא יוכל להתנתק ממנו לעולם.

רבינו למד תורה אלל דודו הגדול הגאון רבי משולם איגרא, ביחד עם הגאון רבי מרדכי בענט, והגאון ר' יעקב מליסא.

בצעירותו נסע רבינו להסחופף בכל רבו הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א, אשר העיד על רבינו שיש לו גילוי אליהו בכל עת שיראה, אמנם מתחילה לא ראה הרה"ק לקבלו באמרו שאינו רואה תלמידים מיוחסים, התחיל רבינו לבכות ולהחנות על נפשו באמרו וואס בין איך שולדיג אז מיין טאטע איז געווען א מיוחס, וכאשר מיאן הרה"ק לקבלו נפל ארצה ונתעלף והתחיל רבינו להקיא דם מגרונו, אז קבלו הרה"ק כתלמיד מן השורה. כמו"כ נסע רבינו לבקר מאתים ושתים מזדיקי דורו כמספר עשה לך ר"ב, גם היה אלל הרה"ק ר' מענדעלע מרימאנוב. ביותר נתקרב רבינו להרה"ק החוה מלובלין זיע"א, שהשיבו ביותר, והחזיק עצמו כתלמיד חכם. ושם שהה רוב זמנו

בהגיעו לפרקו נשא את זו' הרבנית הצדקנית מרת רבקה ע"ה בת הגה"צ ר' צבי הירש גולדאמער זצ"ל מדוקלא.

גדול היה כוחו של רבינו ביחודים וזכריו שמת ויכל דבירו ושיחותיו היו מלרף יחודים ומרמז מרמזים, שרבים לא הבינו מה מדבר, בספה"ק זוהר חי כותב הרה"ק מקאמארנא זיע"א בזה"ל: וכך ראיתי למורי ורבי רבינו הקדוש, מורי הרב נפתלי, שבכל דבריו היו יחודים שכליות נפלאות עד שהייתי מרעיד עליהם. פעם אחת עמדתי אחריו ולא ראה אותי, והיה יושב בערב שבת קודש בעת שרצה לילך למקוה למרחץ, והיה מדבר עם אשתו בסיפורים, והבנתי שמדבר בכוונת רחילת מים חמין ומקוה, והייתי מרעיד, האיך יהיה זה בכח אנושי להלביש ענינים כאלה בסיפורי מעשיות ודיבורים, והרגיש והחזיר ראשו אלי, ושתה. והיה מספר עד שגמר הענין - כל היחודים, וכונת מים חמין ומקוה, ומיומי לא שמעתי ממנו שיהיה מדבר איזה דיבור שיהיה נוטה ללער שום דבר ישראל, עכלה"ק.

כמו"כ מסופר שחתנו ומ"מ הרה"ק ר' אשר ישעיהו זיע"א נכנס פעם צבוקר לחדר המבשלות וראה שם את חותנו רבינו זצ"ל עומד ומתקוטט עם המשרתת, ואומר לה, מדוע חללת מתה לי חלב, וחזר הדברים איזה פעמים, ויהי הדבר לפלא בעיניו, וכאשר יאז מן החדר ההוא, ראה אשה אחת עומדת אלל הפתח, וישאל אותה, מה ביקשת? ותאמר לו, כי זה שבועות אחדים המליטה בת ואין לה די חלק להניח את הוולד, אז הבין את כוונת חותנו הק', כעבור כמה שבועות שמע שוב הרה"ק מהרי"א את חותנו שמתקוטט עם המשרתת ורעה עליה מדוע את נוהג לי חלב רע כמוה אשר לא אוכל לשותתה, ובאלתו מן החדר, ראה מהרי"א את האשה הג"ל עומדת שוב בחוץ, ותספר לו שמאז שהיתה אלל הרבי יש לה חלב די והותר, אבל החלב רע היא ומזיק לוולד, ושוב הבין את עמקות דברי חותנו רבינו זיע"א.

יב אייר תרכ"ו

רבי בנימין זאב וואלף תרציס הירשלער אב"ד טאפלשאן

רבינו הגה"ק רבי בנימין זאב וואלף תרציס הירשלער אב"ד טאפלשאן בעל תפארת שבת זי"ע נולד בשנת תקמ"ה לאביו הגה"ק ר' צבי הירשלער זי"ע

רבינו הגה"ק ר' וואלף הירשלער זי"ע הנקרא ר' וואלף תרצה'ס על סם אמו מרת תרצה ע"ה נתייחס בזכותו מאביו וחונך ע"י אמו ע"ה. הגה"ק ר' טוביה כ"ץ אב"ד גיסנג וטאפאלנאר זי"ע שלא זכה לזש"ק גידל והשיא עשרים וארבעה יתומים, ומהם רבינו זי"ע.

רבינו היה גאון מופלג ולדיק מפורסם עמל בחוכה ביום ובלילה במסיו"נ ממש, כמו שכתב בזוואתו: כי זה לי יותר מארבעים שנה למדתי תורה בעמידה בנפש עמלה.

היה תלמיד ממרן רבינו הגה"ק ר' משה סופר בעל חתם סופר זי"ע בעודו בעיר מולדתו מאטערסדארף, והמכנהו תלמידי כבני חביו כנפשי.

שימש לדיין במאטערסדארף ונתעלה להיות אב"ד בגיסניג ולבסוף בעיר טאפאלשאן ושם שימש ארבעים שנה בקדושה ובטהרה ברמה, וגדולי הדור החזיקו אותו ללדיק הדור, כשדרש לעם ה' בוער באש קדש עד שכל שומעיו הרהרו בתשובה.

בא עוד בפלפל עם רבו הגה"ק בעל חתם סופר זי"ע ועם בנו הגה"ק ר' אברהם שמואל בנימין סופר בעל כתב סופר זי"ע ושאר גדולי ישראל.

חיבר ספר תפארת שבת על מסכת שבת שבו קיבל הסכמות מגדולי הדור ומהם הגה"ק ר' יוסף שאול הלוי נאטינזאהן בעל שא"ל ומשיב אב"ד לבוב זי"ע, שכתב בהסכמותיו: ומאזה על אחינו בני ישראל אשר ילמדו בכל שבת ושבת דבריו הקדושים הכי קרא שמו פני שבת אשר יתקבלו דבריו בראון ויקוים פני שבת נקבלה וגם היא תפארת ללומדי' זה עטה ליום המנוחה. ומהרה"ק ר' חיים מלאנז בעל דברי חיים זי"ע, ומהגה"ק ר' אברהם שמואל סופר אב"ד פרעשבורג בעל כתב סופר זי"ע, ומהגה"ק ר' חיים יוסף טרעביטש בעל מקור חיים זי"ע שכתב על רבינו הרב הגאון החריף והבקי.

בכל מקומות כהונתו ניהל ישיבה שמצית מדרשו ילאו גדולי תורה ויראה, ומהם הגה"ק ר' אשר זעליג פאלנער דומ"ץ מאד זי"ע הגה"ק ר' קלונימוס קלמן ווייס אב"ד קרלסבורג זי"ע והגה"ק ר' מרדכי לייב ווינקלער אב"ד מאד בעל לבושי מרדכי זי"ע שסיפר על רבינו בשם אביו, שהיה מאמין פשוט שרבינו יא לו גילוי אליהו. (רבותיה דיחזקאל)

ביום י"ב אייר (ו"א ב"ב תשרי) בשנת תרכ"ו בהיות רבינו כבן פ"א שנה שבה נפשו הטוהרה לאלקים ומנו"כ בבית החיים בעיר טאפלשאן.

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' ישראל משה כבי דיין טאפלשאן זי"ע הנקרא ר' משה הערש דיין, וחתנו הגה"ק ר' אשר לעמיל וואלנער אב"ד זשאמבארקעט זי"ע בן הגה"ק ר' יצחק לייב אב"ד גאלאנטא זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לע"נ ריוול בת משה אהרן נ"י

יג אייר תרכ"ו

רבי יחיאל הכהן כהנא הללער אב"ד סאלקא

רבינו הגה"ק רבי יחיאל הכהן כהנא הללער אב"ד סאלקא זי"ע אחי הקדושים והגאונים הגה"ק ר' יוסף מרדכי כהנא דומ"ץ סיגעט זי"ע הגה"ק ר' נחמן אב"ד סיגעט זי"ע הגה"ק ר' שמואל זנוויל זי"ע כולם בני הגה"ק ר' יהודא אב"ד סיגעט בעל קונטרס הספקות זי"ע בן הגה"ק ר' יוסף הכהן מקאליש זי"ע בן הגה"ק ר' יחיאל מיכל הכהן זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב יוסף הכהן כהנא ראב"ד בריסק זי"ע שהי' חתן הגה"ק רבינו ר' יום טוב ליפמאן העללער בעל תו"ט אב"ד קראקא זי"ע בן הגה"ק ר' נתן העללער זי"ע בן הגה"ק ר' משה אב"ד וואלירשטיין ורב על כל מדינת אשכנז זי"ע בן הגה"ק ר' אברהם זי"ע בן הגה"ק ר' נתן בעל הערוך מחכמי איטליה זי"ע בן הגה"ק ר' יחיאל מרמי זי"ע בן הגה"ק ר' אברהם זי"ע ממשפחת התפוחים, ולמעלה בקודש מצאצאי דוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה

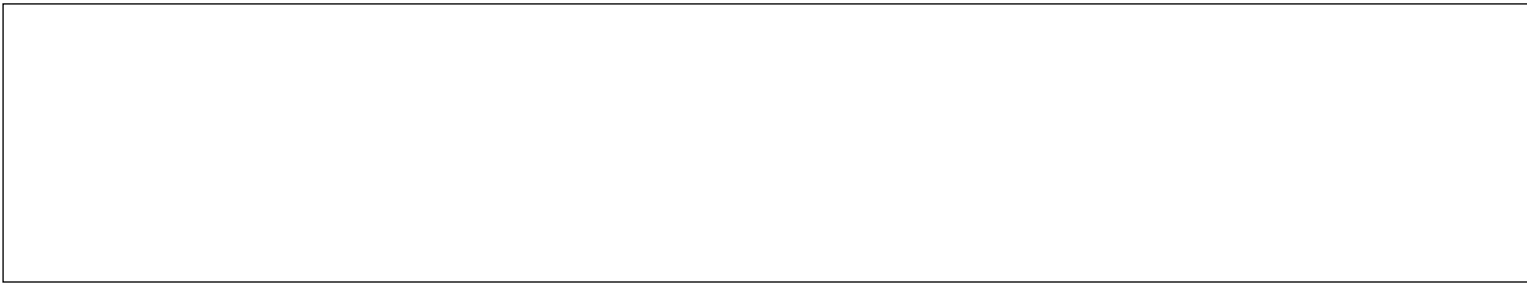
רבינו הי' גאון ועניו קדוש ה' מכבוד, רבו מעשיו בהלנע לכת, וברח מן הכבוד, וכל גדולי ישראל החליפו עמו מכתבים.

נסתלק לגנזי מרומים י"ג אייר בשנת תרכ"ו ומונ"כ בעיר סאלקא.

וזה נוסח מצבתו: פ"נ איש זקן עלה מעלה, רבו מעשיו בהלנע לכת מבנגלה, בחורה וג"ח לו נאווה תהלה, הוא מור' קדוש ה' מכבוד ובכל זאת ברח מן הכבוד, הרב המאה"ג חו"ש מיחוסיו כהונה שפט את ישראל מ"ה שנה בקש"ת מו"ה יחיאל בהרב הגטון מו"ה יהודה ז"ל אבד חסיד מן הארץ ויקברו אותו בניו בגי"א צו (ביום ג' י"ג אייר) שנת וישר בארס אין, תנצבה

נשאר אחריו בניו הקדושים הגה"ק ר' חיים יוסף דוב כהנא העללער מסילאדי קראסני זי"ע הגה"ק ר' יהודה יעקב מסיגעט זי"ע הגה"ק ר' כהריאל זי"ע הגה"ק ר' משה מקראסנא זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

יד אייר ג' תתפ"א

רבי מאיר בעל הנס זי"ע

התנא הקדוש האלקי רבי מאיר בעל הנס זי"ע הי' ממשפחת גר צדק מבני בניו של נירן קיסר אשר נתגייר (גיטין נ"ו) שם אביו אינו ידוע, והיה דור שלישי של התנאים אחר החורבן הבית שני. אשתו היתה ברוריא החכמה מאוד בת התנא הקדוש ר' חנינא בן תרדיון ע"ה שהיא נזכרת כ"פ בש"ס (ברכות י' עירבין נ"ג) ברוריא יש לה שם בין התנאים (תוספתא פרק י"א כלים)

רבי מאיר הי' חריף עמוס מאוד כמ"ס (בעירובין י"ג) גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שאין בדורו של ר"מ כמותו ומפני מה לא קבעו חכמים הלכה כמותו מפני שלא ירדו חכמים לסוף דעתו,

וזכה רבי מאיר להיות נקרא בעל הנס שנעשו נסים גדולים על ידו שכל שהזכיר בשמו ניאל מסכנה (ע"ז י"ח)

וכ' בספר שו"ר ברכה ששמע פי' משלי י"ב לאגה כלב איש ישחנה ודרשו חז"ל ישחנה לאחרים ומאן אחרים רבי מאיר היינו שיתנו לדיקה עבור נשמת רבי מאיר ויגלה לפניו לערו ונגעו לבדו וישע בזכותו.

כתוב בספר שערי יצועה: סגולה ממרן רבינו הבעש"ט זי"ע: דאם אדם כריך לנס אזי יתן ח"י גדולים בשביל נרות לכה"נ ויאמר בפה מלא אני מגדר אותן ח"י גדולים לנרות בשביל נשמת רבינו מאיר בעל הגם אלקא דמאיר ענני אלקא דמאיר ענני ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותינו כשם ששמעת את תפלת עבדך מאיר ועשית לו נסים ונפלאות כן תעשה עמדי ועם כל ישראל עמך הרכיכים לניסים נסתרים ונגלים אכ"ר. (על ספר שערי יצועה מעיד הגה"ק ר' יוסף יונה לבי הורוויץ אב"ד אונסדארף זי"ע ואביו הגה"ק ר' יהודה הלוי הורוויץ זי"ע וחתן הגה"ק ר' שמואל ראזענבערג אב"ד אונסדארף בעל באר שמואל זי"ע) בן הגה"ק ר' יוסף דוד הורוויץ מליסקא זי"ע מגזע הגה"ק בעל ההפלאה זי"ע והגה"ק בעל השל"ה זי"ע, איך שבא לידו של הגה"ק ר' גבריאל גינז ז"ל כתב יד קד' ממרן הבעש"ט זי"ע הסגלות שכתב בספרו)

רבי מאיר הי' פרנסתו שכתב סת"ם (גיטין ס"ז). רבי מאיר הי' אוהב המקום כ"כ עד לאיתא במ"ר קהלת פ"ב. שהי' מרויח ג' סלעין בכל שבווע והוי אכיל וסתי בחדא ומתכתי בחדא ומפרנס רבנן בחדא א"ל תלמידיו רבי בניך מה את עבד עליהון א"ל אין הוון לדיקים כהוא לאמר דוד(תהלים ל"ז) לא ראיית לדיק נעזב וזרעו מזקק לחם ואם לאו מה אני מניח את שלי לאויבי המקום.

רבי מאיר אומר: הוי ממעט בעסק ועסק בתורה, והוי שפל רוח בפני כל האדם, ואם בטלת מן התורה יש כך בטלים הרבה כנגדך, ואם עמלת בתורה יש שכל הרבה ליתן לך (אבות פ"ד י').

רבי יוסי בן חלפתא ע"ה היה משבח את רבי מאיר לפני אנשי איפרי. ואומר: רבי מאיר אדם גדול אדם קדוש אדם לנוע. איתא (בסנהדרין פ"ו) אמר רבי יוחנן סתם מתניתין רבי מאיר סתם תוספתא רבי נחמיה סתם ספרא רבי יהודה סתם ספרי רבי שמעון וכולהו אליבא דרבי עקיבא.

רבי מאיר האריך ימים מאוד כי כבר חי' בימי ר"א הגדול וגם למד אלו ועוד הי' בחופת בנו של רבינו הקדוש כמ"ס בירושלמי בילא פ"ה, רבימאיר חי' בעיה"ק טבריה ודרש סם בביהכ"נ שנקרא כנישתא דחמת בכל עש"ק.

נסתלק ועלתה נשמתו הקדושה והטהורה לגנוי מרומים לבציו בשמים ביום י"ד אייר פסח שני כ"ט לעומר בשנת ג' אלפים תתפ"א ומונ"כ בעיר טבריה.

איתא במסכת סוטה מ"ט משמת רבי מאיר בטלו מושלי משלים – כתב בסדר הדורות אחר מ' בשם המקובלים ר"מ הוא נלוץ מלאך מט"ט ער הפנים.

האזהרה על קבר התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס מבית ומבחוץ

הטעם שזכה רבינו מאיר להיות בעל הנס ועושה נפלאות גדולות בזכות מה שלמדו זכות של עם ישראל, וזה שכרו להיות לו שם טוב ותהלה, זידיע דהקב"ה אוהב למי שלומד זכות על ישראל, ובעבור עושה נסים ונפלאות להותנים צדקה לזכר נשמתו. (אמת ליעקב)

רבי שמואל ב"ר אברהם ישעיה זי"ע בעל שיר לחסידים מקארוב

רבינו הרה"ק רבי שמואל מקארוב בעל שיר לחסידים זי"ע נולד בערך בשנת תק"ך בעיר ניישטאט הסמוכה לק"ק קראקא לאביו הרה"ק ר' אברהם ישעיה זי"ע ולאמו הרבנות הצדקת מרת טאבע ע"ה

הניחם להכנס לביתו, ואמר לאיש: שמע, תיקונים אינני יודא לתת, אבל זאת עשה ואולי תרוחם, תתענה בכל שבוע ב' וה', ובכל מקום בואך תעלה על הבימה בדגלים יחפות ותתודה מה שעשית, וכשתובא לעיר ווענגרוב מקום מנוחת האדוק תתענה בימי ב' וה', וקה עשרה אנשים על קברו, ותבקש ממנו מחילה, וכן עשה האיש.

רבינו היה עני ואביון ר"ל, פעם אחת נטל רבינו על עצמו שלל לדבר לשום אדם שיתן לו כלום אפילו באם יהיה חלילה בכס"ג, רק מה שיעזור השי"ת שיעורר בלב האנשים שיתנו לו מעטמס, ואעפ"י שהציקה לו אשתו, מכל מקום לא השגחי על זה, וכן נהג מנהגו זמן מה.

פעם אחת לא היה לו כלום על חג הפסח, ולא ראה לטעם מנהגו ולא דיבר לשום אדם, והיה לו מזה עג"ג ועבר הרבה, כי לא היה לו אפילו הכזית מלה ויין על ארבע כוסות הארזים לכל איש ישראל והיה בוטח בה' שדולאי ישלח לו עזרתו, וקודם הפסח היה הגביר הרה"ח המפורסם מוהר"ג מקאנסקוויאלי זי"ע חתן הרה"ק ר' נטע מעכלאס זי"ע בזבולין אלל הרה"ק החוזה זי"ע, אז אמר הרה"ק מזבולין להר"ג זי"ע: שיראה לשלוח לרבינו כל כרכי פסח הן כל מיני אכילה ושתיית וכל מיני כלים הארזים על יום טוב הקדוש הזה. וכן עשה. ערב פסח לעת ערב בא פתאום עגלה מלאה כל טוב שלוחה מהר"ר שלמה לקארוב לרבינו.

רבינו כאשר השיג כל זאת נעשה כדחא דעתיה מאד, וישב על הסדר בשמחה ובהרחת הדעת מאד, עד שהיה שוכח ממש שיטו בעולם הזה, וכל דבר ודבר שעשה היה נדמה לו שפורח בשמים מחמת המדריגות קדושות שהשיג אז מהשמחה העומה שהיה לו שהשי"ת עזר לו בכל טוב ולא הורכך לדבר לשום אדם והיה נדמה לו שמעולם לא עשה סדר כזה במדריגות גדולות כל כך כמו היום.

ובלילה השניה השכיב עצמו על מטתו לנוח קצת קודם הסדר ונרדם וישן, עד שהקיץ וראה שעוד מעט יגיע חרות הלילה, ורבינו היה נזהר מאוד לאכול הפיקומן קודם חרות לילה, והיה לו מזה כער ועג"ג הרבה, עד שחטף כל הסדר והכוסות הכל בצעה קטנה מאד כדי שיגיע לאכילת הפיקומן עוד קודם חרות, והיה נדמה דעתו שמעולם לא עשה סדר כזה בשפלות הדעת מאד, עד שאינו נבמלא איש כזה בכל העולם שיערוך סדר כזה, והיה לו מזה כער הרבה.

רבינו היה קדוש ישראל חו"פ בז"ק מופת הדור גדול מרבן שמו אלפים הלכו לאורו ועבד השי"ת בהלכע לכת. פעם דחה רבינו את עצמו בהיותו אבדך אלל שולחנו הטעור של הרה"ק החוזה מזבולין זי"ע, אמר לו חסיד אחד: יונגערמאן וואס שטיפסטו איד וועל דיד ווארפען פון דא אויף אינטענען אבדך למה אתה דוחק את עצמך אני אשליח אותך מאלו למטה! השיב לו רבינו: ווי וועסט די מיר ווארפען איד בין דאך שזין גאנץ הינטן. ולאזיה מקום אתה תשליך אותי הלא אנכי נמצא במקום השפל ביותר!

מקום כסא כבודו היה בתחילה בעיר מקארוב אך מתנגדיו גרשוהו משם ועבר לעיר סקאלאב אך גם שם היה לו גם כן דרופות ולא מלא שם מנוח, וביום ערב שבת קודש גרשוהו גם משם, והשליכו אנשים אחריו. ובשנת תקע"ה התיישב בק"ק ווענגרוב.

תלמידו הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר זי"ע אמר: שרבינו נולד בטבע להיות גנב, אולם הוא שבר את טבעו ולקח מדה זו לעבודת הבורא יתברך, ומטעם זה היתה כל עבודתו כדרך גניבה והלכע לכת.

סיפר בספר זישיס חכמה שרבינו היה רדיפות גדולות בערים קארוב ובסקולוב עד שגרשוהו משם, מפני שהיה מוכיח אותם במילי דשמיא, היה הולך לבית הנגיד באמצע הלילה עומד תחת החלון דופק וצועק: דע שיש אלקים, והיה בימים של כער, כאשר גרשוהו מסקולוב, גם הילדים ראו מאבזותיהם וילמדו ממעשיהם הרעים, והיו רודפים אותו, ילד אחד היה שם חלוף, שהיתה לו רעועה בידו, והלך והכה את רבינו על ראשו הק', עד שנפל לו הכובע והיארמילקע מראשו, התכופף רבינו והגביה את כיפתו וכובעו. לימים גדל הילד, נשא אשה וטפליא תלי' ביה, וכל אשר הוא עושה אינו מלליה, עד שלל נותרה לו ברירה אלל לקבץ נדבות, הלכו הוא ואשתו מעיר לעיר ומבית לבית, ואף בזה לא הלכיהו, ונותרו חמיר רעבים ללחם הם ועפס, יום אחד נקלעו לעיר בריסק, ושמעו מאנשי העיר דמשבחין לרבים, נכנסו איפוא לרוב של בריסק ובהשיחו לפניו על רוע מזלם, שאלם הרב: מאין אתם? אמרו מסקולוב, שאל את האיש: הגד נא לי שמה היתה לך מחלוקת עם הרה"ק ר' שמואל מקאריב? נזכר האיש והודה כי אכן נכווה בגחלתו, מיד כקשמע כן, החל הרב לצועק עליהם: מהרו לאו מביתו, ולא תרכו על מפתן ביתו, וזה לואזיאם מביתו מיד, ברם האנשים לא עצבו את הבית, אלל שכבו שם יומם תחת חלונו של הרב זכנו, למחרת נכמו רחמיו של הרב דבריסק וזהו לקרוא להם, אבל לא

מתורתו של רבינו זי"ע
איתא בגמרא: הרי אני נותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור, וכתבו בתוס' ובלבד שיהא רגיל בכך. אמר רבינו שלא זכה להבין דבריהם הק' עד שהיה בכפר אחד וראה שהבע"ה ב היה לו כמה תיבות שהניח שם צדקה, וא' היה בברא"ז במקום שעושין היין שרף, וא' היה במקום שהולך הי"ש לחוף וא' היה בבית המבשלת. וא' היה בבית שהוא אוכל שם הוא ובני ביתו, והיה נוהג בכל בקר שהלך לתיבה אחת ונתן שם מעות לצדקה והתפלל שיהא הי"ש חזק והלך לבית המבשלת ונתן גם כן שם מעות בתיבה לצדקה והתפלל להשי"ת שלא יאח שום ממשול באכילה ואח"כ הלך למקום שאכל שם ומתפלל גם כן להשי"ת שיהא לבריאיות הגוף ובוזה יניחא לי דברי התוס' ובלבד שיהא רגיל בכך שמיחיל לה' בכל עת ועל כן הוא צדיק גמור.
פעם באמירת הלל בליל פסח בתפלת מעריב בהתלהבות גדול, אמר אחר התפלה: אוי לי שאני במקום מגושם מאד שכל הקדושה נתקבץ אצלי שדרך הקדושה במקום מגושם היא נסתור מאד וכשימצא הקדושה מקום פנוי מכל דבר רע נתקבץ הקודש במקום הפנוי.
מפני מה עשיר ועני שונאים זה לזה? ואמר רבינו כי העשיר יש לו שלחן ערוך שצריך ללמוד אותו דהיינו: נתון נתון לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברךך ד' א-להיך בכל מעשך ובכל

רבינו הרה"ק רבי שמואל מקארוב בעל שיר לחסידים זי"ע נולד בערך בשנת תק"ך בעיר ניישטאט הסמוכה לק"ק קראקא לאביו הרה"ק ר' אברהם ישעיה זי"ע ולאמו הרבנות הצדקת מרת טאבע ע"ה

הוא מחמת שחסר גם ענין התחברות ריעים ואוהבים, והטעם שחסר סס: כי אם לא הי' חסר זה אזי כשהי' הדליק מייחד יחודים ועולה למעלה לא הי' רואה לירד כלל. ע"כ חסר כח אהבת ריעים בכדי שמתוך כך יזכיר עצמו לירד לעוה"ז ע"כ.

מעשה בחסיד אחד שנכנס לרבינו בעת שהותו בעיר וועגרוב, וחשב בלבו לתת לרבינו עזר לו פדיון נפש תשע דרייערס מטבעות כסף, בדרכו אל רבינו נמלך בדעתו שאין נאה לתת תשע, וגמר אומר לתת שמונה עשר, כשנכנס לרבינו והניח את הח"י מטבעות, נטלם רבינו לידו ועשה מהם שתי לבורים, מטבע אחת ללד זה ומטבע שניה ללד אחר, עד שנאספו תשע בלד זה ותשע בלד אחר, ואמר לאותו החסיד: המשקל הראשון שייך לי והמשקל השני שייך לך. (בישיבס חכמה)

נסתלק לגנזי מרומים ט"ו אייר ל' בעומר בשנת תק"פ (י"א ב"ד פסח שני) ומונ"כ בעיר וועגרוב.

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' דוד מקארוב פראגה זי"ע ובנו הרה"ק ר' שלמה זי"ע.

ותלמידיו הקדושים היה הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע הרה"ק ר' נתן ממאקאווע ב"ר שמואל זי"ע הרה"ק ר' יחזקאל מפלונסק ניישטאט זי"ע הרה"ק ר' נח מקארוב בעל קב חן זי"ע הרה"ק ר' מתתיהו מקוסוב זי"ע הרה"ק ר' חיים זאב מקאלושין זי"ע הרה"ק ר' זעליק משראנאק זי"ע ותלמידו מובהק שמילא מקומו הרה"ק ר' יצחק מוונגרוב הנקרא ר' איציק'ל מעזריטשער זי"ע.

וכיפר שהרה"ק ר' יצחק הנ"ל זי"ע היה חולה ברזון הראיה עד שעל פי הרופאים לא היה יכול לחיות, אמר לו הרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ בעל החוזה מלובלין זי"ע: כל זמן שאני חי תחי' גם אתם, וכשנסתלק החוזה ביום ט' מנחם אב בשנת תקע"ה, בכה ר' איציק'ל מאוד מאין הפיגות, שאלהו רבינו על זה? וכיפר לו, אמר לו רבינו אם כן תהיה על כתיפי, וכן הוא, ואחר פטירת רבינו מילא מקומו אך חיה רק שנה אחת ומונ"כ אכל רבינו באהל אחד.

וכשנסתלק הרה"ק ר' דוד זי"ע בנו של רבינו, שצוה שילכו אחר פטירתו לבקשם שיהיה לו מקום קבר בנייהם, מה שלא הי' מקום, ונחרחב המקום והיה לנס.

זכרו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אחר הפסח נסע ללובלין לרבו הרה"ק החוזה זי"ע, וכאשר בט אל הקודש פנימה נתן לו החוזה שלום ואמר תיכף: ניתי ונחזה הסדרים של פסח שעריך ר' שמואל? הלילה הראשונה היה מאל בשפלות הערך כי נדמה לו שפרח בשמים ומה זה פריחה בשמים? הלילה השניה היה יפה ויפה מאל עד שאין בנמצא מי שיערוך סדר קדוש ונעלה מאל כמו שעריך ר' שמואל בלילה השניה, כיון שהיה לבו נשבר בקרבו ושפל ונזזה בעיני עצמו וכתוב(תהלים נ"א) זָבַחַי אֶל-הַיָּם רוח נְשָׁבְרָה לִבְ נֶשְׁבֵּר וְנִדְבָה אֲלֵהֶם לֹא תִבְזֶה!

פעם היה רבינו בתענית משבת לשבת, ונסע בעגלה על שבת קודש לרבו הרה"ק בחוזה מלובלין זי"ע ובעש"ק היה אמא מאל והיה ממש בסכנת נפשות, ונסע ליד הנהר וירד מעגלה וניגש לשות מים מהנהר, וכשבר עמד ליד הנהר חשב רבינו: עוד כמה שעות

יש לי עד שבת קודש, וכי בשביל קצת מים יפסק התענית משבת לשבת? והלך מהנהר ולא שחה, וכשהלך חשב מהחשיבות האיד שערך עצמו מלשחות אף על פי שהיה אמא מאוד, וכשעבר זה המחשבה במוחו הלך בחזרה ושתה מים מהנהר, כדי שלא יהיה לו פניה ח"ו. וכשנכנס להחזרה זי"ע אמר הוא לרבינו תיכף: זה מעט מהרבה קונסטלאכע ארבעט. (אוצר ישראל)

רבינו היה מגדולי תלמידי הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק בעל נועם אלימלך זי"ע ומהרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ בעל החוזה זי"ע והי' חבר אמיתי של הרה"ק ר' יעקב יצחק בעל הויד הק' מפרשיסחא זי"ע והרה"ק ר' קלמן עפשטיין מקראקא בעל מאור ושמש זי"ע.

וכיפר שפעם בחתונה שהתקיימה בליזענסק, ודיוקים תלמידי הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע שמוחו החתן וכלה, אמר הרבי ר' אלימלך זי"ע לרבינו: תראה כי אש מלהטת סביבותם, ולקח מטפחת וקינה עיני רבינו, וראה כי האש מלהטת סביבותם. (אהל אלימלך)

פעם בחוה"מ סוכות דיברו רבינו עם חברו הרה"ק בעל מאור ושמש זי"ע: שיש היום יחוד שאין יכולין לכוון אותו בחוץ לארץ, מפני גודל קדושת היחוד, ויש סכנה לכוונו, ואמרו איש אל רעהו, שהם מפחדים שהיהודי הק' מפרשיסחא זי"ע יכוון את זה והיה בסכנה, ואח"כ תוודע שאכן כן הי', שהיהודי הק' נסתלק באותו היום (י"ט בתשרי תקע"ז) בזמנע תפלת שחרית באמירת תיבת כי לה' המלוכה.

פעם דיבר רבינו מגודל התענוגים שיש בעולם העליון עד כי היום המות טוב באמת מיום הולדו שיוכל להשיג גם כל חשקו הרוחני, אך מה שהלדיקים אינם רואים למות

לע"ג ריזל בת משה אהרן נ"י

טו אייר תר"ט

רבי חיים מאיר יחיאל אב"ד קאזניץ ומאגלינצא

רבינו הרה"ק השרף רבי חיים מאיר יחיאל אב"ד קאזניץ ומאגלינצא זי"ע נולד בשנת תקמ"ט לאביו הרה"ק ר' אבי עזרא זעליג אב"ד גרעניץ זי"ע ולאמו הרבנית הצ' מרת פערל ע"ה בת הרה"ק המגיד ר' ישראל האפשטיין מקאזניץ בעל עבודת ישראל זי"ע

וחזיון זה סיפר רבינו ג"כ לפני הרה"ק ר' דוד מאמנטשנאו זי"ע כשהיה שמה וכאשר עברו ימי הפסח בשלום היה שמחה גדולה בשביל שאז קורין צפ' אמור, וקוב היו מלפנים שיעברו ימי השבוע דפרשת אמור, ובכוון היו באים איזה אנשים חסידים ממרחק על שבוע דפ' אמור, ובעש"ק של פרשת קדושים בל הרה"ק ר' משה מלעלוב זי"ע וגם הדלקתיר הגדול הרה"ק ר' חיים דוד מפייעטרכאו זי"ע, והיו שמה עד יום פטרת רבינו. והנה צ' אמור בשעת יליאת נשמת ה'ק' של רבינו היה עומד שמה הרה"ק ר' מדלמברכאווע זי"ע וראה ברגע האחרונה אשר אחז רבינו דיקנא קדישא שלו מיד ארעק וזוכה ואמר כי אין לנו עוד רבי, כי היה יודע שהמגיד ה'ק' בעל עבודת ישראל מקאזניץ זי"ע ובנו הרה"ק ר' משה אליקים בריעה מקאזניץ זי"ע היה אוחז בזקנס. ברגע האחרונה, כי היה להם יחוד בזה למסור נפש להשי"ת ברגע האחרונה זי"ע.

נסתלק לגניז מרומים ט"ו אייר ל' לעומר תר"ט ומונ"כ בעיר מאגלינצא.

נשאר אחריו בניו הקדושים הרה"ק ר' יעקב יצחק מבלנדוב בעל אמת ליעקב זי"ע הרה"ק ר' אלימלך מגודזיסק זי"ע הרה"ק ר' אבי עזרא זעליג מסטרי זי"ע הרה"ק ר' משה יוסף מגרוילא זי"ע והרה"ק ר' אברהם יהושע העשל ממאגלינצא זי"ע שמנו"כ בעיר ווארשא

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

כשהיה רבינו ילד קטן היה בלובלין אלל הרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ בעל החוזה מלובלין זי"ע הראה החוזה באלצבע על רבינו ואמר בימיו תושע יהודה וירושלים.

ופ"א כשנחלה רבינו כשהיה קטן שלח הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע אל הרה"ק החוזה זי"ע שיתפלל בעדו, ואז כאשר הסתכל בהקוטעל אמר על רבינו מיר זיעהו אז ער וועט נאך זיין דער ממלא מקום פון דעם זיידן המגיד ה'ק' זי"ע. בימי נעורו נהגדל בזית זקינו המגיד זי"ע שבהיותו בן שש ושבע שנים יאן במטה אחת עם זקינו זי"ע.

פ"א בלמלע הלילה הרגיש רבינו שזקינו המגיד ה'ק' קם ממטתו, ובא אחד להחזק, והמגיד הלך ארו על פני חדרו לרוא וקוב, והשתומם מאוד, כי ראה כי האיש לא דיבר עם זקנו בדרך ארץ לפני מי שגדול ממנו, והשצ בלבו שצטח זהו אליהו הנביא ז"ל, ואחר כך כשהלך האיש משם, שאל רבינו את זקנו המגיד, זיידעשי, ווער איז דער געווען, אודאי אליהו הנביא? השיב לו המגיד, מיין קינד דאס איז געווען הרבי ר' בער זי"ע (המגיד הגדול ממעזריטש) גילוי כליוקים איז גרעסער ווי גילוי אליהו. פ"א היה הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם הדברי חיים מלנאנ זי"ע באיזה עיר והי רבינו גם כן שם, וקודם שנפגש עם רבינו הלך הדברי חיים עשרים פעמים לטובל במקוה כדי לקבל פני קדש ברוב בחוספת קדושה וטהרה.

רבינו הי' חסיד וקדוש גאון מפורסם בקי בנגלה ובנסתר מופת הדור והדרו אליו נאספו חסידים לאלפים ללמוד ממנו דרך עבודה, והנה דרך עבודתו היה בהתלהבות עצום ובדבקות נפלא מאד, והלדיקים אומרים כי מיום הרה"ק ר' לוי יצחק דערבארמדיגער בעל הקדושת לוי מצרדיטשוב זי"ע לא נראו בלדיקים עבודה כזה,

והנה רבינו אמר פ' הכחוב תכזר העבודה על האנשים, כי לריכים אנשים העובדים את ה' לעבוד בעבודה קשה וכבדה ביגיעת צפר ולב, ואל יאעו בדברי שקר, לטעות ולרמות עצמם לילך בזמח ומחשבה, כדרך כמה בני אדם, רק לעבוד ביגיעה. אבל בכ"ז מדתו התמידית היה מדת שפלות וענוה מאד, ואמר כי דבור הזה עיקר העבודות הוא השפלות, ואמר יתרון ארץ בכל, אם האדם הוא שפל ונבזה בעיני עצמו כל כך עד שיחשוב שהוא יתרון מה שהארץ נושא אותו, והיו יתרון ארץ, אז בכל נכלל בהלדיקים שנקראים בכל, בפרט מנהיג ישראל כריך להיות יותר במדת שפלות, ואמר אם יוכל איש למנות את עפר ארץ, שהוא שפל בעיני עצמו כ"כ עד שהוא ממנה את עפר הארץ על עצמו, ואומר כי עפר הארץ הוא יותר במעלה ממנו, אז גם זיעך ימנה, אזי ראוי להיות ממינה ומנהיג על זרע ישראל. ואמר עיקר שפלות הוא לידע שכל אדם אף אדם פשוט מאד הוא טוב ממנו, כי באם שיפול כהם בצגד פשתן, הוא ראוי עוד להשתמש בו, אבל אם נופל כהם בצגד טוב אז אין ראוי להשתמש בו ועוד כי עבירה קטנה של ת"ח יש בה עון חילול ה' שהוא יותר מעבירה גדולה של איש פשוט. בשנת תר"ט קודם חג הפסח היה רבינו מספר ואומר כי ראיתי את מורי ורבי (בעל אהב ישראל מאפטא זי"ע) עם עוד הרבה לדיקים, ואמר לי מורי ז"ל אני מכבד אותך שתאמר דרשה צפ' אמור כאן במקומי בג"ע.

היין, וסיפר תמיד בעת הוא: אשר הגה"ק השרף ממאגלינצא זי"ע הגיד פ"א לפני שתיית יין בסעודת יו"ט: "רבש"ע! הלא כשיבא משיח לגאלינו ויעמדו הצדיקים ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה, ומה חשיבה קבל הוא שבתחת את היין המשומר חמר מרת דמבראשית נטור בי נעותא(בפיט אקדמות)? אמנם עתה בגלותינו המר אם תטעימו מנועים חמר מרת יין המשומר הלז, מה יקר אף נעים תהיה לנו להחיות נפשותינו!" (דברי תורה א' אות עד)

אמר רבינו בשם זקנו המגיד הרה"ק ר' ישראל מקאזניץ זי"ע חז"ל אומרים בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה (אבות פ"ב מ"ב) מה תועלת בבת קול שיוצאת אם הבריות אינם שומעים אותה, הוא שואל, ועונה, באמת ע"י הבת קול נמשכים לתוך לבו של כל אדם מישראל הרהורי תשובה ואע"ג דאיהו לא חזי מזלי חזי אע"פ שהוא בעצמו אינו רואה.

רבינו זי"ע נסע פעם עם נכדו במרכבה לוואראש, וכשהגיעו סמוך לגריצא ציווה להסית את הווילון שעל גבי החלון, שלא יראו אנשי העיר שהוא עובר דרכם. לאחר שעברו את העיר והחזירו את הווילון. הבחין נכדו על פני רבינו שבכה מאוד, לשאלתו למה בכה כ"כ הרבה? השיב לו רבינו: שהתבונן במה ששמע אומרים על זקנו ה'ק' המגיד מקאזניץ זי"ע שחשב בדעתו שאינו יודע אם הוא הולך בדרך הישר בעבודת ה', כי אולי הוא טועה, הרי בן אדם יכול לטעות. ומיד נסע לרבו הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזונסק זי"ע כשהגיע שם נתן לו רבו שלום ואמר לו: יש לי עבורך פריסת שלום ממלאך מיכאל! הוא היה אצלי ואמר לי שאמסור לך פרי"ש. כששמע המגיד את זאת נתקרה דעתו. כי הבין מזה שהמצב לא כ"כ נורא והוא הולך בדרך הישר.

הרה"ק מהרצ"ה ממונקאטש זי"ע היה דרכו בקודש בחיים חיותו כמה שנים לפני פטירתו בליל ב' דסוכות אחר הנהלת השולחן הטהור, כאשר ישב עם העולם בסוכתו לשמוח בשמחת בית השואבה עד סמוך לאור היום, והיה מהדר אז להביא לפניו יין טוב ומשובח, ובירך ברכת הטוב והמטיב על

טז אייר תרמ"א

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר דוד זי"ע מדאמיטש

רבינו הרה"ק רבי מנחם מענדל האגער מזאבלטוב דאמיטש זי"ע אחי הרה"ק ר' צבי הירש מפייטשניזין זי"ע הרה"ק יחיאל מיכל מסטרוזניץ בעל עבודת הגרשוני זי"ע והרה"ק ר' יעקב מזאבלטוב זי"ע. נולד בזאבלטוב בערך בשנת תק"פ לאביו הרה"ק ר' דוד מזאבלטוב זי"ע בן הרה"ק ר' מנחם מענדל מקאסוב בעל אהבת שלום זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב קאפיל חסיד זי"ע, ולאמו הרבנית הצדקות מרת פעסיא לאה ע"ה בת הרה"ק ר' משה יהודה לייב מסאסוב זי"ע

רבינו היה איש קדוש מאד,

כשהגעו לפקדו נשא להרבנית הצדקות מרת שבע ע"ה בת הרה"ק ר' ישראל מליטשניץ זי"ע בן הרה"ק ר' אליקים געזיל מראקוב זי"ע חתן הרה"ק ר' יוסף מיאפולי זי"ע בן הרה"ק ר' יחיאל מיכל המגיד מזאבלטוב זי"ע. ובזיווג שני נשא להרבנית הצדקות מרת חנה ע"ה בת הרה"ק ר' יוסף מדרוהביטש זי"ע בן הרה"ק ר' יחיאל מיכל זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק זי"ע בן הרה"ק ר' יוסף מיאפולי זי"ע בן הרה"ק ר' יחיאל מיכל המגיד מזאבלטוב זי"ע

רבינו התגורר בזאבלטוב ולאחר פטירת אביו בכ"א מנחם אב בשנת תר"ח עבר רבינו לעיר דאמיטש סמוך לעיר זאבלטוב. ושם בנה בית המדרש גדול ויפה רבים פקדו את ביתו בפתקאות ובפלגות

פ"א היה רבינו באחת השבתות של ספירת העומר שבת אלל שאר בשרו הרה"ק ר' ברוך מווישניץ בעל אמרי ברוך זי"ע כידוע נמנע האמרי ברוך מלומר דברי תורה דברים, בשבתם יחד ליד השלחן הטבור, הפזיר רבינו שיאמר דברי תורה למען החיות נפשות הגמאים לשמוע מפיו לקח טוב ולחזק לבדם לעבודת ה'. השיב האמרי ברוך בענותו דקו: אבל איני יודע. בכל זאת הפזיר רבינו בו עוד ועוד .. לפתע השתנו פני האמרי ברוך ובערו כלפיד אש ואמר בהתלהבות עלומה בשם הרה"ק ר' זאב וואלף מזאכריז זי"ע: (שמות ג', ו') וַיִּסְתָּר מֶמֶה פָּנָיו, משה רבינו האט געמוזט באהאלטען זיין פנימיות. פּי יָרָא מִהַבְּיטוֹ אֶל הַאֱלֹהִים, וייל ער האט מורא געהאט מען וועט מיינען כביכול אז ער איז דער באשעפער! וכאשר אמר הדברים הג"ל נזעזע כל גופו של רבינו ולא יסף לזקפו עוד.

נסתלק לגנאי מרומים ט"ז אייר בשנת תרמ"א.

נשאר אחריו רק בת יחידה אשר בעלה נפטר בדמי ימיו. ונכדו הרה"ק ר' אברהם מדימיטש זי"ע מילא את מקומו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אגרת ההומנה ששלח הרה"ק ר' דוד מזאבלטוב זי"ע לרובל נישואין של רבינו זי"ע

לשוננו אגרת ההומנה ששלח על ידי אביו הרה"ק ר' דוד, לרובל נישואין בנו זה:

ב"ה

אז שלום אחי ורעי המסופקים בלי אבני נבטק על ראש שטחי, אשר זכו הש"י ברכו רחמי וחסדו הגדול, לנשוא בני העם הקדוש עם פנודיי שדו, ע"כ הלה התבנה מרת שבע שח"ח, בת לאותו צדק הענה ר' ישראל מליטשניץ, חתם רבי' נשוא גדול סוכן שש, נשתינו ב"ע רבנו הקדוש מאמסא, אשר מנחת נשתינו הקדושה נכעבת. והחונה חת' א"ה בנים האל הבעל.

על כן כי שדחת ר' נתנע בלבנו תבה לחות סקוד אצל אמרי' ר"ע תב"י, ותת אביו הקדושים ברי ברוך אחיו, יא על האש נשתינו ונודאו וישעו בל בני ישתנה ב"ע, נבנו חי מנוי רחוק.

ואנו שולח מוכ"ז מרת כתיי נכחין להודיע לכל המקורנים, לשמים בשטחיה, וכל אשר יזה לבנו לשלוח ר"ע וכל למסור למכ"ז מרת ברוך ותען לודי נבט.

ואנו תמלה לאל הו, יבך ה' אותנו ואת כל אשר לו וכל תלמים אליו סובבה, ברכה השולחת כוחות והשלחה רבה ובגנים ובני גנים, נחלים כוחה וכוונתה, ובה למסע בש"ם מכל המקורנים בתוך כלל אחי' תריכום... ח"י מלל ישאל.

הבד

אגרת ההומנה ששלח הרה"ק ר' דוד מזאבלטוב זי"ע לרובל נישואין של רבינו זי"ע

אז שלום אחי ורעי המסופקים בלי אבני נבטק על ראש שטחי, אשר זכו הש"י ברכו רחמי וחסדו הגדול, לנשוא בני העם הקדוש עם פנודיי שדו, ע"כ הלה התבנה מרת שבע שח"ח, בת לאותו צדק הענה ר' ישראל מליטשניץ, חתם רבי' נשוא גדול סוכן שש, נשתינו ב"ע רבנו הקדוש מאמסא, אשר מנחת נשתינו הקדושה נכעבת. והחונה חת' א"ה בנים האל הבעל.

על כן כי שדחת ר' נתנע בלבנו תבה לחות סקוד אצל אמרי' ר"ע תב"י, ותת אביו הקדושים ברי ברוך אחיו, יא על האש נשתינו ונודאו וישעו בל בני ישתנה ב"ע, נבנו חי מנוי רחוק.

ואנו שולח מוכ"ז מרת כתיי נכחין להודיע לכל המקורנים, לשמים בשטחיה, וכל אשר יזה לבנו לשלוח ר"ע וכל למסור למכ"ז מרת ברוך ותען לודי נבט.

ואנו תמלה לאל הו, יבך ה' אותנו ואת כל אשר לו וכל תלמים אליו סובבה, ברכה השולחת כוחות והשלחה רבה ובגנים ובני גנים, נחלים כוחה וכוונתה, ובה למסע בש"ם מכל המקורנים בתוך כלל אחי' תריכום... ח"י מלל ישאל.

הבד

לע"נ ריוזל בת משה אהרן נ"י

טז אייר תש"ו

דבי משה שמואל הלוי ראטטענבערג

רבינו הרה"ק רבי משה שמואל הלוי ראטטענבערג זיע"א מקאסאן - קליינווארדיין, נולד ביום כ"ד טבת תרל"ב בעיר טאהש לאביו הרה"ק רבי יהוסף צדיקא מקאסאן זיע"א, (בן הרה"ק רבי צבי מטוסט זיע"א בן הרה"ק רבי יהוסף מקאזאווא זיע"א, וחתן הרה"ק רבי שמואל מהעליטש זיע"א) ולאמו הרבנית הצדקנית מרת שרה יטל ע"ה בת הרה"ק רבי משולם פייש לאווי מטאהש הנקרא השרף מטאהש זיע"א בן הגה"צ ר' מרדכי זצ"ל, וחתן הגה"צ ר' ישעי' דויד זצ"ל מחסידי אשוואר. ביום הברית מילה שלו נכנס זקינו הרה"ק מטאהש זיע"א לביהמ"ד והדליק את ה'הע-גלייכטער' באמרו: בשעה שנולד משה נתמלא הבית כולו אורה. ונקרא בשם משה משום שנולד בפר' שמות שנזכר בו לידת משה רעיא מהימנא, וניתוסף לו השם שמואל ע"ש זקינו הרה"ק רבי שמואל מהעליטש זיע"א.

הרה"ק רבי אליעזר מביקאסא זיע"א סיגר ג"כ פתקא לרבינו בעת שהי' נלכד לישועה גדולה, ומעשה שהי' כך הי', כאשר נחלה בנו יחידו הגה"ל רבי נחום כזי מביקאסא זצ"ל, והי' במצב מסוכן, סיגר הרה"ק פתקא לרבינו זיע"א, בצמרו, שבשנות שחרותו כאשר הי' פעם ביום ז' אדר על ליון הרה"ק מקאלוב זיע"א, פגש שם את אביו של רבינו הרה"ק הבני שלשים זיע"א, אשר הבחין בו ונתן לו סכום כסף גדול בצמרו: 'וועסט נאך אמאהל זיין א רבי, זאלסטו געדענקען אז איך זיין דער ערשטער וואס האט דיר געגעבן געלט', וסיים ואמר שבהיות שנתקיים בו דברי אביו, ועכשיו כבר אינו זיין החיים, ע"כ שלח פתקא לרבינו, ורבינו נענה לעומתו והשיבו, שזכותו הגדול של אביו יגן בעדו שיתרפא בנו ברפואה, ואכן תוך זמן קצר קם בנו מערש דוי והאריך אח"כ ימים ושנים הרבה.

בשנת תרל"ה היגר רבינו לל"ה ציחל עם ז' הרבנית הצדקנית ע"ה, והשתכן בשכונת 'בראנקס' אלל בנו הרה"ק רבי פינחס שלום זיע"א מקאסאן, אמנם לרגל חולשת גופו בכובד הנשימה פקדו הרופאים שיהגר לעיר לוס-אנג'לס אשר שם ייטב לו באשר האויר שם טוב לנשימה, שם פתח רבינו את שערי בית מדרשו ושרת שם בקדוש, עד מהרה הפכה בית מדרשו שם לחל תלפיות כאשר תושבי העיר השכימו לפתחו והאבו לשמוע קולו בקודש בתפילותיו הנעימות, ורבים נהגים ממנו בענה ותופיה.

ביום ט"ז אייר תש"ז נסתלק רבינו לחיי עוה"ב והוא בן ע"ד שנים, ונטמן בביה"ח בלום-אנג'לס, ע"פ הוראתו בנו לו ד' מחילות סגורות סביב מקום קבורתו כוהל סגור מד' רוחותיו, באשר אמר 'ווייל ס'שטעכט מיר אין די אויגן אז זעהן די טיפאלטע מאכבות מיט די בלומען'.

זרעו אחריו בניו: הרה"ק רבי שלמה אליעזר הלוי זיע"א ראב"ד ק"ק סעמיהאלי נעקדה"ש עם מש' ביום כ"ג אייר תש"ד. כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי פינחס שלום הלוי מקאסאן זיע"א. מו"ה הרב ר' אפרים אשר זצ"ל, בנם מו"ה הרב יהודה דוב זצ"ל חתן דודו הרה"ק השמועה טובה זיע"א. היולד כזי הירש, והיולד יששכר יו"ט (דוב בעריש) שנפ' על פניו בקטנותו.

חתניו: הרה"ק רבי יחיאל הלוי ראטטענבערג זיע"א בן אחיו הרה"ק בעל שמועה טובה זיע"א, בתו אסתר מינדל ע"ה, חתנו הגה"ל ר' שמואל טייטלבוים זצ"ל מאוהעל

בהגיעו לפרקו ביום י"ד תמוז תר"נ נשא את ז' הרבנית הצדקנית מרת שרה דבורה זיסל ע"ה (אשר מתחילה נקראה רק בשם דבורה זיסל, ועם השנים כאשר נחלתה במאוד, הוסיפו לה את השם שרה, והביאה בס"ד) בת הגה"ל הק' רבי בן ליון פיש מבראנקס (אשר הסתופף תמידין כסדרן אלל מרן הרה"ק מהרי"א מזידיטשויב זיע"א ולימים פתח בבראנקס קלויז לחסידי זידיטשויב, באותו עת התבטא עליו הרה"ק האמח לדיק מוויזניץ זיע"א ואמר ער שטורמעט מיר א פעסטונג), אחר חתונתו התיישב רבינו בבראנקס ליד חותנו כאשר מתעלה שם במעלות רמות ונשגבות, חותנו הראה לו אותות חיבה עד למאוד, עד שמסר לרבינו אחד ממחברותיו מספרו 'דברי חכמים' (שלימים נתנם נכדי רבינו לפוסק, ע"י נכדי חותן רבינו).

בעת שבתו על שולחן חותנו בבראנקס התקיים ברבינו 'רצון יראיו יעשה', כאשר סיגר לו פעם אביו הגדול אגרת שלומים, ובתוך הדברים כתב לו שיראה לרכוש הספה"ק אהבת שלום מהרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב זיע"א, כמוכן שראה רבינו לקיים רצון אביו, אמנם לא הי' בבראנקס חנות למכירת ספרים אלא מזמן לזמן היה בא לשם רוכל ודוכנו עמו למכור ספרים, ביום ההוא אשר רבינו ראה לקנות את הספר, אתרחש מילתא והרוכל בא ומרכולתו עמו, כאשר אך נכנס רבינו לביהמ"ד פנה אליו הרוכל 'יונגערמאן וויילסט אפער קויפן א ספר?' ובדברו הרים את הספה"ק אהבת שלום מעל השלחן ומסרו לרבינו, אשר קנה אותו מיד, ונתקיים בחוש רצון יראיו יעשה.

ברבות הימים קם רבינו והעביר משכנו לעיר קאסאן להיות סמוך לאביו הגדול, ורבינו היה בן משק ביתו ויד ימינו כל הימים, כלל שב"ק ערך הוא זיע"א את האויבערטיש אחר עריכת השלחן של אביו הגדול, ובימים נוראים עבר כש"ץ לתפילת השחרית, וכמים פנים אל פנים הראה לו אביו אותות אהבה וחיבה, כאשר משתקף ממכתבו של אביו אליו, אשר מתארו שם בהא לישנא: בני אהובי הבן יקיר לי, הרב הגדול בתורה וביורה ובחסידות, המפורסם לשם וכתפארת, מופלא ומופלג מלל פלג, מושלם במעלות ומדות טובות וישרות, כקש"ת מוה"ר משה שמואל... עכ"ל.

עם פטירת אביו הגדול ביום כ"ג חשוון תרע"ב, קבע רבינו משכנו בתוכי ק"ק קליינווארדיין, שם פתח רבינו את בית מדרשו, והסידים רבים מתושבי העיר והסביבה, השכימו לפתחו לשמוע אל הרינה ואל התפלה שהי' בנעימה קדישא.

בעת ההוא האציל עליו הרה"ק רבי פינחס נתן מרידיק זיע"א את ברכת קדשו שיפעול ישועות בקרב הארץ, כאשר כתב לו בזה"ל: לכבוד ש"צ ידידי ודי"נ הרב הדיק החסיד ירא אלקים כו' מו"ה משה שמואל בן שרה יטל שליט"א, אחדקה"ט, הגה הפ"נ האגתי, והנה לברכו שהי"ת יברכו בכל טוב סלה, וקביעות דירתו יהי' בש"ט ומוצלחת, ושיהי' לו עם ב"ב חיים ארוכים, חיי נחת דקדושה עם פרנסה בהרחבה, ויפעול ישועות ישראל, ושיהי' ביטולתו לישיב על התורה ועבודה בהרחבה ובאמת באמונה ובטחון בלב שמה, ומזה יהי' לאביו הדיק זצ"ל נחת רוח בג"ע, אמן. ממנו אוהבו המלצה לישועות ישראל בבא"ס, פינחס נתן סאפריין.

בנו הרב אפרים אשר סיפר, שפעם אחת בא איש אחד עם קוויטל לרבינו והתאונן על שכנו הגוי אשר הוא סובל ממנו מרורים, לקח רבינו את הקוויטל וקירבו לנר שלקח על השולחן ושרף את הקוויטל, וכשחזר לביתו מלא שגוי התפגר. כן יאבדו כל אויבך ה'.

גם שאר לדיקי דורו אהבוהו עד למאוד וכיבדוהו ביותר, הרה"ק מרן החקל יצחק מספינקא זיע"א הי' ג"כ מאוד בידידות עם רבינו והי' עמו בקשרי מכתבים, כאשר באחת המכתבים מתארו בזה"ל: 'לכבוד ידיד מחו' ה"ה הרה"ג הדיק המפורסם מופה"ד בנש"ק שהיו"ח וכו' כקש"ת מוה"ר משה שמואל שליט"א...'

יז אייר תרס"ה

רבי ברוך ב"ר מרדכי יהודה לייב זי"ע בעל נודע בשערים מסטולין וטוראו

רבינו הרה"ק רבי ברוך מאנדיל בוים מסטולין וטוראו בעל נודע בשערים זי"ע נולד בבלארוס כ"ב טבת בשנת תקצ"ב לאביו הגה"ק ר' מרדכי יהודה לייב אב"ד וואלדאווקא זי"ע בן הגה"ק ר' ברוך מאמדור זי"ע (חתן הרה"ק ר' לייב מאמדור זי"ע תלמיד הרה"ק ר' חיים חייקל זי"ע משם) נצר לשושלת רבנים אשר עץ המשפחה שלה עולה עד הגה"ק רבינו המהרש"ל זי"ע והמקובל הגדול רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע. מצד אמו הרבנית הצדקות מרת דבורה ע"ה, היה רבינו נכד לרבינו הב"ח זי"ע ורבינו המהר"ל מפראג זי"ע ולרבינו רבי משה איסליש בעל הרמ"א זי"ע

הגיע שליח ובידו כתב רבנות מעיר מאליצ'י. למרות גילו האעיר, טרם הגיעו לשנת העשרים, הרי מיד עם עלותו על כסא הרבנות התפרסם על גדלותו בחורה, כח זכרונו העולם, ובחריפותו ובקיאיותו בכל חלקי התורה. חריץ תשובותיו בהלכה לכל דורשי דת ודין, ונשא ונתן עם גדולי דורו. משם נקרא לכהן פאר כרז העיר סטאלין ולבאחר מכן עלה על כסא הרבנות בטוראו ועל שמה נתפרסם. (נודע בשערים)

בשנת תרל"ד, עלה לארץ ישראל וקבע משקנו בירושלים, ואף פתח בה ישיבת אור חדש. בשנים הבאות, ילא מספר פעמים לחו"ל, ידוע כי נכח בנישואיו בנו הרה"ק ר' שמחה זי"ע בקובריו, בשנת תרמ"ה, או תרמ"ז.

בשנת תרנ"א, ילא כשד"ר בשליחות הכוללים בירושלים.

ספרו נודע בשערים, נלפס עוד בחייו בירושלים בשנת תרס"ד.

את ההילולא של התנא האלקי רשב"י ז"ל בעומר היה רבינו חוגג מדי שנה בדרך משלו. בחצות הלילה היה יואל יחידי להלליק את ההדלקה לכבודו של הרשב"י זיע"ל, והיה מתלהב בנגון שהיה שר רווי כיסופין וגעגועים, כך היה רוקד זמן רב בהתלהבות עילאית. גם בהיותו צפריז בביקורו האמור אלל הבארון לא שינה ממנהגו, ושוטר כרפתי שנקלע למקום בראותו משהו דולק - ברח כל עוד בנפשו בלמרו ראייתו מלאך רוקד לאור אבוקה. (נודע בשערים)

אכן בערב ל"ג בעומר, ב"ז באייר תרס"ה עלה ונתעלה לשמי רום, ומנוחתו כבוד במעלה הר הזיתים בקבר צחקר לו בחיים חיותו, ויקירי ירושלים הלכו שפופים בהלווייתו רבת המשתתפים, לאחר שהוכרז על-ידי בתי הדינים צעיר על דיטול מלאכה, וליוו לעולמו שריד אש, גאון וחסידי, שעלה מכבשונה של החסידות הכרופה בזית מדרשם של לדיקי קרלין סטולין זיע"ל.

על מצבתו חריץ: פה נגנו ארון הקודש, שר התורה ואוצר היראה, הרב הגאון הגדול, חריף ובקי, סיני ועוקר הרים, המקובל האלוקי, מעיין המתגבר, פה מפיק מרגליות, החרש והמסגר, כשפתח את פיו הכל נעשין כחרשין ואין אדם יכול לסתור את דבריו, לדיק תמים והלנע לכת עם ה', חסיד ועניו קדוש וטהור, כל מעשיו לשם שמים, אוהב ישראל, אוש האמת, בזוינא קדישא, שלשלת היוחסין מגזע הב"ח והרמ"א ומהר"ל מפראג הרש"ל עד רש"י, שהיה מגזע דוד מלך ישראל.

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' יעקב מנדלבוים שו"ב ראש השוחטים בירושלים זי"ע, הרה"ק ר' שמחה מנדלבוים זי"ע, הרה"ק ר' מנחם מנדלבוים זי"ע הרה"ק ר' יחזקאל דוד מנדלבוים סופר סחם בירושלים זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה הגאון הגדול חריף ובקי סיני ועוקר הרים פה מפיק מרגליות, לדיק תמים והלנע לכת עם ה' האי חסיד והיא עניו, קדוש וטהור, אוהב ישראל אמיחי שכל מעשיו היה לשם שמים.

למד תורה עם חברים מקשיבים מפי אביו, אחד מחביריו בלוחו הזמן לספסל הלימודים, היה מי שנתפרסם לימים כהרה"ק ר' לודו הכהן מלובלין זי"ע, שהפליא רבינו בחריפותו.

והנה אביו תובע מהנערים שישקיעו כוחות עלומים בניגיה בחורה. העובדה הבאה מלמדת עד היכן הגיעו הדברים: הגאון מוואלדאווקא זי"ע קירב מאד את תלמידו רבי לודו, חיבבו והתקשרו ביותר, והיה מתפעל מגדלותו בחורה, ופעם, לשאלת בנו רבינו: מדוע הוא כל כך מקרבו ענה ואמר: הנה אראה כך את בקיאותו וחריפותו, וקרא לרבי לודו וביקש ממנו לעיין בסוגיא שעדיין לא נלמדה על ידיהם, ותוך זמן קצר חזר רבי לודו והראה הדברים בטוב טעם ובחריפות כדרכו... על אחר ענה רבינו ואמר לאביו: דבר זה הוא בהישג ידי, ותוך כדי כך שקע בסוגיא אחרת, שאף היא עדיין לא נלמדה על ידיהם, ולא ארך זמן רב וכבר הרעה את הסוגיא כולה ברוב חריפות ובקיאיות להפליא, ובסימונו שאל את אביו: מדוע הגך מקרב את חברי רבי לודו יותר ממני? ענה אליו אביו ואמר: קרא לפני דך גמרא זה של הסוגיא האמורה מלמטה למעלה, זאת אינני יכול - קרא רבינו לאביו, וזהו הסיבה מדוע אני מקרב ביותר את רבי לודו, הנה קראהו הנה ואוכיח כך כי הוא כן יכול, ואכן רבי לודו עמד בהלכה במבחן נוסף זה. מני אז נהג רבינו כבוד רב בחברו רבי לודו, ופעם כשרבי לודו נשא לפני הגאון מוואלדאווקא פלפול עמוק ברוחב בינה הגדולה, ישב רבינו והאזין בדומיה, כשסיים רבי לודו את פלפולו הנפלא, העיר הגאון מוואלדאווקא לבנו רבינו: הלל בקיאיותך בתלמוד היא מפליאה ומדוע לא השגת או הערת מאומה במשך כל הרלאת הדברים? אמת הוא - עגה רבינו ואמר לאביו

הגאון, כי עלה בדעתי פירכה מתוספות שבמסכת אחרת, אך נמנעתי להעיר את השגתי מפני כבודו של רבי לודו. (נודע בשערים)

והיו הנערים גדלים בחורה וביראה, ובהיות רבינו כבן עשר שנים כבר היה בקי בכלל תלמודא.

רבינו היה מהחסידים הקרובים אלל הרה"ק ר' אהרן מקארלין בעל בית אהרן זי"ע ומהרה"ק ר' אשר מסטולין זי"ע

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הצדקות מרת לאה ע"ה בת הרה"ק ר' יעקב טייטלבוים מירושלים זי"ע

לאחר נשואיו כשעול הרחיים עלה על אורחו, נכנס רבינו עם זוגתו אל הקודש פנימה לשאול בעצת רבו האלדמו"ר הזקן בעל בית אהרן מקארלין זי"ע מה יעשה לפרנסתו, והשיבו: מ'דארף קנעלן (ללמלמד קראו קנעלער) התחיל איפוא רבינו לחפש משרה של מלמד, אך כל מאמציו היו לשוא, בסופו של דבר התיישב ואמר לזוגתו: עתה עמדת על כונתו של רבנו במענהו, הכוונה ב"קנעלן" הוא ללמוד ולחזור וללמוד כי הכל לטובה! ומיד שם מצטחו בה' הזן ומפרנס, וישב על התורה והעבודה, ולא ארכו הימים והנה

יז אייר תקצ"א

רבי צבי הירש ב"ר תנחום זי"ע בעל זרע גד מהוראדנא

רבינו הגה"ק רבי צבי הירש ווייל מהוראדנא בעל זרע גד זי"ע נולד לאביו הגה"ק ר' תנחום ראב"ד הוראדנא זי"ע בן הגה"ק ר' אליעזר אב"ד מהוראדנא זי"ע

רבינו המאור הגדול, היה איש חיל לחס מלחמתה של תורה, קולע אל השערה, חכם השלם גאון מפורסם מאוד.

רבינו למד אלל אביו שהיה ראב"ד בק"ק הוראדנא זי"ע, והיה תלמיד מובהק מהגה"ק ר' יוסף הלדיק מפוזנא זי"ע

היה דומ"ץ מובהק דק"ק הוראדנא, חיבר ספר זרע גד על הגדה של פסח,

לא כהתה עינו ולא נס לחו נסתלק כגיל כ"ב שנה לגנזי מרומים בשבת קודש טו"ב אייר שנת תקל"א

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בית הכנסת הגדול בעיר הוראדנא

מתורתו של רבינו אחר עשר מי יודע למה לקו מצרים י"א מכות דוקא ? ומתוך: משום שהשתעבד באחד עשר ככביא, שהם י"א שבטי ישראל. (זרע גד)

ענין נשמה יתירה בשבת

כי בכל משך השבוע זן ומפרנס אדם חלק הבהמית ואינו מביט על נשמתו להטות אליה חסד להכין מזונה כצורכה בעבודת ה' אמנם בשבת הנשמה היא העיקר והיתרת באדם. (זרע גד)

על אחד מי יודע שבהגדה דאיתא במדרש ג' מכות היו על ידי אהרן הכהן ע"ה וג' על ידי משה רבינו ע"ה וג' על ידי הקב"ה ואחת הוא מכה השחין על ידי כולם שמשה ואהרן לקחו פיה הכבשן וזרקו השמימה והפכו הקב"ה לשחין למעלה ונפל למטה וזה לאות שה' מלך בשמים ובארץ כל אשר חפץ עשה, ועל כן הקשה בעל הגדה: אחד מי יודע, מי יודע ליתן טעם למה אחד מהי"ד מכות היה דוקא על ידי כולם ? ותירץ: אחד אני יודע, להורות שאחד אלקינו שבשמים ובארץ שבשחין שמים וארץ נפגשו. (זרע גד)

שבטו של לוי לא נשתעבדו, ואם כן לא נשתעבדו רק י"א שבטים והם נגד הי"א ככבים משתחיים לי רצה לומר: במצרים שאמר יוסף על כן לקו מצרים במצרים ביי"ד מכות והמכה הי"א הי' בים, וז"ש

לע"ג ריוזל בת משה אהרן נ"י

יז אייר תקנ"ג [א]

רבי יחזקאל סג"ל לאנדא אב"ד פראג בעל נודע ביהודה

רבינו הגה"ק רבי יחזקאל סג"ל לאנדא אב"ד פראג בעל נודע ביהודה זי"ע נולד ח"י מרחשוון בשנת דעת בעיר אפטא פוילן לאביו הגביר הר"ר יהודה חבר בוועד ד' ארצות זי"ע ולאמו מרת חיה ע"ה בת הגה"ק ר' אליעזר אב"ד דובנא רבתי זי"ע ששניהם הי' נכדי רבבה"ג רבינו העשיל אב"ד קראקא בעל חנוכת התורה זי"ע

הדור שחזן פשוט מלמה ר"ע אליו, ומנגן את הניגון המיוחד שלו בלתי רשות? עם גמר התפילה ניגש ראש הקהל לשמוע דברי התנכלות מפי החזן על השגגה שילאה מפיו, ואולם החזן לא קיבל את הטענה ואדרבה עמד על זכותו לנגן את ניגונו של רבינו, ואף אמר לראש הקהל: הבה נשים יחדיו את פנינו לבית הרב ונשאל את פיו כדת מה לעשות, כאשר בוא לפני רבינו והגישו את הדברים לפניו, ובגודל דקתו וענותותו נטל תיכף גליון וקולמוס בידו, וכתב בחזן מליצתו: הריני נותן רשות למוכ"ז, לכלכל את החיים שלו, במכלכל חיים שלי.(קשומים בשמן)

בנעוריו עד גיל י"א הי' לומד תורה אלל הגה"ק ר' יחזקאל אייזיק סג"ל מלודמיר זי"ע. וסיפר שפ"א נפלה מריבה בין שני אחים, עד שהכבד נשבע בשבועה חמורה, שלא יוסיף לראות את פני אחיו הצעיר לעולם. לא חלפו אלא ימים אחדים והאח הצעיר מת מחמת דכאון ושכרון לב שחזרו בו בגין שבועה זו. ביקש האח הכבד לראות את פני אחיו המת טרם קבורתו לכהן ממנו מחילה. הואיל ונשבע בשבועה חמורה, פנה לגדולי הדור, שידריכוהו כיצד עליו לנהוג. ברם, לא הגיעו החכמים להסכמה האם הרשות נתונה לו לראות את פני אחיו המת, אם לאו. כאשר שמע רבינו בעודו צעיר לימים את המחלוקת, פנה לרבו הגה"ק ר' יחזקאל אייזיק זי"ע וביקש ממנו רשות להשמיע את דעתו. לאחר שהתיר לו רבו, אמר רבינו: אין קושיא כלל ורשאי האח לראות את פני אחיו המת, וראיה לכך מן התורה. בפי' בשלח נאמר "כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם" השביע משה את ישראל שלא יוסיפו לראות את המצרים עד עולם, ובכל זאת נאמר אחרי כן "וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים". היינו, השבועה אינה תקיפה לגבי המתים.

וכשהגענו לעול התורה והמצוות למד תורה מפי חכמי הקלוז' המפורסמה בצרפתי, יחד עם הגה"ק ר' חיים לאנדער זי"ע שהעיד על רבינו שכל רז לא אניס לי', ולא רק בש"ס ופוסקים אלא אפילו בכל ספרי קבלה.

למד כל ימיו בעמידה, והיה ראש המדברים בכל מקום, ופזן גדול בממונו לש"ש, ולחם מלחמת ה' בחוקק נגד המתחשקים והטייל חרם על תרגומו של מנדלסון שר"י למקרא, והעמיד אלפי תלמידים וזיניהם גדולי הדור, ומהם בניו הק' וחתנו הגה"ק ר' יוסף מיאנפלי זי"ע והגה"ק ר' אלעזר פלעקעלעס בעל תשובה מאהבה זי"ע הגה"ק ר'

רבינו הי' גדול מאוד עד להפליא, אמרו עליו: "נזר ישראל ועטרה, עטרת כזי וכפירת תפארה, ארז הלננון אדיר התורה...". רבינו החיד"א זי"ע כותב: "החכם בחכמתו, יכיר מספריו כי רב הוא ומופלג מגדולי הדור גאון עז תהלות ישראל וגדול כבודו".

תלמידיו של רבינו הגה"ק ר' אלעזר פלעקעלעס בעל תשובה מאהבה זי"ע בהספדו הרחוב בגודל פרישות ולדקות רבו שלא עבר עליו חזות לילה בשינה והתענה וסיגף עצמו מאד בפרט מ"ז תמוז עד ר"ח מנחם אב לא אכל דבר מה"ח ומר"ח מנחם אב עד אחר ת"ב לא אכל רק לחם יבש מפוזר באפר.

ונכדו הגה"ק ר' אלעזר בעל יד המלך זי"ע העיד על רבינו: עד שהגיע לימי זקנה לא שכב במטה ולא פשט מלבושיו בלילה, מעולם לא עבר טבילת קרי.

על רבינו נאמר, שלאחר אמירת שפוך חמתך היה יולא ומלוה את אליהו הנביא חוץ לביתו, ובחזירתו אמר לאורחים: אל תחשדו בי שאכן ראיתי את אליהו הנביא, רק כי באם ישראל קדושים אומרים שזריכים לפתוח הלת משום כבודו של אליהו הנביא, כריכים להאמין באמונה שלימה שאליהו נכנס לבתיהם של כל ישראל, ולפיכך הלכתי ללותו (אורח ישראל)

וסיפר שכאשר ביקש הרה"ק ר' יחזקאל מאיר אלתר מגור בעל חידושי הרי"ם זי"ע להפליג בלדת רבינו, היה מספר עובדה הנ"ל היאך שהיה מלוה את אליהו הנביא מכל מדריגות ביתו, באומרו שאין הוא הולך ללותו בשביל שרואהו, רק בשביל שהוא מאמין שהוא כאן, וסיים החי' הרי"ם: אמונה כזאת היא גדולה מגילוי אליהו (אור פני יחזקאל)

ומלבד גדולתו בתורה המפורסמת לכל נודע בשערים גם בכח התפילה שלו בהיותו בעל מנגן נפלא המרטיט לבבות בקולו הטהור. מסופר: כי מדי שנה בדרתו לפני התיבה בימים הגוראים, היה מסכל בניגון דביקות ותחנונים את קטע התפילה "מכלכל חיים בחדש" שנתפלת העמידה. אחד ממתפללי בית מדרשו שהיה עני ורש ביקש לעשות לביתו וניסה את כחו במלאכת החזנות. יאל העירה והתקבל לחזן, בהגיעו לקטע מכלכל חיים פלח בניגונו הנעלה של רבינו זי"ע, למשמע הניגון של רבינו יולא מפה הדיוט התרעמו המתפללים ע"כ מאל: מי הוא זה ואי זה הוא אשר ישים בפיו שירת קדשו של רבם הנערץ, הרי זו פגיעה בכבוד הגאון גדול

רבינו לא היה לו עסק בקמיעות. פ"א בא אליו אחד בצעקה שיהיה לו רחמנות על חולה מסוכן ויתן לו קמיע, הלך רבינו לחדר אחר והביא לו גוויל (קלף) חלק, וסביבו נייר ונתחם בהחתימה שלו, ואמר לו: קמיע זו ישא החולה שלושים יום ואחר כך יפתח, וכשיהיו אותיות מחוקות ולא יהיה ניכר הכתב סימן שיברא, ועשו כן, וכשפתחו וראו חלק היה שמחה גדולה, ונרפא החולה מתוך שמחה.

מספרים עוד: שנתן קמיע לאחד וכתב אותיות "פילד" וכשנברא החולה שאלו לרבינו פתורנו? וענה: פתי י'אמין ל'כל ד'בר. [משלי י"ד ט"ו] [גן יוסף]

מעשה היה בבית מדרשו של רבינו בשני תלמידים שהיו מתווכחים ביניהם אודות ביטוי שם ה', כיצד הוגים אותו על פי דקדוק (כי מדגישים את ה' ויש מדגישים את ה'נ') והיו הללו מריבים זה בזה בקול גדול, אמר להם רבינו: הנה אמרו חז"ל (ויקרא רבה ט, ט) שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, ומכאן שאין כדאי שמו של הקב"ה לעורר מריבה כזאת.

פ"א מצאו יהודים ספר תורה על הדרך, וכתבו שאלה לרבינו, אם מותר לקרות בו. כי יש בזה מחלוקת בש"ע בנמצא ביד גוי(י"ד רפ"א) והשיב להם בקיצור: מנהג ישראל תורה הוא, ולא הבינו כונתו. ושאלו ע"ז? וביאר: כי מנהג ישראל לקנות אותיות בהתחלת כתיבת ס"ת ובסיומם, והכתב הזה משונה וניכר שאינו כתב סופר ולכן תראה בספר. אם יש בו מנהג ישראל אז תורה כשרה הוא. (זכרונם לברכה)

איש אחד ממקורביו של רבינו בא לפניו בקובלנא, רבי רצוני ללמוד תורה ומה אעשה אם האנשים המבקרים אותי יסובבוני בדברים בטלים ומבטלים אותי מעבודתי? אמר לו רבינו: זאת העצה ההגונה לפניך, אם האנשים האלה עשירים, אז בקש מהם כי ילוו לך איזה אלפים ואז יברחו מפניך. ואם עניים המה אז פתוח תפתח את ידך והלווה להם סכום הגון ולא תוסיף עוד ראות פניהם. (שיחת חולין)

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

יז אייר תקנ"ג [ב]

רבי יחזקאל סג"ל לאנדא אב"ד פראג בעל נודע ביהודה

רבינו הגה"ק רבי יחזקאל סג"ל לאנדא אב"ד פראג בעל נודע ביהודה זי"ע נולד ח"י מרחשון בשנת דעת בעיר אפטא פוילן לאביו הגביר הר"ר יהודה חבר בוועד ד' ארצות זי"ע ולאמו מרת חיה ע"ה בת הגה"ק ר' אליעזר אב"ד דובנא רבתי זי"ע ששניהם הי' נכדי רבבה"ג רבינו העשיל אב"ד קראקא בעל חנוכת התורה זי"ע

בחי' מרחשון בשנת תקמ"ח חלה רבינו והעיד עליו תלמידו הגה"ק ר' אלעזר פלעקעלעס זי"ע שאמר בזה"ל: הרינו מקבל עלי מיתתי ומוכן ומזומן להיות כפרת כל ישראל.

שני ימים קודם פטירתו לא הגיח ידו מלומר ויודים עד שנסתלק לגנזי מרומים טו"ב אייר ל"ב בעומר בן ע"ט שנים ונכון לזיין אמרו: רבינו נולד ח"י דעת (י"ח תע"ד) ונסתלק לב טוב (ל"ב בעומר י"ז אייר) בשנת נטול תבונה (ה' תקנ"ג בגמטריאז)

נשאר אחריו בנו הק' הגה"ק ר' שמואל זי"ע שמילא מקומו לראש הישיבה פראג והגה"ק ר' יעקבא זי"ע והגה"ק ר' ישראל זי"ע.

ק"ק פראג קבלו עליהם אחר הסתלקתו לבל יהיה עוד רב בעירם באמרו אשר א"א למזוא רב ממלא מקומו, והיו להם רק דיינים (שנות דור ודור)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בנימין וואלף ליכטענשטט אב"ד טרישט בעל קדושת ישראל זי"ע, הגה"ק ר' אברהם לאנאג בעל חיי אדם זי"ע, הגה"ק ר' דוד דייטש בעל אהל דוד זי"ע.

למדן בא לרבינו ואמר לו פלפול ארבע שעות, וכשסיים שאל מה הבנתו? אמר לו רבינו כל פלפולך לא כרבי מאיר ולא כרבי יהודה, איתא (פסחים י"ב) שר"מ סובר אדם טועה בשני שעות ור"י סובר בשלש שעות, ואתה דיברת וטעית ארבע שעות. (גן יוסף)

פ"א היה אסיפה גדולה בבית רבינו ובחוכם היה גם הגה"ק ר' זרח איידליץ בעל אור לישקים זי"ע והכסא אשר ישב עליו רבינו היה מתנועע הנה והנה מפני שהיה רגל אחד קלר. אמר הגה"ק ר' זרח זי"ע לרבינו: ראי כי הכסא גדול מכן לכן הוא מתנועע.

ענה רבינו תוכ"ד: לא כן הכסא איננו גדול ממני רק השלחן הוא נמוך לפני. (שיחות חולין)

כבן עשרים הי' ראש ל' בתי דינים בעירו ובשנת תק"ה רבץ בעיר יאמפלא ושם הרביץ תורה ברבים ונהרו אליו תלמידים גדולים ורבים מכל תפוצת ישראל ובשנת תקי"ד נתקבל לאב"ד פראג.

כל גדולי הדור שאלו את פיו, והוא השיב להם כמשה מפי הגבורה,

ובשנת תקל"ג ילאתה הבערה בשטח ביתו ואף ביתו וביהמ"ד שלו ניאול מאש, כל רכושו אבד וגנבו גם ח"ת שכתב ואז גמר בדעתו לחבר חיבוריו, ובשנת תקל"ו הוציא לאור ספרו שו"ת נודע ביהודה וספרו כל"ח. ונכון לזיין שקרא לספרו נודע ביהודה על שם אביו יהודה, וספרו כל"ח יזון לנפש חיה על שם אמו חיה.

הרה"ק ר' חיים מאיר האגער בעל אמרי חיים מווישניץ זי"ע אמר: לימוד הלכ"ח מסוגל לקניית חשק התורה. (דבר בעתו)

כתב רבינו בהקדמתו על הלכ"ח מסכת פסחים: שלא היה יכול להדפיס ג"כ על מס' ברכות וביאה, כי הולאת הדפוס רבו מאוד, ואין דרכו להטיל מלאי לשלוח ספרים לבית הקונים, ולא למוכרי ספרים השוטטים אנה ואנה כי אין זה לכבודו, וכ"ו. ואח"כ עמד בנו הגה"ק ר' ישראל זי"ע והדפיס ספרי אביו ביתר שאת ויתר עוז.

רבינו הגה"ק רבי משה איסרליש בעל דרכי משה הרמ"א מרביץ תורה בעיר קראקא זי"ע נולד ה' ר"פ בעיר קאזמיר אשר במחוז קראקא לאביו הרבני הנגיד ר' ישראל ב"ר יוסף ז"ל שנקרא רבי איסר"ל, ועל שמו נקרא בנו רבינו זי"ע אביו היה עושר אדיר ולמדן מובהק שבשנת שי"ג בנה בית הכנסת מכיסו ונקראת על שמו

מזני העיר. פעם הגיע אליו מכתב מעניי אחד שמבקש סכום גדול ללוכך ענין נחוז מאוד, בעת ההוא היתה דחוקת גדולה בביתו, והשכב הגבאי: שלא למסור כעת המכתב לרבו, כי יותר טוב שיקצו מעות להוצאות הבית, אבל היה מתוירא שלא למסור כלל המכתב, ולא הרהיב עוז בנפשו לעשות דבר כזה על כן החליט למסור המכתב ולבקש את רבו: שהיות שהדחוקות בבית גדול מאוד לא יזוה כעת לקבץ מעות להצורך הג"ל אלא מקודם ייווה בבית ואחר כך אם יוכלו יקבלו ללוכך זה גם כן. וכן עשה, כשמוע הרה"ק ר' דוד משה דיבורים אלו, סיפר לו כך: שכרבינו הרמ"א זי"ע היה רב בקראקא דר אז בקראקא איש זקן חס וישר ושמו ר' ישראל, והתפרנס מנטילת משאות הסוחרים והיו קוראים לו "ישראל דער טרענגער" הוא לא היה יודע ספר אבל שמר תורה ומצוות

לפי ידיעתו בחמימותו, ובכל יום ערב שבת קודש הפסיק מללכתו בחצי היום כדי להכין עלמנו לכבוד יום השבת קודש, ואחר הצהרים הלך לטובל במקוה ואחר כך הלך לקרעטשמע לשמות מעד, בלוחותיו כי היהודים שותים מעד בלאתם מן המקוה, על כן עשה אף הוא כן בחמימותו, ובכל ימות השבוע למצאם בהוצאות ביתו, כדי שיסאך לו כסף גם לקניית מעד חוץ מהוצאות שבת, פעם בערב שבת בלכתו מהמקוה לקרעטשמע לשמותו המעד, שמע קול אשה זקנה עניה שאומרת: ישראל דער טרענגער הולך לשמות מעד, ולי אין כל להוצאות שבת! ולגודל אמימותו לא ידע מה המורה יותר, שחייית המעד או להחיות האשפה? עד שנתיישב בדעתו שליתן המעות להאשה מזוה יותר גדולה כיון שאין לה כלום, ותיקף נתן לה המעות והחיה אותה. אחר כך ישראל עשה מעשה זז נפטר לעולמו עוד בלוחותיו יום ערב שבת קודש, ונקבר בו ביום טרם כניסת השבת, ובהיות שהעיר קראקא היתה עיר גדולה לא שמע רבינו הרמ"א מפטירתו. כליל מולאי שבת קודש בא ר' ישראל אל רבינו בחלוס,

ואמר לו: שהוא נמצא כבר בעולם האמת וכיון שזכה להחיות אשה עניה אחת קודם פטירתו נתנו לו רשות לבא אליו להודיעו שבשמים מתרעמים עליו, על שכבאים אליו לבקש שיקבץ מעות זדקה לאזיה ענין, הוא מקבץ רק מן עשירי וחשובי העיר, ורק אותם הוא מזכה במזוה ומן האנשים הפשוטים אינו לוקח כלום, ועל ידי זה הוא מונע אותם מליטול חלק במצות זדקה! רבינו הרמ"א מסיבת חסרונו ידיעתו מפיטרת ר' ישראל, ענה לו בחלומו: ישראל ביטו נאך שיכור פון מעד? ומיד נעלם ר' ישראל ממנו. רבינו הרמ"א הקיץ משינתו, והלך לבית המדרש ושאל אודות ר' ישראל דער טרענגער? וסיפר לו שביום ערב שבת קודש נפטר לעולמו, הבין הרמ"א איש דברים כגו, ושלה לקבץ מעות לזדקה מכל אנשי העיר אף מן פשוטי העם, ואחר כמה ימים בא ר' ישראל עוד הפעם בחלוס אל רבינו הרמ"א, ואמר לו: כי סרו ממנו התרעומות שהיו עליו בשמים, כי זיכה במצות זדקה אחת כל אנשי עירו. כך סיפר הרה"ק מטשארטקוב להגבאי שלו, למרו לו שלא יעורר קטרוג לעילא במה שרואה למנוע עתה בהשתללות מצוות הזדקה, וקרא לבנו הרה"ק ר' ישראל זי"ע אשר היה הממונה לקבץ מעות, וזוה לו לקבץ סכום כסף עבור הענין אשר במכתב הג"ל. (עבודת עבודה שיחות קודש)

וזתו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בנעוריו נסע ללובלין לשיבת הגה"ק ר' שלום שכנא אב"ד דקס זי"ע והוא הי' רבו המובהק, ונשא בת רבו הג"ל הרבנית הדקוה מרת גולדא ע"ה, וכשמת אשתו הראשונה נשא לבתו של הגה"ק ר' מרדכי גרשון ב"ר חיים כ"ז זי"ע אחותו של הגה"ק ר' יוסף כ"ז בעל שארית יוסף זי"ע.

כששב רבינו מלובלין לקראקא יסד ישיבה גדולה ומכיסו שהיה עשיר גדול מספיק כל דרכי תלמידיו, והיה אלכו תורה וגדולה במקום אחד וככה עשה עשרים שנה, ובית מדרשו היה היותר מפורסם בזמנו וספקו והוראותיו נתפשטו בכל תפוצת ישראל ועשה חיבורי הגדול המפה על כל ד' חלקי שו"ע וספרו תורת חטאת ואלו עטבו ופסקו בכל מקום כמוהו ונעשה רבן של ישראל.

רבינו הגה"ק ר' שלמה לוריא בעל המהרש"ל זי"ע שלח ספרו איסור והיתר לרבינו, ורבינו שלח ספרו תורת חטאת להמהרש"ל ושניהם עשו הערות זה על זה לכן הרמ"א בחו"ח מביא דברי יס"ש והמהרש"ל את דברי הרמ"א שבת"ח, כשהיה רבינו הרמ"א בן ל' כבר הי' לו תלמידים גדולי הדור ומהם הגה"ק רבי מרדכי יפה בעל הלבושים זי"ע הגה"ק רבינו ישעיה הלוי איש הורוביץ בעל השל"ה הק זי"ע הגה"ק רבי יהושע כ"ז בעל הסמ"ע זי"ע הגה"ק ר' בנימין אהרן סלניק בעל משאת בנימין אב"ד פולין ואב"ד בוועד ארבע ארצות זי"ע.

בשנת שי"ג בן ל"ג לימי חייו כבר נעשה ריש מתיבתא בקראקא והב"ד בזמנו היה חוץ ממנו, גיסו הגה"ק בעל שארית יוסף זי"ע והגה"ק ר' משה לאנדא זי"ע

כשהיה בן ל' כבר כתוב עליו המהרש"ל זי"ע: בתשובת טז' הגאון יניק וחכים ואיתא בשה"ג שהמגיד היה מזוז את רבינו הגה"ק רבי יוסף קארו בעל בית יוסף זי"ע להוליא ספרו בית יוסף על הטורים כדי שלא יקדמנו חכם אחד מקראקא, ואז כבר כתוב רבינו הרמ"א ספרו דרכי משה הארוך על הטורים ואחר שילא ספר בית יוסף קיאר הרבה ספרו הג"ל ולא הביא שם רק מה שלא נזכר בבית יוסף ולכן נקרא דרכי משה הקאר שהארוך נתקאר ע"י רבינו הרמ"א בעלמו.

רבינו כתוב לעלמו ספר תורה בכתב ידו שהיה סופר מהיר, גם היה בעל מקובל גדול ועשה חבור על הזוה"ק

גדולי דודו היה מוקיין אותו ואמרו עליו ממשא (הוא רבינו הרמב"ם זי"ע) עד משה (הרמ"א) לא קם כמשה, וכן חרות על מלכתו ונעשה עמוד ההוראה.

נסתלק לגנוי מרומים ב"ח אייר ל"ג בעומר ומנוחתו כבוד בעיר קראקא.

הרה"ק ר' דוד משה מטשארטקוב זי"ע נהג ליכנס לחדוד בכל יום ויום לחדוד אחר הפטילה, אחר שחלץ תפילין דקס"י קודם הנחת תפילין דר"ת לקבל הבקשות והפתקאות ששלחו אליו בכתב ממקומות שונים, ובהגיע אליו בקשה בעד עני הנלכך לכסף וכדומה שלח תיכף ומיד לקבץ מעות

תפילה על ציון רבינו הרמ"א	נקראו המלאכים שהם במעלת התחתונה שבעשר המעלות שמה הרמב"ם ונקראו אישים שהם הממוצים בין השי"ת לבני איש הנבואה וא"כ חשדוהו שהוא בבחינה אשת איש שמקבל השפעה מאישים. (תורת עוילה)
מרתו של רבינו	דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה מפל מצות ה' אשר לא תעשנה ונעשה מאחת מהנה. (ויקרא ב' ד') דכבר הקשה הזוה"ק איך נכשל אדם בחטא שהוא שווג נגד רצונו? ות' שמי שנכשל בחטא שווג ודאי כבר קדמה לו איזהו עבירה במזיד ואם כן זה שאה"כ כמתמה ונפש כי תחטא בשגגה האריך אפשר שתחטא נפש בשגגה נגד רצונו ולא הצילו השי"ת? על זה תירץ: דבדאי איש זה שבא שווג לידו כבר עשה מכל מצות ה' אשר לא תעשנה במזיד ועבירה של מזיד ורורת עבירה של שווג. (מליצי אש)
והיה קצאת משה אל האהל? וקמו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה (פרשת כי תשא ל"ג ח') שחשדוהו מאשת איש (ירושלמי בכורים) דר"ל כי נבואת משה היה בלי אמצעי כי אם על ידי השם בעצמו והם סברו שגם נבואתו ע"י השפעה המאישים שכן	

לע"ג ריזל בת משה אהרן נ"י

התנא הקדוש האלקי רבן שמעון בן יוחאי ז"ע שהוא סתם רבי שמעון הנזכר בגמ'.

מהדור הרביעי מהתנאים הקדושים

היה מתלמידי של רבי עקיבא ע"ה ורבי יהושע ע"ה.

רבו רבי עקיבא סמכו וחבבו וקראו בנו וגם נסמך על ידי רבי יהודה בן בבא ע"ה. והוא היה אחד מחמשה זקנים שסמך רבי יהודה בן בבא,

היו יחד עם בנו רבי אלעזר ע"ה בצמעה י"ג שנים ועסקו עם בתורה ועבודה בקדושה וטהרה, והוא התחיל ספר ההלכה ותלמידיו אחריו סיימוהו, ונתגלה ספר הזהר רק אחר 1000 שנה (י"א שרמב"ן מלא אחוה. ס' יוחסין)

רש"י היה בן ירושלים ומשכ"ה דורו היה בבבליה דור דעה לכן התחיל ספר הזה"ה במלת בריש ר"ה ר"י שמעון בן יוחאי לכן עשה ספרא דלגייתא ח' פרקים נגד המשנה חומשי תורה, ולכן ברח מפני הקיסר רומי שגזר עליו להרוג, כמו שבחך משה מפני פרעה והשיג שליחותו במדבר בן השיג רש"י שליחותו במערה במדבר לוד כי גם נגלה לו אלקים וכן הציא משם עמק המלך שרש"י דוגמת משכ"ה.

נשתלק ועלה לשמים ח"י אייר שנת ג"א תפ"א ומו"ח בכפר מרון סמוך ללפת. ונקרא היום יום הלולא דרשב"י.

נחלתנו לנו מאנשי חמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רבי שמעון בר יוחאי היא שלא כטבע דחתיבו(משלי י"ג ט') ואור דלקים ישמחה. ובני יששכר

האריה"ק השמחה בכל שנה על ציון קדשו של הרשב"י כמה ימים לפני ואחרי ל"ג בעומר, ופעם אחת בהיותו עם בל"ג בעומר, גילה את בנו בן שלש שנים.

כאשר האור החיים ה' ז"ע נסע למירון להשתטח על ציון הרשב"י, בהגיע לקצה ההר ירד מן החמור, והיה מטפס ועולה על ההר כפי שטו ימים ורגלים. (עבודה עבודה – סיחוט)

ועוד כתב בספר בני יששכר הגה יום הזה ל"ג בעומר יומא דהילולא דרשב"י, בו ביום עלה לשמי מרומים ומסתמא ביום זה נולד גם כן, כי הקב"ה יושב וממלא שנתיהם של דלקים מיום אל יום וכ"ו. יהי לזון שזכה כולנו לעסוק במדות דרשב"י ולעלות בקודש על ציון המצויינת של פני האדון ה' דא רשב"י, לעורר לדיק באמונתו, שהיה ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו, אל יעזבנו, ואל יטשנו. הזכרו לפניו, השמיעו לפניו תורה ומעשים טובים של שוכני עפר, וזכור האבהם ויחיה

את זרעם, מקודש ישלח עזרתנו, ויקרב קץ משיחנו, כאשר כלתה נפשנו, לחדש קדש ימינו. חזק ימלא משאלותינו, והוא יכנס עם פזרתנו, לידושלים עיר קדשנו, וימליך במלכותיה על כל עלמא, אמנן כן יהי לזון.

איתה במסכת ברכות ז' ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו, שאמר (דברי הימים א') ושמתי מקום לעמי ישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגו עוד ולא יוספו בני עולה לענותו כאשר בראשונה. קשה הול"ל נופלים לפניו מאי תחתיו ועוד שגי לומר אויביו נופלים? מפרש המקובל הגה"ק ר' יוסף חיים אזולאי בעל בן איש חי ז"ע בספרו בניהו: ונ"ל כס"ד לאס דאס רואה אויבו נופל ודאי ישמחה, אך אם יראה לאויבו נפל בשיחה שהיתה מוכנת לו וזה נפל במקומו, ישמח עשר ימות, וכמ"ס ויהללו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחמת המלך שככה, שאם היה נתלה על עץ אחר לא שככה חמת המלך כ"כ, אך אחר שנתלה על אותו עץ שהכין הוא עצמו למרדכי שככה חמת המלך מרוב השמחה ששמח בכך, וכן כאן אמר נופלים תחתיו ר"ל במיקומו, כמו וימלך דחת, כלומר בשיחה שהיתה מוכנת לו נפל בה אויבו והוא נופלים תחתיו ר"ל במיקומו, וכאשר היה הנס למרדכי שנתלה המן על העץ אשר הכין למרדכי.

הרה"ק ר' שמואל מסלונים בעל דברי שמואל ז"ע היה רגיל לספר בכל ל"ג בעומר שאשה אחת בעל הון רב בזה למירון בל"ג בעומר ובהנה מרבי שמעון שמילץ עליה שמשלוח הסחורה ששלחה על ידי הטיפנה יעבור בשלום ותרוח במסחרה, ועל ידה עמדה אשה אחרת שצדקה מרבי שמעון היות ויש לה בת שהגיעה לפרכה והיא צריכה כסף רב בערך שלש מאות רובל לנדוניא. כאשר שמעה האשה הראשונה בקשת השני לקחה שלש מאות רובל ונתנה לאשה השני והאמרה: לכדי שמעון: ראה כי אני מלאתי את בקשת האשה לכן אני מנקה ממך שמעשה גם כן בקשתי להמליץ טוב עלי. (זכות אבות צדק קובץ חליהו)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמנן

הרינו מדליק נרות לכבוד התנא רשב"י אור צדקים ישמח נר רשעים ידעך, ויהי נועם ו'כו', ונהג להדליק נרות כמנין טוב. (משמרות שלום)

מסוגל לרפואה שלמה

הגה"ב בעל לחם שלמה משימלויא ז"ע אמר: בזכות התנא אלקי רבי שמעון בר יוחאי המונח במירון שולח השי"ת רפואה לחולי בני ישראל, כי מלך ר'פא נאמן ו'רחמן ראשי תיבות "מרינן".

ורפאתיו גימטריא "שמעון בר יוחאי" שולם שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו, שאפילו לאותם שאין להם הזכות והיכולת לעלות למירון בעצם יום הקדוש יכולים להפיל תחינתם בכל מקום שהם ויכולים להוושע בזכות התנא האלקי (הילולא דרשב"י)

מסוגל לפרנסה

ל"ג עמ"ר עולה כמספר גש"ם, כי בל"ג בעומר ממשך פרנסה וגשם על כל הבנה(עטרת ישועה)

יושפע שפע רב בכל העולמות, ו'ושפע ש'פע ר'ב בכל העולמות ראשי תיבות התנא רשב"י(טעמי המנהגים)

מסוגל לזרע של קיימא

בשם רבינו מרן הבעש"ט ז"ע: דריכת הקשת בל"ג בעומר הוא סגולה לבנים.(סגולת הבעש"ט)

מסוגל לתיקן נשמות

הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאדיגורא ז"ע התבטא פעם: רבבות נשמות ישראל באים על תיקונם על ידי הדלקה זו שנעשה לכבוד התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי ז"ל (נר ישראל)

לא ידבר הרבה בשבת משום קדושת שבת

הרה"ק רבי גרשון הענין מראדזין ז"ע הנקרא בעל התכלת אמר רמז על היומא דהילולא דרשב"י אשר הוא מועד, נהג ב' מצורע קאפיטעל ט"ו הפסוקים ו'ג'ד/ט"ו, מ"ט תיבות, והם מרמזים כנגד הספירה, כמבואר בזו"ה, ותיבת "מועד" הוא תיבה ל"ג לרמז על היומא דהילולא דרשב"י, ליכא מיד רמזי באורייא.

כמו כן כתוב בספר בית אברהם הקב"ה נתן לארץ ישראל את יום ל"ג בעומר ליום טוב, תמורת ימי יו"ט שני שנבחרו בני חוץ לארץ.

פעם אמר הרשב"י ה' שיום מבעלזא בעל שר שלום ז"ע על אודות ל"ג בעומר שהוא יום גדול, העיר בנו היר"ד זונדל(הוא הרה"ק ר' יהודה זונדל רוקח מאוחאן ז"ע): אני יודע, אמר לו אביו: נו, נענה ואמר היר"ד זונדל: הוא כמו יום כיפור, אמר לו אביו: האסט צוגעטרפן. (ל"ג אורות)

הרה"ק ר' הענין מאלכסנדר ז"ע היה רגיל לברך: מ'אל האבן געפועל"ט אלעס נוט", שני פעמים בשנה יום כיפור ול"ג בעומר, כי תמיד קשה שיתקבלו התפילות חמת העוונות אבל ביום כיפור מתכפרין על העונות, וכמו כן גם בל"ג בעומר, כמאמר רשב"י: (סוכה מ"ה) יוכל אני לפטור כל העולם מן הדין (שפתי צדיק)

ואמר הגה"ק ר' אברהם יהודה הכהן שווארטץ אב"ד מאד ז"ע: כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו - בין בפניו בהיותו על ציון הקדוש, ובין שלא בפניו בהיותו במקום אחר, על ידי שיושב והוהג בתורות רשב"י, זוכה שרשב"י יתפלל וימליץ טוב עליו.(קול אריה)

הרה"ק ר' צבי אלימלך שפירא מבאלאזוב בעל צבי לצדיק ז"ע אמר: ווען משיח צדקינו וועט קומען, קען נישט זאגען ווען, אבער ס'דאכט זיך מיר זיכער, אז ווען ס'וועט זיין וועט עס זיין ל"ג בעומר.

ופעם אמר: ל"ג בעומר ווערט נמשך לא אנגע רפואה פאר אלע חולי ישראל וואס דארפן א ישועה ורפואה.

הרה"ק רבי ברוך מרדכי פרלוב האדמו"ר האמצעי מקודנוב ז"ע אמר: דכל אחד יביא נר לבית המדרש להדליק לכבוד הרשב"י, וטוב לומר כשמדליק:

יט אייר תקי"א

רבי פתחיה ב"ר דוד זי"ע בעל יד כל בו אב"ד ור"מ יאס

רבינו הגה"ק רבי פתחיה לידא אב"ד ור"מ יאססי בעל יד כל בו זי"ע נולד לאביו הגה"ק ר' דוד אב"ד ור"מ דק"ק מגנצא ואמסטרדם בעל עיר דוד זי"ע בן הגה"ק ר' אריה לייב אב"ד ור"מ דק"ק מגנצא ואמסטרדם זי"ע ולאמו בתו של הגה"ק ר' זאב וואלף ר' יוזפש הנקרא ר' דוד פעשיס מלבוב זי"ע

בית המדרש בפראנקפורט דמיין

בדינו היה גאון גדול מפורסם וחכם הכולל, סיני ועוקר הרים.

בדינו הוליא וכתב הקדמה לכפר עיר דוד מאביו הגאון והוסיף בה שם הרבה דברים מעלמו וגם הוצא לבית דלפוס על ידו ספר יד כל בו שכולל י"ד ספרים.

בדינו היה אב"ד ור"מ בק"ק יאס ובק"ק לקאטש, ואחר כן היה אב"ד ור"מ בשתי קהלות ק"ק וולדאווי וק"ק סלאמטיש, ובסוף ימיו תקע אהלו של תורה בפראנקפורט. ששם נסתלק לגנוי מרומים ביי"ט אייר בשנת תקי"א ושם מנוחתו כבוד.

על מאבתו חרות: שהיה מושלם בכל המעלות ומדות שמנו חכמים והאליה בכל דרכיו שהיו לשם שמים.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בית החיים בפראנקפורט

מתורתו של רבינו

אלו עשה באלהיהם ולא הרג את בכוריהם דינו - על אחת כמה וכמה, טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו: ועשה באלהיהם, והרג את בכוריהם. (הגדה לפסח) משמע שטרם כל עשה באלהיהם ואחר כן הרג בכוריהם, לפי זה לכאורה קשה: האיך מלאה לבו של בעל המסדיר הגדה לשנות ולהפך הסידור הפסוק, שנאמר: ויהי בתצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה (פרשת בא י"ב כ"ט) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והפיתו כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה' (פרשת בא י"ב י"ב) דמשמע בהיפך הדבר שהרג בכוריהם ואחר כן עשה באלהיהם? איתה בגמרא: הרוצה לבטל ע"ז, ביטל ע"ז אין צריך לבטל משמשים, ביטל משמשים לא עשה ולא כלום, וצריך לבטל מחדש הע"ז בעצמה. (מסכת עבודה זרה נ"ב) ואיתה במדרש שהבכורים היו משמשים של הע"ז, ובזה נכונים הם דברי המגיד, וכה משפטו: אלו עשה באלוהיהם ולא הרג את בכוריהם דינו, כי הדי הוא המבטל ע"ז אין צריך לבטל משמשים ובביטל ע"ז שיינו, עם כל זה טובה כפולה ומכפל שהקב"ה ברוב רחמיו רצה לעקור העל ע"ז והמשמשים. אך מה לעשות כי דינו ומשפטיו צדק ואמת, לפיכך מפרש נקרא שהחכים הקב"ה בכדי לבטל השניהם ע"ז והמשמשים, מה עשה ה' ? והיה בחצי הלילה, וה' הכה כל בכור בארץ מצרים בכדי שלא יעשה פעולה ועל פי ההכרח מוכרי לעשות גם בע"ז עצמו, שנאמר ובכל אלהי מצרים עשה שפטים. (עיר דוד)

רבינו המקבל הגדול מירושלים רבי יוסף וולטוך זי"ע נולד בפולין ל' תשרי שנת תרפב לאביו הרה"ק רבי שמחה בונים זי"ע שהיה מצאצאי הרה"ק רבי יחיאל מיכל המגיד הקדוש מזלאטשוב ויאפלא זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק מדראהאביטש זי"ע הנקרא רבי איציקל מדראהביטש בן הגה"ק ר' יוסף מפיסטין שנקרא רבי יוסף איש אמת זי"ע בן הרה"ק ר' משה מסווירז הי"ד זי"ע, נכד הגה"ק ר' יצחק חיות בעל זרע יצחק וס' אפי רברבי זי"ע גיסו של רבינו הגה"ק בעל המהר"ל מפראג זי"ע ולמעלה בקודש עד רבינו רש"י הקדוש זי"ע ודוד מלך ישראל חי וקיים ע"ה

רבינו היה מקובל לדיק נשגב ונסתר, אשר מעשיו כסא בהנע לכת, ורק מעטים הכירו בגלגלתו ולדקתו. התמיד כל ימיו והיה בקי מפלג בתורת הקבלה עד שכל רז לא אנים לה, סלו היה גרוש תמיד בספרי קבלה, עד שאמרי עליו: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

כל ימיו היה מתפלל כותיקין, מענה נפשו בצום ומדיר שנה מעניו ועוסק כל ימיו בתורה ותפלה לישועת ישראל, ונדע כפועל ישועות.

וסיפר שלאחד ממעריציו נולד פעם בן, וכשהגיע עת הפדיון התחוללה סופת שלגים בירושלים, הדרכים היו חסומות, כולם היו כלואים בבתיהם ומתי מעט הגיעו לפדיון הבן, אך בין הבאים בלט רבינו שיאח במסירות נפש מירושלים ונסע לתל אביב כדי לשמח את אבי הבן ביום שמחתו. (עיין ספר מעגלי החיים)

בצעירותו התגורר בעיר העתיקה בירושלים ומידי יום היה נכנס בחשאי לשיבת המקובלים הידועה 'בית א-ל', התבונן במעשי המקובלים. מיעט בשינה הבין וקלט כל עניין במהירות מדהימה ונהג לרשום בכל ספר קבלה שסיים ללמוד 'מוגה'.

מנהגו היה להשתטח על קברי לדיקים בכל הארץ וזכה לגילויים נפלאים ולהתגלות נשמות הלדיקים, מסופר שבאחת מתפלותיו לקרוב קץ הגאולה זכה לראות את רחל אמנו עטופה בבגדים שחורים. נפגש ולמד עם לדיקים נסתרים, פעל ישועות, והוא 'יוחות' שגדבחו באנשים.

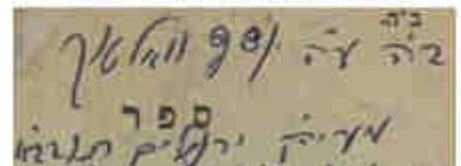
למרות ייסוריו הגדולים שסבל במשך שנות חייו עבד את ה' בשמחה ובהתלהבות ולמבקשים את ברכתו איחל כל הישועות בסבר פנים יפות.

מקשר היה רבינו אל הלדיקים והמקבלים בדורו, ומאז פטירת ידו הטוב הרה"ק ר' מאיר אבוחצירא זי"ע בן הרה"ק הבבא סאלי זי"ע, התעצב על לבו, ובחודש אייר תשמ"ג אמר לתלמידו: השבוע אי"ה אשבות בירושלים, ולא עם שניים מתלמידיו להשתטח על ליוני הלדיקים בגליל. כאשר יא ממירון אמר לתלמידיו כי אינו חש בטוב, לאחר שהמשיכו למערת האידרא התפלל שעה ארוכה ושוב אמר כי אינו חש בטוב ודיקש לשות סודה. השלושה הגיעו לכפת לקנות עבדו מי סודה וכאשר רבינו סיים לבדק על המשקה התעלף, הובהל לבית הרפואה בצפת והשיב את נשמתו ליוצרה בכ' אייר תשמ"ג, ונקבר בהר הזיתים

רבינו לא נשאר אחריו זש"ק נא להדליק נר או ללמוד משניות לע"נ

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

חתימת רבינו זי"ע

לע"נ ריוול בת משה אהרן נ"י

כ אייר תקצ"ז

רבי מרדכי טווערסקי המגיד הגדול מטשערנאביל

רבינו הרה"ק רבי מרדכי טווערסקי המגיד הגדול מטשערנאביל זי"ע נולד בטשערנאביל בשנת תק"ל לאביו הרה"ק ר' מנחם נחום בעל מאור עינים ראש שושלת טשערנאביל זי"ע ולאמו הרבנית הצדקות מרת שרה ע"ה

כנסתחלק אביו זי"א מרחשון שנת תקנ"ח מילא רבינו את מקומו. פעם אמר הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווער זי"ע ביומא דהיללות רבינו, שרבינו אמר פעם: למה אני גר בטשערנאביל? מפני שבלשון רוסיא קורין לשחור טשארנא, ולבן קורין זילא, וואני עושה משחור לבן ואיך מאד פון שווארץ ווייס. (שיח זקנים)

נסתחלק לגנזי מרומים בכ' אייר ל"ה בעומר תקצ"ז ומנו"כ בעיר קייב שבעודו בחיים הכין את מקום קבורתו.

הרה"ק ר' ישראל מרזין זי"ע אמר על רבינו דודו ואמו של הרה"ק מרזין זי"ע הרבנית הצדקות מרת חוה ע"ה היתה אחות רבינו כי תיבת מרדכי נטרקין; מגלה ריזין ד'אורייתא כ"כ יוחאי (פקודת אלעזר)

מדברי תורתו נדפס הספר ליקוטי תורה, אשר עליו כותב הרה"ק ר' אייזיק'ל מקאמארנא זי"ע בספרו היכל הברכה דברים י"ח ע"א זזה"ל: וספר החדש נמלא כעת מהקדוש מטשארנאביל מו"ה מרדכי, הדבק בו, כי הוא כולו קודש קדשים לחלחות עכ"ל,

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש קדוש מאוד לדיק נשגב מגיד משרים שלדיקים הק' אמרו עליו שהיה צחינת לדיק היסוד, זכה להיות תלפיות שהכל פונים אליו, שרבות אלפי ישראל הלכו והתחממו לאורו, ובין תלמידיו היה הרה"ק ר' ישראל דוב צער בעל שארית ישראל מווילעניק זי"ע הרה"ק ר' אברהם דוב אוירבעך מאורוטיטש בעל בת עין זי"ע.

כשהגשו לפרקו נשא הרבנית הצדקות מרת שרה ע"ה בת הרה"ק ר' אהרן הגדול מקרלין זי"ע ששמנה היה לו הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע, הרה"ק ר' משה מקורסטשוב זי"ע הרה"ק ר' יעקב ישראל מטשערקאס זי"ע לאחר פטירתה נשא להרבנית הצדקות מרת פייגא ע"ה בת הרה"ק ר' דוד לייקעס מבאר זי"ע תלמיד ממזן הבעש"ט זי"ע בן הרה"ק ר' ישראל מבאר זי"ע זי"ע ששמנה היה לו הרה"ק ר' מנחם נחום ממקארוב זי"ע הרה"ק ר' אברהם מטריסק בעל מגן אברהם זי"ע הרה"ק ר' דוד מטולנא זי"ע הרה"ק ר' יצחק מסקוויאל זי"ע הרה"ק ר' יוחנן מרחמטטריווקא זי"ע

כשחיבה הממשלה הרוסיא את נתיניו לכות את עלמם בשם משפחה, בחר רבינו בשם טווערסקי, על שם העיר טבריה שבה התיישבו תלמידי הרה"ק ר' דוב צער המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע.

נסע תמיד מעיר לעיר ובכל דרכיו עסק בחייוני נשמות ובעניינים נסתרים וגבוהים, פוירנס את הל"ו לדיקים נסתרים שדור יחד עם הרה"ק ר' לייב שרע"ס זי"ע. ופ"א שבעת שהיה צהאניפאליע על קברי הצדיקים הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע והרה"ק ר' משולם זשא מהאניפאליע זי"ע והרה"ק ר' לייב כהן זי"ע הריח שמה ריח של גן עדן.

היה רבינו פעם בשבת קודש בחיזה כפר, וראה שהבעל אכסניא שיה איש כפרי ועם הארץ עושה הרבה קוגלען לשבת קודש, ושאלו רבינו: אם עושה הקוגלען לכבודו? ענה הכפרי: שכל שבת קודש אשתו עושה עשרים וארבעה קוגלען נגד כ"ד פעמים "כי לעולם חסדו" שאומרים בשבת קודש צבוקר קודם ברוך שאמר. שאל לו רבינו: הלא יש כ"ד פעמים "כי לעולם חסדו"? ענהו הכפרי: פאר סיחון מלך האמורי און פאר עוג מלך הבשן מאד איל א מכה. (שבת שבתו)

היה מרגלח בפומיה של רבינו זי"ע: איך בין מאמין באמונה שלימה, אז בין משח"ס טאג, אז אי יוד וועט נאך געבן אן ערליכן קרעכץ פאר'ן אייבערשטן, איז דאס נאר אין כח פון זעש"ט הק' זי"ע

לפניו אף שאינו יודע אפי' פי' המילות עם כל זה תפלתו בוקעת ועולה עד לרקיע, והענין הוא כי התיבות הקדושות של תורה ותפלה יש בהם קדושה עליונה מאד אם יוצאין מהגרן לש"ש ולשם פעלם ועושיין בה תיקונים גדולים בעולמות העליונים. (מגן אברהם)

קודם אכילה צריך נטילת ידים, מפני שהידים עסקניות ואין נאה לאכול בידים מסואבות, ואם כן, איך לא יבוש האדם לשים המאכל לתוך פיו כשלא שמר פיו ולשונו מדיבורים לא טובים, ומכל שכן בעת האכילה צריך לשמור הלשון ביותר. (ליקוטי תורה)

סגולה לכל טוב

מדברי תורתו

בפסוק: וְאֵלֶיךָ אֲתָנֶם קוֹמְמִיּוֹת. (פרשת בחקותי כ"ו י"ג) כי ענין שתי קומת הקדושה וקומת הקליפה, וכאשר נבנה בנין קומת הקדושה על ידי התורה והמצות אזי נתבטל כח קומת הקליפה וזהו ואוליך אתכם קוממיות שתי קומות וכאשר זה קם זה נופל ר"ל ועוד שתי קומות קומת שלמטה באדם התחתון כאשר הוא בכל בחי' קומה שאין פגם בשום אחד מאבריו בדבר עבירה בהרהור ובפרט בכלי המעשה והוא סור מרע ועושה טוב משום בינה יתירה נודעת לו ממקום גבוה אזי הוא מתקן בחי' קומה העליון בכלל וגורם יחוד יחודים בעולמות העליונים ומתייחד גם הוא עמהם בכללם וזהו קוממיות שתי קומות. (ליקוטי תורה)

אמר רבינו: שמי שיעזור לבניו ולנכדיו הוא מבטיחו שיעזור לו בכל כחו, ובלשונו: וועל איך אריינטעקען פאר אים די האנט טיף טיף אים ביזעם. (פקודת אלעזר)

הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע כתב בספרו ששמע מאביו רבינו זי"ע שאמר בשם הבעש"ט זי"ע: שאם אפי' האדם אינו יודע שום כוונה רק שהוא מתפלל להש"ת מחמת שהוא ציוה כך להתפלל

כא אייר תקמ"ג

רבי יצחק אייזיק סג"ל ב"ר יעקב זי"ע בעל רזא מהימנא מזוראוויץ

רבינו המקובל הגה"ק רבי יצחק אייזיק סג"ל השוחט דזוראוויץ סמוך לפרעמיסלא בעל רזא מהימנא זי"ע נולד בעיר פרעמיסלא בערך בשנת תצ"ה לאביו הגה"ק ר' יעקב זי"ע

איננו. כשאלו את עקרת הבית היכן בעלה? הסיבה כי הוא אשר ביקש למהר ולקרוח להם כי צאה עתו, וככל הגרלה יאל ותיקף יאזב. כסבורים היו הגבאים, ברואתם כי אין כאן שכיב מרע,

כי לנחוק להם נקראו וצאו. עודם מדברים נכנס צפנים להטות כיקוד אש השוחט וזילו אגודת הצבן. אל הגבאים שחדרו מפניו, פנה ואמר: שמעו נא רבותי: כי ימי אשר חייתי, מוסתר הייתי מעיני הבריות, ועתה הגיע קאי, לרונני, שלאחר פטירתי תשלחו להביא סופרים מן העיר, שיעתיקו את כתבי המנוחים בתיבה זו, וימסרום להדפסה. בהחווה על תיבת כתבים שעמדה בחדר, הוסיף ואמר: כל עוד יעסקו המעתיקים במלאכתם, אהיה אני מוטל על הארץ, וכאשר יבחינו צשינוי על פני, יערכו ויחדלו להעתיק, אז העטו עלי את התכריכין, והטמינו את הכתבים עמי במחיצתי. כאשר כילה את דבריו הניח את אגודת הצבן על הארץ והשכיב עצמו עליה, עוד רגעים רחשו שפתיו וקנן אור פניו, וביחודין טמירין נכר בצרכו דלעילא. גבאי הח"ק הגדהמים שלחו לקרוא מאנשי העיר לצבא ולסייע להם בהעמקת הכתבים. רבים מאנשי העיר עמלו כל אותה עת להעתיק את רזי החורה, שנכתבו על ידיו בלויים, כשכל אותה עת מוטל הלוקח בחדרו על אגודת הצבן. בראש המעתיקים

שער בית החיים הישן בפרעמיסלא מנו"כ של רבינו זי"ע

נטל חלק הרה"ק ר' משה טייטלבוים בעל הישחמ משה מאוהעל זי"ע, שאף פיקד על המלאכה בכל אותה עת, בגמר ההעמקה, נשתו פניו, ותיבת הכתבים נסגרה מאליה. ונסתלק רבינו וקברו בציבת החיים בפעמיסלא.

ותקופה לאחר פטירתו הזדמן הרה"ק ר' יעקב ישראל המגיד מקרעמניץ בעל שבט ישראל זי"ע לעיר פעמיסלא, הבני העיר שהיו כאזובים על שלא כיבדו את השוחט בחייו כראוי, סחו לו את כעסם ודאגתם, המגיד שמעו את מעשה ההסתלקות ואת בקשת רבינו הדיק השוחט זי"ע להעתיק את הכתבים, ביקש לאסוף את בני העיר, וזיווה עליהם לקבץ את כל הכתבים המועתיקים ולהביאם אליו. את גיבוי הפים שצאו אליו, ליקט אחד לאחד, וחילקם לתיבונים נפרדים, לפרקים, לעננינים, כאשר אכן היה רצונו ודעתו של המחבר הקדוש. דברו חזרה מפעמיסלא לביתו שזקרקעמניץ, סר המגיד לצבוב, שם פגש את הטפסר המפורסם רבי יהודה לייב מזולחוב זי"ל ומינהו להוציא לאור עולם את ספר הראשון, אריה יאגא, וספר רזא מהימנא. המגיד הדיפסס לשם מראה, לזכות נפש המחבר, ומאן להרוויח מן ההדפסה.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה קדוש ישראל בהצנע לכת בא צבדו ה', בתחילת ימיו ה' נסתר מעשו מזני אדם ולא הכירו בו כי ה' נחצא אל הכלים, ועסק בטהי תורה ויומם וליל, שעות ארוכות היה מתבודד בינו

ובין קונו, וכאשר נתגלה גדלו וקדושתו נהרו אליו רבים מכל האלכות כי היה בעל מקובל גדול ונורא אשך אלקים, וגם מרן רבינו הבעש"ט זי"ע נסע אליו להמתיק סוד עמו.

בראשית קבע רבינו את לימודיו בציבת המדרש הגדול בעיר פרעמיסלא ששם תפס ישיבה הגה"ק ר' אשר אנשיל קרעמניצער זי"ע, ולאחר מכן עזב את העיר והעתיק אהלו בכפר קטן זוראוויץ סמוך לעירו ששם עסק בעבודתו ה', ככל ימות השבוע היה מטלטל עצמו לכפרים הסמוכים להביא טרף לבני ביתו בעסקו במלאכת הקודש שוחט ובדק מוהל ומלמד תשב"ר, ועל כל ערב שבת חזר לביתו בשמחה ובשירים.

וסיפר שהרה"ק המקובל ר' חיים יעקב דומיניץ מניישטאט בעל עולת שבת זי"ע מגדולי תלמידי הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים מלאנו

זי"ע ומתלמידי הרה"ק ר' יהושע רוקח מבעלזא זי"ע עבר דרך יער שבציבת זוראוויץ, לפתע נזדעע והתלהט צפנים להביום, לזיה לעזור את העגלה וירד, ובהתלהבות נוראה החל לסדר שם סדל תיקון חמות, החסידים שהתלוו, חשו כי נורא המקום, ולרוב קדושתו התעבד וקונן בו, ויבוקש הדבר וימלא שאלות המקום איוה לו לרבינו ר' יצחק אייזיק זי"ע למקום מסתור ששם עסק בעבודתו הגשבה שנים רבות קודם לכן.

חיבר ספרים יקרים ספר אותיות דר' יצחק על כ"ב אותיות בדרך פרד"ס. ספר יסוד יצחק על הלכות מילה ותיקון פגם הברית בדרך פרד"ס, ונ"ח אופנים על פסוק חן חלק לשבעה וגם לשמונההלכת י"א ב"ו, ובסופו הליכות עולם מוסר ומדות טובות. ספר רזא מהימנא קבלה עמוקה וביאור במאמרי הזוהר ה'.

הרה"ק ר' יוסף משה שפירא מזאלחאזץ בעל בריית אברם זי"ע מעיד על עצמו: מעולם לא היה ילי על שום הסכמה בעולם, אך כשהוצא לפניו ספר יסוד יצחק אז יאל מגדרו וקבע והספר הזה אין ריך להסכמה משום אדם.

נסתלק לבניו מרומים ביום כ"א אייר ל"ו בעומר (חסד שביסוד) צנתה ה' תקמ"ג ומנו"כ בציבת החיים הישן בעיר פרעמיסלא.

וסיפר שקודם הסתלקותו לזיה לאשתו שתלך לפעמיסלא להודיע לאנשי החברה קדישא שיבואו לביתם כי בעלה נוטה למות, ומבקש שיבואו אליו צעת יציאת נשמתו. כשהגיעו אנשי הח"ק ראו כי הבית ריק, ובעל הבית שאמר היה לשכב על ערש דוי,

סגולה נפלאה

העיד הרה"ק ר' שלום רוקח בעל שר שלום מבעלזא זי"ע: וכפי המקובל הספר יסוד יצחק היא שמירה מעולה בכל בית ובפרט בבית היולדת (עטרת יסוד)

לע"ג ריזל בת משה אהרן נ"י

כא אייר תרס"ב

רבי יעקב יוסף הכהן ראבינאוויץ בעל אמת ליעקב אב"ד ברעזניצא

רבינו הרה"ק רבי יעקב יוסף הכהן ראבינאוויץ בעל אמת ליעקב אב"ד ברעזניצא וק"ק קלאביצק זי"ע אחי הרה"ק ר' יחזקאל הכהן מראדאמסק בעל כנסת יחזקאל זי"ע הרה"ק ר' שלמה מעלקוש זי"ע הרה"ק ר' משה אלימלך הכהן ראבינאוויץ זי"ע הרה"ק ר' נתן נחום מקרימלוב זי"ע. נולד בשנת תרל"ג לאביו הרה"ק ר' אברהם ישכר דוב בער הכהן ראבינאוויטש בעל חסד לאברהם מראדאמסק זי"ע בן הרה"ק ר' שלמה הכהן מראדאמסק בעל תפארת שלמה זי"ע, שהי' נכד להגה"ק ר' שלמה מפינטשיב בעל ויקהל שלמה זי"ע שהי' גיסו של הגה"ק ר' חיים יונה תאומים זי"ע ולמעלה בקודש

רבינו הי' לדיק מפורסם חריף וגאון עמוס ובקי נפלא, למד ועבד הסי"ת במסירת נפש ממש.

הרה"ק ר' יחזקאל הכהן ראבינאוויץ בעל כנסת יחזקאל מראדאמסק זי"ע אחיו של רבינו אמר עליו: אחי היה רך בשנים ואב בחכמה אשר בימי עלומיו עלה לשמים טרם מלחה לו שלשים שנה רוב קדושתו ופרישתו מי ימלל, כמעט עליו להגיד שלא נהנה מעולם הזה, רוב דביקותו בתורה הקדושה אין לתאר שם לילות כימים, והי' חביב בעיני כ"ק ארצנו"ר הרה"ק בעל חסד לאברהם זי"ע כצבת עינו, וכל גאוני וקדושי דורנו אשר ראו אותו הי' מהללים אותו, והלימוד שלו הי' תמיד במסירת נפש ממש, והי' מקיים כמו שכתוב בהנ"ל דבי אליהו אין התורה מחקיימת אלא מי שממית עצמו עליה. ובעת חוליו כשלא הי' יכול לשקוד בלימודו ככה בדרכו בקי' אמר למה לי חיים ולכו ועיניו הי' תמיד כלפי מעלה מרוב היראה.

רבינו היה חביב בעיני גדולי דורו וביניהם הגה"ק ר' מאיר ארץ מצולצק זי"ע הגה"ק ר' יהושע מצאמבד בעל אוהל יהושע וכמו כן הגה"ק ר' שלום מרדכי מצרעזאן בעל מהרש"ם צרעזאן זי"ע שאמר עליו שפעם אחד בא רבינו לפניו וראיתי גדול דקתו ועולם חריפותו, וגם מפי כתביו של רבינו ידעתי, וחבל על האי שופרא דבלי בארעא שנקטף באצו בימי נעוריו. הגה"ק ר' מאיר יחיאל הלוי הנקרא הגאון מאוסטרלוואי זי"ע אמר: וגם אני הקטן פלפלתי עמו בהרבה ענינים והיה מפורסם בתורתו ובלקתו.

הרה"ק ר' יחזקאל האלבערשטאם בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע אמר על רבינו: שלא הצביעו עיניו הקדושים מלהגות מזיו קדושת תורתו של רבינו.

נסתלק לגנזי מרומים כבן כ"ט שנה כ"א אייר ל"ו לעומר בשנת תרס"ב.

נשאר אחריו ספרו אמת ליעקב, והעמיד תלמידים הרבה וביניהם הגה"ק ר' שלמה שטענליץ מסאסנאווע בעל קהלת שלמה זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מדברי תורתו:

בשיר אחד מי יודע, מתחיל באחד אחד מי יודע אחד אלקינו- בשמים ובארץ, הכוונה הוא דהנה המינים אומרים דמי שפועל רע אינו פועל טוב משום דאין אפשר שני הפכים בנושא אחד, אמנם תשובה נצחית לזה: הוא א' מן השמש דמבואר בספרים דשמש משחיר את הלבנים ומלבין את השחורים, וא"כ מצינו שני הפכים בנושא אחד. ועוד ראינו מן האדם דאדם אחד יכול להיות שונא לאחד ואוהב לאחד. וזה ג"כ שני הפכים הרי דמצינו שני הפכים בנושא אחד, וזה הפי' אחד מי יודע אחד אלקינו הכל הוא מאת ה' הן הרע והן הטוב, וראינו לזה שבשמים ובארץ, אחד מן השמים היינו מן השמש דזה ג"כ שני הפכים, ואחד מן הארץ מן בני אדם אשר בארץ.

כב אייר תצ"ג

רבי צבי הירש ב"ר עזריאל זי"ע בעל בית לחם יהודא מווילנא

רבינו הגה"ק רבי צבי הירש בעל בית לחם יהודא מווילנא אליק זי"ע, נולד לאביו הראש והקצין המפורסם הגה"ק ר' עזריאל מווילנא זי"ע

רבינו היה חריף עצום גאון אדיר בקי בש"ס והפוסקים ולדיק נשגב מאור הגולה, נחבא אל הכלים, לא מש תמיד יומם ולילה מתוך אהלו אהל של תורה, דרשן נחמיד, גודר גדר ועומד בפרץ.

וכשהגיע לפרקו נשא לבתו של פרנס מדינה הגה"ק ר' מנחם מן זי"ע בן הגה"ק ר' גרשון מווילנא אב"ד אליק וראש בית דין בעיר ואם בישראל לובלין זי"ע.

רבינו חיבר ספר בית לחם יהודה על יו"ד ובסופו שו"ת ושם קונטרס הספיקות וסדר ניקור בקיטור ועל חו"מ נדפס ממנו ספר עטרת צבי, ועל ספרו בית לחם יהודא נדפס הגהות שער אפרים מהגה"ק ר' אפרים זלמן ב"ר אליקים פייבש זי"ע.

נסתלק לגנזי מרומים כ"ב אייר ל"ז בעומר בשנת תצ"ג.

חתנו של רבינו היה הגה"ק ר' משה פראנקפורטער זי"ע

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל ישראל אמן

כב אייר תרנ"ד

רבי מרדכי שרגא פייבוש פריעדמאן מהוסיאטין

רבינו הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייבוש פריעדמאן מהוסיאטין זי"ע נולד ברוזין אוקראנה כ' אייר תקצ"ד לבן שישי לאביו הרה"ק ר' ישראל ראש שושלת רוזשין זי"ע בן הרה"ק ר' שלום שכנא מפראביטש זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם המלאך זי"ע בן הרה"ק ר' דוב בער המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע

נשאך אחריו בנו בכורו וממשיך לרכו הרה"ק ר' ישראל מהוסיאטין זי"ע והרה"ק ר' שלום יוסף מהוסיאטין זי"ע זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בבריתו של אברהם אבינו קרא לו אבינו הקדוש, "מרדכי" על שם דודו הרה"ק ר' מאטעלע מטשענרנאבל זי"ע כשה' עדין בחיים חיותו, ואמר על זה אבינו: "דער עולם וואונדערט זיך אז יעדן האב געגעבען א נאמען נאכן פעטער, זיי ווייסן נישט אז דער פעטער איז שוין 20 יאר נישט אויף דעם עולם" כי הוא דבוק כל כולו בעולמות העליונים.

ופעם אמר אבינו: זה אלפים שנה שלא היתה בעולם הזה נשמה כגשמתו.

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הדלקות מרת ברכה ע"ה בת הגה"ק ר' דוד לבי קובלסקי מצארדיטשוב זי"ע

בתחלה דר רבינו בעיר מיקלניץ ודר שם שלש שנים מחודש תמוז תרי"ב שם התחיל להגיה את חסידיו במשך שלוש שנים. ובשנת תרט"ו העתיק משם לעיר סטריסוב.

בהיותו בן שלשים שנה בשנת תרכ"ה עבר משם להוסיאטין יחד עם חסידיו ומשפחתו. לפני בואו הייתה בהוסיאטין קהילה קטנה מאוד של יהודים, אך עם בואו שם רבינו, החלה הקהילה לגדול והקים בעיר מקוואות בתי כנסות בתי מדרשים, בתי חינוך וכו'.

הרה"ק ר' דוד אריה בריזל זי"ע מירושלים סיפר אודות חותנו הרה"ק רבי נתן נטע דוב מוויעליפולי זי"ע אשר יצב בערב יום הקדוש בסעודה המפסקת, ושאו את הפזמון מסליחות ערב יום כיפור "ירצה לום עמך", יצב הרה"ק שקוע בדביקות עמומה, עיניו פקוחות, זבוב עומד בתוך עינו והוא אינו זז ממקומו וכל כולו אימה ופחד מקדושת היום. כאשר שאלוהו מהיכן לקח עבודה כזו, ענה כי ראה כזאת בהיכלו של הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייבוש מהוסיאטין זי"ע. (שלקלת זהב)

בשנת תרנ"ד שני ימים קודם פטירתו אמר על העומדים שם: מעתה אל ישאלוני איש דבר, כי לא אשיב עוד, את אשר אחפוץ אגיד ברמיזה, והוא התעמק בדביקותו כמנהגו בסעודת שבת קודש.

באחד הלילות כשישבו ליד מטתו חתנו הרה"ק ר' יצחק מאיר העשיל ראש שושלת קופיטשניץ זי"ע ובנו הרה"ק ר' ישראל זי"ע ושוחחו בענין שהתפרסם אז בשם החזאים שצפריה התנגשות בין שני כוכבי לכת והחוקרים אומרים שיגרם על ידי זה חרבן גדול. תוך כלי דיבורים שאל להם רבינו: במה אתם עוסקים? השיבו לו שמדברים על תופעת הטבע הזו. נענה ואמר: וכי מה יודעים החוקרים הללו, אריסטו עשה מחקר של שנים להוכיח שכוכב הולך ממזרח למערב, אח"כ היה לו תלמיד שהפך את דבריו והוכיח להיפך שהמסלול הוא ממערב למזרח. והאמת היא שבזמן אריסטו היה לדיק הדור שנהג בהנהגה מסוימת ומסלול הכוכב היה בדרך זו, אח"כ היה לדיק אחר שנהג בהנהגה שונה ולכן שינה גם הכוכב את מסלולו. וזה היה הדבור האחרון מרבינו זי"ע (קובץ שיחות קופיטשניץ)

בכ"ב אייר ל"ז לעומר נסתלק לגנוי מרומים.

בית הכנסת בהוסיאטין שהתפלל בו רבינו זי"ע

כג אייר תקע"ד

רבי יהושע העשיל ב"ר אריה לייב זי"ע אב"ד דינוב

רבינו הרה"ק רבי יהושע העשיל הנקרא מהר"ש מדינוב זי"ע נולד בברטש לאביו איש תם וישר האופה מברטש מוה"ר אריה לייב זי"ע

נסתלק לגזי מרומים כ"ג ל"ח לעומר בשנת תקע"ד ומנוחתו כבוד בעיר דינוב זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

הגה"ק ר' איסר דומ"ץ של העיר בוקוסק ירד פעם למרתף ביתו כשהיה אוחז בידו מנורה, ונתקלה רגלו בחפץ לא מזוהה, והוא השתטח ארצה ונחבל ונכוה כהוגן, ונפל למשכב לתקופה ארכה, שלח אליו הרה"ק ר' מאיר יהודה שפירא מבוקובסק זי"ע לעתים קרובות את החסידים שבאו לחסות בכליו שיקיימו בו מרות בקור חולים, בהזדמנות זו היו גם מניחים

בביתו מעט מעות, עבור מחיתו. יום אחד באו בבהלה לספר להר"ר מאיר יהודה כי מצב החולה התדרדר מאוד, והרופאים קרובים להתיאש מחייו, נטל הר"ר מאיר יהודה את מקלו של הרה"ק רבי יהושע העשיל מדינוב זי"ע שהיה ברשותו, ונתנו להגבאי ר' מעכיל ואמר לו: לך עמוד שם דלת וקרא למלאך חבלה של המחלה! שאל הגבאי כיצד יקרא לאותו מלאך, השיבו הר"ר מאיר יהודה: אמור לו כי הרבי אה שיסור מיד מהחולה. הגבאי הלך ועשה כדברי הר"ר מאיר יהודה, והר"ר איסר שב לאיתנו תוך ימים ספורים כשהוא בריא בכל חלקי גופו, שלא כדרך החולים שמחלימים את אט ובהדרגה. (נפלאות רבי יהושע מדינוב)

רבינו היה תלמיד הרה"ק ר' משולם זשא מהאניפאלי זי"ע והרה"ק ר' לוי יצחק לערבארמדיגער בעל קדושת לוי מבארדיטשוב זי"ע והרה"ק ר' מנחם מענדל מרימנוב זי"ע והרה"ק ר' משה לייב ארבל'ך מסאסוב זי"ע וגם הסתופף בכל הרה"ק ר' יחיאל מיכל המגיד מזלצטשוב זי"ע.

רבינו היה איש אלקים גאון וחסיד מפורסם קדוש ופרוש מכל עניני עולם הזה ורבים הלכו לאורו,

ובערך בשנת תק"נ נתקבל לרב ואב"ד בעיר דינוב והעמיד שם תלמידים גדולי ישראל יסודי עולם ובתוכם הרה"ק ר' נבי הירש אייכענשטיין בעל עטרת נבי מזידיטשוב זי"ע והרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשא זי"ע והרה"ק ר' נבי אלימלך שפירא מדינוב בעל בני יששכר זי"ע שהי' גם כן מציט דינו של רבו, ואמר על רבינו רבו שלחיה הנביא הי' רגיל לבא ללמוד עם רבינו, ומי יספר גדלותו וזדקותו שמיאל כל העולם בחכמתו ובינתו תורתו וזדקותו, והי' בעל רוח הקדש אמיתי עכלה"ק.

ופעם אמר הבני יששכר על עצמו שיש לו סמיכה שהוא לורבא מרבנן מאליהו ז"ל משום שרבו מהר"ש מדינוב זי"ע שמע פעם זלתי' על התלמידו הבני יששכר מחד בעל דין ולא גערו בו, ולא אתי אליהו גביה וכאשר שאלו אחר כן מאי טעמא לא אתית מר אז הציבו בשביל ששמעת זלתי' לורבא מרבנן.

תלמידו הרה"ק ר' שלמה לייב מלענטשא זי"ע בהיותו דר עוד בגאליציא בבוקאווסקה, היה עליו התנגדות מהרה"ק ר' נפתלי נבי מראפשיץ זי"ע. ואיוה הרה"ק רש"ל זי"ע פעם אמר לאשתו שחטע לדיונוב לרבינו, ושתתן לו פתקה ויהיה נכתב בו כן: היות שבעלה אינו מתנהג בדרך הישר, וכי אין להם ממה לפרנס את עצמו והעניות שורר בביתם, ושתסתיר א"ע שלא ידעו מי הוא. אבל תומ"י כשמסר ההפתקה לרבינו, אמר רבינו בקול היתכן: בעלך אינו מתנהג בדרך הישר? הלא בתורתו ועבודתו הוא מאיר בכל העולמות. שאלה האשה את רבינו: אם כדבריכם כן הוא, למה הרה"ק מראפשיץ חולק ומתנגד על בעלי? השיב לה רבינו: תדעו שמלאכים ושרפים מתקנאים א"ע בעלך, ולכן לטובתו חולק עליו הרב מראפשיץ, וזוהו הוא מלי את בעלך מקנאם..

פעם בא איש אחד מארץ הגר להרה"ק ר' מנחם מענדל מרימנוב זי"ע על דעת שהי' משאו ומתנו בגלומי הקטרת שחכר מהממשלה, ומפני שלא היתה שנת משא ומתן לא מכר כל סחורתו ונסאך חייב הרבה, והפקידים נגשו אותו ואיימו עליו: שאם לא ישלם עד משך זמן איזה ימים ירדו לנכסיו וימכרו את כל אשר לו. בזן בא לשפוך מר שיחו לפני הרה"ק ר' מענדל'ע זי"ע כי יתפלל בעדו להושיעו משופטי נפשו, וינו אותו ר' מענדל'ע כי ילך לדיונוב אל רבינו, ויברכהו. ויעין אותו כי יסע לביתו ויאמר לפקיד הממשלה הנוגש בו כי לזמן המוגבל ביום פלוני לירח פלוני ימכור את גלומי הקטרת וישלם את חובו. ויצא האיש לרבינו ויספר את דברי הרה"ק ר' מענדל'ע זי"ע, ויבדך אותו. ויאמר לו הרה"ק ר' מענדל'ע זי"ע א"כ ראה את אהבת ישראל שקננה בלב אותו לדיק מדינוב: שבשביל יהודי אחד יסרוף כל מדינות אונגארן. האיש לא הבין אל מה ירמזון מיליו ונסע לדרכו, עברו שבעות אחדים וחירב גדול נהי' בארץ הגר ועשבי הטוטיון שהיו עומדים להקצר נתייבשו מרוב חורב ונפסל לגמרי, ועי"ז עלה השער על זאת הסחורה, והאיש מכר את גלומי הקטרת שהי' לו מאשתקד בריווח גדול ושלם את נשיו, אז הבין את דברו הרה"ק ר' מענדל'ע זי"ע שהגיד לו מראש מה שצפה ברוח קדשו.

לע"ג ריזול בת משה אהרן ג"י

כג אייר תש"ד

רבי משולם זושא יצחק הלברשטאם מראצפערט הי"ד

רבינו הרה"ק רבי משולם זושא יצחק הלברשטאם מראצפערט הי"ד זי"ע נולד בשנת תרמ"ד בערך לאביו הרה"ק רבי שלום אליעזר ראש שושלת ראצפערט הי"ד זי"ע בן הרה"ק ר' חיים ראש שושלת צאנז בעל דברי חיים זיע"א בן הרה"ק ר' אריה ליבוש אב"ד טארניגראד זי"ע בן הרה"ק רבי שמחה זצ"ל, בן הרה"ק רבי סאטנוב זיע"א, בן הרה"ק רבי הירץ מדובנא זיע"א, בן הרה"ק רבי הערש אבד"ק האלבערשטאדט זיע"א, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת שרה ע"ה בת הרה"ק ר' מרדכי דוב טערווסקי ראש שושלת הורנסטייפל בעל חיבור לטהרה ועמק שלאה זי"ע בן הרה"ק משולם זוסיא אוערבאך אב"ד טאלמיטש זי"ע בן הרה"ק ר' מיכל קרימער זי"ע בן הרה"ק ר' הערש מענדל מהניפאלי זי"ע בן הרה"ק רבי ר' משולם זושא מהאניפאלי זי"ע

רבינו היה קדוש וטהור, התגורר, בראצפערט והיה יד ימינו של אביו הקדוש.

כשהגיע לפרקו בשנת תרע"א נשא להרבנית הצדיקת מרת רחל ע"ה בת הרה"ק ר' נפתלי טייטלבוים מנירבעטור זי"ע ובזוגו שני הרה"ק ר' יהודה ערליך זי"ע בן הרה"ק ר' נפתלי זי"ע

סיפר רבינו שהיה עד לעובדא זו: יהודה מגאליציע שמיסיונות אישיות העתיק מגוריו לעיר באלענהיים אשר בגרמניה, קבע בראשונה את מקום תפילתו בבית הכנסת העירוני, יחד עם אנשי המקום, עד להוסדו של בית המדרש החסידי שהוקם לאחר זמן, שם קשר קשרי ידידות עם אחד מיהודי באלענהיים, שהיה עומד בשעת התפילה בסמוך לו, והוא בעליו של בנה קטן, שפתח להיות לו למטה-לחם. עם הזמן נרקמו בין השנים יחסי היכרות של איחולי שלום, אפרא טובא, וכדומה.

בוקר אחד עת הפנה החסיד מבט בפני שכנו הקרוב לו, על מנת לאחל לו אפרא טובא, ראה אותם והנה זועפים, וישאלהו לאמר: מדוע פניך רעים היום? ברם, הלה חמק ועבר בלא כלום, וגם הרבה לשאול, נענה בזמנו ראש נבוך, ובתנועת יד מבטלת. לא אירע דבר, מלמל, ומיהר להפנות עורף ולהסתלק.

והיה באומרו לו יום יום, וישמע לו לבסוף. הזמין את רעהו החסיד לבנק שלו, הביאו חדריו, והדלת סגרה אחריו, שם פרק מטען מועקתו בבכי, ושפך את מר לבו הדאוב: ימים נוראים עוברים עלי, חובות ענק משתרגים על אוזרי, לא אוכל עוד ללכת ולבוא בהקל, כי הכספים כספי מכרי המה, ואין אני מעזי פני בפני בעלי חובותי. אין תקוה לאחריתי ואין תוחלת לחיי, אלאבד עלמי לדעת, כך אנוס אלי קבר, והיתה לי המנוחה!

חלילה לך מעשות כדבר הזה! הזדעק החסיד לעומתו. הלא המאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעולם הבא, ואיך תעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאת לאלוקים. ועתה לכה איעךך את אשר תעשה: הנה בעיר ניי סאנז אשר בגאליציה, ישנו אויבער ראבינער ורב גדול וקדוש הפועל ישועות ומחולל מופתים, כהוה לו על אודות מצבך, והיתה לך הישועה. מה יתן לי ומה יוסיף לי, קרא הבנקאי. איזה שהוא רב בגאליציה, ובמה כבר יוכל לעזור לי? שמעני אחי: זאת עשה וחיה, ואל תאמר מה יושיעני זה, כי אם לא יועיל לא זיקא, אמר החסיד.

ויעש האיש כן, ויכתוב להרה"ק מלאנז בעל דברי חיים זי"ע וישגר לו אגרת, בה פרש בפניו את מלוקותיו ואת כל הקורות אותו.

כעבור ימים ספורים הגיעה מלאנז מעטפה בשיירות אקספרס מהיר, המכילה בקרבה במחאה ו'איקן על סכום כסף גבוה בזמיוחד, ובמכתב המאורף כת הרה"ק מלאנז: אף על פי שאין בסכום זה די לפרוע את חובותיך כלום, בכל זאת על ידי קבלת המעות יורחב לך קמעא, והסוף ומצרך אותו, שיתהפך עליו הגלגל לטובה, ומעתה תשרה הברכה בעסקיך.

והיה כן, מאותו היום השיגתו ברכת הצדיק, הההצלחה הסבירה לו פניה, וילך מחיל אל חיל ויצבור הון רב בזנך גדול שהקים במקום מוצבו החדש בעיר הגדולה פראנקפורט, ושמנו יאל למרחוק.

עשרות שנים חלפו עברו מאז אותו מקרה, ובאחד הלילות, בא לו בחלומו יהודי זקן ושבע ימים פניו הדורים וכולו אומר כבוד, ויאמר לו: אני הוא הרב מלעטנז, באתי אליך על מנת לתבוע ממך את כספי שנתתי לך ברם, הזמן הרב שחלף מני אז, כמעט ומחך

מזכרונו כליל את כל אותם דברים, על כן לא שת לבו לזאת. אום הרה"ק מלאנז לא הרפה ממנו, והופיע אלכו בחלום לילה אחר לילה, ושז דורש את כספו, עד שהדברים פעלו את פעולתם, והיהודי נזכר באותו מכתב אשר הגיל את חייו, קם ונסע אל מודעו לבלענהיים, ויספר לו על לילותיו ועל חלומותיו. ויען החסיד ויאמר לו: הלא תדע כי הרב מלאנז איננו, כי לקחו אלוקים לבית עולמו, זה שנים רבות.

וילך וישב אל ביתו. ולא חלפו ימים מועטים עד ששוב הופיע הדברי חיים זי"ע בחלומו, והורה לו דברים ברורים: הנה בני מתגורר במדינת אונגארן, והוא עומד להשיא את בתו ונלכך למעוה, לו תוכל לפרוע את חובך שאתה חב לוי. וישכם בבוקר ויסע שוב למכרו החסיד, אך החסיד לא הכיר את בן הרב מלאנז, ואת כחובתו ביהו באונגארן לא ידע. על כן אמר לבן שיחו: סע נא לעיר הצירה בודאפסט, וכל מקום יהודי אשר תדרוך כף רגלך בו, בטח יכוונו אותך מיד למחוז הפלך, וידעו לומר לך בדורות מי ואיפה הוא.

נסע היהודי חולם החלום לבודאפסט. נכנס לבית המדרש חברת תהלים, סיפר את סיפורו לפני יהודי המקום, והם כיוונו אותו חיבק לעיירה ראצפערט, עיר מגוריו של הרה"ק ר' שלום אליעזר זי"ע בנו של הרה"ק מלאנז. חיבק בהגיעו לראצפערט, שם פעמיו למעון קדוש של הרה"ק ר' שלום אליעזר, וביקשו לקבל אותו לשיחה, כי דבר חשוב לו אליו.

הרה"ק מראצפערט הכניס אותו לחדרו, שם נכח גם בנו רבינו ר' משולם זושא הי"ד, והאורקה פתח חיבק בשאלה: האם אמת נכון הדבר שכבודו עומד להשיא את בתו בשעה טובה ומוללחת? משנענה בחיוב, ביקש מיד לדעת, מה הן, וכמה הן, הולאות החתונה, וכל השייך לה? למה זה תשאל, ומה הביאך הלוס? תמה הרה"ק ר' שלום אליעזר. אך הינודי הפליר כי הרה"ק מראצפערט יגיש לפניו את החשבון, עוד בטרם יספר את סיפורו. נטל הרה"ק מראצפערט את הגליון והקולמוס לידי, והחל מחשב חשבונות של אולם, והואות בגדי שבת וחג וכיו, ועל כל הולאה והולאה, ועל כל פרט ופרט היה היהודי מאיץ בו ואמר: שפארן זי ניכט, הער ראבינער! (בבד הרב, אל נא יחשוב בחסכנות!) אלא חשוב את הכל בריוח ובשפע, כי יום חג הוא לך.

והיה ככלות הכל, הוליא היהודי מכיסו את הסכום במלואו, והגישו להר"ר שלום אליעזר'ל אחוז הפליאה, סיפר לו דברים כהוייתם, ואף הראה לו את "סובר המשיכה" אשר נשלח אליו מאביו הקדוש לפני שנים רבות. בדקו ומלאו, והנה סך כל הולאות החתונה התאים להפליא לסך ההמחאה היא ששלח לו אביו הרה"ק מלאנז זי"ע. (רשומים בשמך)

נהרג על קידוש השם באשוויץ ע"י הנאצים ימח שם עם משפחתו ביום כ"ג אייר בשנת תש"ד הי"ד

בניו אחריו שנהרג על קידוש השם: בנו הרה"ק ר' חיים הי"ד, בתו הרבנית הצדיקת מרת הינדא הי"ד אשת הרה"ק ר' יצחק טייטלבוים מוולאווע, בתו הרבנית הצדיקת מרת גיטל הי"ד אשת הרה"ק ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים מסיגוט זי"ע

ארץ אל יכסה דמם ואל יהיה מקום לזעקתם עדי עד יסקיף ה' ויראה בלכת עמו ויאלטו ברחמי שנית לעיני כל חי בזיאת גואל דקק בז"א

לע"נ ריוול בת משה אהרן נ"י

כד אייר תרנ"ח

רבי אליעזר צבי סאפרין בעל דמשק אליעזר

רבינו הרה"ק רבי אליעזר צבי סאפרין בעל דמשק אליעזר הנקרא רבי אליעזר הגדול מקאמארנא זי"ע נולד בסמבור בשנת תק"ץ לאביו הרה"ק ר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל סאפרין בעל היכל הברכה מקאמארנא זי"ע בן הרה"ק ר' אלכסנדר סענדר בעל זכרון דברים זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק מסאפרין זי"ע מנכדי בעל תוס' יו"ט ולמעלה בקודש זי"ע, ולאמו הרבנית הצדקות מרת גיטל ע"ה בת הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפנינטשוב זי"ע

בהשקרה ראשונה שכתב, ופעם אחר כן ואמר בזה"ל: אוועקשיקן האט מען קיינמאל נישט געלארפט. (נועם שיה)

כשהגעו לפרקו נשא את הרבנית הצדקות מרת חנה שרה ע"ה בת הנגיד הר"ר יוסף שעהנער מטרקא זי"ע. וסיפר כי כשהרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע ערך גלות לפני התגלותו הגיע לטורקא ונכנס בלוויית סופר סתם דמתא אל הנגיד ר' יוסף שעהנער, ולא מלאו איש צביתו מלבד בתו העלמה, שהיתה יחידה בבית. כשראתה את הרה"ק מזידיטשוב הכירה בו שהוא אדם גדול, כיבדה אותו בעוגות ויין וביקשה ממנו להמתין לאביה, כיוון שנתמהמה לבוא עמדה על דעת עצמה והואליה ממגירת השולחן סכוס הגון והגיסה לאור המכובד. צפרידתו בירכה ואמר לה: בשכר זה תזכי להיות קרובת משפחה שלנו ולא עברו ימים מרובים והעלמה נתארת עם רבינו זי"ע.

ב' אייר בשנת תרל"ד נסתלק אביו הק' זי"ע ורבינו לא ראה לקבל ע"ע להמשיך עליו בהנהגת החסידים עד שקיבל רמז משמים שהוא ראוי ונריך להיות מנהיג, והרמז הגיע שהקוויטל הראשון שהכניסו אליו היה בשם: ר' צביה ב'ת יהודות, שהוא ר"ת "אבי" ובזה ראה רבינו רמז משמים.

ביום הסתלקותו אזה לקרוא להשמש ואמר לו הנני מבקש שתכריז בעיר שהנני מבקש מכל אחד ללכת לביהמ"ד לומר תהלים בעבורי, אפשר וועט מען מיך אויסבעטן, איך בין א געטרייער בעטער פיר יודן, איך האב נישט אבגעלאזט א רגע אין טאג פון יודישע תפלות, אזא רבי ווי איך, אזוי ליעב יודען, איז לאנג וואס יודן האבין גיהאט, השי"ת זאל העלפן זיי זאלן נאך האבין עכלה"ק כל בניו ונכדיו עמדו סביב לו ואמר "די קינדער זאלן האבין אויפן זיך שלום" ואח"כ אמר רבינו, אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, וסיים כל המאמר, וכשאמר ה' יברך את עמו, עשה תנועה עם ידו, וכל בניו סימו ביחד "בשלום" והואליה נשמתו בטהרה ביום כ"ד אייר ל"ט לעומר בשנת תרנ"ח ומנ"כ בעיר קאמארנא. ולעולם חל אותו יום בשבוע שיחול בו יום הקדוש הבא אחריו.

נשאר אחריו בניו הק' הרה"ק ר' יעקב משה שמיאל את מקומו זי"ע הרה"ק ר' מנחם נחום מאניש מקאמארנא מפלשטין זי"ע הרה"ק ר' אברהם מרדכי מצוריסלב זי"ע הרה"ק ר' פנחס נתן מרדכי זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הי' בעל מקובל גדול ונורא שר בית הזהר חסיד ועניו חסידא ופרישא, והיו לו עשר ידות ברמזים וגמטריאות וכל זרעו וזרעו סביב סביב קודש.

וסיפר שרבינו נולד ביד אחת משותקת (געלעמט ל"ע) נסע אביו הק' עמו בהיותו ילד אל הרה"ק השך שלום מצעלזא זי"ע, וכאשר התחיל השך שלום למשמש ביד רבינו הוויא הר"ר אייזיק'ל מכיסו קופסת הטביק שלו והריח ממנה, ובעת הריחו תפס מחשבותיו של השך שלום, והתחיל אף הוא לכיין כוונתו ויחודיו אתו עמו, השך שלום הרגיש בזה, ואמר נו! היינו שלא יעשה זאת כי מצלבלו בזה. יאל הר"ר אייזיק'ל מן החדר, וכך ריפא השך שלום את יד רבינו. (עבודת עבודה)

היה תלמיד מאביו הק' רבי אייזיק'ל מקאמארנא זי"ע, ומהרה"ק ר' אייזיק'ל מזידיטשוב זי"ע, והסתופף בכל גדולי דורו ה"ה הרה"ק ר' שלום רוקח השך שלום מצעלזא זי"ע הרה"ק ר' אליעזר הורוויץ מדינקוב זי"ע הרה"ק ר' דויד מדינוב זי"ע והרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן זי"ע.

וסיפר כאשר צבאו בפעם הראשונה לפרימישלאן בהיותו אברך, לא גילה להרה"ק ר' מאיר'ל זי"ע מי הוא, בסעודה ליל שבת ישב רבינו בקצה השולחן, אבל הרה"ק ר' מאיר'ל הורו להתקרב אליו, בשחרית כאשר קראו לעלות לתורה ושאלוהו לשמו ענה בקצרה: אליעזר צבי ב"ר יצחק אייזיק! אבל מיד קרא הר"ר מאיר'ל בקול גדול: הרב רבי אליעזר צבי בן מורה מורנו ר' יצחק אייזיק! ואחר התפילה אמר לו: יונגעראמן, מאיר'ל קען מען נישט פאפען.

חיבר ספרים נוראים עפי"ס סוד והבלה והם ספר בן ביתי עה"ת ועל תהלים ועל חמש מגילות ועל סיומי הש"ס, זקן ביתו על אבות, דמשק אליעזר על הזוה"ק. ובעת שכתב חיבורו על הזוהר אמר בזה"ל "מיר מאכן א פירוש אויפן זוהר, אז אפי' א קינד פון זעקס יאר זאל פארשטיין דעם זוהר". וחתנו הרה"ק ר' יודא צבי טויב זי"ע סיפר שבעת שחתנו הק' כתב פירוש דמשק אליעזר על הזוהר, ראה רבינו בחלום הלילה, שמראים בשמים את החידושים שכותב, ואמרו לו שנעשה מהם רעש גדול בכל העולמות. (עבודת עבודה) ועוד ספרים ומכתבים.

תפלתו היה בהתלהבות ובשברון לב, וקולו היה גדול ונעים ומתוק לשומעים, והביא הרהורי תשובה בלב כל אחד ואחד, והיה מקשר לבות ישראל לעבודת השי"ת בצמת ובאהבה, והיה בעל מופת גדול ואלפים הסתופפו באלו והלכו לאורו ונהנו ממנו אנשי שלומו עזה ותשועה ובניהם בני עליה בעלי רוח הקודש, אשר כל אחד לעצמו היה חשוב כאלף חסידים, כגון הרה"ק ר' צבי אביגדור פיש מנאפקער זי"ע, הרה"ק ר' יהוסף ראטטענבערג הבני שלשים מקאסאני זי"ע, הרה"ק ר' אלימלך סג"ל לאווי מטאהש זי"ע, הרה"ק ר' צבי הירש שפירא הדרכי תשובה ממונקאטש זי"ע, הרה"ק חיים אלעזר המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע, הרה"ק ר' אהרן יאשי' פיש מהאלדאס זי"ע.

וסיפר תלמודו מהאלדאס: שכשהיה לו איזה בקשה וכו' ישב לערוך מכתב לרבו רבינו זי"ע ואז תיכף כשתבו כבר נושע ולא הוצרך לשלוח עוד המכתב, ופעם נושע כבר

סגולת הספר דמשק אליעזר

ושמו של הסה"ק הוא דמשק אליעזר, ומי שיקח הסה"ק הזה לביתו ללמוד בו בודאי יהיה זאת למשמרת עולם מכל צרה שלא תבוא. (מתוך דברי הרה"ק ר' יעקב משה מקאמארנא זי"ע בהקדמה לס' דמשק אליעזר)

כה אייר תקצ"ב [א]

רבי יעקב ב"ר יעקב משה זי"ע בעל חוות דעת ונתיבות המשפט מליסא

רבינו יעקב לורברבוים מליסא בעל חוות דעת זי"ע הנקרא בעל הנתיבות על שם ספרו "נתיבות המשפט". נולד בעיר זבורוב בשנת תק"ל לאביו הגה"ק ר' יעקב משה אב"ד זאבראב זי"ע (שם אביו היה משה, הוא חלה והוסיף לעצמו את השם יעקב כשם בנו) בן הגה"ק ר' נתן מחכמי הקלויז בבראדי, בעל מעשה נסים זי"ע בן מאור הגולה הגה"ק ר' צבי הירש אשכנזי בעל שו"ת חכם צבי זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב ב"ר בנימין ז"ק זי"ע חתן הגה"ק ר' אפרים הכהן אב"ד אובין בעל שו"ת שער אפרים זי"ע ולמעלה בקודש עד אהרן הכהן ע"ה וגם היה נכד הגה"ק ר' אליהו בעל שם מחעחלם בעל מכלל יופי זי"ע אשר עליו העיד בשו"ת חכם צבי סימן צ"ג שברא גולם על פי ספר יצירה

נחפא. אמר לו רבינו: קטונתי מכל החסידים. (מגדולי התורה והחסידות)

ופעם אחת באה אליו אשה קשת רוב צדקה: כי בנה חולה על רגליו ולא יוכל ללך, אמר לה רבינו: שתקח עשבים ותעש מהם מרחץ באמצעי עבור בנה, וכן עשתה ובנה נחפא, ובאתה לרבינו להודות לו, ביק רבינו ממנה: שלא תגלה זאת ברבים, שלא יבטלו אותו מלימוד התורה. (דוד דעה)

בלעירותו נתייתם מאביו. וסיפר הגה"ק ר' צבי יחזקאל מיכלזאהן אב"ד פלונסק ווארשא בעל שו"ת בית יחזקאל הי"ד זי"ע רבי יעקב משה אביו של רבינו השאיר אחריו צמותו שני ילדים יתומים בן ובת, רבינו ואחותו. כאשר נשאר שני היתומים הללו לבדם כי גם אהם מתה עליהם, לאחר זמן אמרה האחות אל אחיה האעיר ממנה: אחי יעקב אתה שב ולמד בהתמדה ואני אחיה שואבת מים ומשכר עבודתי אפרנס אותך, דברים

היה תלמיד מובהק מהגה"ק ר' משה משולם איגרא אב"ד טיסמעניץ בעל איגרא רמה הנקרא ר' משולם איגרא זי"ע, והיה אוהב ורוע להגאונים הגה"ק ר' עקיבא איגר זי"ע והגה"ק ר' שלמה מווראשא בעל חמדת שלמה זי"ע והגה"ק ר' אריה לייב לינץ בעל מלא העומר הגקרא מהרי"ל לינץ זי"ע ועוד שאר גדולי ישרא.

אלה סיפר רבינו לעת זקנתו באזנו של אחד מנכדיה של אחותו אשר למד אצלו בליסא, ואמר שעל ידי אחותו באה לו כל תורתו, ואת החסד שעשתה עמו בנעוריו שמר לנכדיה. (תולדות יעקב)

פעם הלכו יחדיו רבינו עם רבו הגה"ק ר' עקיבא איגר זי"ע והשתעשעו בשעשועי לאורייתא. חבורת נערים יושבי קרנות יצבה על ספסל בצד הדרך, וכשעברו לפניהם לא קמו הללו מפניהם. נאנח רבינו ואמר: אוי, דור של עקבתא דמשיחא, בהתכוונו לתקופת האחרית הימים שעליה אמרו חז"ל (מסכת סוטה מ"ט) חולפא יסגי. ענה רבי עקיבא איגר ואמר, התנהגות זו, עדיין רחוקה היא מגודל החולפא האמיתית שתשרה בימים ההם של עקבתא דמשיחא. והוא, אז נשב שנינו על הספסל ונערים אלו יעברו על ידינו, וכאשר אנו לא נקום מפניהם, תלא אנחה מפניהם לאמר: אוי, עקבתא דמשיחא. (אהל משה)

רבינו היה גאון האמתי חריף ובקי מאור הגולה רבן של ישראל, חסיד ועניו, אספקלריא המאירה, גלוב בתורה בנגלה ובנסתר אין לשער ואין להעריך, היה עמוד ההוראה שכל בית ישראל נעשן עליו. ובכוח תורתו היה פועל יאעוה.

רבינו האיר עיני הגולה בחיבוריו היקרים ונכבדים ה"ה אמרי יוסף – על מגילת רות, אמת ליעקב – על אגדות הש"ס בית יעקב – הערות על שולחן ערוך אבן העזר ועל מסכת כתובות, סידור דרך החיים, חוות דעת – על שלחן ערוך חלק יורה דעה, יאיר נתיב – תשובות להשגותיו של בעל "קצות החושן" על "נתיבות המשפט", מגילת סתרים – על מגילת אסתר, מעשה ניסים – על הגדה של פסח, מקור חיים – על שלחן ערוך אורח חיים, נחלת יעקב – הדושים על אגדות הש"ס, נתיבות המשפט – על שולחן

פעם אחת בא אל רבינו הגה"ק ר' יקותיאל אשר זלמן עניזל בן מנחם נחום אומיר בעל שו"ת מהרי"א זי"ע שצבא בעד נכדו שהיה חולה ומחלתו אנושה, אמר לו רבינו: בא ונלמד יחדיו בזה הענין שהני עומד, ובזכות זה יהיה לו רפואה שלימה, וכן היא אחר הלימוד שלמדו, בא הר"ר עניזל לביתו, וכבר נראו אותה התחיה והרפואה בנכדו, ושב ורפא לו.

פעם אחת נסע רבינו לדרכו וכן בכפר אצל בעל מוזהב, ולא ידע מי הוא האורח, אולם בראותו כי האורח היה ער כל הלילה ועסק בתורה הבין כי הוא תלמיד חכם, על כן צדק בלפניו צדקה: שיתפלל בעד בנו החולה שהרופא אומר שאין מזור למחלתו, אמר לו רבינו: אינני רבי ופועל יאעוה, רק בזכות התורה שלמדתי פה ישלח לו השי"ת רפואה שלימה. רבינו נסע משם ולא עברו ימים רבים והחולה נחפא, אז חקר המוזג ודרש, מי האיש שכן אצלו אז, ונדע לו שהוא רבינו, נסע הוא לרבינו לפייסו ולצבא שליחתו, על אשר לא נהג בו כבוד כראוי לו, וסיפר לרבינו מהמופת שהראה לו, כי בנו

ספרי מוסר
כתב רבינו: הנני מזהיר אתכם שתקבעו שיעור בכל יום בספרי מוסר, כי בעוה"ר נעשה לבנו כלב האבן ומחמת ספרי מוסר יתרכך לב האבן. (צוואה אות ז')

אודות ספרי הקדושים
בהקדמתו לספרו תורת גיטין, כתברבינו: אם יש דבר אחד טוב מגין על כל הספר כולו.

פעם אמר רבינו שעל כן זכה כי ספריו יתקבלו בעולם, יען כי בנעוריו למד תורה מעוני, וירא בצר לו וישלם לו שכרו. (דוד דעה)

צדיקי הדור העידו עליו שלומד תורה לשמה לפיכך זכה שפסקיו יתקבלו כמשה מסיני שאין להרהר עליהם.

הרה"ק ר' מנחם מענדל מקאצק זי"ע כשהיה מדבר מרבינו מגאון מליסא, היה קראו דער זיסער למדן, והיה אומר עליו: שכמו שפוסק הוא כן פוסקים גם בעולם העליון. (תולדות יעקב)

וכתב הרה"ק ר' שמואל שינאווער זי"ע שמעתי שאמר הרה"ק ר' שמחה בונם מפשיסחא זי"ע על הגאון מליסא זי"ע שאף על פי שלא כיון בלימודו להסוד, עם כל זה הלימוד שלו נגיע לחלק הסוד להלכה מתוך שהתייגע עצמו לכיין האמת, וכמו שאמר חז"ל (מסכת מגילה ו') יגעתי ומצאתי. (רמתים צופים)

ל"ג ע"ג ריזול בת משה אהרן ז"ל

כה אייר תקצ"ב [ב]

רבי יעקב ב"ר יעקב משה זי"ע בעל חוות דעת ונתיבות המשפט מליסא

רבינו יעקב לורברבוים מליסא בעל חוות דעת זי"ע הנקרא בעל הנתיבות על שם ספרו "נתיבות המשפט". נולד בעיר זבורוב בשנת תק"ל לאביו הגה"ק ר' יעקב משה אב"ד זאבראב זי"ע (שם אביו היה משה, הוא חלה והוסיף לעצמו את השם יעקב כשם בנו) בן הגה"ק ר' נתן מחכמי הקלויז בבראדי, בעל מעשה נסים זי"ע בן מאור הגולה הגה"ק ר' צבי הירש אשכנזי בעל שו"ת חכם צבי זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב ב"ר בנימין ז"ק זי"ע חתן הגה"ק ר' אפרים הכהן אב"ד אובין בעל שו"ת שער אפרים זי"ע ולמעלה בקודש עד אהרן הכהן ע"ה וגם היה נכד הגה"ק ר' אליהו בעל שם מחעחלם בעל מכלל יופי זי"ע אשר עליו העיד בשו"ת חכם צבי סימן צ"ג שברא גולם על פי ספר יצירה

ערוך חושן משפט והשגות הספר קנות החושן, כרור המור – על שיר השירים, פלגי מים – על מגילת איכה, קהלת יעקב – על הלכות קידושין והלכות יום טוב, תעלומות חכמה – על מגילת קהלת, תורת גיטין – הערות על שולחן ערוך אבן העזר ועל סדר נשים.

בהיותו רבינו עוד רב ואב"ד עיר ליסא, היה פעם אחת בלבוז אכל הגה"ק ר' יעקב משולם אורנשטיין בעל ישועות יעקב אב"ד לבוב זי"ע, וכהשלך ממנו לוהו הישיע"ק את רבינו עד לפתח ביתו ושלח את בנו הגה"ק ר' מרדכי זאב אורנשטיין אב"ד פרעמישלא זי"ע ללוותו הלכה, כשלווהו מעט, אמר לו רבינו: כבר ילא ידי חובתך. והרמ"ז הלך ללוותו עוד. אמר לו רבינו: ידע מר כי בהיותי כעיר לימים היה כחי גדול בתורה יותר מעכשיו, ובכל זאת כשהייתי אז אכל מר אביו הגאון, לא שלח שום איש ללוותי, ואם כן נראה שלך לכבוד תורתך שלח את כבודו ללוותי, כי אם לכבוד העיר ליסא ששהני הרב מליסא, ואם כבודו יודע שעדיין לא ילא ידי חובתך נגד העיר ליסא, יוכל ללוותי הלכה, אבל לכבודי כבר ילא ידי חובתך. (דור דעה)

פעם אחת היה הרב"ק רבי צבי הירש אייכנשטיין בעל עטרת צבי שר בית הזוהר מזידיטשוב זי"ע בעיר קאליש שבה כהן צרנות רבינו זי"ע קודם שהלך לליסא, ואחרי כן כשהזר לשם לעת זקנתו. מפני כבוד התורה הלך בעל עטרת צבי זי"ע אליו ביום השבת לברכו בשלום, ואמר לפניו דברי תורה בפולפול הלכה, אמר לו רבינו דבר תורה גם הוא, אבל לא בפולפול הלכה כי אם בדברי קבלה, החליפו שני גדולי תורה אלה את שיטותיהם זה עם זה. בעל עטרת צבי המקובל, נעשה לפי שעה למפולפל, והגה"ק רבינו המפולפל נעשה לבעל קבלה באותה שעה. אמר בעל עטרת צבי לרבינו אז בדרך נחות (פרק ח' משנה ז') המשנה דעדינות: שאין אליהו צל לא לטמא ולא לטהר לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום בעולם, כי הלומדים נוהגים לאמור: שאין כחם של החסידים ורבותיהם רק בנסתרות ולא בנגלות התורה, והחסידים עונים לעומתם: שהלומדים ידם רב להם רק בגמרא פירש תוספות ולא בחכמת הקבלה, עכשיו יוכל

נסתלק לגנזי מרומים כ"ה אייר שנת תקל"ב (י"א כ"ד אייר)

נשאר אחריו בניו הגה"ק ר' מרדכי יהודה לייב זי"ע והגה"ק ר' יוסף משה זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ליסא אידשע קווארטעל

הגיד הר"ק ר' יצחק מאיר אלתר ראש שושלת גור בעל חידושי הר"ם זי"ע בשם רבו הר"ק ר' שמחה בונם מפשיסחא זי"ע שהחשיב מאוד את ספרי הגה"ק מליסא זי"ע ואמר שהגה"ק מליסא היה בעיני הר"ב זי"ע כמו גמרא סנהדרין, ולכן אין בניקל לחלוק עליו. (מאיר עיני הגולה)

שאלו את רבינו למה כתב ספריו בקיצור? והשיב דאיתא דגמרא: כל אמתא בריבוע – אמתא ותרתי חומשי באלכסונו. (מסכת עירובין ז"ז) דברים ישרים שנבנו על שכל הישר אינם צריכים לאריכות, ויכילו מקום קצר מדברים הנאמרים בעוקם באלכסון. (גן יוסף)

הרה"ק מרן רבינו יואל טייטלבוים מסאטמאר בעל דברי יואל זי"ע שהיה נכדו של רבינו אמר שיקבל מפי אמו הרבנית הצדיקת מרת חנה ע"ה בת הר"ק ר' יואל אשכנזי מטאלטשווא זי"ע שהיה חתנו של הגה"ק ר' צבי תאומים זי"ע חתנו של רבינו זי"ע: שזקנה החוות דעת זי"ע כתב את ספרו דרך החיים בלשון קצר מאוד, במטרה שהספר דרך החיים ימכר במחיר נמוך מאוד, וכל אחד ואחד יוכל להשיג ולרכוש לעצמו את ספר ההלכות דרך החיים. ואכן זה רבינו ותפלתו נתקבלה, כי הלכות דרך החיים נדפסו פעמים רבות בהרבה סידורים. (בוצינא קדישא)

מתורתו של רבינו

אמר ריש לקיש, מה נשתנה שעיר של ראש חודש, שנאמר בו (במדבר כח, טו) "לה", אמר הקב"ה, שעיר זה יאה כפרה על שמיעטתי את הירח (מסכת מסכת שבוועות ט') איתא דגמרא: אמר רבי חמא רבני חנינא: אלמלא שלש מקראות הללו, נתמוטטו רגליהם של שונאי ישראל, חד דתיב (מיכה ד')

לע"נ ר' יצחק ב"ר משה אהרן ג"י

כה אייר תרי"ד

רבי חיים האגער בעל תורת חיים מקאסוב

רבינו הרה"ק רבי חיים האגער בעל תורת חיים מקאסוב זי"ע אחי הרה"ק ר' דוד האגער מזאבלטוב זי"ע, נולד בשנת תקנ"ה לאביו הרה"ק ר' מנחם מענדל האגער בעל אהבת שלום ראש שושלת קוסוב-ווישניץ זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב קאפיל חסיד זי"ע, תלמיד ממרן הבעש"ט זי"ע

ימלוך על שתי המדינות, ועתה. באנו לשמוע את חוות דעתך בענין נפחד ונרעש עמד הר"ר א"י ולא ידע לשיט עצות בנפשו, שהרי איך שיאמר ימצא שמתנגד לאחד משני גודלי עולם אלו. אך מיד נשמע קולו של הרה"ק מרוזין שפנה אליו שוב בגערה: הסכמנו בינינו שאתה תהיה המכריע בזיכוינו ומה לך לחשוב עוד. ענה הרה"ק מראדוויץ: שמלך עסטרייך ינצח וימלוך גם על אונגארן. נענה הרה"ק מרוזין ואמר: אינני יוכל לשנות את דבריו, כי הסכמנו לסמוך על הכרעהו, אך דבר אחד אוסיף: שדעתו ורלוני היא שבנו לא ימלוך אחריו. וכן היה שבנו של מלך אוסטריה נעדר בלעירכותו.

נכתב לנגזי מרומים כ"ה אייר מ' לעומר בשנת ה' תרי"ד זי"ע.

נשאר אחריו בניו הרה"ק ר' יעקב שמשון האגער מקוסוב זי"ע הרה"ק ר' אלתר יוסף האגער מראדוויץ זי"ע והרה"ק ר' מנחם מענדל האגער בעל כמה לדיק ראש שושלת ווישניץ זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

כבר בילדותו זכה רבינו לראות את פני אליהו הנביא זל"ט צעת ביקורו אלל אביו הק', ונתברך על ידו.

פעם אמר רבינו כתוב בזמר אליהו הנביא "אשרי מי שראה פניו בחלום" לכאורה וכי מי יודע איך נראה אליהו הנביא שאם יראהו בחלום יכירהו וידע מי הוא זה, הלא מעולם לא ראהו, וסיים, אנו, אם אראהו בחלום אכירהו, כי ראיתיו בהקיץ אלל אבני.

וכשהגיעו לפרקו נשא להרבנית הא' מרת ציפורה ע"ה בת הרה"ק ר' יהודה מאיר שפירא משפיטובקה זי"ע בן הרה"ק ר' פנחס מקארץ זי"ע.

בתחילה היה סמוך על שולחן חותנו, ולאחר פטירת אביו בשנת תקפ"ו ע"ו מרחשוון החל רבינו לשמש כאלמו"ר השני לחסידיו קאסוב.

רבינו הי' פעם אחת בימי אביו בשליחות אביו אלל הרה"ק ר' יעקב יצחק הוראוויץ החוזה מלובלין זי"ע ואז הי' עוד צעיר לימים ואמר עליו החוזה זי"ע "אשרי יולדתו כי הוא נטר ברית.

אלפי ישראל ישכימו לפתחו" וכן הי' מכל תפלות ישראל נהרו אליו ובית מדרשו הי' תמיד מלא וגדוש עם חסידים ואנשי מעשה שבאים ללמוד ממנו קדושה וטהרה תורה ועבודה ה'.

רבינו הי' אוהב ישראל גדול וקירב את כל אדם בסבר פנים, למד וקירב אלפים לאציהם שבשמים, גלגו בתורה וחסידותו ופרישותו הי' מפורסם אלל כל בני דורו וכולם כבדוהו. והי' פועל יצועת, וחייבו ספר תורת חיים עה"ת.

בזית מדרשו של רבינו ישבו פעם בערב חסידים ועסקו בסיפורי לדיקים, ערבה להם שיחתם, ומסבתם נמשכה עד קרוב לחצות. לאחרונה סיפר חסיד אחד סיפור פלא ממרן הבעל שם טוב זי"ע. כשגמר לספר, נאנח חסיד אחד ואמר: "הוי היכן מואלים כעת בעש"ט כזה" בו ברגע נשמעו פסיעות על המדרגות שהיו מעליית הבית רבינו לבית המדרש שהיה בקומה התחתונה של הבית. התפלאו החסידים: מי זה הולך אליהם בחצות לילה? בחדר כך נפתח פתח בית המדרש, ורבינו הופיע לפניהם, כשהוא נשאר עומד על יד הפתח. נענה רבינו ואמר: שוטים שכמותכם! בכל דור ודור יש בעל שם טוב, אלל שאז היה "באתגליא" ועכשיו הוא "באתכסיא". ואחר מכן סגר רבינו את הדלת וחזר לביתו, והחסידים נשארו משתוממים ודוממים בראותם את רוח קדשו שהרגיש בדבריהם.

בנו הרה"ק ר' אלטר יוסף מראדוויץ זי"ע היה נהג לספר עובדה זו בכל ליל שבת קודש בשולחנו הק'. פעם שלח הרה"ק ר' ישראל מרוזין למחותנו מקאסוב רבינו זי"ע שיבוא אליו. הלך רבינו ולקח עמו את בנו מראדוויץ ונסע אל מחותנו. כשהגיעו לסאדיגורא נתקדו השמים בעבים ומטר עז ניתך ארצה בליווי רוח סערה, באותה שעה עסק הרה"ק מרוזין בהכנתו לנסיעה ליער הסמוך, להתפלל שם מנחה כמנהגו בכל יום. מזג האוויר הסוער מנע בעדו לנסוע, והוא הרגיש שיד רבינו מקאסוב מעורבת בדבר. מיד שלח הרה"ק מרוזין לבקש ממחותנו שיבקש מהש"י שיקים סערה לדממה, ובשכר זה יקחהו עמו לתפילת מנחה. ושניהם יאלו דרכם ליער הסמוך, ונעמדו להתפלל מנחה, אחר התפלה נרחקו השנים מן המקום וחזותם העידה שויכוח גדול ביניהם. בעבור זמן קצר שבו השנים למקום התפילה, ופנה הרה"ק מרוזין להרה"ק מראדוויץ בשאלה: אני ואביך מחולקים, אחד אומר שבמלחמה שבין עסטרייך לאונגארן – נתנח עסטרייך ומלכה ימלוך על אונגארן, והשני טוען שמלך אונגארן

כו אייר תרי"ז [א]

רבי יצחק אייזיק ב"ר מרדכי הלוי זי"ע בעל מאמר השפלות והשמחה

רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק הלוי עפשטיין אב"ד מהומיל בעל מאמר השפלות והשמחה זי"ע הנקרא הגרי"א מהומיל, נולד בשנת תק"ל לאביו הגה"ק ר' מרדכי זי"ע. אביו היה מתנגד גדול, וכשבנו הצטרף לחסידים ישב עליו שבעה, אבל כשרבינו חזר ועשה סיום על כל הש"ס נתפייס איתו אביו

רבינו היה גאון לדיק חסיד ועניו ומשכיל עלום בחסידות, ומגדולי החסידים ותלמידים מהרה"ק הרה"ק רבי שניאור זלמן שניאורסאהן מלאדי בעל התניא זי"ע הנקרא "דער אלטער רבי, ומהרה"ק ר' דובער מלובאוויטש הנקרא האלדמו"ר האמצעי לבית חב"ד זי"ע ומהרה"ק ר' מנחם מענדל בעל כמה זקק הנקרא האלדמו"ר השלישי לבית חב"ד זי"ע, ואמרו עליו גדולי חב"ד שהיה גדול גם בהשכל"ה של חסידות וגם בעבוד"ה של חסידות, גם בנגלה וגם בנסתר, איש האשכולות, וספריו מעידים עליו, שכן ממה שדפס בחסידות חב"ד הם העמוקים ביותר. אמרו עליו שאם לא היה משקיע כל כח עיונו בחסידות, היה מגיע בנגלה לדרגת הגה"ק רבי אריה לייב בעל השאגת ארי זי"ע.

מסופר עליו שחזר פעם לפני מישארה על המאמר האחרון ששמע מבעל התניא זי"ע, ובאמצע נתעלף מרוב התרגשות, ואחר שנתעורר פחד להמשיך פן יתעלף שוב, ורק אחר הפצרות מרובות המשיך שוב נתעלף.

בימי חורפו כשרבו בעל התניא זי"ע יסד את קופת רבי מאיר בעל הנס בשציל החסידים שעלו לארץ ישראל בשנת תקל"ז היה רבינו נוהג לעשות עמנו כדלחן והיה הולך לחתונות לחרוז חרוזים ולשמח את המסובים כדרך הבדחנים, ושכר הבדחנות היה מקדיש לקופת רבי מאיר בעל הנס. פעם אחת

היתה חתונה של משפחת חסידים ידועה מהומיל, עם משפחה של נכבדי סלוצק, בא רבינו וחרז את חרוזיו, אמר המחותן הסלוצקי: וי לרוסיה הלבנה הארוכה! אלכלו בחתונה כזאת נשמעים תלי תלים של חריפות והקיאות, וכאן עוסקים בבדחנות... אמר לו המחותן: מחותנתי! עם האברך הבדחן הזה יוכל לשוחח גם בדברי תורה, התחיל הוא לדבר בדברי תורה עם רבינו ונשתומם: גאון אדיר! פנה לחותנו ואמר: רשעים! גאון שכזה

נמצא אלכלם ואתם מניחים לו להתפרנס מבדחנות? גילה לו המחותן שאין אומנותו הכך, ואינו עושה כן אלא לשם קופת רבי מאיר בעל הנס, נחה דעתו של המחותן והוטב הדבר בעיניו. (ספורי חסידים)

בלעירותו כתב הרבה כתבים בלומדות, וכשהגיע לרבו בעל התניא זי"ע שרף הכל, ובזקנותו הכטער על זה, ואמר שהיו גם דברים טובים.

סיפר המשמש של רבינו שפעם אחד קם רבינו מוקדם מרגילותו, אמר ברכות השחר ואחר כך אמר מזמור אשרי תמימי דרך (תהלים קי"ט) במשך ג' שעות עם דמעות, עד שהיה ריך אחר כך לטאטא הדמעות שנספכו על הארץ עם מטאטא.

בשנת תקס"ה התמנה לרב ואב"ד בעיר הומל (שם כיהן במשך למעלה מחמישים שנה עד פטירתו) וכן עמד בראשות ישיבה וכולל לאברכים..

בימי נשיאותו של הרה"ק ר' דובער מלובאוויטש הנקרא האלדמו"ר האמצעי לבית חב"ד זי"ע סבל רבינו רדיפות גדולות ממשפחה אחד (שהוא יראה עליו לעז) ודבר על זה עם רבו האלדמו"ר האמצעי, והשיב לו שזה מפני שהוא מתפלל בביתו כדי ליחד יחודים בתפילה, ואינה ההנהגה הראויה, אלא עדיף שיתפלל עם כולם בבית המדרש.

בזקנותו התחיל ללבוש בגדי לבן בשבת כמנהג האלדמו"רים הראשונים, ומי שמכיר את הלך רוחו וביטולו העלמי בפני רבותיו, יבין המשמעות בזה. היה יודו הוסיף של הרה"ק רבי הלל מלובאוויטש בעל פלח הרימון זי"ע מגדולי משפיעי חב"ד, אף שר' הלל התפרסם בעולם עבודתו, ורבינו בעולם עמקות מחשבתו, היו שניהם חברים בלב ונפש, וגשלו הרבה שיחות משניהם.

פעם נזדמנו רבינו עם חבורו הרה"ק ר' הלל, בלובאוויטש, בזואם להסחופף שבעות אחרים בלבו של רבם בעל כמה זקק זי"ע, הם אמר אז הרבה מאמרי חסידות, ורבינו ור' הלל היו חוזרים אחר כך על המאמרים. על פי הוראת רבם, היה בנו הרה"ק ר' שמואל שניאורסאהן הנקרא אלדמו"ר המהר"ש מלובאוויטש זי"ע (שאחר כך מילא מקומו מלובאוויטש) הולך אל רבינו ור' הלל לשמוע מהם את חזרת מאמריו, פעם אה לבנו שיחזור לפניו על המאמרים, כפי ששמעם מפי רבינו והר"ר הלל, כי הוא רואה לדעת כיצד הם חוזרים, מהר"ש חזר לפניו, וכספיים אמר לו אביו: ר' אייזיק הוא משכיל והמתעסקים בהבנת תורת החב"ד בענינים אלו קראים צפי חסדי חב"ד

מרגלא בפומיה של רבינו בי"ט כסלו

מתורתו של רבינו

לאדמו"ר (הבעל התניא) אין נפקא מינה לו בין אם היה בליאזני או אם היה בבית האסורים, השוה היה דבוק לאלקות, רק הישועה היה להשי"ת בעצמו. (כתבי רח"א)

ופעם אמר במסבת י"ט כסלו: למי היתה הישועה של י"ט כסלו? להרבי? לו אחת היא איפה שהיה נמצא, לא היה חסר לו דבר גם בטייני סובייט. שמא תאמרו שהיו חסרים לו בגדי שבת להחליף? אף זה לא חסר לו, כי היתה לו מטפחת אף, ובכל ערב שבת קודש היה קורע פס קטן ממנה לקשור את הפוזמקאות (הגרביים) בדבר חדש, והיה יוצא בזה ידי בגדי שבת מיוחדים. אלא למי היתה

שמעתי פה אל פה מאדמו"ר (בעל התניא זי"ע) כך קבלתי מהרה"ק רבי דוב בער המגיד הגדול ממעורט זי"ע, וכך קבל הוא ממרן הבעש"ט זי"ע) שמצות ואהבת היא לתקוע מחשבתו ודעתו בדברים המעוררים את האהבה, ומה שיבוא מזה, אין זה מעיקר המצוה. ובוה מתישבת קושיית המפרשים איך שייך ציווי על ענין טבעי (אהבה) שאינו ברשותו של אדם.

שאל שמי שלומד כל היום (דאוהב ללמוד) היכן האתכפאי שלו, והשיב - בחזרות, וכן היה מנהגו ללמוד כמה דפי גמרא, ומיד לחזור.

כו אייר תרי"ז [ב]

רבי יצחק אייזיק ב"ר מרדכי הלוי זי"ע אב"ד מהומיל

רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק הלוי עפשטיין אב"ד מהומיל בעל מאמר השפלות והשמחה זי"ע הנקרא הגרי"א מהומיל, נולד בשנת תק"ל לאביו הגה"ק ר' מרדכי זי"ע. אביו היה מתנגד גדול, וכשבנו הצטרף לחסידים ישב עליו שבעה, אבל כשרבינו חזר ועשה סיום על כל הש"ס נתפייס איתו אביו

אחד מתלמידיו ורחפו על האשה וכך המשיך לחחוף עד שהגיעו לרחוב הראשי, ואז דיוקן עברה שם עגלה עם צעלה של העגונה, והרימה קולות ותפסוהו וסידרו הגע.

ג) כשנפטר רבינו עמדו תלמידיו ובכו, והיה שם אברך זעיר שצכה באופן גורא, ושאלוהו למה בוכה כל כך, והשיב שרבינו הליל אותו. כי כשהיה בחור גבר עליו יצאו פעם אחת ורעה לעשות עבירה, ויאל מצית המדרש לרחוב, והגיע רבינו מלמעלה וצעק אליו: למה אתה הולך, ולא השיב. וצעק שוב: למה אתה הולך, כך לבית המדרש לומר מזמור תהלים (ופחד וחזר לבין) וכך ניצל.

נסתלק לגנוי מרומים בשיבה טובה ביום כ"ז אייר שנת תרי"ז ומנוחתו כבוד במהומיל.

וסיפר שרבו הבעל התניא זי"ע אמר פעם לרבינו: עליך להאריך ימים, כי מוטל עליך הרבה לזכר. אריכות ימים משמעה שהימים לא יבוצצו על דברים טפלים ודברים מכאיבים.

וחסידים מספרים כי בפעם האחרונה שהיה רבינו בליובאוויטש אכל רבו צעל האמח לך, כשעמד לחזור לביתו, יאל האמח לך ללוותו. בתחילה נפרדו בזכות של נחת מזניים ובני בנים כמנהג העולם. אחר כך הניח האמח לך את ראשו על כתפו של רבינו, ורבינו הניח את ראשו על כתפו של האמח לך, וכך עמדו חזי שעה. אחר כך אמר רבינו: היו בריאים, כי כנראה שלא נתראו גם, אלא כשיבוא משיח. האמח לך הרים את ידיו הקדושים למעלה באמרו: סע לשלום, סעו לשלום. כעבור זמן קצר, בכ"ז אייר תרי"ז, נפטר רבינו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בסם משכילים ו' הלל הוא עובד. שאלו מהר"ק: מה בין משכיל לעובד? הרי המשכיל הוא גם עובד, והעובד הוא גם משכיל. שחק האדמו"ר, כעבור שבע דרש הבעל אמח לך זי"ע מאמר חסידות ביחוד לפני בניו הקדושים והחסידים רבינו ו' הלל, ויהי בחצי הלילה בשעה שחם ושמש, שלח צעל האמח לך לקרוא אליו את בנו מהר"ק. כשבא ליוהו ללכת ולראות מה עושים כעת ר' אייזיק ו' הלל.. והוסיף שלא יכנס בפנים בחדרי האכסניות שלהם, אלא יסתכל מבחוץ מצעד החלון. לקח אתו מהר"ק את המשרת שלו והלך הראשונה להאכסניה של רבינו, הסתכל בעד החלון וראה שרבינו יושב ומתעסק במחשבתו, ראשו מוטל לאחוריו עיניו סגורות, פניו משולהבות ובידו מקטרת מעושנת. משם הלך לאכסניה של ר' הלל, הלך וראה והנה הוא יושב כפוף, ובהיותו נמוך ורזה מטבעו נראה עכשיו נמוך ורזה עוד יותר. אלצעו בתוך פיו, אות להעמקת המחשבה, פניו חיוורות ונראה מודאג מאוד. כשבא וסיפר לרבינו מה שראה, אמר לו רבינו: שניהם מתבוננים במאמר החסידות של אהמול, אלא שר' אייזיק מתבונן בענין כתר עילאה, שדובר בהמאמר, ור' הלל מתבונן בהענין של קבלת עול, שדובר בו, וחושב על אודות עכמו. הרה"ק ר' שלום דובער שניאורסון הנקרא האדמו"ר הרש"ב מלובאוויטש זי"ע (בנו של מהר"ק) כשסיפר מעשה זה, אמר: ההבדל בין משכיל לעובד הוא, שבראשון מתחיל בהשכלה ומתייגע למלאו לו עבודה לפי אופן ההשכלה, והעובד מתחיל בעבודה ומחפש את ההשכלה שצדאותו ענין. (ספורי חסידים)

סיפר תלמידו שלשה מעשי פלא מרבינו. א) ב"ט כסלו כל שנה הינ מחלק את לימוד הש"ס (עד י"ט כסלו הבא) ועושה סיום על לימוד דשנה קודמת, והיה שואל כל אחד (מהמתחייבים ללמוד) אם למד המסכת שקבל, והשיבו בחיוב. ופעם אחת שאל מישהו אם למד, והשיב כן, ושאל שוב ושוב, ואחר הפעם הג' שאל אם למד המסכת בשנה זו, והשיב שעשרה דפים מהמסכת למד כבר לפני י"ט כסלו הקודם, ואילו רבינו לחלק דפים אלה למשתתפים שסיימום מיד.

ב) עגונה הגיעה להרה"ק ר' מנחם מענדל צעל אמח לך הנקרא האדמו"ר השלישי לבית חב"ד זי"ע, לשאול אודות צעלה, ושאלה לעיר הומיל לרבינו, והשיב לה רבינו: מהיכן אדע היכן בעלך. אבל היא התעקשה ונשארה שם כמה שבועות והיתה הולכת כל יום לבכות לפניו, והיה מגרשה, יום אחד נעמדה אצלו ולא הסכימה ללכת, תפס רבינו

הישועה? לה! הישועה! שכן נתפשט על ידי זה גילוי אלקות למטה. ומכיון שכן, הבה נרקד.. ובהתלהבות עצומה הלכו בריקוד. (ספורי חסידים)

מרינו בענין סגולה

הפרש שבין סגולה לרפואה, שהרפואה היא נכנסת לתוך גופו, כמו המאכל הוא להשיע רעב הוא בטבעו. והרפואה היא באה בערך אותו החולה, מה שאין כן בדרך סגולה הוא כמו שמות הקדושים שמרפאים את החולה שאינו מערך החולאת.

כּו אֵיר ד' אַלפִים תש״ב

רבינו סעדיה גאון ב"ר יוסף זי"ע בעל רס"ג ראש ישיבה במתא מחסיא

רבינו הגאון הקדוש רבי סעדיה גאון ראש ישיבה במתא מחסיא בעל אמונות ודעות זי"ע הנקרא מרגליות הגאונים, ונקרא גם כן בעל רס"ג הפיתומי על שם עיר מולדתו פיתום במצרים, נולד בשנת ד' אלפים תרנ"ב בכפר דילץ שבבעיר פיתום במצרים לאביו הגה"ק יוסף אלפיומי גאון זי"ע שהיה מזרע רבי חנניא בן דוסא, מבני שלה בן יהודה ע"ה

ורבינו רב האי גאון ראש ישיבת פומבדיתא זי"ע כתב על רבינו: חכם גדול היה ואין משנה אוכדוה ממנו. (שערי צדק שער ג' סימן ג')

הנה בזמנו ראו הקראים להרוס התורה הקדושה וכפרו במסורה, ורבינו עמד כנגדם במלחמת הדת ונאחזם.

פעם אחת בא לרבינו אחד מתלמידיו פתאום בלילה ומצאו שהוא מתגלגל בשלג, והיה התלמיד עומד ומשתומם ונחרד ונרתח מאד, ואמר ליה אם רבינו שזמר מכל לכלוך והרהור עבירה מסגף עצמו כך, מה נעשה עוד אנוהו אצובי קיר מלאים פשעים ועוונות מנעוריו? הלא לא יספיק לנו כל ימינו זכור וסוגופים גדולים מרים כמות לפי ערך רבינו שצריך לגלגול שלג? והשיב לו: תדע שמעולם לא עשיתי כזאת, כי ידעתי בנפשי שלא עברתי על עבירה כזו ח"ו שאהיה צריך לכזה, ואך למתדי לך זה מובעל הבית אחד שבאתי לבית מלונו ונתאכסנתי אלכו, והוא לא היה מזכיר כי אם אני בעל תורה או לא וכדני בערך הכבוד שעושין לכל אדם מהמוני עם בני ישראל, ואחר כן יאל הקול צעיר שאני בחתי לשם, ונתאספו כל בני העיר אנשים וגוים וטף וצאו כולם לכבודי לדרך אנשי ישראל שכבוד תלמיד חכם יקר צעיריהם, וכולם מכבדים אותי ומספרין שבחתי ומשמחין אותי למאד, ובצרות הבעל הבית שכן הוא, התחיל גם הוא לכבדני אחר כך בכבוד גדול מאוד ולעשות לי כל מיני יקר וגדולה כפי השגת ידו ויותר. וכשרציתי לזאת משם לשום לדרך פעמי וכל הקהלה עומדים ללוני, נפל הבעל הבית לפני רגלי ויבך ויתחנן לי לאמר: ייחול נא כבוד תורתו לי על כבודו, ואמרת לי: הלא כל הכבוד הזה עשית לי מאשר היה צריך ובכוך לעשות ומה היית יכול עוד לעשות לכבודי? והשיבני: הריני מפייעך על שעה ראשונה שלא הייתי יודע במעלות גדולות רבינו ולאו ככדומך בכבוד בראוי לכבודו הרמחה, על זה אני נופל לפני רגליך לבהק מלפניך שתסלח לי לחוני על זה שעשיתי בקע שקלי ידעתי אז גדולת רבינו. וסיים רבינו להג"ל: שאלה הדברים נכנסו בזמנך לבי, אם הכבוד בך ודם נפל לפני צדקי ובחוננים שאלחם לו כל העבר, מכל שכן וכל שכן בגדולת יוצר בראשית שיעלתי בטוב אשר עתה נחרבה הדעת וההכרה אלתי יותר ויותר מאשר ידעתי מאז, וגדלה עבודתי ויראתי והבדתי אליו ביתר שאת לפי ערך גדולת ההכרה בו, לכן אני מבקש ומתחנן לפניו ומסגף עצמי בסיגופים האלה שימחול לי על מיעוט עבודתי וקטנות יראתי והבדתי אליו בימים שעברו, כי מלעג היא מאדו. (סגרא יאיר בשם ספר סידורו של שבת)

ורק עוד חמשה שנים ישב בכסאו אחר שהושב על כנו כי בשנת ג' אלפים תש"ב כמון חמישים שנה נסתלק לגנני מרומים בסורא ביום כ"ו לחודש אייר.

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' דוסא זי"ע

פעם אחת שאל רבינו בחי"ט אחד: כמה תפירות תפרת היום? והחי"ט השיבו: מר יאמר לי כמה ארוחית יש בחוריה? ורבינו הכטער מאוד על זה שממיו לא שאלו אדם על זה, ולא ידע להשיב ולנטער כמה ימים ולא ידע לכיון המנין עד שהשיב בשם ובא מלאך וגילה לו את מספר הארוחיות. ושמה לבו על הדבר מאוד. לאחר מכן כתב את הפיוט "אהל מכוון בניני" בו לין כמה פעמים מופיעה כל אחת מ"ב הארוחיות בתורה. לפי סיכום הארוחיות צריך עולה מנין של 815,280 ארוחיות. ובספרים אחרים מובא משם רבינו יותר באריות שאלו כן אמר יש ששים רבוא ארוחיות לתורה והוא ר"ת ישראל, וכבר חקרו חכמי לב שצאו לחשבון ולא מצאו רק שהארוחיות התורה הקדושה כערך ל"א רבוא וכתב בפ"י קידושין ל'. דיש אם למסורה ואם למקרא, ואם כן יש שתי קדושות להארוחיות הקרי והכתוב ובהלדי עולים ל"א רבוא דכתיבה, וכ"ט רבוא דקריין לשישים רבוא. (שם הגדולים ממרן החיד"א זי"ע)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון הקדוש משרי התורה בדורו, היחה עבודתו של רבינו אשר התחרט והתוודה בכל יום על כך שהשגותיו בהקב"ה ביום הקודם, לא הגיעו למידת ההשגות שהיו לו בעת אמירת הוידוי, והיינו שלפי דרגתו היום הרי שאתמול היה עליו רחוק מהקב"ה, כי זוהי עבודת האדם, לקבל תמיד השגה נוספת בגדלותו של הקב"ה, וממילא – בקטנותו של האדם כלפי מעלה.

בהיותו בן עשרים חבר ספר הארגון ספר שרשים לפיוטים וחרוזים, וכבן כ"ג היה כשיאל למלחמת מצוה כנגד כת הקראים ובעל דעות האפקורסים כופרי תורה שבעל פה.

וכתב בעל הראב"ד בספר הקבלה: שרבינו נח את בקראים ואת כל הכופרים בתורה בזמנו ומשם ולהאלה נעשה ראש המדברים בכל מקום, ותוארוהו בשם אבי חכמת ישראל, ואלא שמו הטוב בכל העולם כי היה איש חיל לבו כלב אריה, קיים לא תגורו מפני איש, והיה חכם בעל מקצועות התורה עד כשלא מצאו צדק אש ראוייה והגון להיות גאון וראש ישיבה, בסורא נתנו הכמי ישראל עיניהם כרבינו וקראו אותו ממכרים, והגשיא וראש הגולה ר' דוד בן זכאי מאלאצי בוסתנאי בן הניחאי לבית דוד ע"ה הסכים על רבינו שיהיה ראש ישיבה בסורא בזמן שיהיה רב כהן לך גאון וראש ישיבה בפומבדיתא, ואז היה רבינו בן ל"ו שנה.

בזמנו נתקצו תלמידים הרבה לסורא לשיבתו והוא לומד תורה ויראה, כשהיה בן ל"ח יאל רב בינו ובין ראש הגולה ר' דוד בן זכאי שהחל כשבאו שני אחים לדון בפני רב דוד בדיני ירושת אביהם, רב דוד ראה לשתף את רבינו בפסיקת הדין אלא שרבינו סבר אחרת מסברת רב דוד, ומנע מלחמות – עם סרבתו שלא את הדיון לפני לרב כהן לך גאון שאכן חתם על פסק הדין כסברת רב דוד. רב דוד לא הסתפק ועדיין ראה שרבינו יבניע לבקשתו ולחמותו, ושלח אליו את בנו יהודה להזהיר לרבינו לענות לבקשת אביו, הפעם סג מכות מתלמידי רבינו אז החליט רב דוד להוריד את רבינו מגאונו, וכן עשה ובעזר הממשלה יאל משפט להסיר רבינו ממשמרתו ולגרשו מן הארץ, ומנה במקומו את רב יוסף בן רב יעקב. כן יאל רבינו כבן ארבעים לגולה כנגדו ושב שנים ישב שם בצער ודוחק והקדיש כל רגעיו לתורה ולחכמה ורובי ספריו חיבר שם על כל מקצועות הוא חיבר ספרים אין שיעור רק מהם נאבדו מהם ככתב יד, ומהידועים ממנו סדור הגדול הכולל כל דיני הפילה וגם פיוטים שחיבר רבינו סדר עבודה וזאתהרות רס"ג, ותרי"ג מנחה, ועל י"ג מדות דברי ישמעאל, האמונה והדעות, ספר הפדות והפורקן, ש"ת ופסקי הלכה מובאו בדברי הראשונים, ספר העיבור על קדשה"ח ועבודות ומולדות.

וכתב בש"ג משם תשובת ר"ת שכתב שמי רס"ג אנו חיים שהוא מסר לנו סדר העובר, הוא ספר ומנה כל אות ואות שבתורה ודקס.

וכבר כתב הגה"ק רבי בחי"ט ב"ר יוסף אבן פקודה בעל חובת הלבבות זי"ע בהקדמתו: שספרי רס"ג מאירים השכל ומחדלים הבניה מורים הפתי ומזרזים העלל. כרבינו בחי"ט על התורה, ובראש"ע מובאים הרבה מפירושו.

כתב הרה"ק ר' דוב בער ב"ר שמואל שוחט דק' לינץ זי"ע שמעתי מחמי הרה"ק ר' אלכסנדר שוחט זי"ע שאמר הבעל שם טוב זי"ע על עצמו שהוא גלגול רבינו סעדיה גאון, וספרתי הדבר לפני הרב דקיהלתינו ואמר הרב שהוא יודע שהיה הבעש"ט שוקד ללמוד ספרי רס"ג. (שבחי בעל שם טוב)

אחר עבור שבע שנים לגלות רבינו פעלו חכמי ישראל לעשות שלום בין הנשיא ובין רבינו, והושב את רבינו על כנו לגאון וראש מחיבתא בסורא ופעל הרבה בעד עמו, וכמו שהעיד הגאון הקדוש רבינו משה בעל הרמב"ם זי"ע עליו: שכמעט בזמנו חלילה נתמוטטו עמודי התורה לולא רבינו ע"ה שהוא גלה מן התורה מה שהיה נעלם וחזק מה שהלכלך וכו', וכל מעשיו היה לשם שמים.

רבינו הרה"ק רבי שמואל ווילנער אבד"ק העליטש זי"ע נולד לאביו הרה"ק ר' אורי זי"ע בן הרה"ק ר' שלמה ווילנער זי"ע חד מבני חברייה קדישא תלמידי הרה"ק מרן אור שבעת הימים זי"ע

האחרונה שאין ברצונו להקביר ביחד עם רשעים הללו, וכאשר הרגיש רבינו כי הגיע עתו, נפרד מקהלנו ובני ביתו, ועבר לעיר סטאניסלאוו הסמוכה לעירו, כעבור שלשה ימים לשהותו שם, ביום כ"ו אייר מ"א לעומר שנת תרי"ד, עלתה נשמתו למרומים וחזרה ליוצרה, ונטמן בביה"ח לעיר סטאניסלאוו.

מילא מקומו אחריו, חתנו הרה"ק ר' יוסף בנימין רייך זי"ע אבד"ק העליטש בעמח"ס בני יוסף ובני בנימין, לא השאיר אחריו זש"ק.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

הרה"ק ר' יוסף בנימין רייך אב"ד העליטש בן הרה"ק ר' שמעון ישעיהו זי"ע (עקב שלא ידוע עת פטירתו, הוספתי כאן כמה מילים לכבודו).

הרה"ק רבי יוסף בנימין רייך זי"ע אב"ד העליטש בעמח"ס בני יוסף עה"ת ובני בנימין על המועדים הי' בן הרה"ק ר' שמעון ישעיהו זי"ע שהי מקודם האבד"ק לאדמיר בארץ הגר, ואח"כ כאשר נשא את הרבנית הא' שפרה ע"ה בת הרה"ק ר' בני אלימלך שפירא מדיטוב בעל בני יששכר זי"ע נעשה מו"ץ בעיר דינוב ואח"כ הי' אבד"ק דלוינא ובסוף ימיו הי' אב"ד ריבאטיטש אשר שם מנוחתו כבוד, בן לאותו דליק הרה"ק ר' מאיר מטערעווע זי"ע אשר הי' חבד נאמן להרה"ק ר' נפתלי מראפטשיץ בעל זרע קודש זי"ע בנגלה ונסתר (מתוך הקדמת המחבר בספר בני יוסף)

כשנולד רבינו שאל הרה"ק ר' שמעון ישעיהו זי"ע את הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע איך לקרוא את הילד? והשיב זה"ל: אין הדבר מגיע לך עלי הדבר מוטל אנכי אצדך ואנכי אקרא שמו כאשר יוטב בעיני, ויהי כאשר קרא שמו יוסף בנימין, תמהו כל השומעים כי ידעו אשר השם הזה לא ע"ש המשפחה, ולא מעין סדר השבוע, וכטוב לב המסובים בסעודת ברית מילה ציין, דרש דרש כל אחד מן חברייה טעם על קריאת יוסף בנימין בדרך אחרת, והרה"ק הרב"א זי"ע שמע מפייהם ויאמר: גם דברך נכוחים, אך הטעם הנכון אשר קראתי את שמו כן הוא כמוס עמלי.

כשהגעו לפרקו נשא לבת הרה"ק ר' שמואל ווילנער מהעליטש זי"ע וסמוך על שלחנו שנת מספר כי חותנו נסתלק לעולמו. ורבינו מילא מקומו.

חיבור ספרים יקרים בשם בני יוסף ובני בנימין. יש לציין מה שקתוב רבינו וקראתי את שם הספר בני יוסף ושם הליקוטים בשם בני בנימין מפני כי בני הם ולא זכיתי יותר.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו ינק רוב תורתו מרבו שהיה לימים מחותנו, הרה"ק מרן רבי בני הירש מזידיטשוב בעל עטרת בני זי"ע כמו"כ הסתופף בכל הרה"ק ר' ישראל מרוזין זי"ע"א, אשר חיבבו עד למאד.

בית החיים סטאנסלוב

רבינו היה עובד את בוראו באימה וביראה בקדושה וצטהרה, והתנזר מכל מחמדי ותענוגי עוה"ז, כפי שסיפר חתנו הרה"ק מו"ה ר' יוסף בנימין רייך זי"ע"א אבד"ק העליטש סיפר מחותנו הה"ק מו"ה שמואל זי"ע"א שהרבה שבועות בשנה התענה משבת לשבת ולא אכל אלא בשבת, ואם חל שבוע תענית שלו בשבוע שיש בו תענית איבור, אז אכל בזיל התענית איבור. והסביר רבינו זי"ע את הטעם, כי כשני ישראל אוכלים יש לו חיות וכה שלא לאכול בכל השבוע, אבל כשני ישראל מתענים יום בשבוע, אז אין לו חיות וכה להשלים השבוע.

מגודל עבודתו ופרישתו סיפר נכדו הרה"ק ר' ישראל בנימין אב"ד העליטש בעל אור מלא זי"ע הי"ד מדרך עבודתו, שעל אף שהיה מתענה משבת לשבת, מ"מ בהגיע יום השביעי התפלל רבינו בהתלהבות עצומה כזו, שהיה מרקד ובעט ברגליו, עד שרבות הימים נעשו גומות בהרפאה שמסביב למקומו,

פעם שבת רבינו בעיר נירמאלדע, בצפרא דשבתא ירד לפני התיבה, והתפלל כדרכו בקודש בלהט אש קודש, בהגיעו להפסקא הכל יודין אמרה בנעימות דקדושה בנוסח זידיטשוב ורקע ברגליו כהרגילו עד שנשברה רפת העץ שמתחתיו, בני הקהלה השתוממו בראותם גודל עבודתו בקודש, ולא תיקנו את רפת העץ השבורה, להיות להם למוכרת נלא על עבודתו בקודש.

כמו"כ היה גם בידדות עם הרה"ק ר' יהודה בנימין מראזלא זי"ע (חתן הרה"ק מהר"ה מזידיטשוב זי"ע)

רבינו ניהל עתו ביד רמה ותקיפה בהעליטש כל ימי חלדו, סיפר נכדו הרה"ק ר' פינחס שלום מקאסאן זי"ע, שבעיר העליטש התגוררו גם קבוצה מכת הקראים הכופרים בתורה שבע"פ רח"ל, ורבינו ניהל עמם מלחמת חרמה, אבל היות והממשלה החשיבה כח זו כיהודים גמורים, על כן הוכרחה הקהלה להקציע להם חלק

בביה"ח, ורבינו הביע מורת רוחו מזה, באמרו שאינו רוצה להיות נטמן בעירו כי לא יוכל לסבור להיות קבור עמהם בביה"ח אחת. כמה פעמים חזר רבינו על בקשתו

מתורתו של רבינו בעל בני יוסף זי"ע

ועתה אל תעצבו וכו' (פ' ויגש) אפשר לרמוז בזה כי ראה יוסף שהמה מתחרטים ומתעצבים על מכירתו, והנה ידוע שעצבות הוא מדה גרוע ובפרט לקדושי ארץ כמוהם, לכן אמר להם יוסף: ועתה, אין ועתה אלא תשובה, היינו אפילו שאתם עושים תשובה על חטא המכירה אעפ"כ, אל תעצבו, רק יהי' תשובתכם בשמחת לבכם, כמאמרו"כ (תהלים ק') עבדו את ה' בשמחה. (בני יוסף)

כו אייר תרפ"ב

רבי פנחס ב"ר יצחק יואל זי"ע בעל עבודת יצחק מקונטיקוזיבא ליניץ

רבינו הרה"ק רבי פנחס ראבינאוויטש מקונטיקוזיבא זי"ע אחיו של הרה"ק ר' יהושע העשיל ממונסטריץ זי"ע הרה"ק ר' משולם זוסיא מארעל זי"ע נולד בשנת ה'תרכא, לאביו הגה"ק ר' יצחק יואל מליניץ בן הגה"ק ר' גדליה אהרן מליניץ - סוקלבה פודול-אילואי בעל חן אהרן זי"ע בן הגה"ק ר' יצחק יואל מליניץ זי"ע בן הגה"ק ר' גדליה מליניץ בעל תשואות חן זי"ע בן הגה"ק ר' יצחק דיין פולנאה זי"ע ולמעלה בקודש עד הגה"ק בעל מהרש"א רבי שמואל אליעזר הלוי איידליס אב"ד אוסטרא זי"ע ולאמו בת הרה"ק ר' משולם זוסיא מזינקוב זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק מאיר מזינקוב זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל ראש שושלת אפטא בעל אוהב ישראל זי"ע

רבינו היה איש קדוש פועל ישעות בעל מחדש נפלא,

כשהגעו לפרקו נשא הרבנית הדיקת מרת שיינא פערל ע"ה בת הרה"ק ר' מרדכי דובער שניאורסאהן מטאמשפול זי"ע בן הרה"ק ר' ישראל נח מניעזין זי"ע הרה"ק ר' מנחם מענדל בעל כמה דקה מלוצאוויטש זי"ע בן הרה"ק ר' דובער שניאורסאהן האדמור האמלני מלוצאוויטש זי"ע בן הרה"ק רבי שניאור זלמן מללאדי בעל התניא זי"ע.

נסתלק לגנזי מרומים בגיל ס"א שנים כ"ו אייר מ"א בעומר תרפ"ב ומנוחתו כבוד בעיר ווסטנסק אוקראינה.

נשאר אחריו ספרו ככתב ידו עבודת יצחק, על התורה, ובניו הק' הרה"ק יעקב ישראל מחרסון שקוב בעל שארית יעקב זי"ע הרה"ק שמואל אבא מזולקוב זי"ע הרה"ק מנחם נחום מקונטיקוזיבא בעל מחשבת נחום זי"ע הרה"ק גדליה אהרן ראבינאוויטש ארץ ישראל זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו זי"ע

אמרו בגמרא (מסכת ברכות כ"ח) שרבי יוחנן בן זכאי ברך את תלמידיו יה"ר שיהא עליכם מורא שמים כמורא בשר ודם, וידוע כי גם התלמידים התפלאו על זה ושאלו עד כאן? אבל דין מפורש בשו"ע סל"ו ס"ד צמקה הריאה כולה אם מחמת בני אדם שהפחידוהו כגון ששחטו אחרת אמרת לפניו וכיוצא בזה טריפה ואם בידי שמים כגון שפחדה מקול רעם או ראתה זיקים וכיוצא בזה או מפחד שאר בריותי כגון שאגת אריה וכיוצא בזה כשירה, וזה שאמר התנא לתלמידיו אם תתעוררו לפעמים ביראת ה' יה"ר שהמורא שמים הזה יהיה כמורא בשל בשו"ד דלא הדרא בריא והרושם ישאר לתמיד.

לע"נ ר' יצחק ב"ר משה אהרן ג"י

כו אייר תק"ז

המקובל רבי משה חיים לוצאטו הרמח"ל

רבינו הגה"ק המקובל רבי משה חיים לוצאטו הרמח"ל ז"ע נולד בפאדווא בשנת תס"ז לאביו הגה"ק ר' יעקב חי ז"ע שהי' עשיר גדול אחד מנכבדי איטאליען

עוד היה רך בשנים שפריש והכדיל עצמו מעניני עולם הזה ובשקידה נפלאה למד עד שש"ס ופוסקים הי' שגורים על פיו ולמד נגלה אלל רבותיו הגדולים הגה"ק ר' ישעי באסאן בעל לחמי תודה ז"ע ואלל הגה"ק בעל פחד יצחק ז"ע ואלל חותנו הגה"ק ר' דוד פינלי אב"ד מנטיבה ז"ע ונפשו חשקה בחכמת הקבלה שלמד מתלמידי האיש אלקים הגה"ק ר' משה מהר"ם זכות ז"ע,

היה משורר גדול ועשה פיוטים שירות ומליצות וחיבר כמה ספרים בנסתר וקבלה עמוקה.

והיה לו רדיפות גדולות בפאדווא אשר העלילו עליו שקרים ועולות, וזרח לאמסטערדאם הולאנד ונעשה שם סוחר וכיבדוהו בכל המדינה ביתר שאת וביתר עז, וגם אז לחם מלחמת מלואה ולמד קבלה עמוקה עד שהעידו עליו גדולי דורו שהי' כחיד דורו בחכמת הקבלה ושגורים ע"פ כל הזוה"ק וכתבי האריז"ל ושאר ספרי אמת, ושהי' לו גלוי אליהו ז"ל, והתגלה אליו מלאך שגילה לו סודות מהתורה.

וכשקרצה לו שנת הארבעים עלה לארץ ישראל, ובשם בארץ ישראל שמחו לקראתו והחזיקו אותו לאור ישראל בזינא קדישא ושם חזק עצמו להוסיף ולהעמיק בסוד ה', אך נפטר הוא וביתו ר"ל במגפה אשר פרצה אז באה"ק,

ואמרו עליו בארץ ישראל תורת אמת היתה בפיו ועולה לא נמאכ בשפתיו לא קם עוד בישראל כמשה.

הניח ספרים רבים בכתבי ידות ומהם נדפסו ספר לשון למודים, לישרים תהלה, מגדל עוז, דרך תבונות, דרך חכמה, קל"ח פתחי חכמה, מסלת ישרים, חוקר ומקובל, מאמר החכמה, מאמר העקרים, מאמר על הגדות ועוד.

נסתלק לגנזי מרומים בגיל ארבעים שנים בעיר צעיר בעכו בכ"ו אייר מ"א לעומר בשנת תק"ז ונשארו לעיר טבריה ומנוחתו כבוד שם סמוך להתנא הק' האלקי רבי עקיבא ז"ע.

אחר פטירתו התבטא עליו מורו ורבו הגה"ק ר' ישעי באסאן בעל לחמי תודה ז"ע: שהיה נירץ משה רבינו ע"ה

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

הגה"ק ר' חיים מוואלאזין בעל נפש החיים ז"ע המליץ על לימוד הספר מסילת ישרים, והחשיב מאוד את לימוד התורה, טען כי הוא סוד הקיום היהודי; במידה מסוימת, לשיטתו, ללימוד התורה עדיפות על כל דבר אחר, כולל תפילה וגמילות חסדים, ולעתים אף הצלת נפשות. על יחסו ללימוד התורה ניתן לראות ב"נפש החיים" בשער הרביעי. וכמו כן צוה לתלמידו בעל הברכת ראש ז"ע: שמכל ספרי המוסר יבחר בהמסילת ישרים שהוא היה מנהלו.

הרה"ק ר' ישראל האפשטיין המגיד מקאזניץ בעל עבודת ישראל ז"ע העיד על עצמו, שכל מדרגותיו והשגותיו השיג על ידי שלמד ספר מסילת ישרים.

מתורתו של רבינו

יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה, שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו (מסילת ישרים פרק א')

כי איש מלחמה הוא (היצר הרע) ומלומד בערמוניות, ואי אפשר להמלט ממנו אלא בחכמה רבה והשקפה גדולה, והוא מה שהנביא צווח ואומר (חגי א'): שימו לבבכם על דרפכם, ושלמה אמר בחכמתו(משלי ו'): אל תתן שינה לעיניך ותנומה לעפעפיך, הנצל כצבי מיד (מסילת ישרים פרק ב')

מעלת ספר מסילת ישרים

מסופר על הגר"א מוולנא: "כאשר יצא ספר "מסילת ישרים", והמחבר כבר לא היה בעולם, קרא הגר"א את הספר והפסיר: אור גדול יצא לעולם! ולמד אותו בעל פה מאה ואחד פעמים, וכן שילם סכום הגון בעד הספר". (יסודי הדעת) בספר תולדות חיי הרמח"ל "נזיר אלוקים", הוסיף על כך: "אמר הגר"א, לו היה רבי משה חיים לוצטו בחיים, כי עתה הלכתי אליו רגלי, ללמוד ממנו מוסר ומידות!

כשהוצרך הגר"א לצאת חוץ לביתו, שינן מקודם שלושה עשרה פעמים את פרק השני במסילת ישרים המבואר בו מידת הזהירות, ואחר כך יצא לדרך.

הרה"ק רבי ישראל המגיד מקאזניץ בעל עבודת ישראל ז"ע אמר: "כי כל המדריגות, שהשיג בימי נעוריו, קיבל מספר "מסילת ישרים", וכן הרה"ק רבי אברהם יהושע מאפסא בעל אוהב ישראל ז"ע, והרה"ק רבי מנחם מנדל מרימינוב ז"ע התמידו והעמיקו בספר "מסילת ישרים", ואמרו עליו דברים נוראים ונפלאים.

דער ליסקא רב הגה"ק רבי צבי הירש פריעדלענדער הי"ד זי"ע איז געבוירען אין יאר תרל"ה צו זיין פאטער דער ליסקא רב באקאנט אלץ דער 'טל חיים מליסקא' וועלכע איז געווען דער איידעם און ממלא מקום פון זיין גרויסע שווער דער הגה"ק בעל 'אך פרי תבואה' זי"ע. דער 'אך פרי תבואה' איז געקומען בחלום לאחר פטירתו אנזאגן די בשורה אז דא וועט געבוירען ווערן א 'קארפטן קאפ', מיינענדיק א גאר אויסטערלישע עילוי וחריף

וכך הוי, דער 'שערי הישר' האט שוין פון אלץ קינד מחדש געוועהן חריפות'דיגע חידושים, וועלכע זיין גרויסע טאטע האט שפעטער אריינגעדרוקט אין זיין ספר 'טל חיים והברכה' על סוגיות הש"ס. ווי פארשטייט זיך האט ער אליין געמאכט זיין 'בר מלוא פשעטיל' וואס איז געוועהן א טיפער פלפול פיל מיט חריפות און בקיאות, ער האט זיך אמאל אויסגעדרוקט אויף דעם: "איך בין געוועהן אזוי זיכער ביי מיר, אז איך וואלט געזאגט דעם פשעטיל פילן אין לעמבערג". טייל פונעם פשעטיל איז געדרוקט אין ספר 'טל חיים והברכה'. (קול ההילולא)

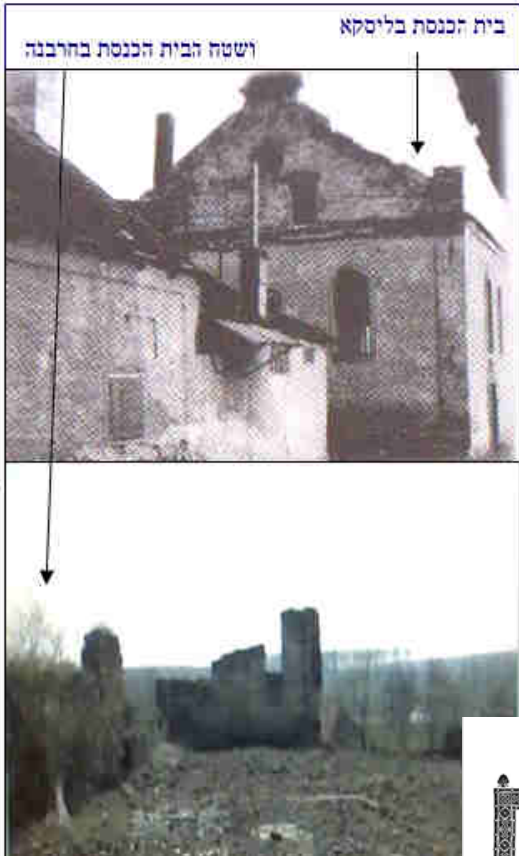
בשנת תרנ"ט, ביי די 25 יאר איז ער אויף גענומען געווארען אלס רב אין שטעטל 'גאווע', זיין פאטער דער 'טל חיים' האט זיך אמאל אויסגעדרוקט אויף איהם: "מיין הערשלא איז טאקע רב אין 'גאווע', אבער 'גאווע' האט ער נישט...". אין גאווע האט ער אנגעהויבען מרביץ זיין תורה פאר בחורים ותלמידים. (קול ההילולא)

נאכען פטירה פון זיין גרויסע טאטע דער 'טל חיים' בשנת תרס"ד, איז ער געווארען אויף גענומען אלס רב אין די שטאט ליסקא, ווי ער האט איבערגענומען דאס רבנות און רביסטווע. גאנץ שנעל איז זיין נאמען געווארען פארשפרייט און אסאך מענטשען, אידן און להבדיל גוים, זענען געקומען צו אים נאך ברכות, עלות און ישועות.

דער 'שערי הישר' איז אומגעקומען עקד"ה ז"ד אייר תש"ד אין אוישוויץ. ער האט איבערגעלאזט דער חריפות'דיגע חיבור 'שערי הישר' א טייטערע פירוש אויף תהלים, וואס ער האט נאך געהאט געדרוקט בחיים חיותו.

אויך זענען זיינע חשוב'ע קינדער אומגעקומען עקד"ה דעם טאג, ה"ה רבי שמעון ורבי חיים ורבי אברהם הי"ד תש"ד

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שערי הישר

מתורתו של רבינו הללו את ה' כל גוים שבוהוהו כל האמים, כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללוהו. (תהלים ק"א א' ב') זה קאי על ימות המשיח (עיין ברד"ק) וחז"ל תמהו משום דגבר עלינו חסדו יהללו כל גוים? ונראה לי על פי דאיתא במדרש: אם היו יודעים האומות מהשפע שהשפיע להם הבית המקדש לא היה מחריבין אותו, ופירש הטעם: כי בעת שמדת רחמים גוברת בעולם יש שפע וחיות לכל הנבראים, לכן כשהיה בית המקדש קיים שנאמר בזה: אבוא אליך וברכתך (פרשת יתרו כ' כ') רצה לומר: מקור הברכות ורחמים היו יונקים כלם משפע זו, זה שאמר: הללו את ה' כל גוים, כי גבר עלינו חסדו, היינו לימות המשיח דמדת הרחמים יאה גוברת בעולם אז גם המה יונקים משפע זו, לכן בזה הללו את ה'. (שערי הישר)

מתורתו של רבינו בדרך צחות שפטיני אלקים וריבה ריבי מגוי לא חסיד מאיש מרמה ועולה תפלטני (תהלים מג"א א') יש לומר על דרך צחות: כי ארז"ל (מסכת בבא קמא ק"ג) חסיד מי מישתבע בשיקרא, א"כ מחסיד אין לחוש שיעשה לו עולה וירמה אותו אם יעשה עמו איזה עסק כי יכול לתבוע לבית דין וישבע לו כי לא חשוד לישבע לשקר, וזה שאמר: לא חסיד מאיש מרמה ועולה תפלטני, אם אינו חסיד אז לא יכול

להוציא ממון על ידי שישיבע אותו בב"ד כי חסיד לישבע לשקר ולכן מאיש זה כפלטני. (שערי הישר)

שקר שנאתי ואתעבה תורתך אהבתי. (תהלים ק"ט קס"ט) יש לומר על דרך צחות: על פי שפירוש קדמונינו ז"ל מה שכתב המדרש פרשת בראשית: כיון שכזבתה חוה דחפה לאילן, עפ"ד מאמרם ז"ל: המדבר שקר מגרה היצה"ר אנפשי לכן כיון שכזבתה חוה באומרת אמר אלקי לא תגעו בו והקב"ה לא צוה על הנגיעה כלל ובוזה היתה מגרה היצה"ר אנפש וע"כ היה הנחש נוכל לה עכ"ד, ואיתא (במדרש ש"ע) אין יצר הרע שולש על התורה ומי שהתורה בלבו אין יצר הרע שולש בו ונגוע בו כ"ש תורת אלקי בלבו לא תמעד אשוריו וגו' לכן נאמר: בלבי צפנתי אמרתך (תהלים ק"ט י"א) הפירוש כי התורה הוא תבלין נגד היצר כשחז"ל ואם יש לו ג"כ אהבת התורה אזי זה תבלין ביתר שאת שגם לא יוכל לנגוע בו כלל, וז"כ ומי שהתורה בלבו רצה לומר מצד אהבה כ"ש ואהבת כו' בכל לבבך אז לא יוכל לנגוע בו ואם אמר יאמר האדם אם יש לי אהבת התורה ושוב לא יכול היצר לנגוע בי וע"כ יתיר לעצמו לומר שקר כי בלא"ה אינו מתירא שמגרה בו היצר הרע וד"ש שקר שנאתי ואתעבה היינו: כי השקר תעב אצלו לז"א ותורתך אהבתי ואז אינו ירא שהיצר הרע יתגרה על נפשו ועפ"כ השקר תעב אצלו. והבן. (שערי הישר)

לע"נ רזאל בת משה אהרן נ"י

כז אייר תש"ד

רבי אליעזר זאב ראזענבוים מקרעטשניף

רבינו הרה"ק רבי אליעזר זאב ראזענבוים מקרעטשניף בעל רזא דעובדא הי"ד זי"ע הנקרא רבי לייזער וואלף מקרעטשניף נולד בעיר קרעטשניף אשר בגלילות העיר סיגעט בשנת תר"ם, לאביו הרה"ק ר' מאיר מקרעטשניף זי"ע בן הרה"ק רבי מרדכי לייפער מנאדבורנא זי"ע בן הרה"ק ר' ישכר בערטשע מנאדבורנא זי"ע בן הרה"ק ר' יצחק מקאליש זי"ע בן הרה"ק ר' ארון לייב מפרעמישלאן זי"ע בן הרה"ק ר' מאיר הגדול ראש שושלת פרעמישלאן זי"ע לאמו הרבנית הצדיקת מרת שפרה ע"ה בת הרה"ק ר' יחיאל מיכל טירר מדורוהוי זי"ע נכד הרה"ק רבי חיים מטשערנאוויץ בעל באר מים חיים זי"ע

זי"ע הרה"ק ר' מאיר מו"ץ סאטמאר ורופת ישיבה זי"ע הרה"ק ר' מרדכי מפעסט זי"ע הרה"ק ר' צבי הירש מנדבורנא זי"ע הרה"ק ר' יעקב ישכר צער מסלוטפינא מרמורש זי"ע הרה"ק ר' יצחק מראחוב ווישווא הי"ד זי"ע הרה"ק ר' מרדכי מראחוב הי"ד זי"ע.

רבינו גדל צבית אביו הק' וכבר צנערנו ניכר שזה הקטן לגדול נוזר והיה איש קדוש ובעל מופת גדול עבודתו הקדושה הייתה כזוהות אדירים באש להצה ובקולות רמים. וקרב אחינו בני ישראל לאביו שבשמים.

בא' לראש חודש תמוז ל' סיון בשנת תרס"ח נסתלק אביו הק' ורבינו מילא את מקומו הק' בעיר קרעטשניף ששם היה מושבו עד מלחמת העולם הראשונה, אז מפני הלחץ הכריח לצרוח אל העיר סיגעט, ושם נשאר לגור והקים שם את חניו הק'. עד המלחמה השני.

רבינו היה נוהג עם הליאת התפילין בעוד הטלית על כתופו פתח פיו הק' כמ"פ בשיחה נאה הכריכה לימוד בכמה ענינים בעבודת השי"ת וסיפורי מעשיות נפלאות מאבותיו הק' וכן משאר דיקוי יסודי עולם, וניתן להעיר שהיה תייר ודייקן גדול בעניני סיפורים, ועל הרבה רוב סיפורים הנדפסים במעשה ביכלעך לא שם לכו אליהם, וגם אמר שצדקים המה, וכן אמר על כמה ענינים, בדרכי אבות: שהמדיסנים את מה שיפה ונראה לעינים מוסיפים המה בדברי טעם ולהוסיף מה ש לא היה ולא נברא, וכן את אשר נראה להם כפגיעה וכזומה מולאים הם.. ומאד היה מדייק לספר מעשה כהווייתן לא להוסיף ולא לגרוע, וכן לפעמים גם סיפר דיוק בדברי איזה דיק שאמר בתנועה או ברעש או בהשקט, את הכל ממנו דיבר וסיפר ברגש רב כאלו עתה הוא זמנו וברגע זה קרה כל הענין וחי ביחד עם המעשה בנועם וחסד עליון צטוב טעם ודעת, וגם הירבה לחזור בדברי הקדמונים וסיפורי מעשיות ועובדות מלדקים הוא כיום אלכלנו כדברי תורה שבעל פה, ואין לשנות אפילו כקולו של יוד כמו מאחז"ל. (רזא דעובדא)

בפרוס העלאת כז"י אייד מ"ב צעומר בשנת תש"ד נראה על קידוש השם, וסיפר הרה"ק ר' צבי הירש מקרעטשניף ירושלים: שכמה רגיעים לפני הסתלקותו נתן ידו על ראשו ואמר בקולי קולות ברתת וזביעה: איך בין מוסר מודעה אז מיר לאזן זיך נישט אפ קיין איין רגע פונעם אויבערשטן.

בנוסעו ברכבת לאושוויץ הסמיך את בנו הרה"ק ר' דוד משה זי"ע לכהן כאלמו"ר. ואמר לו מעתה נתונות הברכות בידך, אתה תישאר בחיים כי עם ישראל זקוק לך!

בניו הק' היה בנו הגדול הרה"ק ר' שמואל שמעלקע מציטשקוב זי"ע הרה"ק ר' דוד משה מקרעטשניף רחובות זי"ע והרה"ק ר' ניסן חיים מזכאלשין - לרוהוביטש הי"ד

אכילת מצה בסעודת אחרון של פסח

דברי תורתו בספר רזא דעובדא.

בסעודת היום אחרון של פסח נמשך שולחנו הטהור של רבינו עד לעומק הלילה בזמירות שירות ותשבחות, וכן באמרותיו הנעימות בדברי תורה, ומאוד הרבה באכילת מצה בסעודה זו, וטעמו בלשונו שהרה"ק רבי צבי הירש מרימונו זי"ע אכל פעם אחת בסעודה זו כ"ו מצות שלמות, באמרו נמוקו למסובים בזה"ל: רבותי היום הוא עוד מדאורייתא. (רזא דעובדא)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

רבינו זירז להיות דברי רש"י הק' על הפסוק תהי' עם ה' אלקיך (פרשת שופטים י"ח י"ג) התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו. שיהיה שגורים בכל אחד, ובפרט ענין מתן שכרו בצידו דאז תהיה עמו ולחלקו באשר הם משורשי ויסודי הדת. רבינו נהג לפני שהתחיל לומר שפך חמתך, אמר תמיד בשתיקה ובבקשה בזה"ל: דעו הייליגער טאטע (הרה"ק ר' מאיר) פלעגט זאגען: הייליגער באשפעער איך בעט דיר זייער, שיק אינו אריין דעם הייליגען אליהו הנביא! (זמירות רזא דשבת)

כח אייר תרע"ח

רבי יעקב אריה לייב ב"ר אברהם זי"ע הרה"ק מטריסק

רבינו הרה"ק רבי יעקב אריה לייב טווערסקי מטריסק זי"ע הנקרא ר' יעקב לייב או ר' יעקב לבייניו נולד כבנו הצעיר בשנת תר"ח לאביו הרה"ק ר' אברהם המגיד מטריסק בעל מגן אברהם זי"ע בן הרה"ק ר' מרדכי המגיד מטשערנובל זי"ע בן הרה"ק ר' מנחם נחום בעל מאור עינים ראש שושלת טשערנובל זי"ע ולאמו הרבנית הצדקות מרת ריקל ע"ה בת הרה"ק ר' יעקב אריה לייב שפירא מקובלא זי"ע בן הרה"ק רבי מרדכי ראש שושלת נעשכזי בעל רשפי אש זי"ע הנקרא דער אלטער רבי פון נעשכזי הרה"ק רבי דוב בער מטולטשין סופר וועד ארבע ארצות זי"ע מצאצאי הגה"ק רבי נתן נטע שפירא בעל מגלה עמוקות זי"ע ומהגה"ק רבי ישעיה מקראקא זי"ע ומהגה"ק השר רבי דון יצחק אברבנאל ממגורשי ספרד זי"ע בן השר הגה"ק רבי יהודה זי"ע ולמעלה בקודש מגדולי חכמי ישראל נצר למשפחת מלכות בית דוד מלך ישראל חי' וקיים ע"ה

רבינו הוא איש קדוש מאוד,

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הדליקת מרת פייגא ע"ה בת הרה"ק ר' יוחנן ראש שולשלת רחמטטרווקא זי"ע הנקרא ר' יוחנטשע זי"ע בן הרה"ק ר' מרדכי המגיד מטשערנובל זי"ע. לאחר נישואיו המשיך להתגורר בטריסק.

בשנת תרמ"ה עקב גזירות ממשלת רוסיה נאלצו אחיו הרה"ק ר' מנחם נחום מטריסק-צריסק זי"ע והרה"ק ר' מרדכי מקוזמיר זי"ע לברוח מעיר מולדתם, ורק רבינו יכול היה להישאר עקב כך שהציג עצמו כלפי השלטונות כסוחר. ומאחר שצדקן שולשלת אחיו נשאר רק הוא צעיר נטל הוא את כתרו של אביו כאלמו"ר מטריסק אף שהיה הצעיר שבאחים.

בשנת תרס"ז העביר את חצרו לעיר קובל עד פרוץ מלחמת העולם הראשונה אז נמלט לרוונא. לאחר המלחמה נזדמן לשבות צעיר הורבינשוויץ, ובערב שבת באמצע טבילתו במקוה נסתלק לגניז מרומים בכ"ח אייר בשנת תרע"ח ושם מנוחתו כבוד.

בנו הצעיר הרה"ק ר' זאב וואלף הי"ד זי"ע עלה על כסאו בקובל עם כיהן כאלמו"רות עד הריגתו במלחמת העולם השנייה.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

תחכמי מצוותיו — מזה הנני, מתחכם, ולומד לעצמי, איך להתלהב לקיים מצוותיך ולעשות רצוני — כי לעולם היא לי — שהרי מקיומם, אני קונה לי קנין חיי עולם, ואם הרשעים בוחר יצרו בקרבם כנור בחומו, אל קנין המדומה, להנאת חיי שעה, אקח קל וחומר אלי, במצוות התורה, שהם קנין אמת, לחיי עולם.

עוד אמר, בשם אחיו הגדול הרה"ק רבי נחומטשי מטריסק זי"ע שבתהילים כ"ד, אמר בתחלה, שאו וגו' והנשאו וגו', וסיים מי זה וגו' ד' וגו' גיבור מלחמה, ולבסוף אמר, ושאו וגו' וסיים מי הוא זה — הוסיף, תיבת "הוא" — ד' צבאות, הוא — הוסיף עוד הפעם תיבת "הוא" — מלך הכבוד. [ואיני זוכרו בבירור, וכמדומני, שכך פירש] בחינת גבורה, הוא צימצום ומיעוט ההשפעה (אמת), שבפנימיות, הוא החסד הגמור ותיקונו, שיושפע, באופן שיוכל המקבל לקבלו, ומכל מקום, כיון ששמו גבורה, מלבוש פחד יצחק) צריך המושפע לסייע, להנשא על ידי המסעדר ועוזרו לעלות, כדי שיוכל לקבל השפע, אולם, כשזוכה לעלות בסולם המדרגות, עד עולם הנסתר, שנקרא "הוא", אז עולה מעצמו בלא סיוע — דוגמא לזה, (מסכת בבא מציעא פ"ה, ב') בכולו אזלי מלאכי כי סלקי ונחתי, לבר מגוהדקיה דר' חייא, דמנפשיה סליק ונחתי.

מתורתו של רבינו

איתא בזוהר הקדוש, באיתערוותא דלתתא, איתער לעילא — דוגמא לזה, בתענית, ב"ה, ב', בעיני גשמים, אין לך טפח מלמעלה שאין תהום יוצא לקראתו (מלמטה) וכו', ואם כן האין היתה בריאת עולם, בלא איתערוותא דלתתא? והתירוץ הוא, כי הזמן הוא גברא, שנתחדש בשעת חידוש עולם, שנברא, בסדר זמנים, וגבוה מעל גבוה שומר, הוא למעלה מהזמן, ואם כן, עבר, הוה, ועתיד, עובר לפניו ברגע אחד, וממעשה הצדיקים שבעתיד, עלה ריח ניחוח לפניו, לנחת רוח, שאמר ונעשה רצונו, כמו אילו שהיה בבר, בעבר, ובהוה ובא ממעשיהם בעתיד, התעוררות לבריאה, וזהו, ויהי אור, אור שכבר היה, שנעשה מן העתיד, עבר, ולפי זה, מתפרש מה שאמרו, ברכה, (בראשית, פ' ו"ב) בזכות התורה, בזכות השבטים, בזכותו של אברהם, ושם פ', ח', בנפשותן של צדיקים נמלך וב"ו שבהן נמלח הקב"ה וברא את העולם, כי מן טוב מעשיהם בעתיד, עלה נחת רוח לפניו, והתעוררות, לברוא את העולם.

מאיב' תחכמי מצוותי פי לעולם היא לי. (תהלים קי"ט צ"ח) מאויבי — ממה שהנני הרואה, תגבורת היצר בלב אויבי, ואויבי השם, שמתגברים בכל כחם הרע, למרות פי בוראם ולעבור רצונו,

לע"נ ריוזל בת משה אהרן נ"י

כח אייר תקצ"א

רבי משה לייב צילץ ראב"ד ניקאלסבורג

רבינו הגה"ק רבי משה לייב צילץ ראב"ד ניקאלסבורג בעל שו"ת מילי דאבות נולד בעיר צילץ מדנת אשכנז לאביו המקובל הגה"ק ר' יוסף צילטץ ז"ע שהי' קדוש מאוד יושב בתענית מערב שבת עד ערב שבת, ולבש בגדי לבנים בשבת קודש ודומה למלאך ה' צבאות

בשם הר"ר רפאל קאהן ז"ל שעשה אודותיו מחלקה גדולה ורעש גדול. (קורות יהודי עיר קרעמיזער)

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' חיים לייבוש צילטץ ראב"ד פיעסלינג ז"ע שנפטר בדמי ימיו בלי הגיה אחריו זש"ק ביום כ"ז אלול. בנו וממלא מקומו הגה"ק ר' שמואל ראב"ד יאקא בעל מהר"ש צילץ עה"ת ז"ע. והיה גם כן בת כמו שכתוב בספר אגרות סופרים במכתב שכתב הגה"ק מהר"ם בענט ז"ע: ואגב ראיתי להזכיר בהיות הרב המופלא מו"ה משה ליב צילטץ דיין פה קהלחנו דחיקא לי' שעתא טובא וכעת הגיע אפריון בתו המיועדת לאיש ואין לנאת ידי חובתו, ואמרתו אליו אם לענתי ישמע יסע לק"ק פ"ב שם יש לו מכירים מעלתו וערכו ושמא נדיבי יסורון אנשי סגולה מכחם יעזרהו.

וחידושים בכל מקצועות התורה שמהם נדפסו בשו"ת מילי דאבות ח"א.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון האמיתי האדיר מנורה הטהורה שר התורה בזמנו נמנה כאחד הרבנים הגדולים והיה מפורסם לשבח ולתהלה בפי כל, ובכל מערכות ישראל נטל חלק בראש, עוד במעלליו יתנכר נער שלגדולת נארו, וכשצאו אביו הק' לעיר ניקאלסבורג כשהי' רבינו בן י"ג שנים היה אז כבר למדן מופלג.

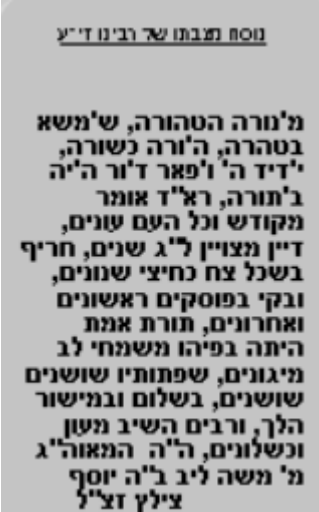
וסיפר שפעם אחד דרש הגה"ק ר' מרדכי בענט ז"ע שהיה אז עדיין משמש בני"ש בתורת דיין, ובתוך הדרשה התחיל רבינו לפלפל עמו מאוד עד שגער בו מהר"ם בענט: כבר פלפל די והותר יקב הנער על מקומו! ואחר הדרשה בא אליו לפייסו על אשר גער בו, ומאז לקחו מהר"ם בענט לשום עניני עליו, וקירבו עד אשר הלכיה בלימודו. וכמו כן קרבו מאוד וקראו: מיין ספרים שראנק.

ובשנת תקנ"ח כשנבחר מהר"ם בענט ז"ע לראב"ד ניקאלסבורג והמדינה מעהרען לקחו את רבינו לכהן פאר לראש בית דינא רבא דק"ק נ"ש. והדינים היה הגה"ק ר' יוסף שמואל כ"ז ז"ע והגה"ק ר' דוד דייטש ז"ע. ובכל עניניהם ובעניני המדינה לא היה דבר קטן וגדול שהניחו ולא התייעצו רבינו עם מהר"ם בענט ז"ע. ולעת זקנתו של מהר"ם בענט ז"ע כל שאלות שצאו אליו שלח לרבינו להשיבם.

רבינו סבל יסורים רבים במשך ימי חייו ובפרט לעת זקנתו שחלשו עיני מראות מזוקן וגם מחולשת ראש, כנראה מתשובתו (שו"ת מילי דאבות יו"ד סי' ה') וז"ל: יום ב' בשבת ה' ניסן תקפ"ה. הנה... וכו' והגם שאנכי ג"כ מוטרד מאוד ובפרט לעת עתה ששאלים ודורשים, ובצירוף חולשת ראשי ל"ע, מכל מקום לא אשיב פניו ריקם. ובסימן ט"ז יו"ד כתוב וז"ל: שפעת שלומים אל כבוד ראב"ד דק"ק שאפי וכו', וע"ד אשר שאל מאתי להשיבה לנכון, באמת בזמן החורף ובפרט בעיתים הללו היום קצר והעבודה מרובה העמוסים עלי, ובצירוף חולשת ראשי ל"ע שבעבורי כלילה אור עיני אין אתי כמקודם ל"ע כלילה.

בשנת תקס"ב נולד לרבינו בנו הגה"ק ר' שמואל ז"ע. וכשהגיע ר' שמואל לפרקו נשא לבתו של הגביר הדיק קאין וטפסר בנש"ק ר' אברהם אבלי אבעלעם ראש הקהל סערדהעל ז"ל. וסיפר מעשה פלא שבעת שצאו רבינו לעיר סערדהעל אל מחותנו לראות ולהראות אודות השידוך. ובני המחותן ר' אברהם אבלי היו סוחרים גדולים ונגדים, ולא היו בציטת בעת שנגמר השידוך, ובעת חזרתם פגשו בהם על הדרך, ובקשו מרבינו שיברך אותם, פתח ואמר להם רבינו: יהי' שלא יבער אש בציטתם עכ"ל. והיה לפלא בעיניהם, והיה כי צאו לציטתם לסערדהעל, והבערה ללהב ילאה ותלא אש ותשרף את כל העיר זולת ציטתם שלא שלט האש, והיה הדבר לאות ולפלא אל כל רואים וסומעים. (תוספת שבת)

נסחלק לגנזי מרומים ביום כ"ח אייר תקצ"א ומנו"כ בעיר ניקאלסבורג בחלקת כל משפחת צילץ. וסיפר שבעת שהגיע השמועה אודות פטירת רבינו לעיר קרעמיזער היה ביום השבת, והגה"ק ר' לבי גלאזער ז"ע גאב"ד דק"ק הספיד אותו ביום השבת, באומרו: שלגאון ושר התורה כרבינו מותר אפילו בשבת, והיה שם תלמיד חכם אחד

מתורתו של רבינו ז"ע
למה תקנו ד' כוסות נגד ד' לשונות של גאולה והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי, דהיינו כי מן הראוי להיות ס' רבוא ישראל בשיעבוד מצרים ת"ל שנה, דאף שהקב"ה אמר לאברהם ד' מאות שנה מ"מ להשלים עון מכירת יוסף שהי' בן ל' כשעמד לפני פרעה (כמ"ש השלה"ק) ואנחנו לא היינו משועבדים רק פ"ו שנים, דהשיעבוד התחילה מלידת מרים והיא היתה בת פ"ו כשיצאו, אבל הרובי שפרים ורבים שלא כדרך הטבע השלים השיעבוד, דכתיב ותמושים עלי בני וכו', דהיינו חלק ה' יצאו וד' חלקים מתו בג' ימי אפילה, א"כ הי' ישראל במצרים ה' פעמים ס' רבוא, א"כ ה' פעמים פ"ו הוא וד' רבוא היו שם ת"ל שנים. וכוס בגמטרי' פ"ו וד' פעמים כוס יצאו לפני זמנם מכח רבוי העם וזה נגד לשונות של גאולה הד' כוסות בלילי פסחים (מהר"ש צילץ)

מתורתו של רבינו ז"ע
אפשר לפרש הטעם שהמתנאה אינו נידון אלא באש, עפ"מ שח"ל והובא ברש"י בפרשת בראשית הטעם: שנברא האדם באחרונה שאם יזוח דעתו, אומרים לו הלא יתוש קדמך, וא"כ המתנאה שעי"כ חושב בדעתו דאדרבא אחרון אחרון חביב, ממילא עונשו להיות נידון באש, מדה כנגד מדה, שהרי האש חביב עליו ביותר, שאח"ל שנברא במוצאי שבת, שהוא יותר אחרון לבריאה. (דרשת מהר"ש צילטץ בכת"י דרוש ב' לשה"ג)

כט אייר תרמ"א

רבי שרגא פייש ב"ר יחזקאל משה זי"ע מגיד משרים פרעשבורג

רבינו הגה"ק רבי שרגא פייש פישמאן מגיד משרים פרעשבורג בעל אור שרגא זי"ע נולד בעיר מיסקוויץ בבעהמען בשנת תקפ"ה לאביו הגה"ק רבי יחזקאל משה פישמאן ליפשיץ אב"ד מיסקאלץ זי"ע בן הגה"ק רבי אברהם זי"ע. ולאמו הרבנית הצדיקת מרת חנה ע"ה

יה"ר מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שתשלח מלאכך הקדושים לקבל נשמת הטהורה צעת פטירתה וכ"ז כל זה נאמר מפיו בקוד רס ובשפה ברורה, וקולו הרועד אשר נשמע עד חדרי דירתו הקיווניים, זיעזע את נימי לבב כל השומעים, לרבות הקהל הרב שהלטופף ברחוב ליד דירתו, אחרי זה מילמל רק מילים בודדות ובלתי מובנות, ובליל שבת קודש פרשת במדבר כ"ט אייר שנת תרמ"א, נסתלק לגנזי מרומים ונטמן בבית החיים פרעשבורג

נשאר אחריו בניו שהיו תלמידי חכמים, ה"ה מוה"ר אברהם מלונדון ז"ל, מוה"ר נתן דוד מאנטוורפן ז"ל, מוה"ר מרדכי מווינא ז"ל, מוה"ר מנחם מענדל מטשארנא ז"ל, הגה"ק ר' יוסף חיים אב"ד מעזא טעלבעג זי"ע, הגה"ק ר' שמואל בנימין שו"ב בק"ק פרעשבורג זי"ע. ודברי תורתו הוא בספר אור שרגא.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו אבי המגידים וראש הדרשנים פה מפיק מרגליות, אבי כל תופש כנור האגדה, כפי שכינורו בני דורו, היה גאון לים"ע, והיה מלומד בניםים, וראש המדברים בכל מקום, למד תורה ברבים והעמיד תלמידים בעלי תורה ומהם הגה"ק ר' משה יוסף האפפמאן ראב"ד פאפא זי"ע, הגה"ק ר' שבתאי שפטייל ווייס אב"ד שימאני זי"ע, והגה"ק ר' יוסף משה אונגר אב"ד פישטיאן זי"ע

כשהגעו לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת מרים ע"ה מעיר דיונדיוש

מתחלה היה אב"ד בק"ק סיקסקא, ואחר כך אב"ד קלויזנבורג, שנת תרכ"ד וויתר לשם שמים על משרת בקהלתו אף על פי שהיתה עיר ואם ישראל ונענה להפצרת הגה"ק ר' אברהם שמואל בנימין סופר בעל כתב סופר אב"ד פרעשבורג זי"ע וקבל המשנה על שמכו להיות מגיד משרים בעיר פרעשבורג. בתפקיד זה כהן עד יום פטירתו בשמך טו"ב שנים.

וכיפר בפגישתו הראשונה עם הגה"ק בעל כתב סופר זי"ע בצוא רבינו לפרעשבורג, אמר רבינו צענות חן להכתב סופר: כדי לייין את הכנעתו בפניו כמרא לאתרא: הרב הוא הרמז"ם, ואני אהיה הרב המגיד, ועל זה ענהו הכתב סופר זי"ע תוך כדי דיבור: אכל הקהלה תהיה זקוקה כעת לכספך משנה.

כנסתלק הגה"ק בעל כתב סופר זי"ע ב"ט בטבת תרל"ב, לרדו רוב בני הקהלה לבחור רבינו כממלא מקומו, אך רבינו צענות קדשו עלה הבמטה ופתח את ארון הקודש, ובמעמד כל הקהל להגיד חגיגת וולגירסא אחרת נשבע בשבעה כי לבנו של הכתב סופר זי"ע הגה"ק ר' שמחה צונס סופר בעל שבת סופר זי"ע יאתה כסא ברבנות, ומעולם לא עלתה על דעתו לקבלה. (מפי הגה"ק ר' עקיבא סופר אב"ד פרעשבורג ירושלים בעל דעת סופר זי"ע)

אחרי פטירת אביו ד' טבת שנת תרל"ד נתבקש בכתב ובעל פה מקהילת מיסקוץ לקבל משרת הרבנות דש כממלא מקומו, אך רבינו סרב לזה.

ביום ב' פרשת במדבר תקפה על רבינו מחלה קשה וחולשת רבינו באופן ניכר, ביום רביעי התאושש מתדהמתו, והזעיק אנשים סביב למטתו ומסר בפניהם מודעה וקרא את הפסוק שמע ישראל בחוספת המילים: הרינו מוסר נפשי ורוחי ומאודי בעד יחודך,

מתורתו של רבינו

והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו והוה באש ויעל עשנו וקשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד (פרשת יתרו י"ט י"ח). במכילתא: יכול במקום אחד? תלמוד לומר: כולו, ליש לפרש, כי הנה נודע כי יש הרים גבוהים אשר תבער בהם אש, כמו במדינת נעאפאל, סיציליא, אשר אש להבות בארצם, ותעל אש מן ההרים וכלהבה תהלט הרים, ונקראים הרי וואולקאני (פייער שפייענדע בערג). במדינת נעאפאל יש הר גדול נקרא "וועוזן" גבהו שלשת אלפים ושש מאות רגל, ולמזרחו ולצפונו יגדלו ענבים וזיתים, גם גדל שם 'בלור' הטוב לזכרון (עיין בספר הקנה וספר הברית ח"א מאמר ו מענה באש, פ"ד) וכל עץ פרי, ומראה אש אוכלת בהר גחלים בערו ממנו להב ואש ותמרות עשן. לכן, למען לא יטעון איזה אפיקורס שגם הר סיני היה הר אשר האש מקרבו בא, ומשה בחכמתו חשב את העת מתי יהיה האות הזה, לכן מפרש המכילתא: "יכול במקום אחד" - כדרך הרי האש שיש להם פתח במקום אחד, אשר משם יצאה האש, "תלמוד לומר כולו", כל ההר בוער באש מבחוץ, שלא בא האש ממטה למעלה בתמרות עשן, אלא מלמעלה למטה, לכן "עשן כולו - מפני אשר ירד עליו ה' באש" והבן. (ירחון מגד ירחים ש"ל בעיר סאטמאר)

לע"נ ריוול בת משה אהרן נ"י

כַּט אֵייר תר"י [א]

ר' מאיר לייפער השני מפרעמישלאן

רבינו הרה"ק ר' מאיר לייפער השני מפרעמישלאן ז"ע נולד בפרעמישלאן לאביו הרה"ק ר' ארון אריה לייב ז"ע בן הרה"ק ר' מאיר הגדול ראש שושלת פרעמישלאן ז"ע בן הגה"ק ר' יעקב ז"ע בן הרה"ק ר' דוד ז"ע בן הרה"ק ר' משה ז"ע שהיה מכונה השרף על שם התלהבותו ומסירותו לעבודת הבורא ב"ה, ולמעלה בקדש גאוני וצדיקי ארץ, כולם בעלי גלוי אליהו ז"ל, עד רבינו הגה"ק ר' יצחק מקורביל בעל הסמ"ק ז"ע מגזע התנא האלקי הלל הזקן ז"ע מגזע שפטי' בן דוד המלך ע"ה חי וקיים ע"ה ולאמו הרבנית הצדקנית מרת יענטא ע"ה

ההלכה היא שעשו שונא ליעקב, ובכן אם היה הגוי הוא מרחק אותנו היה עושה כהלכה ואזי ראוי היה לומר עליו איין ערליכער גוי, אבל הגוי הזה קירב אותנו בכל מיני התקרבות ועשה שלא כהלכה א"כ הוא איין אומערליכער גוי, כי עשה שלא כהלכה. ואז אמר רבינו ז"ל כי הצדק אחי... והנה גם כאן תמיה גדולה על בלעם שצטח ידע מאזהרה שזוהרנו על תלך את מואב א"כ על מה ולמה שך את בלעם לקלל אותנו הלא לא היה לו מה לירא מפנינו הלא הוא היה מוכרח לעשות כהלכה הנ"ל הלכה שעשו שונא ליעקב וא"כ היה בלעם איין ערליכער גוי על כן התחלה הסדרה בשם בלעם כי היה איין ערליכער גוי און מיט איין ערליכען גוי מעג מען אנהייבין די סדרה. (מרגניתא דר' מאיר)

כבר בנעוריו היה רבינו הנכב לכת עם ה' אלקיו והיה מתפרנס צדקות מאד ואפילו שלחן לא נמלא צדיקו, הלא העמידו חבית ועליה קורה גדולה ששימש בתור שלחן, ובכל זאת היה מפזר כל מה שהרוויח לעניים ואפילו פרוטה לא השאיר לו מיום לחיבורו וכ"כ ה' דבוק במצוה זו שפעם אחת לא הרויח כלום ולא היה מה ליתן לעניים עד הלילה, ושחט בהמתו ומכר כדי ליתן צדקה באתו היום,

היה אוהב ישראל בצמת כל כל שנפשו קשורה בנפש כל איש ישראל,

כל גדולו זמנו כדוהו מאד בעבור עבודתו, והיה צדיקות יתירה עם צדיקי דורו וזניהם הרה"ק ר' ישראל פריעדמאן ראש שושלת רויזן ז"ע והגה"ק ר' שלמה קלוגער ז"ע והרה"ק ר' בני אלימלך שפירא בעל בני יששכר מדינוב ז"ע. הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם בעל דברי חיים ז"ע מבקר צהיכלו, וגם הסתופף בכלו כמה צדיקי דורו ומתה הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכענשטיין מזידיטשוב ז"ע, הרה"ק ר' שלמה ראש שושלת ממנוקאטש בעל שם שלמה ז"ע, הרה"ק ר' משולם יששכר הורביץ אב"ד סטאניסלאב ז"ע, הרה"ק ר' משה דוד אשכנזי מטאליטשאווע ז"ע, הרה"ק ר' יהודה צבי מסטרעטין ז"ע, הרה"ק ר' מרדכי לייפער מנדבורנא ז"ע הרה"ק ר' ברוך האלבערשטאם בעל דברי ברוך מגארליץ ז"ע.

והיה מפורסם לבעל רוח הקדש ופועל ישועות כידוע לא היה בית רבינו מרואף בצאנזים רק היה עפר, וכשעשה רבינו הצדלה טיפסף מההצדלה על הארץ, ולאחר הצדלה מי שהיה צריך לישועה ולזרע של קיימא חטף מהחלב שנטף מההצדלה וטושה.

שני אנשים מקורבים באו לפני רבינו ז"ע שנחלקו בדין נטילת ידים, אחד אומר שאסור לעמוד על רגליו קודם נטילת ידים ואחד אמר שאין איסור בעמידת רגליו על הארץ קודם נטילת ידים רק שאסור לילך ד' אמות בלי נטילת ידים כמבואר בשם הזוה"ק, ונסעו לרבינו לשאול אותו בזה, ובבואם לפניו אמר רבינו להם פ' הפסוק (תהלים ל"ו ה') יִתְצַב עַל דַּרְךְ לֹא טוֹב רַע לֹא יִמָּאֵס: יתיצב כשקם ממטתו בבוקר ומעמיד רגליו על הארץ בלא נטילת ידים אזי העמידה היא על דרך לא טוב וכל היום רע לא ימאוס ח"ו ולא שאלו אותו עוד כלום כי כבר השיב על שאלתם בפירוש הכתוב.

בדרך צחות

תבן אין נתן לעבדיך ולבגים אמרים לנו עשו והנה עבדיך מפים וחסאת עמך (פרשת שמות ה' ט"ז) היה אומר בדרך צחות: "תבן אין ניתן לעבדיך" - תבונה לא נתת לעבדיך,

רבינו היה איש קדוש מאוד בעל מופת גדול והיה תלמיד מובהק של הרה"ק ר' מרדכי מקרמניץ ז"ע

וסופר רבינו סיפר מרצו הרה"ק ר' מרדכי מקרמניץ ז"ע: כי אלל אביו הרה"ק מזלוטשוב ז"ע היה איש אחד שהתפלל בתנועות משונות והתערעם עליו הרה"ק מקרמניץ ז"ע על זה באמרו לו: דע לפני מי אתה עומד שצריך אתה להתפלל בדרך ארץ! ובשמוע אביו את דברו אמר לו: לא כן בני יקירי איש שאין לו זכות אבות שיסייע אותו בעבודתו צריך לעשות כל מיני השתלדות לקשר א"ע לאביו שבשמים, ואך מי שיש לו זכות אבות אני נכרך לעמל ויגיעה לקשר מחשבתו בהש"ת, ועפ"י ביאר רבינו ז"ע ביאר הגמ' (מסכת תענית כ') מעשה בר"א בר"ש שצא ממגדל עורר ונזדמן לו אדם שהיה מכושר ביותר וג' הביאר שר"א פגע בצדק אחד שהראה תנועות משונות בלכותא קמי קוב"ה ואמר כמה מכושר אדם זה כי אינו יודע לפני מי הוא עומד א"ל האיש לך לאומן שעשנו כי היה בן אדם פשוט ע"כ היה צריך לעמל ויגיעה רבה לעבודתו ע"כ.

פעם אחת בפרשת בלק היה אלל רבינו בפרעמישלאן ז"ע רב אחד ירא שמים ועלה הרב לתורה במקום כהן, וקודם שהתחיל בצרכת התורה שאל לו רבינו ז"ע מה היה בלק יהודי אוי גוי? ענה הרב מסתמא דבר ידוע היא כי היה גוי מעם מואב. שוב שאל אותו אם כן, אמור לי הטעם מדוע נקראה סדרה אחת שבתורה הק' ע"ש גוי זה פרשת בלק? ולא ידע הרב מה לענות. אמר רבינו ז"ע אנכי אומר תירוצך על זה, ואמר: פעם אחת הלכנו אני וחבירי יחד אל רבינו הרה"ק ר' מרדכי מקרמניץ ז"ע ופתאום נתן עלינו מטר נורא בהיותנו על הדרך ובכל רגע נתחזק הגשם עד כמעט שפרחה נשמתנו מגודל הקור והפסקנו איזה בית ליכנס בו עד כי חרי רוב הליכה מאלנו בית אחד ונכנסנו בתוכו ומאלנו בו גוי אחד שדר באתו בית והתחלנו לחזור לאחרינו, ולא אלינו הגוי וביקש מאתנו: אל נא תעזרו מעלי בלי לינה, ונתן לנו לינת לילה טובה מאד, ובבוקר השכמנו לדרכינו, ובשעת הליכה נפלה מחלוקת ביני ובין חבירי, כי חבירי אמר בלשון זה: דלם איז איין ערליכער גוי! ואנכי אמרתי כי אינו נוכח לומר כן רק איין אומערליכער גוי! ונשאר בינינו כי נשאל את פי רבינו מקרמניץ ז"ל ועם מי שיסיים כן יקום. וכאשר באנו לרבינו ז"ל אמר אלי: אמור מאיר אתה מנא לך מדברי התורה שהוא איין אומערליכער גוי? ומיד אמרתי על פי מאמר רשב"י בר"פ וישלח פ"ג שאמר הלכה היא בידעו שעשו שונא ליעקב אלא וכ"ז א"כ לפ"ז אם

מרגלא בפומי' דרבינו ז"ע סגולה לפרנסה: כי כאשר יתוועדו חסידים ואנשי מעשה ושותין משקה ואמרים זה לזה לחיים, הוא טוב ומועיל לפרנסה, "דען ווען יודען צוגיין זיך בלייבט איבער פון לחיים לחם" היינו פרנסה טובה

פעם אמר רבינו כשאמר בפזמון אדיר הוא יבנה בליל פסח: חסיד הוא טהור הוא, רבונו של עולם אויב ביזט דו א חסיד, זאג'זשע ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה! (דברי מאיר)

סגולה לשלום בית מאת רבינו ז"ע

פעם אחת באו לפני רבינו ז"ע איש ואשתו שהיו ביניהם קטטות ומריבות כל הימים אמר לו רבינו כתיב בתהלים (קאפיטעל ל"ח ה') אֵין שְׁלוֹם בְּעַצְמֵי מִפְּנֵי חֲטָאתֵי: פ"י כי האשה היא עצם מעצמיו ובדאי שצריך להיות שלום ביניהם כמו ששלום בין איברי האדם ואם אין שלום בעצמי זהו מפני חטאתי, שוב על חטאותיך ויהי' שלום ביניכם.

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

כ"ט אייר תר"י [ב]

ר' מאיר לייפער השני מפרעמישלאן

רבינו הרה"ק ר' מאיר לייפער השני מפרעמישלאן זי"ע נולד בפרעמישלאן לאביו הרה"ק ר' ארון אריה לייב זי"ע בן הרה"ק ר' מאיר הגדול ראש שושלת פרעמישלאן זי"ע בן הגה"ק ר' יעקב זי"ע בן הרה"ק ר' דוד זי"ע בן הרה"ק ר' משה זי"ע שהיה מכונה השרף על שם התלהבותו ומסירותו לעבודת הבורא ב"ה, ולמעלה בקדש גאוני וצדיקי ארץ, כולם בעלי גלוי אליהו ז"ל, עד רבינו הגה"ק ר' יצחק מקורביל בעל הסמ"ק זי"ע מגזע התנא האלקי הלל הזקן זי"ע מגזע שפטי' בן דוד המלך ע"ה חי וקיים ע"ה ולאמו הרבנית הצדקנית מרת יענטא ע"ה

כשהגיע לפרקו נשא הרבנית הצדיקה מרת שלומה ע"ה בת הרה"ק ר' כ"י מייזעלס מפרעהייז זי"ע.

קודם הסתלקתו עשה הכנות גדולות ונפלאות ונח נפשיה לגנוי מרומים בשבת קודש כ"ט אייר מ"ד לעומר ערב ראש חודש סיון בשנת תר"י ומנ"כ פרעמישלאן.

סיפר הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארנא זי"ע פעם אחת בשנת תר"י הייתי בעיני אחת וראיתי דינים קשים ומרים וכו' על הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן, ואמרת לאנשים שלי: מי הוא זה ה'מאיר' שמרעישים בו העולם וכו'? ובהיותי על הדרך ולא היה על העגלה אלא האנשים שלנו שידעו דרכי, דיברתי ברעש גדול דיבורים על איזה צדיק מפרעמישלאן לנערך חזי פרסה. ואחר כך בא איש אחד, ואמר "רבי מאיר ל' פרמישלאנער הוא רבי ולא אחי! ונעלם חיקף וכו' והבנתי שאין להשיב מדת הדיון, ויד לבי מאוד שעל חנם דברתי דיבורים על צדיק.

כשצאתי לעיר כליל ה', אמרתי להרב דקס: הוי על חנם דיברתי דיבורים רעים על צדיק, ובאמת היה כוונתי לטובה ולא עלה בידי. ובכל יום השבת התודיתי לפני רבים, שיש לי מכאוב גדול על זה. ובכל מוצאי שבת כתבתי על דף גמרא שלי "היום ביום שבת קודש כ"ט אייר נפטר צדיק פלוני מפרעמישלאן". וביום א' באה השמועה לעיר, שנחלה הצדיק מפרעמישלאן ביום ו' ונסחלק ביום שבת. וראתי אנשים מלחשים זה עם זה, ואמרת: מה לכם מלחשים, לכו ראו בגמרא פלונית מה שגרסא שם. ומלאו הנ"ל, המה ראו כן תמהו, ואמרת להם: אחי עתה תראו ותודו לי, שלא דיברתי חלילה להרע, אלא לטובה גדולה היה כוונתי. (היכל הצרכה-נצבים)

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' כ"י לייפער מפרעמישלאן זי"ע.

ובדברי תורתו הוא בספר אור המאיר ובספר מרגניתא דר' מאיר.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

למען נבין מעצמנו כיצד לעבדך, ואילו "ולבנים" - שערות השיבה הלבנות בשנות הזקנה, ואמרות לנו: "עשו!" - יש לעשות ולפעול משהו בעולם הזה...

בראותו יהודים עושים כפרות עם תרנגול מסובבים אותו מסביב לראשם, אך אינם יודעים מאי משמע "כפרות" ומאי משמע עשית תשובה באמת, היה רגיל לומר בצחות: כי זאת היא כוונת הפסוקים במגלת איכה (פרק ג') אני הגבר ראה עני: גבר הוא תרנגול [מאי קריאת הגבר? רב אמר קרא גברא, רבי שילא אמר: קרא תרנגולא. (מסכת יומא כ'')] אומר בשעת הכפרות: אני התרנגול רואה את בעל הבית שלי, אתי נהג וילך-הבעה"ב מנהיג אותי, חשך ולא אור- הוא מובילני לשחיטה, אך בי ישב - אבל אם הוא חושב כי על ידי זה הוא שב בתשובה, יהפך ידו כל היום - אפילו אם יהפך אותי בידו ויסובב אותי כל היום סביב ראשו, לא יועיל לו, כי העיקר היא עשית התשובה באמת (דברי מוהר"ם)